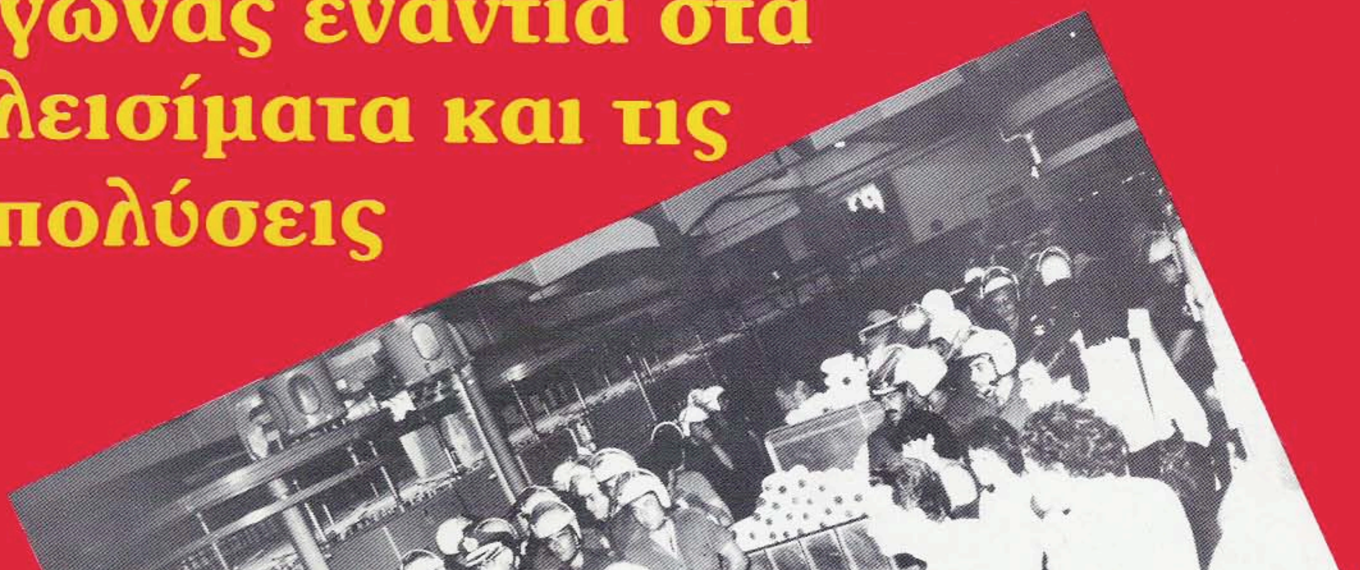
η Μάχη

Εκδιδεται απο την Οργανωση Σοσιαλιστικη Επανασταση

Αγώνας ενάντια στα κλεισίματα και τις απολύσεις

Όχι ψεύτικες ελπίδες από την κάλπη

Οι πολιτικές ανακατατάξεις και η αριστερά

Μια προεκλογική περίοδος φαινομενικά ήρεμη. Κι'αυτό εάν θέλει κανείς να ξεχάσει την δολοφονία ενός απεργού της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ και την κατάληψη της Περφίλ από τα ΜΑΤ, τις μαζικές απολύσεις που έχουν αρχίσει μέσα στο καλοκαίρι στις "προβληματικές", την έκρηξη στα νοίκια και το νέο πακέτο των μέτρων που ετοιμάζουν οι κυβερνητικοί σύμβουλοι για τον Οκτώβρη.

Αυτές είναι οι τελευταίες εξελίξεις μέσα σ'ένα χρόνο, από τότε που το ΠΑΣΟΚ, βάζοντας μπροστά την πιό σκληρή καπιταλιστική επίθεση, εξάγγειλε το πρώτο πακέτο των μέτρων. Από τότε οι εξελίξεις υπήρξαν πολλές και πυκνές: Α π ε ρ γ ί ε ς ενάντια στα μέτρα σε εργατικούς χώρους που είχαν χρόνια να κατέβουν σε εργατική κινητοποίηση (διάφορες βιομηχανίες που πρωτοστάτησαν στο απεργιακό κίνημα της διετίας 74-76 και πού από τότε είχαν εξαφανιστεί). Δ ι ά σ π α σ η και απομαζικοποίηση της ΠΑΣΚΕ, έτσι ώστε σήμερα να έχει χάσει όλη της την δύναμη και να έχει συρικνωθεί σε γραφειοκρατικό απεργοσπαστικό μηχανισμό στους περισσότερους εργατικούς χώρους.

Το ΠΑΣΟΚ χάνει την δυνατότητα του να εμφανίζεται σαν ο εγγυητής της κοινωνικής γαλήνης και στηρίζεται πια για να το πετύχη είτε στον κατασταλτικό μηχανισμό είτε στις συνεργασίες με τα άλλα κόμματα.

Το ΚΚΕ βρίσκεται στο επίκεντρο των γεγονότων μετά τις παραπάνω εξελίξεις σαν πόλος των διαρροών από το ΠΑΣΟΚ. Ο ρόλος του αρχίζει σαφώς να ισχυροποιείται στο κοινωνικό και στο πολιτικό επίπεδο. Οι "Ευρωκομμουνιστικές" τάσεις στο εσωτερικό του ενισχύονται.

Μέσα σ'αυτή τη ρευστή κατάσταση, όλα τα κόμματα προσπαθούν να κρατήσουν το προεκλογικό κλίμα μακρυά από οξύνσεις και πολώσεις. Κανένας δεν θέλει να δημιουργήση πολιτικό ζήτημα ή να φανεί ότι αποζητάει την κυβερνητική αποσταθεροποίηση. Η Νέα Δημοκρατία έτσι κι'αλλοιώς δεν μπορεί γιατί έχει μείνει στο περιθώριο των εξελίξεων, το δε ΚΚΕ γιατί "δυσκολεύεται" να δώσει απάντηση στο ερώτημα που μπήκε από τις ανακατατάξεις του τελευταίου χρόνου, "Μετά το ΠΑΣΟΚ τι;".

Έτσι όλοι αποφεύγουν το ερώτημα σαν καυτή πατάτα, συγκεντρώνονται στην...Τοπική Αυτοδιοίκηση (!!). Μια τακτική που έτσι κι'αλλοιώς μόνο κοντοπρόθεσμα μπορεί να δουλέψει, δεδομένου ότι στην περίοδο μετά τις δημοτικές εκλογές η κατάσταση θα είναι πιο δύσκολη για όλα τα κόμματα και το ερώτημα θα ξαναμπαίνει. Και το ζήτημα είναι τι είδους αριστερά θα υπάρχει για να απαντήσει πολιτικά.

ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. - Ποιός μπορεί να εξασφαλίσει τη σταθερότητα της καπιταλιστικής επίθεσης;

Όταν το ΠΑΣΟΚ εξάγγειλε τα μέτρα τον περασμένο Οκτώβρη ήταν αρκετά αισιόδοξο για τα αποτελέσματα. Στηριζόταν στην ελπίδα ότι η οικονομική ανάκαμψη που εμφανίστηκε στην Ευρώπη την τελευταία διετία θα επιρρέαζε και την Ελλάδα, είτε με το ότι θα τραβούσε κάποιες από τις επενδύσεις που φάνηκε ότι άρχιζαν ξανά είτε ότι θα άνοιγε ο δρόμος για νέες εξαγωγές. Για την κυβέρνηση αρκούσε μια σκληρή αντιπληθωριστική πολιτική στο εσωτερικό για να ξανακερδίσει η Ελλάδα τις χίλιες και μια νύχτες, τώρα πια όχι αραβικές-όπως μια προηγούμενη περίοδο- αλλά έστω κάπου στην αγκαλιά του Κόλ, του Μιττεράν ή γιατί όχι και της Θάτσερ.

Η επιβολή των μέτρων, ήταν κάπως εξασφαλισμένη έτσι τουλάχιστον πίστευε η κυβέρνηση, στηρίζοντας τις ελπίδες της στην συνδικαλιστική γραφειοκρατία και στην δύναμη που είχε μέσα σ'αυτήν. Από την ΓΣΕΕ μέχρι τα σπουδαιότερα δευτεροβάθμια συνδικαλιστικά όργανα— Ομοσπονδίες και Εργατικά Κέντρα- η πλειοψηφία ανήκε στην ΠΑΣΚΕ.

Το σενάριο, ευτυχώς, απέτυχε παταγωδώς. Το εργατικό κίνημα αντέδρασε ά μ ε σ α και αρνήθηκε να στηρίξει τα μέτρα. Οι πρώτες πανελλαδικές 24ωρες απεργίες τον προηγούμενο Οκτώβρη και Νοέμβρη είχαν την μαζικότερη συμμετοχή που είχε απεργιακή κινητοποίηση από την μεταπολίτευση μέχρι σήμερα. Συμμετείχαν σ'αυτήν κλάδοι, εργοστάσια και Ομοσπονδίες που μέχρι τότε ήταν φρούρια της ΠΑΣΚΕ μέσα στο εργατικό κίνημα. Επίσης πήραν μέρος σ'αυτές χώροι δουλειάς και κλάδοι τελείως καινούργοι και ασυνδικάλιστοι μέχρι τότε.

Σ'εκείνες τις πρώτες 24ωρες εμφανίστηκαν ταυτόχρονα τα πιό προχωρημένα και τα πιό καθυστερημένα, οργανωτικά, εργατικά κομμάτια σε μια από κοινού διάθεση να αντισταθούν στην νέα καπιταλιστική επίθεση, χωρίς τις διακρίσεις, διαφοροποιήσεις και διασπάσεις που παλιότερα κατάφερνε η κυβέρνηση να περάσει μέσα στο εργατικό κίνημα.

Οι συνέπειες ήταν άμεσες στο επίπεδο της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Οι συνδικαλιστές του ΠΑΣΟΚ διαφοροποιούνται από την επίσημη γραμμή υποστήριξης των μέτρων, αποχωρούν ή διαγράφονται, η κυβέρνηση χάνει το ένα μετά το άλλο τα στηρίγματά της μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα.

Εάν αυτή είναι μια σύντομη και γνωστή εξιστόρηση των γεγονότων αμέσως μετά τα μέτρα, οι εξελίξεις από 'κεί και πέρα ανοίγουν μια περίοδο σημαντικών αλλαγών και ανακατατάξεων μέσα σ'όλο το πολιτικό φάσμα: Το ΠΑΣΟΚ, την Ν.Δ., τα δύο ΚΚ.

Οι δεσμοί του ΠΑΣΟΚ με τη συνδικαλισμένη εργατική τάξη ήταν πολύ πρόσφατοι, ρηχοί και ανισόμεροι για ν'αντέξουν στις δοκιμασίες της ανοιχτής επίθεσης που χαρακτηρίζει τη σημερινή περίοδο. Έτσι κι'αλλοιώς η έκταση των δεσμών και η θέση τους μέσα στην κομματική γραφειοκρατία του ΠΑΣΟΚ ποτέ δεν ήταν τέτοια που να επιτρέπει να χαρακτηρίσει κανείς το ΠΑΣΟΚ σαν σοσιαλδημοκρατικό κόμμα, αντίστοιχο της ευρωπαϊκής σοσιαλδημοκρατίας. Μετά τις εξελίξεις της τελευταίας χρονιάς, το σπάσιμο της συναίνεσης από τη μεριά της εργατικής τάξης βάζει το ΠΑΣΟΚ σε μια φάση επαναπροσδιορισμού των κοινωνικών συμμαχιών του, με πολύ πιό έντονα τα αστικά χαρακτηριστικά του.

Πρώτα απ'όλα υπάρχει η μετατόπιση της ίδιας της κυρίαρχης αστικής στρατηγικής που διαχειρίζεται το ΠΑΣΟΚ. Σήμερα η νέα επιθετική αστική στρατηγική δεν υπολογίζει στην ενσωμάτωση της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας και την εξασφάλιση της κοινωνικής γαλήνης μέσα από την συναίνεσή της, αλλά αντίθετα επιτίθεται στα συνδικάτα, επιδιώκει τη διάβρωση της συνδικαλισμένης δύναμης της εργατικής τάξης. Αυτό φαίνεται καθαρά όχι μόνο από το περσινό πακέτο που πάγωσε με τις Πράξεις Νομοθετικού Περιεχομένου τις συλλογικές συμβάσεις χτυπώντας το εισόδημα χωρίς τη μεσολάβηση της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, αλλά από τα νέα μέτρα που προχωρούν πιό βαθειά, προωθώντας την "ελαστικότητα" στην αγορά εργασίας. Τα κλεισίματα στις προβληματικές, οι μαζικές απολύσεις στα μεγάλα εργο-

στάσια, η μερική απασχόληση, το ωρομίσθιο, η σύνδεση μισθού-παραγωγικότητας, τα ελαστικά ωράρια, οι περικοπές κοινωνικών υπηρεσιών και η ιδιωτικοποίηση κομματιών από το δημόσιο τομέα με αιχμή τη "φιλελευθεροποίηση" του τραπεζικού συστήματος είναι μέτρα που χτυπούν την ίδια τη μαζική απασχόληση της εργατικής τάξης, τη συλλογικότητά της ακόμα και τη στοιχειώδη συνδικαλιστική διαπραγματευτική της δύναμη. Ακόμα και ο πιό γραφειοκράτης συνδικαλιστής καταλαβαίνει ότι μια πολιτική που προωθεί την εξατομικοποίηση των εργατών υπονομεύει και τη δική του θέση, το ρόλο του και τη σημασία του. Γι'αυτό η διάσπαση της ΠΑΣΚΕ δεν είναι μια προσωρινή τραυματική εμπειρία που θα τείνει να επουλωθεί, όπως παλιότερες διαγραφές στελεχών. Τό ΠΑΣΟΚ-οδοστρωτήρας, το ΠΑΣΟΚ-έκφραση της εθνικής ενότητας μέσα από ένα μόνο κόμμα ανήκει στο παρελθόν. Η κυβέρνηση αναζητάει συναινέσεις ενάντια στην οργανωμένη εργατική τάξη και όχι με τους εκπροσώπους της. Αυτή η εξέλιξη ανοίγει σίγουρα το δρόμο για ανακατατάξεις στα αριστερά του ΠΑΣΟΚ αλλά και πρός τα δεξιά του.

Το κενό στ΄ αριστερά

Η δεξιά στροφή του ΠΑΣΟΚ, η κρίση του και η αποδέσμευση ολόκληρων κομματιών, βάζει το πρόβλημα του ποιό κόμμα, ποιός σχηματισμός θα καλύψει το κενό που δημιουργήθηκε από τις παραπάνω εξελίξεις. Αυτό που έγινε πολύ γρήγορα καθαρό, ήταν πως η Ν.Δ. δεν μπορούσε να βάλει υποψηφιότητα για κάτι τέτοιο. Γιατί αυτό που βρισκόταν στους δρόμους και πάλευε ενάντια στα μέτρα ήταν το εργατικό κίνημα και όχι κάποιοι μικρομεσαίοι που αγανακτισμένοι από την κρίση διεκδικούσαν "λιγότερο κράτος", όπως έλπιζαν ο Μητσοτάκης και ο Μάνος.

Η κρίση του ΠΑΣΟΚ δεν είχε ενεργοποιήσει τα μικροαστικά στοιχεία της συμμαχίας που το στήριζαν στην εξουσία, αλλά την εργατική τάξη. Και γιαυτό αυτές οι εξελίξεις περιθωριοποίησαν τη Ν.Δ. αντί να της δημιουργήσουν την ευκαιρία να αναδειχτεί σαν πόλος συσπείρωσης της διαμαρτυρίας. Κι αυτό είναι διαφορετική εξέλιξη από εκείνη της Γαλλίας, όπου την κρίση των Σοσιαλιστών την καρπώθηκε η δεξιά και οι φασίστες.

Έτσι οι εξελίξεις έβαλαν το ζήτημα της από τα αριστερά συσπείρωσης στο κενό που άφησε το ΠΑΣΟΚ και το πρόβλημα του φορέα που θα κάλυπτε αυτό το κενό.

Στο συνδικαλιστικό επίπεδο ήταν πιο εύκολο να γίνει αυτό με τη συνεργασία των παρατάξεων ΕΣΑΚ, ΑΕΜ και διαγραμμένοι (αργότερα ΣΣΕΚ) και το συντονισμό αρχικά των 26 της ΓΣΕΕ και αργότερα της Συντονιστικής Επιτροπής Αγώνα. Η συνεργασία των τριών παρατάξεων καθιερώθηκε σαν η επίσημη συνδικαλιστική ηγεσία του εργατικού κινήματος που πάλευε τα μέτρα.

Αυτό δεν ήταν δύσκολο και γιατί είχε να πατήσει σε μια δομή που ήδη υπήρχε μέσα στο συνδικαλιστικό κίνημα μέχρι τότε, αλλά και γιατί υπήρχε η αγανάκτηση στους εργατικούς χώρους που πίεζε τη συνδικαλιστική ηγεσία σε μιαν ενωτική άμεση απάντηση. Για την ακρίβεια αυτή η διάχυτη αίσθηση ότι μόνο μια κεντρική συντονισμένη

απάντηση μπορούσε να κοντράρει τα μέτρα, διευκόλυνε τους 26 να κρατήσουν τον έλεγχο πάνω σε κάθε εργατικό κομμάτι που έδειχνε σημάδια διάθεσης να προχωρήσει πέρα από τη δική τους ταχτική των 24ωρων κινητοποιήσεων διαμαρτυρίας.

Αυτή η κεντρικοποίηση της σύγκρουσης όμως, έβαζε ταυτόχρονα πιεστικά και το ερώτημα του ποιός θα κάλυπτε πολιτικά την αντιπαράθεση, ποιός είχε απαντήσεις και προτάσεις στρατηγικές για την παρακάτω πορεία των εξελίξεων.

Η κρίση του ΠΑΣΟΚ δεν δημιούργησε μόνο ένα πολιτικό κενό προς τα αριστερά του, αλλά έβαλε και προβλήματα κυβέρνησης-εξουσίας αρκετά άμεσα. Όχι ότι το ΠΑΣΟΚ θα έχανε την πλειοψηφία που διαθέτει στη Βουλή, αλλά εάν άνοιγε περίοδος ανοιχτής πολιτικής κρίσης θα έμπαιναν έντονα τα ζητήματα διάδοχων λύσεων και προοπτικών.

Η «ανανέωση» στο ΚΚΕ

Το πιο έτοιμο από τις τρεις συνιστώσες της συνδικαλιστικής συμμαχίας να απαντήσει σ' αυτή την κατεύθυνση αποδείχτηκε το ΚΚΕ.

Η συζήτηση στο ΚΚΕ είχε ήδη ανοίξει μετά την εκλογική του ήττα στις περσινές βουλευτικές εκλογές. Η πτώση των ποσοστών του ύστερα από μια τετραετία στη σκιά του ΠΑΣΟΚ είχε διαμορφώσει ήδη κάποιες πρώτες αναζητήσεις διεξόδου. Αν στη βάση του ΚΚΕ το εκλογικό στρίμωγμα από το ΠΑΣΟΚ είχε δημιουργήσει διαθέσεις σύγκρουσης μαζί του, στην ηγεσία είχε προκαλέσει διαθέσεις ανοίγματος προς τα κομμάτια της κοινωνικής συμμαχίας που είχε διαμορφώσει το ΠΑΣΟΚ.

Αρχικά αυτή η συζήτηση φάνηκε ότι θα πολωνόταν ανάμεσα στη νεο-σταλινική ντουράδα της πτέρυγας που έψαχνε λύση στην καθαρότητα και οριοθέτηση του ΚΚΕ και στον όψιμο ευρω-κομουνισμό της πτέρυγας που αναζητούσε τις "νέες μήτρες της αριστεράς" έξω από την παραδοσιακή εργατική τάξη.

Η κρίση στο ΠΑΣΟΚ και η κινητικότητα στην αριστερά του έδωσε τη δυνατότητα στη δεύτερη άποψη να προχωρήσει στα ανοίγματά της χωρίς να φανεί ότι κάνει δεξιά στροφή. Το περίφημο άρθρο του Ανδρουλάκη στο Ριζοσπάστη, ενώ όταν πρωτοδημοσιεύτηκε εμφανίστηκε σαν προσωπική άποψη, τώρα πια έχει γίνει η επίσημη γραμμή στις σχέσεις με τους διαγραμμένους του ΠΑΣΟΚ και με το Εσωτερικό.

Αυτή όλη η στροφή, ενώ βασικά ήταν η ιδεολογική κάλυψη που απολογιόταν για τη συνεργασία του ΚΚΕ με το ΠΑΣΟΚ, μέσα στη νέα περίοδο προβλήθηκε σαν η στρατηγική που μετέτρεπε το ΚΚΕ από κόμμα διαμαρτυρίας σε κόμμα εξουσίας.

Αυτό πρόβαλε ο Ανδρουλάκης όταν για πρώτη φορά (πριν από τα μέτρα του ΠΑΣΟΚ) στο γνωστό του άρθρο στο Ριζοσπάστη προσπαθούσε να περιγράψει τα κοινωνικά και πολιτικά στηρίγματα που θα μπορούσε να έχει το ΚΚΕ εάν ασκούσε μια πιο "ανοιχτή και ρεαλιστική" πολιτική.

Την ίδια προοπτική προβάλει και ο Φλωράκης όταν, μετά τα μέτρα, προτείνει τη συγκρότηση του Μετώπου της Αριστεράς, που θα καλύψει το πολιτικό κενό του ΠΑΣΟΚ.

Το ίδιο συνεχίζεται και σ' όλη αυτή την περίοδο των συνεργασιών για τις δημοτικές εκλογές, που το ΚΚΕ τις προβάλει σαν ένα βήμα προς αυτή την κατεύθυνση.

Ουσιαστικά πίσω από τα μεγάλα λόγια για "νέο συνασπισμό πολιτικών και κοινωνικών δυνάμεων" δεν υπάρχει τίποτε νέο για την ελληνική κοινωνία: ο συνασπισμός που προτείνει το ΚΚΕ είναι επανάληψη της συμμαχίας που είχε στήσει το ΠΑΣΟΚ και αναγκάστηκε κάτω από το βάρος της κρίσης να τη σπάσει. Το πού θα διαφέρει ο "νέος" συνασπισμός από τον παλιό (εκτός του ότι το ΚΚΕ φιλοδοξεί να δει τον εαυτό του σαν ΠΑΣΟΚ στη θέση του ΠΑΣΟΚ) καλύπτεται για την ώρα από διαδικαστικές προτάσεις ενότητας, αρκετά αόριστες, ώστε να καλύπτουν όλο το φάσμα: από τις πιο δεξιές προσωπικότητες που λαμπρύνουν τα ψηφοδέλτια της Συνεργασίας μέχρι τα μαχητικά κομμάτια του εργατικού κινήματος και της ίδιας της βάσης του ΚΚΕ, το ΚΚΕ σαν "κόμμα εξουσίας" προτείνει να διαμορφωθεί πλουραλιστικά και σταδιακά ένα πρόγραμμα εξόδου από την κρίση με ένα νέο μοντέλο ανάπτυξης.

Πρόκειται τελικά για μιαν ανοιχτή πρόταση του ΚΚΕ διπλής κατεύθυνσης, που προσπαθεί να καλύψει ταυτόχρονα διάφορες ανάγκες. Από τη μια, πρόταση συνεργασίας και συσπείρωσης του χάσματος που άφησε η αλλαγή του ΠΑΣΟΚ (και όχι μόνο στα αριστερά του) και από την άλλη η ανάγκη να καλύψει τα αριστερά του που ενθαρρυμένα από την προηγούμενη περίοδο αγώνων, ελπίζουν σε μιαν αριστερή προοπτική και πιέζουν το ΚΚΕ γιαυτήν.

Αυτό δε σημαίνει ότι η νέα στροφή δε φέρνει αλλαγές στο ίδιο το ΚΚΕ σε σχέση με μια προηγούμενη περίοδο. Για να παίξει το ΚΚΕ αυτό το ρόλο που βλέπει για τον εαυτό του, χρειάζονται προσαρμογές, σε σχέση με ζητήματα, που πριν από λίγα χρόνια θα ήταν αδιανόητες γιαυτό το κόμμα.

Για πρώτη φορά το ΚΚΕ σε δημόσια συζήτηση λέει, διά στόματος Ανδρουλάκη, ότι τα προβλήματα μετάβασης στο σοσιαλισμό και ο χαρακτήρας της σοσιαλιστικής κοινωνίας, είναι ανοιχτά για την Ελλάδα... Το ίδιο και για διάφορα τακτικά ζητήματα συνεργασιών-συμμαχιών με άλλες οργανώσεις της αριστεράς, όπου το "ένα είναι το κόμμα" αντικαταστάθηκε τώρα με τον "πλουραλισμό" των αριστερών κομμάτων και οργανώσεων, που θα συζητούν και όλα τα στρατηγικά προβλήματα, χωρίς "ηγεμονισμούς" κλπ.

Σε μια περίοδο όπου το ΚΚΕ βλέπει όλες αυτές τις ανακατατάξεις και θέλει να παίζει πιο σημαντικό ρόλο μέσα σ' αυτές ή όπως το διατυπώνει κι ο Ανδρουλάκης "να βγει προς τα έξω", δεν θα ήθελε, τουλάχιστο ένα τμήμα της ηγεσίας του, το βάρος της παράδοσης να παίξει ανασταλτικό ρόλο στις συνεργασίες του και στις πολιτικές προοπτικές του. Γιαυτό σιγά-σιγά αρχίζουν να εμφανίζονται και ζητήματα προσαρμογής των ιδεολογικών του αναφορών και των στρατηγικών του στόχων μέσα στη νέα περίοδο.

Μπαίνει πια το ΚΚΕ σε μια περίοδο "ευρωκομουνισμού", αλλά με ρυθμούς και διαδικασίες προσαρμοσμένες στο χαρακτήρα του και τις ανάγκες του.

Δυσκολίες για το «νέο φορέα»

Παράλληλα με το ΚΚΕ κινήθηκε και το ΚΚΕεσωτερικού. Το Εσωτερικό ξεκίνησε με μεγαλύτερα ιδεολογικά φόντα για τις συγκεκριμένες εξελίξεις, αλλά πολύ

γρήγορα ξεπεράστηκε από το ΚΚΕ. Έτσι ενώ στο Συνέδριό του κέρδισε η άποψη της διάλυσης του Εσωτερικού και της δημιουργίας του νέου φορέα, όπου θα συσπειρώνει όλες τις δυνάμεις έξω από το ΠΑΣΟΚ (και ιδιαίτερα τους διαγραμμένους, όπως ευελπιστούσαν), τελικά βρέθηκε αντιμέτωπο μιας συνεργασίας που καθορίστηκε από το ΚΚΕ. Φαίνεται ότι το ΚΚΕεσ. πίστεψε ότι το "αθεράπευτα δογματικό" ΚΚΕ δεν θα είχε την ευελιξία να προτείνει τον ίδιο "συνασπισμό κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων", που έβλεπε και ο Κύρκος, αλλά με πολύ πιο έτοιμο τον φορέα.

Οι διαγραμμένοι του ΠΑΣΟΚ, με μεγαλύτερες προσβάσεις και ιδεολογική συγγένεια, προσπάθησαν να μετατραπούν γρήγορα σε πολιτική οργάνωση, για να μπορέσουν να καλύψουν τον ίδιο χώρο. Η προσπάθεια όμως προς το παρόν δεν μπόρεσε να ξεπεράσει τη συνδικαλιστική παράταξη, κι αυτή με μεγάλα προβλήματα στη συνοχή της.

Οι δυσκολίες, του να μεταφραστεί η αντιπολίτευσή τους στο ΠΑΣΟΚ σε ιδεολογική και πολιτική τυτότητα, ήταν μεγάλες. Μολονότι το ζήτημα εμφανίστηκε σαν διαδικαστικό, σαν θέμα χρόνου, η πραγματικότητα είναι αρκετά διαφορετική. Η επίθεση φιλίας που τους έκανε το ΚΚΕ, οι ψευδαισθήσεις (τουλάχιστο για ένα κομμάτι απ' αυτούς) ότι υπάρχουν δυνατότητες συνεργασίας με το ΠΑΣΟΚ, και οι ιδεολογικές καταβολές τους, δεν αφήνουν τα περιθώρια για τη δημιουργία μιας οργάνωσης έξω από τα πλαίσια που καλύπτουν τα δύο ΚΚ. Μολονότι το ζήτημα παραμένει ανοιχτό, έχουν εκδηλωθεί ήδη τόσες κεντρόφυγες δυνάμεις, ώστε εάν τελικά το αποφασίσουν, θα έχουν μείνει μερικοί "ηγέτες" χωρίς βάση.

Επειδή όλες οι προσπάθειες για νέους πολιτικούς σχηματισμούς στα αριστερά του ΠΑΣΟΚ έγιναν μέσα στα ρεφορμιστικά πλαίσια, και κανένα κομμάτι δεν ξεπέρασε ούτε καν έκανε απόπειρα γιαυτό, ήταν φυσικό να μην μπορέσει να αντιμετωπίσει την προ(σ)κληση του ΚΚΕ. Ιδιαίτερα όταν αυτό έκανε τη στροφή και βρέθηκε στο κέντρο των εξελίξεων και των προτάσεων. Ούτε ο νέος φορέας του Εσωτερικού, ούτε οι διαγραμμένοι μπόρεσαν να αντισταθούν. Έτσι το ΚΚΕ έγινε όχι μόνον ο πόλος, αλλά και ο ρυθμιστής των εξελίξεων ακόμα και μέσα στα άλλα κόμματα.

Δυσαρέσκειες απ΄ τα αριστερά

Αυτή η διαδικασία, ενώ από τη μια γεννάει ευκαιρίες για το ΚΚΕ και του δίνει τη δυνατότητα να κινηθεί "έξω απ' τη σκιά" του ΠΑΣΟΚ, από την άλλη του δημιουργεί συνεχώς προβλήματα. Έτσι μπορεί προς το παρόν να φαίνεται ότι κερδίζει τη μάχη, αλλά ταυτόχρονα έχει συνέχεια να καθησυχάζει τις ανησυχίες που δημιουργούνται στο εσωτερικό του από κομμάτια εργατικά και νεολαιίστικα.

Για την επόμενη περίοδο οι δυσκολίες που θα συναντήσει το σενάριο του ΚΚΕ, μπορεί να έρθουν από δυο μεριές. Η μια είναι οι ίδιοι οι εργατικοί αγώνες και η άλλη, διάφορες κομματικές οργανώσεις που ανησυχούν και δυσπιστούν για το πόσο πραγματικά αριστερά είναι τα τελευταία του ανοίγματα.

Το ΚΚΕ δεν θέλει να αφήσει τους εργατικούς αγώνες που ξεσπάνε, να μετατραπούν σε κανένα μεγάλο και διαρκές απεργιακό κύμα. Γιαυτό δεν συντονίζει τις προβληματικές σ' έναν κοινό αγώνα ενάντια στα κλεισίματα, γιαυτό περιορίζεται τώρα σε κάποιες τυπικές διαμαρτυρίες. Γιατί φοβάται ότι έτσι θα διαταραχτεί η συμμαχία που στήνει γύρω του. Γιατί οι απεργίες, όταν ξεπεράσουν το επίπεδο διαμαρτυρίας και πάρουν διαστάσεις, μπορεί να σπάσουν τις γέφυρες και τις συμμαχίες του ΚΚΕ με διάφορα συντηρητικά στρώματα και κόμματα της ελληνικής κοινωνίας. Αλλά ακόμα και πιο περιορισμένες συνεργασίες, όπως της ΣΕΑ, είναι μια εύθραυστη ιστορία. Μπορεί πολύ πιο εύκολα να κρατάει τον έλεγχο κάποιων στημένων κεντρικών κινητοποιήσεων, παρά ενός απεργιακού κύματος.

Ένα δυνατό απεργιακό κύμα, ενώ θα άνοιγε διάφορα ερωτήματα στα αριστερά του, θα έβαζε εμπόδια στα ανοίγματά του προς τα δεξιά. Συνολικά το ΚΚΕ ελπίζει να οδηγήσει την εργατική αγανάκτηση στο δρόμο της αναμονής μιας κοινοβουλευτικής νίκης και γιαυτό σπάει κάθε αγώνα που πάει να ξεφύγει απ' αυτά τα πλαίσια.

Όμως ενώ αυτό εκ πρώτης όψεως φαίνεται εύκολο, δεν είναι πάντοτε δυνατό, πέρα από τα προβλήματα που

αυτή η τακτική δημιουργεί στα διάφορα εργατικά του κομμάτια.

Η δεύτερη δυσκολία στην πραγματοποίηση αυτής της στροφής, είναι οι ίδιες οι κομματικές οργανώσεις. Οι Κνίτες που "γαλουχήθηκαν" με την αντίληψη του μοναδικού αριστερού κόμματος, δεν μπορούν τώρα να δεχτούν ούτε το "νέρωμα" της γραμμής χάρη των συμμαχιών, ούτε τα ανοίγματα προς διάφορους αστούς πολιτικούς, στηρίγματα μέχρι πριν από λίγο του ΠΑΣΟΚ.

Αυτό το κύμα δυσαρέσκειας, που είναι αρκετά έντονο αυτή την περίοδο μέσα στο ΚΚΕ (φαίνεται άλλωστε κι από τα άρθρα του Ριζοσπάστη), συνδυασμένο και με ανοιχτά ξεπουλήματα εργατικών αγώνων, είναι ένα σαράκι που μέσα σε συγκεκριμμένες συγκυρίες μπορεί να ξεσπάσει σε ανοιχτή κρίση.

Οι δημοτικές εκλογές συσσωρεύουν αυτές τις δυσαρέσκειες. Η περίοδος μετά απ' αυτές μπορεί να αποδειχτεί πολύ κρίσιμη.

Η μάχη των εκλογών

Οι δημοτικές εκλογές, που θα γίνουν σε μερικές εβδομάδες, είναι από τις πιο σημαντικές που έχουν γίνει μετά το '81. Μολονότι δεν θα κρίνουν κοινοβουλευτικές πλειοψηφίες και κυβερνήσεις, εντούτοις γίνονται μετά από μια περίοδο έντονων εργατικών κινητοποιήσεων ενάντια στην κυβερνητική πολιτική. Εάν αυτό εκφραστεί και στο εκλογικό επίπεδο, σαν μείωση των ποσοστών του, το ΠΑΣΟΚ φοβάται ότι αυτό θα έχει γενικότερες συνέπειες για την επόμενη περίοδο. Γιατί δεν είναι μόνο η αποδοκιμασία μιας πολιτικής που πέρασε, αλλά δείχνει και τη διάθεση για παραπέρα σύγκρουση με την πασοκική πολιτική.

Αυτό τον κίνδυνο το ΠΑΣΟΚ προσπαθεί να τον διασκεδάσει, προπαγανδίζοντας ότι αυτές οι εκλογές δεν θα κρίνουν τίποτα, δεδομένου ότι είναι δημοτικές. Αλλά επειδή ξέρει ότι αυτά δεν τα πιστεύει κανένας, γιαυτό παλεύει με κάθε τρόπο όλη αυτή την περίοδο, να κρατήσει τα ποσοστά του. Προσπαθεί από τη μια να εμποδίσει τις διαρροές από τα αριστερά του, ενώ ταυτόχρονα ελπίζει να κερδίσει ψήφους από τα δεξιά, ποντάροντας στο ότι η Ν.Δ. δεν έχει τι να πει — η πολιτική του ΠΑΣΟΚ την έχει τελείως καλύψει. Ακόμα και ο Κόσκος (ο πρόεδρος της Ιδιωτικής Πρωτοβουλίας) έδωσε εύσημα στον Αντρέα για το λόγο του στη Θεσσαλονίκη.

Ο λόγος του Αντρέα στη Θεσσαλονίκη σκόπευε ακριβώς και προς τις δύο κατευθύνσεις. Από τη μια να καθησυχάσει τον ΣΕΒ ότι η πολιτική του μετά τις εκλογές δεν πρόκειται να αλλάξει, κι από την άλλη να συγκρατήσει κάποια δικά του κομμάτια που φλερτάρουν με τη Συνεργασία. Να τα πείσει δηλαδή, ότι η ψήφος διαμαρτυρίας δεν θα αλλάξει τίποτα και μόνο η συνεργασία με το ΠΑΣΟΚ τους δίνει ελπίδες.

Αλλά επειδή το ΠΑΣΟΚ φοβάται ότι αυτά δεν είναι αρκετά για να εξασφαλίσουν την είσοδο των συνδυασμών του στο δεύτερο γύρο, ιδιαίτερα στις μεγάλες πόλεις, γιαυτό καταφεύγει και σε άλλες μεθοδεύσεις, πολύ πιο επικίνδυνες. Κανένας δεν μπορεί να ξεχάσει τη συνάντηση του Τσοχατζόπουλου με τον εκπρόσωπο της ΕΠΕΝ, για να τον καθησυχάσει ότι θα τύχει ισότιμης μεταχείρισης όπως και τα άλλα κόμματα.

Πώς να προβάλουν πια το σύνθημα "ή ΠΑΣΟΚ ή Δεξιά", όταν αυτοί οι ίδιοι διευκολύνουν τους χουντικούς στο κατέβασμά τους στις εκλογές, για να κόψουν ψήφους από τη ΝΔ. Υπάρχει μια ολόκληρη ιστορία, όπου τα σοσιαλδημοκρατικά κόμματα στην πτώση τους, καλλιεργούν την απογοήτευση μέσα στο εργατικό κίνημα και ενισχύουν έτσι το δυνάμωμα της δεξιάς. Η μεθοδολογία όμως του ΠΑΣΟΚ ξεπερνάει τα όρια του μη ηθελημένου.

Νομιμοποιώντας τους χουντικούς, ανοίγει το δρόμο για τη νομιμοποίηση μεθόδων, που μαζί τους έχει συγκρουστεί βίαια το κίνημα την προηγούμενη δεκαετία.

Για το ΠΑΣΟΚ οι δημοτικές εκλογές είναι μια κρίσιμη μάχη που πρέπει να κερδηθεί. Θέλει να κρατήσει τον έλεγχο στις πολιτικές εξελίξεις και στις ανακατατάξεις που θα γίνουν. Η μείωση του ποσοστού του δε θα ρίξει την κυβέρνηση, αλλά θα βάλει πολλούς μνηστήρες στην αναζήτηση της επόμενης λύσης.

Ν.Δ.: Μονομαχίες ψηφοθήρων

Η ΝΔ τάπαιξε και τάχασε, όπως θα έλεγε κανείς στην αργκό. Άσχετα με το εκλογικό αποτέλεσμα, η ίδια βρίσκεται σε κατάσταση διάλυσης. Η γραμμή Μητσοτάκη να κατέβουν επώνυμα κοινοβουλευτικά στελέχη στους μεγάλους δήμους, ακόμα κι αν δε γυρίσει μπούμεραγκ ενάντια στη ΝΔ, τουλάχιστον έχει αρχίσει να γυρίζει εναντίον του.

Η τελευταία περίοδος όξυνε πολύ τις διαμάχες στο εσωτερικό της, γιατί το πρόβλημα της τακτικής της απέναντι στο ΠΑΣΟΚ, δεν έχει μπορέσει να λυθεί. Ιδιαίτερα τον τελευταίο χρόνο, όπου τα διάφορα μέτρα του ΠΑΣΟΚ δημιουργούσαν προβλήματα και αμφιβολίες ακόμα και

στο σκληρό "φιλελεύθερο" κομμάτι, που πρώτο διακήρυξε την πολιτική των περικοπών στα μεροκάματα και στις κοινωνικές παροχές. Έτσι για όλη την προηγούμενη περίοδο, η αντιπολίτευση της ΝΔ περιορίστηκε περισσότερο στις προθέσεις και τον τρόπο εφαρμογής της πολιτικής του ΠΑΣΟΚ, παρά στην ίδια την πολιτική.

Αυτή τη στιγμή βλέπουν τη φθορά του ΠΑΣΟΚ και ανησυχούν ότι αυτοί δε θα κερδίσουν τίποτα. Άρα έχουν ξανανοίξει οι συζητήσεις τακτικής και προοπτικών για το κόμμα. Εκεί είναι που βγήκαν και τα μαχαίρια, γιατί οι αντιθέσεις και διαφωνίες έχουν προχωρήσει πολύ.

Για κάποιους μέσα από τη ΝΔ, η φθορά του ΠΑΣΟΚ ανοίγει μια περίοδο πολιτικών ανακατατάξεων και αυτοί δεν πρέπει να λείπουν απ' αυτές. Κάνουν την εκτίμηση ότι η περίοδος μετά τις εκλογές πιθανόν να βάλει ζητήματα νέων κυβερνητικών στηριγμάτων από τεχνοκράτες ή πολιτικούς, που δεν ανήκουν στο ΠΑΣΟΚ, και ότι αυτό ανοίγει μια διαδικασία ευκαιριών για την ίδια τη ΝΔ. Αυτό το κομμάτι υποστηρίζει ότι η εφαρμογή της απλής αναλογικής διευκολύνει τις συνεργασίες κι ανοίγει τις πόρτες για συμμαχικές κυβερνήσεις.

Αντίθετα η τάση Μητσοτάκη υποστηρίζει ότι στόχος είναι, να φτιάξει η ΝΔ αυτοδύναμη κυβέρνηση, άρα η σύγκρουση είναι ανάμεσα στη ΝΔ και το ΠΑΣΟΚ κι όχι οποιεσδήποτε ενδιάμεσες καταστάσεις.

Η διαφωνία ανάμεσα σ' αυτές τις δυο τάσεις δεν περιορίζεται μόνο στο εκλογικό σύστημα, αλλά περιλαμβάνει και τις σχέσεις που βλέπουν να έχουν με τα άλλα κόμματα.

Είναι φυσικό σε μια τόσο σημαντική εκλογική αναμέτρηση, οι διαφωνίες να εχουν οξυνθεί. Η κατάσταση στο εσωτερικό της ΝΔ έχει φτάσει ξανά σε κρίση, μετά από την ανοιχτή εξέγερση διαφόρων καπετανάτων, που εκφράστηκε είτε με την ανοιχτή επιστολή του Βαρβιτσιώτη στην "Ακρόπολη", είτε με την πρόταση για την απλή αναλογική του Έβερτ, είτε με το ότι κυκλοφορούν διάφορα σενάρια για το μέλλον του κόμματος. Η κλιμάκωση που πήγε να πάρει η εσωτερική κρίση γύρω στα τέλη Αυγούστου με την παραλίγο "παραίτηση" του Μητσοτάκη, δείχνει ότι η συμβίωση των δύο τάσεων γίνεται κατά καιρούς αδύνατη.

Έτσι για τη ΝΔ το κυνηγητό των ψήφων στους μεγάλους δήμους, παίζει διπλό σκοπό. Από τη μια να εμφανιστεί σαν το κόμμα που, παρόλες τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, δεν έχει μειωθεί η δύναμή του, κι αυτό έχει σημασία να το δείξει τώρα που κατεβαίνουν και οι χουντικοί. Από την άλλη η επιτυχία στους μεγάλους δήμους θα λειτουργήσει και σαν ενίσχυση των επιμέρους παραγόντων στη θέση τους μέσα στην ενδοκομματική διαμάχη.

Σ' αυτές τις εκλογές δεν παίζεται μόνον η συνοχή του κόμματος, αλλά δοκιμάζονται κι οι διάφορες απόψεις που υπάρχουν στο εσωτερικό του. Η αναμέτρηση είναι κρίσιμη και μέσα στους νεοδημοκράτες.

Η Συνεργασία ΣΣΕΚ-ΚΚΕ

Εκεί όμως που οι δημοτικές εκλογές αποκτάνε μια ξεχωριστή σημασία, είναι για τη ρεφορμιστική αριστερά και ιδιαίτερα για το ΚΚΕ. Εάν μέσα απ' αυτές τις εκλογές το ΚΚΕ ανεβάσει τη δύναμή του, τότε θα μπορεί να εμφανιστεί σαν ο πραγματικός κληρονόμος του πασοκικού κενού και να διεκδικήσει μια μεγαλύτερη συμμετοχή στις πολιτικές εξελίξεις.

Η δημιουργία της Συνεργασίας και η συσπείρωση σ' αυτήν όλων των πασοκογενών ομάδων και "προσωπικοτήτων", είναι ήδη μεγάλη επιτυχία για το ΚΚΕ και του ανοίγει τις δυνατότητες για ακόμα μεγαλύτερες συνεργασίες.

Για το κομμάτι που βρίσκεται στ' αριστερά του, γιαυτό που συγκρούστηκε με τα μέτρα την προηγούμενη περίοδο, η Συνεργασία εμφανίζεται σαν η πολιτική έκφραση της συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης των 26 και γιαυτό — με κριτικές ή χωρίς — την υποστηρίζουν. Γιαυτούς η επιτυχία αυτής της προσπάθειας θα είναι το χαστούκι στο ΠΑΣΟΚ, που "ρητορικά" κάποτε πέταξε ο Φλωράκης, αλλά που το κατάπιε αμέσως μετά την "ιδιαίτερη" συνάντησή του με τον Αντρέα.

Έτσι με καλυμένες τις από τα αριστερά του ανησυχίες το ΚΚΕ, αυτό που πραγματικά επιδιώκει είναι να κερδίσει ψήφους από τα δεξιά, απ'όλους εκείνους τους συντηρητικούς μικρομεσαίους που δεν τους καλύπτει πια το ΠΑΣΟΚ, αλλά και δεν έχουν τραβηχτεί ακόμα πρός την Ν.Δ..

Γι'αυτούς, και όχι μόνο, είναι σχεδιασμένη και η προεκλογική καμπάνια της συνεργασίας, όπου τίποτα δεν θυμίζει την αγωνιστικότητα του προηγούμενου χρόνου, ενώ ταυτόχρονα γίνεται προσπάθεια να μην διαταραχτεί από

νέες κινητοποιήσεις. Έτσι:

* απεργίες που υπήρχαν, σταματήσαν. Και απεργιακές κινητοποιήσεις που είχαν αναγγελθεί, ματαιώθηκαν.
* η αντιπαράθεση με το ΠΑΣΟΚ περιορίζεται στα δημοτικά και η αιχμή της πάλης ενάντια στα μέτρα έχει μείνει για αργότερα. Δεν είναι δηλαδή μόνο το ΠΑΣΟΚ που αποφεύγει την πολιτικοποίηση της αναμέτρησης, είναι και το ΚΚΕ που το βολεύει αυτή η αντιμετώπιση.
* οι δήμαρχοι αντί να εκφράσουν, έστω και συμβολικά την προηγούμενη περίοδο (απεργοί, απολυμένοι συνδικαλιστές κ.λ.π.), είναι δείγματα της εικόνας που θέλει να δώσει το ΚΚΕ στις από δεξιά συνεργασίες του, αλλά και ταυτόχρονα ακόμα μεγαλύτερες γέφυρες πρός τα εκεί.Προέρχονται από εκείνο το περίφημο "στρώμα" των γραφειοκρατών-τεχνοκρατών που τόσο πολύ άνθισε επί ΠΑΣΟΚ και που είναι διατεθειμένο να προσφέρει τις υπηρεσίες του σε όποια κατεύθυνση του αναγνωρίζει τον ιδιαίτερό του ρόλο και αξία.

Αυτό είναι μια γεύση και για το πως βλέπει το ΚΚΕ το ρόλο του για την επόμενη περίοδο. Με λυμένα τα χέρια από προεκλογικές πιέσεις και με ένα καλό ποσοστό συναλλαγής στην τσέπη, ανοίγονται ευκαιρίες για μεγάλα παιχνίδια. Σ'αυτό το σενάριο δεν αποκλείεται καμιά συνεργασία: Το ΠΑΣΟΚ μπορεί να έχει πάλι την ανάγκη του για νέα μορατόρια.

Έτσι η πολυδιαφημισμένη "Ώρα της Αριστεράς", είναι για το ΚΚΕ η περίοδος ευκαιριών, όπου πατώντας πάνω σ'ένα αριστερό κίνημα, ρίχνει τις γέφυρες για τις δεξιές συμμαχίες και συνεργασίες.

ΚΚΕ(εσ): στην απομόνωση

Για το Εσωτερικό, οι δημοτικές εκλογές ήταν το βατερλώ του. Ο κύριος εκφραστής του φορέα και των πλατειών συνεργασιών, βρίσκεται αυτή τη στιγμή χωρίς έναν σύμμαχο, απ'αυτούς που τόσο είχε λογαριάσει,και με κομένες τις γέφυρες πρός διάφορες προσωπικότητες που τελικά μπήκαν στην Συνεργασία. Η όλη κατάσταση έχει αντίκτυπο και στο εσωτερικό του, δεδομένου ότι επικρατεί πια αρκετό κομφούζιο ως προς την μετέπειτα πορεία (ο Κύρκος μπορεί να καθησυχάζει ότι την άνοιξη φτιάχνεται ο φορέας, αλλά το ερώτημα που πλανιέται στην ατμόσφαιρα, είναι με ποιούς; Ποιός έχει μείνει έξω από τη συνεργασία;).

Η πλειοψηφία αυτών που στο συνέδριο υποστήριξαν την δημιουργία του νέου φορέα, στο ζήτημα των εκλογικών συνεργασιών ήταν με την άποψη της συμμετοχής στην Συνεργασία. Κι'αυτό είτε λόγω των πιέσεων από τους μαζικούς χώρους-η συνδικαλιστική συνεργασία των "26"- είτε γιατί είχαν τις σχέσεις με το κομμάτι που ήταν ευαισθητοποιημένο σ'ένα κοινό κατέβασμα. Έτσι η απόφαση της μη συμμετοχής (σαν συνολική αντιμετώπιση) και του αυτόνομου κατεβάσματος σε Αθήνα και Πειραιό, στηρίχτηκε πάνω σε μια περίεργη συμμαχία Κύρκου και του "αριστερού" κομματιού που στο συνέδριο υποστήριξε την συνέχιση του ΚΚΕ(εσ)..

Αυτό καθρεφτίζεται και στην προεκλογική του καμπάνια, όπου τα ζητήματα πόλης έχουν αναχθεί σε μοναδικό και προνομιακό πεδίο εμφάνισής του. Μ'αυτόν τον τρόπο καλύπτονται ταυτόχρονα δύο ανάγκες: Από την μια αποφεύγονται οι διαφωνίες πάνω σε πολιτικά ζητήματα (η σχέση τους με το ΠΑΣΟΚ και η αντιμετώπιση της περιόδου), ενώ από την άλλη καλύπτονται οι ευαισθησίες του "αριστερού" κομματιού με τις προτάσεις για μια εναλλακτική διαχείρηση της πόλης (π.χ. τα Ι.Χ. έξω από το κέντρο, φτιάξιμο δημοτικών επιχειρήσεων, ανακατανομή των εσόδων από την κεντρική διοίκηση πρός την αυτοδιοίκηση κ.λ.π.).

Σε μια περίοδο καπιταλιστικής κρίσης σαν την σημερινή, τα ζητήματα "καθημερινής ζωής" δεν μπορούν να απομονωθούν και να ψαχτεί η λύση τους σε κάποιες αποκεντρωμένες προσπάθειες που στηρίζονται είτε σε αριστερούς δημάρχους είτε ακόμα περισσότερο και σε εναλλακτικές πρωτοβουλίες. Αντίθετα αυτό που χρειάζεται είναι να δεθεί και η πάλη ενάντια στην καθημερινή καταπίεση με τον αγώνα της εργατικής τάξης ενάντια στην καπιταλιστική επίθεση. Επιδίωξη δεν θα πρέπει να είναι η απομόνωση αυτών των ζητημάτων, κάτω από ψευδαισθήσεις εναλλακτικής διαχείρησης αλλά το ξεκαθάρισμα ότι μόνο ένα κίνημα ανατροπής του καπιταλισμού μπορεί να δημιουργήσει την "πόλη των ονείρων μας".

Σε μια περίοδο που η απογοήτευση από το ΠΑΣΟΚ, δημιουργεί τις προυποθέσεις για να φτιαχτεί ένα αντικαπιταλιστικό κίνημα στηριγμένο στις εμπειρίες των εργατικών αγώνων της προηγούμενης περιόδου, τα ρεφορμιστικά κόμματα καλλιεργούν όλες τις εκλογικές αυταπάτες για νίκη της αριστεράς ενώ ταυτόχρονα κάνουν τα πιο δεξιά ανοίγματα και προετοιμάζονται για τις πιο δεξιές συμμαχίες.

Σε μια προεκλογική περίοδο, μπορούν εύκολα και ελέγχουν μια τέτοια κατάσταση. Το ερώτημα είναι τι θα γίνει μετά τις εκλογές, όταν το εργατικό κίνημα θα ξαναβρεθεί αντιμέτωπο με την καπιταλιστική επίθεση που θα συνεχίζεται.

Εδώ είναι που ανοίγει το κεφάλαιο Επαναστατική Αριστερά.

Ψηφίζουμε Συνεργασία χωρίς ψευδαισθήσεις

Τι θα σημαίνει, λοιπόν, για την επαναστατική αριστερά μια πτώση της εκλογικής δύναμης του ΠΑΣΟΚ και μια άνοδος των ψήφων της Συνεργασίας ΣΣΕΚ-ΚΚΕ;

Πρώτα απ'όλα, πρόκειται για ένα κύμα διαμαρτυρίας απέναντι στην πολιτική του ΠΑΣΟΚ. Παρά τη συμβιβαστική δεξιά στάση του ΚΚΕ, ολόκληρα κομάτια του εργατικού κινήματος και της νεολαίας, που πάλεψαν όλο τον προηγούμενο χρόνο ενάντια στα μέτρα της κυβέρνησης, αυτή τη διαμαρτυρία εκφράζουν ψηφίζοντας Συνεργασία.

Μια τέτοια εκλογική μετατόπιση σηματοδοτεί ένα ξεμπλοκάρισμα από την επιρροή του ΠΑΣΟΚ για κάποια εργατικά τμήματα που το 81 ή ακόμα και το 85 έβλεπαν τη λύση μέσα απ'αυτό. Παράλληλα, και αυτό είναι το πιο σημαντικό η αναζήτηση διεξόδου γίνεται προς τ'αριστερά πράγμα που δεν συνέβηκε σε άλλες χώρες, όπου η κρίση της σοσιαλδημοκρατίας έφερε απογοήτευση των εργατών και άνοδο της δεξιάς.

Το γεγονός ότι η μετατόπιση γίνεται προς τα αριστερά δεν προκύπτει από κάποια σύγκριση του προγράμματος της Συνεργασίας με το πρόγραμμα του ΠΑΣΟΚ, ούτε από τη σύγκριση Κατριβάνου-Μπέη. Φαίνεται από την κινητικότητα και τη μαχητικότητα των εργατών, παραδείγμα-

τος χάρη της Κοινής Ωφέλειας που είχαν χρόνια να απεργήσουν. Φαίνεται από τις απεργιακές φρουρές και διαδηλώσεις των βιομηχανικών εργατών που ξανασήκωσαν κεφάλι. Φαίνεται από τη μαζική συμμετοχή φοιτητών και σπουδαστών στις πανεργατικές συγκεντρώσεις.

Ταυτόχρονα, όμως, το γεγονός ότι σε μια εκλογική (άρα συνολικά πολιτική) αναμέτρηση, αυτά τα κομάτια εκφράζουν την αντιπαράθεσή τους στο ΠΑΣΟΚ ψηφίζοντας Συνεργασία δείχνει τις ψευδαισθήσεις αυτού του κόσμου ότι το ΚΚΕ ή η ΣΣΕΚ ή το ΚΚΕεσ, όπου συμμετέχει, πρόκειται να προωθήσουν αγώνες, να δώσουν αριστερή διέξοδο και προοπτική. Στην πραγματικότητα κάτι τέτοιο είναι ψευδαίσθηση, γιατι σε μια περίοδο οικονομικής κρίσης σαν τη σημερινή δεν υπάρχει ρεφορμιστική διέξοδο για τα προβλήματα της εργατικής τάξης, δεν ευδοκιμούν ρεφορμιστικές λύσεις όπως σε περίοδο οικονομικής ανάπτυξης. Αντίθετα, κάθε ρεφορμιστική πρόταση διεξόδου από την κρίση, ακόμα και με τις καλύτερες προθέσεις, καταλήγει σε δύο καταστροφικά αποτελέσματα: Από τη μια βάζει την εργατική τάξη σε διλήμματα διαχείρισης του καπιταλιστικού αδιεξόδου, με αποτέλεσμα να φορτώνεται τις συνέπειες της κρίσης επάνω της (π.χ. εξασφάλιση της βιωσιμότητας των προβληματικών). Από την άλλη στρέφει τα κόμματα που κυνηγούν αυτές τις ρεφορμιστικές λύσεις όλο και πιο δεξιά, σε αναζήτηση συμμάχων (πολιτικών και κοινωνικών) που θα τους δώσουν τη δυνατότητα να εφαρμόσουν τέτοια προγράμματα (το που ψάχνουν τα ανοίγματά τους το ΚΚΕ και το ΚΚΕεσ είναι χαρακτηριστικό).

Απέναντι σ'αυτές τις ψευδαισθήσεις, στη σημερινή περίοδο ο στρατηγικός στόχος της εργατικής εξουσίας είναι η μόνη ρεαλιστική λύση, η μόνη απάντηση από τ'αριστερά σε κάθε σοσιαλδημοκρατία, είτε είναι το ΠΑΣΟΚ είτε οποιαδήποτε διάδοχη λύση. Γιατί είναι η μόνη στρατηγική που δένει, συνδέει, ενώνει τους άμεσους εργατικούς αγώνες ενάντια στην καπιταλιστική επίθεση με την προοπτική της ανατροπής της κοινωνίας του κέρδους και των καπιταλιστικών σχέσεων στην παραγωγή και σ'ολόκληρη την κοινωνία. Είναι η προοπτική που όχι μόνο δεν αρνείται το άμεσο, αλλά αντίθετα βοηθάει τους σημερινούς αγώνες να ξεδιπλώσουν τη δυναμική τους, να κατακτούν νίκες προετοιμάζοντας τη δύναμη του κινήματος για τη συνολική απελευθέρωσή του.

Για την επαναστατική αριστερά, λοιπόν, είναι χρέος να παρέμβει σ'αυτή την κίνηση προς τ'αριστερά, να ενισχύσει τη δυναμική της και να βοηθήσει να ξεπεραστούν οι αυταπάτες της. Οι επαναστάτες δεν είναι αδιάφοροι μπροστά σ'αυτές τις εκλογές και την προοπτική να εκφραστεί μαζικά προς τ'αριστερά η αγανάκτηση ενάντια στο ΠΑΣΟΚ. Σίγουρα οι σημερινοί συσχετισμοί δεν επιτρέπουν να δώσουμε αυτή την έκφραση με ψηφοδέλτια της επαναστατικής αριστεράς. Αυτό όμως, δεν μας οδηγεί να αγνοήσουμε τη διάθεση του κινήματος. Θέλουμε κι'εμείς να καταγραφεί από τις κάλπες η μετατόπιση από το ΠΑΣΟΚ προς τ'αριστερά και γι'αυτό ψηφίζουμε Συνεργασία.

Όμως δεν προσχωρούμε στη Συνεργασία. Η επαναστατική αριστερά δεν είναι η αριστερή πτέρυγα μιας ρεφορμιστικής κοινοβουλευτικής σύμπραξης. Είναι η αριστερή πτέρυγα του κινήματος που συγκρούεται με το ΠΑΣΟΚ και προβάλει την επαναστατική στρατηγική της εργατικής εξουσίας σε αντιπαράθεση με τις ρεφορμιστικές ψευδαισθήσεις.

Για μας η κριτική στη Συνεργασία δίνει τη δυνατότητα μιας αυτόνομης παρέμβασης της επαναστατικής αριστεράς για ν'ανοίξει ξανά το διάλογο και την κοινή πρακτική με τα κομάτια της εργατικής τάξης και της νεολαίας που μπαίνουν σε κίνηση καθώς συγκρούονται με το ΠΑΣΟΚ. Είναι λάθος η εντύπωση ότι μια τέτοια ψήφος δυναμώνει τα ρεφορμιστικά κόμματα. Ένα ανεβασμένο εκλογικό ποσοστό δεν νομιμοποιεί τη ρεφορμιστική αριστερά στην προσπάθειά της να μπλοκάρει το εργατικό κίνημα. Η σύμπραξη ΣΣΕΚ-ΚΚΕ δεν είναι το ίδιο πράγμα με το ΠΑΣΟΚ του 81 που είχε και τη δύναμη και τη συγκυρία να βάλει την εργατική τάξη σε αναμονή.

Αντίθετα, αυτό που διευκολύνει τον έλεγχο των ρεφορμιστών είναι η παθητικότητα και αδράνεια του εργατικού κινήματος μετά από μια ενδεχόμενη εκλογική ήττα. Έτσι μετριέται συγκεκριμένα το ζήτημα, εξετάζοντας τι θα συμβεί στην εργατική αντίσταση όχι μόνο πριν, αλλά και μετά τις εκλογές. Τα ανεβασμένα ποσοστά της Συνεργασίας θα είναι μήνυμα αισιοδοξίας για όσους συγκρούονται με το ΠΑΣΟΚ και θα είναι δύσκολο για το ΚΚΕ να συγκρατήσει αυτή την αισιοδοξία στα απεργοσπαστικά πλαίσια της συμβιβαστικής πολιτικής του. Σ'ένα τέτοιο κλίμα η επαναστατική αριστερά θα έχει μεγαλύτερες δυνατότητες να παλαίψει για το δυνάμωμα των αγώνων σήμερα για την προοπτική της εργατικής εξουσίας αύριο.

Η ελληνοτουρκική διαμάχη σε φάση «διαλόγου»;

Σε παλιότερες εποχές το ΠΑΣΟΚ προσπαθούσε να εμφανίζει τον ανταγωνισμό με την Τουρκία σαν κομάτι μιας γενικότερης αντιμπεριαλιστικής - εθνικοαπελευθερωτικής πολιτικής. Το απλοποιημένο σενάριο που προβαλόταν υποστήριζε χοντρικά ότι "ο τουρκικος επεκτατισμός υποκινείται ή ενθαρρύνεται από ΗΠΑ-ΝΑΤΟ-ΕΟΚ" και έτσι η ελληνική αντίσταση στα ιμπεριαλιστικά σχέδια περνάει από την 'Αγκυρα. Κάπως έτσι ο αντιτουρκικός σωβινισμός φορούσε προοδευτικό μανδύα.

Σήμερα πια αυτά τα προσχήματα ανήκουν στο παρελθόν. Η "σοσιαλιστική" κυβέρνησή "μας" (αλλά και η κοινοβουλευτική αντιπολίτευση της από δεξιά και αριστερά) διακηρύχνουν σε όλους τους τόνους ότι η Τουρκία πρέπει να υποχρεωθεί να πληρώσει ακριβά την προσπάθεια να ξανασυνδεθεί με την ΕΟΚ, τώρα που η Ελλάδα είναι μέσα στην ΕΟΚ και διαθέτει βέτο. 'Αραγε τι το προοδευτικό υπάρχει σ'αυτή την πολιτική; Μήπως η ελληνική κυβέρνηση θα "σώσει" τους λαούς της Τουρκίας από τα νύχια της ΕΟΚ κλείνοντας την πόρτα της ΕΟΚ από τα μέσα; 'Η μήπως είναι προοδευτικό αίτημα να απαγορευτεί η ελεύθερη διακίνηση των Τούρκων εργατών στις χώρες της ΕΟΚ (ή έστω μόνο στην Ελλάδα); Μα αυτό ακριβώς είναι το αίτημα των ρατσιστών του Λεπέν στη Γαλλία και των νεοναζιστών που δολοφονούν Τούρκους μετανάστες στη Γερμανία.

Στην πραγματικότητα, η διαμάχη γύρω από την αναθέρμανση των σχέσεων ΕΟΚ — Τουρκίας είναι άλλο ένα πεδίο — το πιό ορατό αυτή την περίοδο — στον αγώνα δρόμου ανάμεσα στον ελληνικό και τον τούρκικο καπιταλισμό για την ανάδειξή τους σε ηγεμονική τοπική δύναμη στην περιοχή. 'Οπως παλιότερα παρακάμφθηκε το τούρκικο βέτο στο ΝΑΤΟ για να ξαναγυρίσει η Ελλάδα στο στρατιωτικό σκέλος της Ατλαντικής Συμμαχίας, έτσι και τώρα έχει ξεκινήσει ένας γύρος από παζαρέματα και απειλές, ανταλλάγματα και πιέσεις, οξύνσεις και προσεγγίσεις για να βολευτούν όλοι οι ενδιαφερόμενοι. Σ'αυτό το παιχνίδι, η εργατική τάξη στην Ελλάδα και στην Τουρκία δεν έχει τίποτα να κερδίσει ούτε από τους καυγάδες ούτε από τις χειραψίες Παπανδρέου - Οζάλ. Δεν υποστηρίζουμε ούτε τους τουρκοφάγους που απαιτούν να χρησιμοποιήσει η κυβέρνηση το βέτο κατά της Τουρκίας ούτε την υποκριτική "διαλλακτικότητα" του Μητσοτάκη που πιστεύει ότι η Ελλάδα θα εισπράξει πιο εύκολα ανταλλάγματα αν ανοίξει διάλογο με τη χούντα της Τουρκίας. Και οι δύο επιλογές ανήκουν στους αστούς. Το εργατικό κίνημα δεν μπορεί παρά να απορρίψει κ α ι τις πολεμόχαρες κραυγές κ α ι τα ανταλλάγματα των καπιταλιστών, αντιπαραθέτοντας τη δικιά του ταξική αλληλεγγύη.

Η Τούρκικη στροφή προς την Ευρώπη

Η απόφαση της τουρκικής χούντας να κινήσει επίσημα τη διαδικασία αναθέρμανσης των σχέσεων με την ΕΟΚ σημάδεψε μια στροφή στη στρατηγική του τούρκικου καπιταλισμού. Μετά το πραξικόπημα του 1980 το πρόγραμμα οικονομικής σταθεροποίησης του Οζάλ είχε στηριχτεί στη διείσδυση των τούρκικων εξαγωγών και επιχειρήσεων στον αραβικό κόσμο. Χάρη στον πόλεμο Ιράν—Ιράκ και το ρόλο της Τουρκίας σαν υποχρεωτικό προμηθευτή και των δύο πλευρών, η στρατηγική αυτή είχε να δείξει μεγάλες επιτυχίες. Το γεγονός ότι την ίδια περίοδο οι ΗΠΑ έμπαιναν σε οικονομική ανάκαμψη, χάρη στο τεράστιο πρόγραμμα εξοπλισμών του Ρήγκαν, ενώ η Ευρώπη βυθιζόταν σε ύφεση, οδήγησε πολλούς παρατηρητές να μιλούν για μια ανάπτυξη του τούρκικου καπιταλισμού στηριγμένη σε αμερικάνικες επενδύσεις και αραβικές παραγγελίες. Η Ευρώπη δεν έμοιαζε να έχει θέση σ'αυτά τα σενάρια.

Ωστόσο η εικόνα μιας Τουρκίας - δορυφόρου των ΗΠΑ ήταν πάντοτε μια μονοδιάστατη καρικατούρα της πραγματικότητας. Ακόμα και την περίοδο όπου η αιχμή της οικονομικής στρατηγικής του τούρκικου καπιταλισμού στηριζόταν στον άξονα αμερικάνων - συντηρητικών αραβικών καθεστώτων, η διπλωματία της χούντας δεν παραμελούσε τις σχέσεις ούτε με την ΕΣΣΔ ούτε (πολύ περισσότερο) με την Ευρώπη.

Τον τελευταίο ένα-ενάμισυ χρόνο, όμως, η καλλιέργεια των σχέσεων του τούρκικου καθεστώτος με τις ευρωπαϊκές χώρες παίρνει τις διαστάσεις πραγματικής εκστρατείας. Υπάρχει μια καθαρή στροφή προς την Ευρώπη πού αποκρυσταλλώνεται στο αίτημα για το ξεπάγωμα της συμφωνίας σύνδεσης ΕΟΚ - Τουρκίας. Οι λόγοι γι'αυτή τη στροφή είναι πολλοί.

Πρώτα απ'όλα η διεθνής οικονομική συγκυρία αναγκάζει και τον τουρκικό καπιταλισμό να αναθεωρήσει την στρατηγική του καθώς και οι δύο πόλοι της μπαίνουν σε ύφεση: οι αραβικές αγορές άρχισαν να στενεύουν πριν ακόμα καταποντιστεί η τιμή του πετρέλαιου ενώ παράλληλα η ανάκαμψη στα κέντρα του καπιταλισμού πέρναγε από τη μια όχθη του Ατλαντικού στην άλλη. Οι προσδοκίες τόσο για εξαγωγές όσο και για επενδύσεις είχαν πλέον το κέντρο τους στη Γερμανία παρά στο Ριάντ και στη Νέα Υόρκη. Κανένας καπιταλισμός στην περιφέρεια της Ευρώπης δεν μπορούσε μετά το 84-85 να υποτιμάει στην οικονομική στρατηγική του τη διευρυμένη ΕΟΚ των 12 και το ρόλο της Γερμανίας σαν "ατμομηχανή" της διεθνούς οικονομίας.

Παράλληλα, και οι διπλωματικές εξελίξεις στην περιοχή έσπρωχναν την Τουρκία προς την Ευρώπη. Παρά τους λεονταρισμούς του Ρήγκαν, οι αμερικανικές προσπάθειες για την διεύρυνση του Κάμπ- Νταίηβιντ με τη "συμφιλίωση" Ιορδανίας-Ισραήλ και τη δημιουργία ενός Παλαιστινιακού κρατίδιου στη δυτική όχθη του Ιορδάνη απέτυχαν. Η τούρκικη διπλωματία, που στήριξε πολλές ελπίδες στην προσέγγιση των συντηριτικών αραβικών καθεστώτων με τις ΗΠΑ, αναγκάστηκε να ανακαλύψει την αξία των ευρωπαϊκών επιφυλάξεων και διαφοροποιήσεων. Στην τελευταία κρίση στη Μεσόγειο με την επίθεση του Ρήγκαν στη Λιβύη, η στάση της 'Αγκυρας ήταν πιό "Ευρωπαϊκή" ακόμα και από τις ίδιες τις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις που διαχώρησαν τη θέση τους από τις ΗΠΑ.

Αν αυτός ο συνδιασμός οικονομικών και διπλωματικών παραγόντων έσπρωξε τη χούντα του Εβρέν να αναζητήσει άνοιγμα πρός την Ευρώπη, η ανταπόκριση των ευρωπαίων ήταν ενθουσιώδης. 'Ολες οι διακηρύξεις για τα "ανθρώπινα δικαιώματα" στην Τουρκία ξεχάστηκαν και οι εκπρόσωποι του δικτατορικού καθεστώτος έγιναν ξαφνικά τιμώμενα πρόσωπα στην Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρώπης και του ΟΟΣΑ, σε όλες τις Καγκελαρίες της Ευρώπης, ακόμα και στη "φιλελληνική" Γαλλία.

Η Ελληνική αντεπίθεση

Η πρώτη αντίδραση της ελληνικής διπλωματίας ήταν να προσπαθήσει να σταματήσει τη διαδικασία επανασύνδεσης Τουρκίας-ΕΟΚ. 'Οταν το τούρκικο Υπουργείο Εξωτερικών ζήτησε επίσημα να συνεδριάσει το Συμβούλιο Σύνδεσης, η ελληνική κυβέρνηση διαμαρτυρήθηκε ότι η επιστολή στάλθηκε στις άλλες χώρες-μέλη και όχι στην Ελλάδα.Τελικά ο Χαλέφογλου έστειλε επιστολή στον Παπούλια επιβεβαιώνοντας έτσι την προθυμία της 'Αγκυρας να παζαρέψει και με την Αθήνα για να προχωρήσει τις σχέσεις της με την ΕΟΚ.

Από τότε έχει ξεκινήσει ένα πολυγωνικό γαϊτανάκι για τα ανταλλάγματα που διεκδικεί κάθε πλευρά πριν δώσει τη συγκατάθεσή της για το επόμενο βήμα. 'Οπως έχει γίνει και στο παρελθόν (π.χ. με την υπόθεση του αμερικάνικου εμπάργκο στις πωλήσεις όπλων πρός την Τουρκία, το οποίο τελικά άρθηκε με τη σύμφωνη γνώμη και της ελληνικής κυβέρνησης που πήρε σαν αντάλλαγμα την περίφημη αναλογία 7 πρός 10 στην αμερικάνικη βοήθεια σε Ελλάδα και Τουρκία), τα "βέτο" παζαρεύονται για οικονομικά ανταλλάγματα και ελπίδες διπλωματικής υποστήριξης στο Αιγαίο και στη Κύπρο.

Επίσημα η ελληνική κυβέρνηση έχει δηλώσει ότι δεν θα υπογράψει τη Συμφωνία Σύνδεσης (ούτε θα συμφωνήσει στην ενεργοποίησή της από την Κοινότητα) αν δεν ικανοποιηθούν δύο όροι: πρώτο να σταματήσουν οι οικονομικοί περιορισμοί για τους έλληνες της Κωνσταντινούπολης και δεύτερο να εξαιρεθεί η Ελλάδα από την ελεύθερη διακίνηση Τούρκων πολιτών στο έδαφός της για λόγους "εθνικής ασφάλειας"! Με άλλα λόγια η ελληνική κυβέρνηση καταγγέλει την Τουρκία ότι δεν εφαρμόζει τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές για τις οικονομικές ελευθερίες (δικαιώματα ιδιοκτησίας) των ελλήνων της Πόλης, αλλά ταυτόχρονα δηλώνει ότι δεν σκοπεύει να παραχωρήσει το πιο στοιχειώδες δικαίωμα για τους τούρκους μετανάστες: την ελεύθερη διακίνηση. Για μια κυβέρνηση που υποτίθεται ότι δίνει άσυλο στους φυγάδες από τη χούντα της Τουρκίας (και λέμε υποτίθεται γιατί οι ίδιοι οι τούρκοι πολιτικοί πρόσφυγες καταγγέλουν πόσο έχει στενέψει την πόρτα του πολιτικού άσυλου το ΠΑΣΟΚ), η θέση αυτή είναι απόδειξη καθαρής υποκρισίας. Η ελληνική κυβέρνηση δεν μπορεί να διαμαρτύρεται για την υποκρισία της ΕΟΚ γιατί ακολουθεί την ίδια ταχτική: κροκοδείλια δάκρυα για τις δημοκρατικές ελευθερίες στην Τουρκία και δικτατορικά μέτρα σε βάρος των τούρκων εργατών μέσα στις ίδιες τις χώρες της Ευρώπης.

Ωστόσο, αυτοί οι όροι είναι μόνο η επιφάνεια του ζητήματος. Στην ουσία ο ελληνικός καπιταλισμός διεκδικεί από μεν την ΕΟΚ οικονομική βοήθεια αντίστοιχη με ότι πάρει η τουρκία, από δε την Τουρκία υποχωρήσεις στο Αιγαίο και στη Κύπρο. Γι'αυτό και ο προσανατολισμός είναι πρός το "διάλογο", παρά πρός το "βέτο". Ο διάλογος είναι το κανάλι για την είσπραξη των ανταλλαγμάτων ενώ η απειλή του "βέτο" είναι μέσο πίεσης για να μεγαλώσουν τα ανταλλάγματα.

Τι συγκεκριμένα ελπίζει να εξασφαλίσει η ελληνική κυβέρνηση;

α. Από κανένα στοιχείο του φακέλλου τ.ΟΥ δεν προκύπτει ότι αυτ.ός έχει διωχθεί ή διώκεται από τις Αρχές της χώρας τΟΥ. για λόγους φυλής, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων κλπ.

β. .Ο. ανωτέρω εγκατέλειψε εθελοντικά τη χώρα τΟΥ. με σκοπό να εγκατασταθεί. αλλού (...ΕΛΛΑΔΑ........) για .καλλιτέρευση συνθηκών... διαβίωσής του (οικονομικός μετανάστης) και αποφυγή στρατεύσεώς του.

Αθήνα, 24 Οκτωβρίου 1985

Ακριβές αντίγραφο
Αθήνα αυθημερόν
ΤΟ Γ/ΙΙ ΤΜΗΜΑ

ΕΝΤΟΛΗ ΥΠΟΥΡΓΟΥ
Ο ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΚΩΣΤΑΣ ΤΣΙΜΑΣ

Έτερος λόγος ....
2. Κλάδος οικον. δραστηριότητος Διάφοροι Εργοδότες
3. Είδος αιτηθείσης εργασίας ...ΕΡΓΑΤΗΣ.............
4. Λόγος απόρριψης :
— Διατίθενται κατάλληλοι ημεδαποί εργάτες X

Λόγος απόρριψης :

— Διατίθενται κατάλληλοι ημεδαποί εργάτες 1

— Ακαταλληλότητα αλλοδαπού 2

— Λόγοι υγείας, δημοσίας τάξεως ή εθνικής ασφαλείας 3

— Έτεροι λόγοι ..Υπάρχουν Έλληνες Άνεργοι.... X

Αθήνα ...11-12-..... 1986

Ο Διευθυντής

ΠΑΣΟΚ -ευρωπαϊκές υποκρισίες:
"οικονομικός πρόσφυγας, υπάρχουν έλληνες άνεργοι" έτσι απορίπτει το ΠΑΣΟΚ τα αιτήματα των Τούρκων πολιτικών προσφύγων και ύστερα παριστάνει τον υπερασπιστή των δημοκρατικών ελευθεριών στην Τουρκία.

Στο Αιγαίο το κεντρικό ζήτημα είναι η νομιμοποίηση της στρατιωτικοποίησης της Λήμνου και των άλλων νησιών. Ήδη στην περασμένη Εαρινή Σύνοδο του ΝΑΤΟ η Τουρκία δυσκολεύτηκε πολύ να προβάλει βέτο στην ένταξη της Λήμνου στο σχεδιασμό του ΝΑΤΟ, που τώρα πια υιοθετείται επίσημα από τον στρατηγό Ρότζερς. Οι αμερικάνοι προχώρησαν και ένα βήμα παραπέρα, παρακάμπτοντας ντεφάκτο το τουρκικό βέτο και βάζοντας τη Λήμνο στο σχέδιο "Ντέλτα Ενσιούρ" που προβλέπει τη μεταφορά αμερικάνικου στρατού στην Ευρώπη σε περίπτωση πολέμου. Το επόμενο βήμα είναι η αναγνώριση από το ΝΑΤΟ της περιβόητης "Δεύτερης Αμυντικής Γραμμής" δηλαδή της στρατιωτικοποίησης των νησιών του Αιγαίου από Λήμνο μέχρι Κάρπαθο με τρόπο ώστε να κλείνουν το Αιγαίο σε περίπτωση κρίσης - απέναντι στους Σοβιετικούς σε περίπτωση αναμέτρησης ΝΑΤΟ-Βαρσοβίας ή απέναντι στους Τούρκους σε περίπτωση ελληνοτουρκικής κρίσης. Μια τέτοια "αμυντική γραμμή" θα ήταν πολύ δυνατό ατού στα χέρια της ελληνικής διπλωματίας απέναντι στην Τουρκία. Δεν είναι τυχαίο ότι στην Άγκυρα μιλούν για "κίνδυνο ασφυξίας" ούτε ότι οι πιό ευέξαπτοι εγκέφαλοι των ελληνικών επιτελείων μιλούν για δυνατότητα ολοκληρωτικού αποκλεισμού της Τουρκίας σε περίπτωση κρίσης, με δοσμένες τις καλές σχέσεις της Ελλάδας με τη Βουλγαρία και τη Συρία και τα προβλήματα της Άγκυρας μ' αυτές τις χώρες (μουσουλμανική μειονότητα στη Βουλγαρία, υποστήριξη Συρίας προς τους Κούρδους αντάρτες).

Το ότι μια τέτοια προοπτική δεν υπάρχει μόνο στη φαντασία κάποιων θερμοκέφαλων στρατιωτικών φάνηκε χειροπιαστά από την Κοινή Διακήρυξη που υπόγραψαν ο Παπανδρέου με τον Ζίβκωφ στη Σόφια. Παρά το υποκριτικό άρθρο ότι "αυτή η διακήρυξη δεν στρέφεται εναντίον τρίτης χώρας", όλοι καταλαβαίνουν ότι οι ρυθμίσεις αφορούν την Τουρκία. Και για όσους καταπίνουν τα παραμύθια ότι μια τέτοια συνεργασία είναι "προοδευτική" γιατί είναι υπέρ της διεθνούς ύφεσης και ειρήνης θυμίζουμε ότι η πρώτη τέτοια συμφωνία υπογράφτηκε το 1973 επί χούντας, όταν άρχιζε η ραγδαία επιδείνωση των ελληνοτουρκικών σχέσεων που κατάληξε στην κρίση του 1974. Η τωρινή συμφωνία είναι αναβάθμιση της προηγούμενης και αποτελεί μια κίνηση πολεμικού εκβιασμού κατά της Τουρκίας, γι'αυτό άλλωστε δηλώνει ρητά ότι δεν θίγει τη θέση της Βουλγαρίας στο Σύμφωνο Βαρσοβίας και της Ελλάδας στο ΝΑΤΟ.

Επίσης φανερές είναι οι προσπάθειες της ελληνικής κυβέρνησης να προωθήσει μέτωπο με τη Συρία. Η επίσκεψη Άσσαντ στην Αθήνα σε μια περίοδο έντασης των σχέσεων με τους αμερικάνους (παιζόταν αν ο Ρήγκαν θα επιχειρούσε να βομβαρδίσει τη Συρία όπως και τη Λιβύη) και η επίσκεψη της Μαργαρίτας Παπανδρέου στη Δαμασκό για να μεσολαβήσει υπέρ των αμερικανών ομήρων έδειξαν ότι η ελληνική διπλωματία αγωνίζεται να στήσει γέφυρες ανάμεσα στη Δύση και τους "αδιάλλακτους" Άραβες (Καντάφι, Άσσαντ), με το αζημίωτο φυσικά. Η Αθήνα προσπαθεί να πείσει την ΕΟΚ και τους αμερικάνους ότι οι τοπικές συμμαχίες της (που βολεύουν στην αντιπαράθεση με την Τουρκία) συμβιβάζονται και με τα συμφέροντα της Δύσης.

Οι Σοβιετικοί από τη μεριά τους φαίνεται ότι έχουν δώσει τη συγκατάθεσή τους στην προώθηση αυτών των συμμαχιών. Αυτό φαίνεται όχι μόνο από την ανταπόκριση της Βουλγαρίας που θα ήταν αδιανόητη χωρίς την συγκατάθεση της Μόσχας, αλλά και από την αλλαγή των Σοβιετικών θέσεων για το Κυπριακό: την υποστήριξη της νίκης Κυπριανού -Παπανδρέου στις κυπριακές εκλογές (παρά την ήττα του ΑΚΕΛ), τις νέες προτάσεις του Γενάρη '86 που μιλούν ρητά για τα τουρκικά στρατεύματα στην Κύπρο, τα μηνύματα Γκορμπατσώφ σε Παπανδρέου και Κυπριανού στη διάρκεια της καλοκαιρινής κρίσης στην Κύπρο, το "ανομπάρισμα" του Οζάλ όταν πήγε στη Μόσχα.

Όσο και αν φαίνεται ακροβατικό η ελληνική κυβέρνηση φτιάχνει μια στρατιωτικοποιημένη ζώνη στο Αιγαίο με τη βοήθεια του ΝΑΤΟ και την προεκτείνει γύρω από την Τουρκία με τη συγκατάθεση της Μόσχας.

Οι ελπίδες του Παπανδρέου να πραγματοποιήσει αυτό το στρατιωτικό σύμπλεγμα στο Αιγαίο είναι βάσιμες. Οι ενδείξεις για το "πράσινο φώς" από τους "συμμάχους" παρά τις αντιρρήσεις της Τουρκίας ενισχύθηκαν και από την έγκριση του διεθνούς οργανισμού αεροπλοΐας (ICAO) για το νέο αεροδιάδρομο J-60 που πρότεινε η ελληνική κυβέρνηση και απέρριπτε η Τουρκία. Τον περασμένο Ιούνιο οι Τούρκοι στρατηγοί απείλησαν ότι θα αχρηστέψουν τον νέο αεροδιάδρομο βάζοντας πολεμικά αεροπλάνα να τον παραβιάζουν συνέχεια, αλλά τελικά υποχώρησαν.

Η πιό γερή τούρκικη κόντρα σ'αυτό το στρατιωτικο-πολιτικό πάρε-δώσε εκδηλώθηκε στο Κυπριακό με την επίσκεψη Οζάλ στη Βόρεια Κύπρο τον Ιούλιο. Δηλώνοντας ανοιχτά ότι "η Τουρκία θα είναι ανυποχώρητη στην Κύπρο όσο οι Έλληνες παραμένουν αδιάλλακτοι στο Αιγαίο", ο Οζάλ αποκάλυψε την πιό προφανή πλευρά του παζαριού. Η Τουρκία

υπολόγιζε ότι σε αντιστάθμισμα των εξελίξεων στο Αιγαίο θα εξασφάλιζε την κατοχύρωση της παρουσίας της στη Κύπρο. Πραγματικά το φετεινό Σχέδιο Κουεγιάρ είχε φροντίσει να αφήσει το θέμα του τούρκικου στρατού και των "διεθνών εγγυήσεων" να ρυθμιστεί "μελλοντικά" με τρόπο ώστε αν το δεχόταν η ελληνική πλευρά αυτό να άνοιγε το δρόμο για ένα τέτοιο συμβιβασμό της στρατιωτικής παρουσίας Ελλάδας και Τουρκίας σε Αιγαίο και Κύπρο. Ωστόσο ο Κυπριανού στις 10 Ιουνίου σε συνεννόηση με την Αθήνα απέρριψε έμμεσα αλλά καθαρά το Σχέδιο Κουεγιάρ. Στις 12 Ιουνίου ο Κουεγιάρ έρριξε την ευθύνη στην ελληνοκυπριακή πλευρά και αμέσως ακολούθησε η ανακοίνωση της επίσκεψης Οζάλ στην Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου. Η κρίση κλιμακώθηκε όταν στη διάρκεια της επίσκεψης ο Λυσσαρίδης οργάνωσε διαδήλωση που απέκλεισε το πέρασμα από τον ελληνικό στον τουρκικό τομέα της Λευκωσίας και ο Ντενκτάς απάντησε κλείνοντας τα σύνορα της ΤΔΒΚ. Η όξυνση της κρίσης αποκάλυψε τον σημερινό συσχετισμό δυνάμεων στο διπλωματικό πεδίο: η αναγνώριση της ξεχωριστής Τ.Δ.Β.Κ. δεν φαίνεται στον ορίζοντα και η Τουρκία πρέπει να δεχτεί ότι η αποχώρηση του στρατού της από την Κύπρο είναι θέμα διαπραγματεύσεων με την Αθήνα και τη Λευκωσία. Ο Κουεγιάρ ξεκινάει ήδη νέο γύρο επαφών με σύμφωνη γνώμη ΗΠΑ,ΕΣΣΔ και Βρετανίας.

λίες και στην Αθήνα. Το ΠΑΣΟΚ έχει σαν επίσημη θέση του από παλιά την άρνηση αυτού του διάλογου και πρόσφατα ξανά ο Παπανδρέου επανέλαβε αυτή τη θέση δημόσια στη Θεσσαλονίκη. Ωστόσο, παράλληλα γίνονται οι κατάλληλες κινήσεις για να προετοιμαστεί το έδαφος για αλλαγή στάσης. Τέτοια κίνηση ήταν τον περασμένο Φλεβάρη η συνάντηση Παπανδρέου-Οζάλ στο Ντάβος (Ελβετία) που έδωσε μήνυμα σε κάθε κατεύθυνση (πρός τους ευρωπαίους αλλά και εσωτερικά) ότι αν τα ανταλλάγματα είναι ικανοποιητικά, το ΠΑΣΟΚ θα προχωρήσει στο "διάλογο". Αντίστοιχη κίνηση είναι και η τελευταία συνάντηση Παπανδρέου-Μητσοτάκη όπου ο αρχηγός της Νέας Δημοκρατίας πήρε την πρωθυπουργική συναίνεση για να συναντήσει τον Οζάλ. Άλλοι λιγότερο σημαντικοί μεσολαβητές (ο αρχιεπίσκοπος Αμερικής Ιάκωβος, διάφοροι επιχειρηματίες) δεν έχουν παραλείψει να προσφέρουν παρόμοιες υπηρεσίες. Παρόλα αυτά, δεν είναι πολιτικά ανέξοδο για το ΠΑΣΟΚ να προχωρήσει ανοιχτά σε μια τέτοια αλλαγή. Υπάρχουν αντιδράσεις μέσα και δίπλα του δεξιά και αριστερά του. Ο πολιτικός σύμβουλος του Αντρέα που αρθρογραφεί ταχτικά στο Βήμα (Αντώνης Στρατής) κατακεραύνωνε πρόσφατα ακόμα τον Μητσοτάκη για τη θέση του υπέρ του "διαλόγου" με τον Οζάλ. Αμέσως μετά ο Ζίγδης εξαπέλυσε την "αποκάλυψη Ετσεβίτ" για τη συνάντησή του με τον Καραμανλή στο Μοντραί το 1978. Η "βόμβα" στρεφόταν όχι μόνο κατά του Καραμανλή αλλά και κατά των οπαδών του "διαλόγου" γενικότερα. Τελικά ο Αντρέας κάλυψε τον Καραμανλή (με διακριτικότητα απέναντι στον Ζίγδη), σηματοδοτώντας και μ' αυτή την κίνηση ότι τα ελληνοτουρκικά μπαίνουν στη φάση του "διάλογου".

Από τ' αριστερά, οι απόψεις της πασοκικής αριστεράς σ' αυτό το ζήτημα εκφράστηκαν χαρακτηριστικά από το Γλέζο που ζήτησε από την κυβέρνηση να βάλει θέμα Ίμβρου και Τένεδου σαν όρο για τις σχέσεις Τουρκίας-ΕΟΚ (συζήτηση στη Βουλή για τα εξωτερικά θέματα). Φαίνεται ότι την Κόκκινη Μηλιά την κρατάει για αργότερα ο πρόεδρος της ΕΔΑ, όταν η Τουρκία θα κάνει αίτηση να γίνει πλήρες μέλος της ΕΟΚ.

Το ΚΚΕ εσ, που ασφαλώς σκέφτεται ότι οι σχέσεις Τουρκίας-ΕΟΚ θα βοηθήσουν τους "δημοκρατικούς θεσμούς" στη Τουρκία, κρατάει τις σκέψεις του για τον εαυτό του. Σπάνια ο συνήθως λαλίστατος Λεωνίδας έχει αποφύγει ένα θέμα όσο τους χειρισμούς της ελληνικής κυβέρνησης απέναντι στην αναθέρμανση των σχέσεων Τουρκίας-ΕΟΚ.

Το εσωτερικό μέτωπο

Μοιάζει, λοιπόν, ότι το σκηνικό έχει στηθεί για ένα "γόνιμο" ελληνοτουρκικό διάλογο όπου και οι δύο πλευρές θα έχουν να δείξουν επιτυχίες. Ωστόσο οι απαραίτητοι χειρισμοί και ελιγμοί δεν γίνονται στο κενό: κάθε κυβέρνηση πρέπει να πείθει και εσωτερικά ότι τυχόν υποχωρήσεις που θα κάνει είναι αναγκαίες ή ότι τα ανταλλάγματα είναι ικανοποιητικά.

Στην Κύπρο οι εξελίξεις φαίνεται ότι έχουν μειώσει τις ανησυχίες των ελληνοκύπριων αστών και η κρίση στις σχέσεις Κυπριανού με Κληρίδη και ΑΚΕΛ βρίσκεται σε ύφεση. Κρίση, αντίθετα, ξέσπασε στο Βορρά όπου το κεντρο-αριστερό Κόμμα Κοινωνικής Απελευθέρωσης αποχώρησε από την κυβέρνηση διαφωνόντας με τα οικονομικά ανταλλάγματα που προσφέρει ο Ντενκτάς στον Οζάλ. Ο Βορράς έχει τώρα την πιό δεξιά κυβέρνησή του εδώ και χρόνια, ένα συνασπισμό της τουρκοκυπριακής δεξιάς με το κόμμα των Εποίκων.

Στην ίδια την Τουρκία (που βρίσκεται σε κάποιου είδους προεκλογική περίοδο για επαναληπτικές βουλευτικές εκλογές σε πολλές περιφέρειες τον Οκτώβριο) ο Οζάλ κατηγορείται για υπερβολική υποχωρητικότητα. Διαβάζοντας τον τουρκικό τύπο θα νόμιζε κανείς ότι η ελληνική διπλωματία σέρνει από τη μύτη το ΝΑΤΟ (γιατί ο Ρότζερς δέχεται τη στρατιωτικοποίηση της Λήμνου), τον Γκορμπατσώφ (γιατί δεν συνάντησε τον Οζάλ όταν πήγε στη Μόσχα) και το αμερικάνικο Κογκρέσο (χάρη στο ελληνοαμερικάνικο λόμπυ). Όλα τα κλισέ που χρησιμοποιούν οι ελληνικές φυλλάδες ("οι Τουρκοι δουλεύουν με μεθοδικότητα", "η τούρκικη προπαγάνδα αλωνίζει στην Ευρώπη ενώ οι ελληνικές πρεσβείες έχουν διαλυθεί" κλπ-κλπ) χρησιμοποιούνται αντίστοιχα και στην άλλη όχθη του Αιγαίου. Αυτό δεν σημαίνει ότι το ευρωπαϊκό άνοιγμα του Οζάλ αμφισβητείται. Αν όμως τα αποτελέσματα των εκλογών οδηγήσουν σε κυβερνητική κρίση, ο "διάλογος" θα καθυστερήσει.

Το άνοιγμα ενός απευθείας διάλογου Ελλάδας-Τουρκίας έχει πολιτικές δυσκο-

Η στάση του ΚΚΕ

Αντίθετα το ΚΚΕ μέσα από το Ριζοσπάστη ειρωνεύεται την κυβέρνηση ότι δεν τολμάει να προβάλει βέτο και ότι κατρακυλάει στην παλιά πολιτική της υποτέλειας απέναντι στους ισχυρούς της Δύσης. Οι ειρωνίες βέβαια είναι εύκολο πράγμα, αλλά δεν ξεκαθαρίζουν καθόλου αν το ΚΚΕ είναι υπέρ της άσκησης του βέτο μέσα στην ΕΟΚ και γιατί. Το κενό είναι αρκετά προφανές και ο Ριζοσπάστης προσπάθησε να το καλύψει με άρθρο του Π. Τσίμα (31.7.86) που μας βεβαιώνει ότι:

"αν η αναθέρμανση των σχέσεων ΕΟΚ —Τουρκίας αποτελεί πρόβλημα, αυτό δεν οφείλεται σε κάποιο σωβινιστικών αποχρώσεων "αντιτουρκισμό", ούτε σε κάποια αντίληψη διεθνούς αποκλεισμού της Τουρκίας... Το πρόβλημα είναι πρώτα απ'όλα θέμα δημοκρατικής αλληλεγγύης πρός τον τούρκικο λαό...είναι θέμα προστασίας της ειρήνης στην περιοχή αφού το οικονομικοπολιτικό ειδύλλιο της ΕΟΚ με την Τουρκία είναι η άλλη όψη της διαδικασίας μετατροπής της Τουρκίας σε προκεχωρημένο φυλάκιο των ΗΠΑ στην περιοχή...είναι θέμα προστασίας της εθνικής ανεξαρτησίας...είναι-τέλος και κυρίως-θέμα αλληλεγγύης στον κυπριακό λαό, γιατί αυτό το ειδύλλιο ΕΟΚ-Τουρκίας συνδέεται με ένα αντίστοιχο οικονομικό ειδύλλιο ΕΟΚ-Ντενκτάς...Απέναντι σ'αυτό το δεινό πλέγμα προβλημάτων η ελληνική κυβέρνηση...δεν έφερε αντιρρήσεις στη σύγκληση του Συμβουλίου Σύνδεσης τον Σεπτέμβρη. Δεν αξιοποίησε το "σόκ" της επίσκεψης Οζάλ στην Κύπρο για να προβάλει βέτο..."

Και γεννιέται το ερώτημα: τι διαφορά έχει το βέτο που θέλει ο Ριζοσπάστης (την ώρα μάλιστα της κρίσης στην Κύπρο) από ένα βέτο "σωβινιστικών αποχρώσεων"; Πως προστατεύεται η ειρήνη στην περιοχή με τέτοιες ενέργειες; Μήπως ο Ριζοσπάστης πιστεύει ότι ο αφοπλισμός της Τουρκίας (για να πάψει να είναι προχωρημένο φυλάκιο των ΗΠΑ) μπορεί να είναι έργο του ελληνικού κράτους; Ποιά αλληλεγγύη θα νιώσει ο τούρκικος λαός αν η ελληνική κυβέρνηση ασκήσει βέτο με αίτημα να απαγορευτεί η ελεύθερη διακίνηση των Τούρκων; Η κοινή Διακήρυξη Ελλάδας-Βουλγαρίας σε τι διαφέρει από "κάποια αντίληψη διεθνούς αποκλεισμού της Τουρκίας"; Ποιά αλληλεγγύη θα αισθανθούν οι Τουρκοκύπριοι αν η ελληνική κυβέρνηση ασκήσει βέτο στην ΕΟΚ για να γίνει πιό σφιχτός ο οικονομικός αποκλεισμός τους;

Κάτω από την "αντι-ΕΟΚ" επιφάνεια, η κριτική του ΚΚΕ απέναντι στην κυβέρνηση αντανακλά τον πιό χυδαίο αντιτουρκισμό, ευθυγραμμίζεται με τους οπαδούς των λεονταρισμών στο Αιγαίο και στην Κύπρο. Την ώρα που οι ευρω-βουλευτές του ΚΚΕ συνεργάζονται αρμονικά με τους συναδέλφους τους του ΠΑΣΟΚ και της Ν.Δ. για να υπηρετήσουν με πνεύμα εθνικής ομοψυχίας τους ελιγμούς της ελληνικής διπλωματίας στο Ευρωκοινοβούλιο, ο Ριζοσπάστης απαιτεί ακόμα πιό επιθετική στάση. Μέχρι που θα φτάσει άραγε αυτός ο κατήφορος;

Διεθνιστική πολιτική

Για τους επαναστάτες η απάντηση σε οποιαδήποτε προσέγγιση της ελληνικής κυβέρνησης με τη χούντα της Τουρκίας δεν είναι η ευθυγράμμιση με τον αντιτουρκικό σωβινισμό, αλλά η κλιμάκωση της πάλης ενάντια στις βλέψεις του ελληνικού καπιταλισμού στην περιοχή, ενάντια στις στρατιωτικές ετοιμασίες του και τις διπλωματικές εξορμήσεις του, ενάντια στα ανταλλάγματα που διεκδικεί και στα μέσα που χρησιμοποιεί.

Δεν ζητάμε βέτο κατά της Τουρκίας στην ΕΟΚ αλλά αντίθετα ν'ανοίξουν τα σύνορα με την Τουρκία είτε συνδεθεί με την ΕΟΚ είτε όχι: ελεύθερη διακίνηση των Τούρκων μεταναστών, άσυλο χωρίς όρους για τους πολιτικούς πρόσφυγες.

Δεν ζητάμε οικονομικά ανταλλάγματα από την ΕΟΚ, αλλά την αποχώρηση της Ελλάδας από την ΕΟΚ.

Δεν ζητάμε ούτε ανατολική ούτε δυτική βοήθεια για την "αμυντική θωράκιση" του Αιγαίου, αλλά την αποστρατιωτικοποίηση των νησιών, ελεύθερο συνδικαλισμό και δωδεκάμηνη θητεία για τους φαντάρους, το σταμάτημα της αγοράς του αιώνα και των άλλων εξοπλισμών.

Δεν ζητάμε την ένταξη της Λήμνου στο σχεδιασμό του ΝΑΤΟ αλλά αντίθετα να φύγει το ΝΑΤΟ από την Ελλάδα και η Ελλάδα από το ΝΑΤΟ.

Δεν ζητάμε ελληνική βοήθεια για την αμυντική οχύρωση της (νότιας) Κύπρου αλλά το σταμάτημα του οικονομικού αποκλεισμού των τουρκοκυπρίων.

Όταν ο Ετσεβίτ οργάνωσε την εισβολή στην Κύπρο, ισχυριζόταν ότι έτσι έσωσε τη δημοκρατία στην Ελλάδα και στην Κύπρο. Ας το θυμούνται αυτό όσοι φαντάζονται ότι θα "σώσουν" τους Τούρκους και τους Τουρκοκύπριους εργάτες από τη χούντα χρησιμοποιώντας ελληνικά βέτο ή ακόμα και ελληνικές λόγχες.

Παρά τόν "διάλογο" οι πολεμικές προετοιμασίες κλιμακώνονται

ΔΥΟ ΚΗΔΕΙΕΣ ΔΥΟ ΚΟΣΜΟΙ

Τη Δευτερα 15 Σεπτεμβρη στην Αθήνα εγιναν δύο κηδείες.Στην Καισαριανή κηδεύτηκε ο δολοφονημένος απο την αστυνομία απεργός της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ Αγγελος Μαυροειδής.Απο την Μητρόπολη στο Α΄Νεκροταφείο κηδεύτηκε ο Παναγ. Κανελλοπουλος πρώην πρωθυπουργος,κορυφαίο πολιτικό στέλεχος της αστικης τάξης,Ακαδημαϊκός.Δυο κηδείες την ιδια μέρα που δίνουν μια αρκετά καθαρή εικόνα της πραγματικης αντιπαραθεσης στην ελληνική κοινωνία.

Μητρόπολη. Παναγιώτης Κανελλόπουλος.Ολος ο αστικός πολιτικός κόσμος ,απο τους δεξιους ωςτο ΠΑΣΟΚ,σε σταση προσοχής.Ολοι οι άνθρωποι του κράτους αποχαιρετούν το "Νέστορα" της πολιτικής ζωής της σύγχρονης Ελλάδας:η ηγεσία του στρατού, της αστυνομίας,της Εκκλησίας,της Ακαδημίας, και των εκπαιδευτικών μηχανισμών.Το"πλαίσιο" της κηδείας, το πολιτικό πλαίσιο που υπηρέτησε ο Κανελλόπουλος,το πλαίσιο σταθεροποίησης και εξόρμησης για δυναμική ανάπτυξη του ελληνικού καπιταλισμού απο το 65 αλλα κύρια απο το 74 και μετά:"Λήθη" για τον εμφύλιο,η αναπτυξη χρειάζεται το σύνολο των δυνάμεων του Εθνους."Οχι" στην Χούντα",η Δημοκρατία ειναι ο καλύτερος και πιο μακροπρόθεσμος τρόπος ελέγχου και υποταγης των μαζών."Εθνική ενότητα και ήπιο πολιτικό κλίμα", έμφαση στο κοινοβούλιο,στη πολιτική συγκρότηση των κομμάτων,στις συμμαχίες και τη σταθερότητα, εκει δηλαδή που είναιτο πιο αδύνατο σημείο του ταξικού εχθρού (αυτού που κηδεύοταν στη Καισαριανή και ολων των συναδέλφων του).Και η Αριστερά; Μα η επίσημη αριστερα δεν θέλει και δεν μπορεί να ειναι εξω απ΄αυτό το πλαίσιο.Χρόνια τωρα προσπαθεί να πείσει πως σ΄αυτό το πλαίσιο η ιδια μπορεί να προσφέρει το πιο πολύτιμο στοιχείο, την υποταγή των εργατών.Χρόνια τώρα υπενθύμιζε πως ο Κανελλόπουλος ειχε καταλάβει αυτή την βασικη αλήθεια και σε αντιπαράθεση με τους αρτηριοσκληρωτικούς αδελφούς του,ηθελε την αριστερά μεσα στις πολιτικές δυνάμεις του Εθνους.Αυτή η αριστερά ηταν εκεί.Με τους Γενικούς Γραμματείς της,τις Κεντρικές Επιτροπές της, τα στεφάνια της και την αδέξια προσπάθεια να μην θυμηθεί κανείς τους "νέους Παρθενώνες", τουΣκόμπυ,του Βαν Φλήτ ή τα "σκοτεινά" χρόνια 60-67.

Καισαριανή.΄Αγγελος Μαυροειδής.Εργάτης απεργός της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ.Απο αριστερή οικογένεια με ενα νεκρό, εκτελεσμένο το 52 με τον 509.Χτυπήθηκε απο την αστυνομία σε διαδήλωση του Σωματείου του και πέθανε αργότερα στο ΚΑΤ.Παρόντες στη κηδεία:το Σωματειο και 300 "αριστεριστές".Η εικόνα παρόλο που ειναι σκληρή ειναι πραγματική:

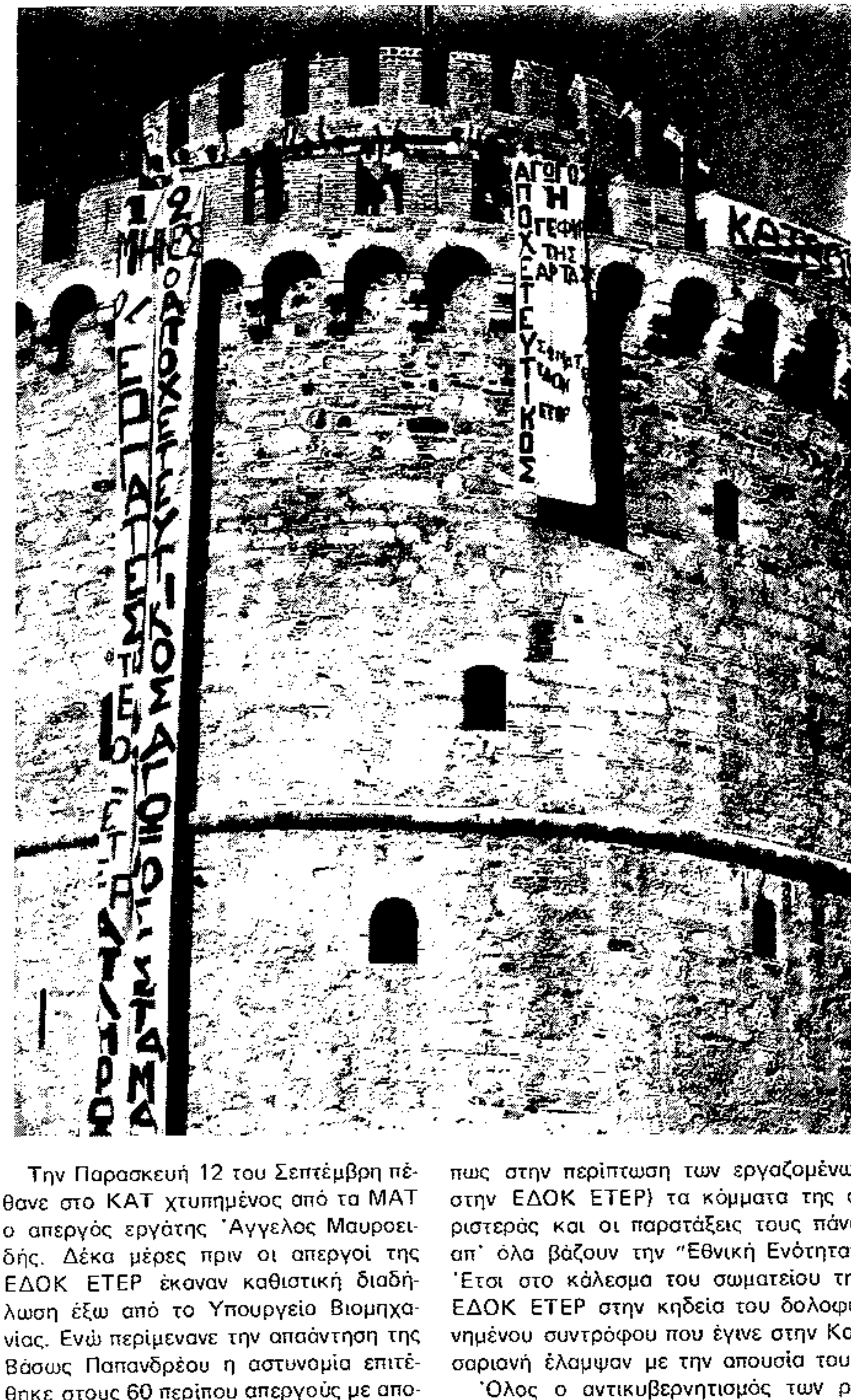

Απεργία ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ:Ενας αγώνας δίκαιος,αποφασιστικός αλλα απομονωμένος.Οι ειδήσεις απο την πάλη των εργατών της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ μονο στα "ψιλά" του Ριζοσπάστη.Σωματειο:υποχρεωμένο να κάνει τη διαδήλωση,φοβισμένο απο τους 300παράξενους που το ακολουθούν,αλλα τι να κάνει μονο αυτοι ήρθανε.Στο τέλος της διαδήλωσης ο φόβος που απο χιλιάδες αφηγήσεις και δημοσιεύματα εχει καλλιεργηθεί απέναντι σ΄αυτούς που "υποκειμενικά η αντικειμενικά παίζουν το παιχνίδι της αντίδρασης" εχει σπάσει."Σύντροφοι ζητάμε να συνεχίσετε να συμπαραστεκόσαστε στον αγώνα μας" Προσφώνηση και έκκληση που ο "αριστερισμός" ειχε πολυ καιρό να δεχτεί απο κάποιο Εργατικό Σωματειο.

Και η επίσημη Αριστερά; Ηταν αλλού .Στη Μητρόπολη και το Α΄Νεκροταφείο.Το στεφάνι του "Ρίζου" ηταν μονο για να καλυφτεί το σχόλιο της επομένης. Ο Μαυροδόγλου πιθανάαισθανόταν άσχημα ακολουθούμενος απο τους"αριστεριστές" χωρίς νάχει ουτε μια στοιχειώδη"επιτροπή περιφρούρησης"

Οι "αριστεριστές";Λίγοι, η πλειοψηφία του "χώρου" απούσα.Οργανωτικά προβλήματα για να κινητοποιηθεί,για πολλούς ισως οι εργατικοί αγώνες να μοιάζουν "ξένοι" ,ισως να φταίει και το καλο καίρι.Τα συνθήματα ομως ενάντια στα ΜΑΤ και τη καταστολή,ενάντια στην κυβέρνηση,για συμπαράσταση στους απεργούς της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ ειναι εκεί.Δεν ειναι παρα μια αρχή...

Ο συσχετισμός δύναμης που αποδεικνύουν οι δύο κηδείες μοιάζει νάναι συντριπτικός.Αλλά δεν ειναι.

Την Παρασκευή 12 του Σεπτέμβρη πέθανε στο ΚΑΤ χτυπημένος από τα ΜΑΤ ο απεργός εργάτης 'Αγγελος Μαυροειδής. Δέκα μέρες πριν οι απεργοί της ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ έκαναν καθιστική διαδήλωση έξω από το Υπουργείο Βιομηχανίας. Ενώ περίμενανε την απάντηση της Βάσως Παπανδρέου η αστυνομία επιτέθηκε στους 60 περίπου απεργούς με αποτέλεσμα να τραυματιστεί ο 'Αγγελος Μαυροειδής. Η μεταφορά του στο ΚΑΤ δεν στάθηκε ικανή να τον κρατήσει στη ζωή αφού ύστερα από 10ήμερη παραμονή σ' αυτό ξεψύχησε στο ασανσέρ γιατί δεν υπήρχε κρεβάτι στην εντατική όπου έπρεπε να εισαχθεί. Η δολοφονία του απεργού εργάτη έρχεται να δείξει ότι ένα από τα κύρια ζητήματα που έχει να αντιμετωπίσει το εργατικό κίνημα στην περίοδο που έρχεται είναι και η αστυνομική βία και τρομοκρατία.

'Ενα δεύτερο είναι ότι στις κρίσιμες αναμετρήσεις εργατών κυβέρνησης όταν αυτές εκφράζονται έμπραχτα (όπως στην περίπτωση των εργαζομένων στην ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ) τα κόμματα της αριστεράς και οι παρατάξεις τους πάνω απ' όλα βάζουν την "Εθνική Ενότητα". 'Ετσι στο κάλεσμα του σωματείου της ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ στην κηδεία του δολοφονημένου συντρόφου που έγινε στην Καισαριανή έλαμψαν με την απουσία τους.

'Ολος ο αντικυβερνητισμός των ρεφορμιστών και η συμπαράστασή τους στους εργατικούς αγώνες εξαντλήθηκε στην κατάθεση στεφανιών στην έκδοση ψηφισμάτων και την παρουσία ορισμένων συνδικαλιστών στην κηδεία. Αυτά μαζί με το αίτημα να παρέμβει ο εισαγγελέας. Δηλαδή οι θύτες να αποδόσουν δικαιοσύνη στα θύματα. Αντίθετα στο κάλεσμα του σωματείου ανταποκρίθηκε ένα άλλο κομμάτι του κινήματος, η επαναστατική αριστερά.

Οργανώσεις, ομάδες και άτομα του χώρου συγκεντρώθηκαν στο τέρμα της Καισαριανής και πήγαν συγκροτημένοι με ανοιγμένα πανώ και συνθήματα στο νεκροταφείο. Μετά το τέλος της κηδείας το μπλοκ της επαναστατικής αριστεράς μαζί με τους εργαζόμενους της ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ έκαναν πορεία από Καισαριανή στο Μέγαρο Μαξίμου και τη Βουλή.

Τα συνθήματα που επικράτησαν στην πορεία ήταν: ΑΓΓΕΛΕ ΖΕΙΣ ΕΣΥ ΜΑΣ ΟΔΗΓΕΙΣ, ΖΗΤΩ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ, ΚΑΤΩ Η ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΩΝ ΔΟΛΟΦΟΝΩΝ, ΤΑ ΜΑΤ ΧΤΥΠΟΥΝ ΔΟΛΟΦΟΝΟΥΝ ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ ΝΑ ΔΙΑΛΥΘΟΥΝ, ΝΑ ΑΦΟΠΛΙΣΤΕΙ Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΑ. Σε όλη τη διαδρομή της πορείας τα συνθήματα αυτά προκάλεσαν την προσοχή του κόσμου ενώ φίλοι κα μέλη του ΚΚΕ (στην Καισαριανή) παρακολουθούσαν την πορεία αμήχανοι μη μπορώντας να καταλάβουν γιατί οι ίδιοι απουσιάζουν.

Στην Β.Σοφίας έγινε καθιστική διαδήλωση και ο δρόμος αποκλείστηκε για μισή ώρα. Και στην Βουλή όπου επιδόθηκε ψήφισμα διαλύθηκε η πορεία.

Ο αγώνας των εργαζομένων στην ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ είναι η πιο χαρακτηριστική περίπτωση της απομόνωσης των αγώνων. 15 περίπου μήνες τώρα οι απεργοί αντιμετωπίζουν τις πιέσεις της καθημερινότητας αφού για τόσο καιρό παραμένουν απλήρωτοι. Αντιμετωπίζουν την κοροϊδία εταιρείας, Εθνικής Τράπεζαν και Υπουργείου και την αστυνομική βία. Αντιμετωπίζουν την άρνηση των συνδικαλιστικών παρατάξεων από την εποχή της συνδικαλιστικής αντιπολίτευσης των 26 ακόμα, που αρνούνται συστηματικά να συμπαρασταθούν ουσιαστικά και να προβάλλουν τον αγώνα τους. Αυτό έχει οδηγήσει τους εργαζόμενους σε απόγνωση και στην πραγματοποίηση θεαματικών ενεργειών όπως: κατάληψη της Μητρόπολης της Αθήνας, του Λευκού Πύργου στη Θεσσαλονίκη και του δρόμου μπροστά από το πολιτικό γραφείο του πρωθυπουργού σε μια προσπάθεια να συγκεντρώσουν το ενδιαφέρον στο πρόβλημά τους. Αυτές οι ενέργειες δείχνουν την αγωνιστική τους διάθεση. 'Ομως αλλού πρέπει να στρέψουν τις προσπάθειές τους. Στο κέρδισμα της έμπρακτης συμπαράστασης και τον συντονισμό μαζί με άλλους εργατικούς χώρους. Και πρώτα απ' όλα με τα εργοστάσια που αντιμετωπίζουν το ίδιο πρόβλημα: ΠΕΡΦΙΛ, ΕΤΟΥΑΛ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ, ΚΑΖΑΖΗΣ και ΣΤΑΓΙΕΡ στη Θεσσαλονίκη είναι μερικοί από τους χώρους με τους οποίους πρέπει να αρχίσουν την προσπάθεια. Πίεση στο συντονιστικό των προβληματικών για ενεργητική συμπαράσταση, μαζί με την βελτίωση των δικών τους λειτουργιών (συνελεύσεις, επιτροπές κ.ά.) για τη μαζική και καθοριστική συμμετοχή όλων των εργαζομένων της ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ στον αγώνα.

Οι σφαγές Τουρκοκυπρίων του 67 και ο Μακάριος

Όταν συμβαίνει κάτι που αποβαίνει τελικά ενάντια στα συμφέροντα της αστικής τάξης μιας χώρας, ενώ επωφελείται κάποια άλλη αστική τάξη, τότε ανακαλύπτονται δεκάδες πομπώδεις εκφράσεις (όπως "εθνική τραγωδία" κ.λ.π) που μεταφέρουν τις ευθύνες σε ολόκληρο το "έθνος", έστω κι αν η εργατική τάξη έχει συρθεί από την σωβινιστική προπαγάνδα που έρχεται σε αντίθεση με τα δικά της συμφέροντα. Ακόμα, οι "εθνικές τραγωδίες" παρουσιάζονται πάντα σαν αποτέλεσμα κάποιων "κακών" αστών, γνωστών με την εξίσου πομπώδη ονομασία "εθνικοί μειοδότες". Για την περίπτωση της Ελλάδας ο φταίχτης είναι πάντα η...Χούντα. Πολύ περισσότερο όταν η ιστορία αφορά τον γενικά αποδεκτό από όλους Εθνάρχη Μακάριο και το Κυπριακό.

Η πιο κραυγαλέα, ίσως, παραχάραξη της ιστορίας γι΄αυτό το σκοπό είναι η παρουσίαση που έγινε από τον Α. Παπανδρέου στη βουλή στις 21/2/86, για τις σφαγές των Τουρκοκυπρίων από τον Γρίβα και την εθνική φρουρά στα χωριά Αγ. Θόδωροι και Κοφίνου τον Νοέμβρη του 1967. Είπε ο Παπανδρέου: Ο Παπαδόπουλος λέει απροκάλυπτα στον Κυπριανού, ότι ήταν μεγάλο σφάλμα η αποστολή της ελληνικής μεραρχίας στην Κύπρο...Αναζητεί ο Παπαδόπουλος τρόπους ανάκλησης. Και η δικαιολογία για την ανάκληση δίδεται με την μεγάλη προβοκάτσια της 15 Νοέμβρη 1967 με την επιχείρηση κατά των χωριών Κοφίνου κι Αγ. Θόδωροι. Η επιχείρηση εκείνη διετάχθη από το αρχηγείο των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων και καθοδηγείτο κυριολεκτικά από την Αθήνα. Ο Μακάριος και η κυβέρνηση της Κύπρου τελούσαν κυριολεκτικά σε πλήρη άγνοια... Ο Μακάριος διαμαρτυρήθηκε γιατί η κυβέρνησή του είχε παραμεριστεί.."

Στο παρακάτω σχόλιο δεν σκοπεύουμε να αναλύσουμε το Κυπριακό και την καταπίεση των Τουρκοκυπρίων. Απλά θα παραθέσουμε μερικά στοιχεία που δείχνουν το πόσο...άσχετος ήταν ο Μακάριος από τις σφαγές.

Χαραυγή (εφημερίδα του ΑΚΕΛ που υποστήριξε τον Μακάριο στις 17/11/67:

"Οι δυνάμεις της Εθνοφρουράς και της αστυνομίας που εισήλθαν προχθές ύστερα από ένοπλη σύγκρουση, στα χωριά Αγ. Θόδωροι και Κοφίνου, απεσύρθησαν ενωρίς χθές την αυγή στις θέσεις που κατείχαν πρίν από τα επεισόδια...Τα μεσάνυχτα της Τετάρτης ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Μακάριος έλαβε επείγον μήνυμα του πρωθυπουργού της χούντας κ. Κόλια το οποίο καλούσε τον Μακαριώτατο να διατάξει την άμεση αποχώρηση των Κυπριακών δυνάμεων από τον Αγ. Θόδωρο και την Κοφίνου...

Ο Πρόεδρος Μακάριος αφού συνεσκέφθει με τους συνεργάτες του, απήντησε ότι δεν ηδύνατο να αναλάβει την ευθύνη της διαταγής προς τις κυπριακές δυνάμεις να αποχωρήσουν από τα χωριά στα οποία είχαν εισέλθει με την συγκατάβαση της ελληνικής κυβέρνησης...

Μετά την απάντηση του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου η στρατιωτική κυβέρνηση εκάλεσε τον στρατηγό Γρίβα να διατάξει την άμεση υποχώρηση των κυπριακών δυνάμεων από τον Αγ. Θόδωρο και την Κοφίνου".

Την αφορμή για τις σφαγές έδωσε μια επίθεση Τουρκοκυπρίων ενάντια στις περιπόλους της Εθνοφρουράς. Οι περιπολίες είχαν σταματήσει τον Ιούλη μετά από διαμαρτυρίες των Τουρκοκυπρίων, αλλά τον Σεπτέμβρη ξανάρχισαν. Είναι χαρακτηριστικό ότι η δύναμη του ΟΗΕ είχε διαμαρτυρηθεί για τις περιπολίες:

"Το αρχηγείο της ΟΥΝΦΙΣΥΠ διεμαρτυρήθει εντόνως προς το αρχηγείο της Εθνοφρουράς εναντίον της εγκατάστασης πολυβολείων κατά μήκος παρατηρητηρίων της ΟΥΝΦΙΣΥΠ και ιδιαιτέρως ενάντια στον βίαιο αφοπλισμό στρατιωτών της ΟΥΝΦΙΣΥΠ, της κυρίευσης όπλων και της εσκεμμένης αχρήστευσης συσκευών ασυρμάτου της ΟΥΝΦΙΣΥΠ".

Από το βιβλίο του Α.Κατση "Από την ανεξαρτησία στην τουρκική εισβολή (που ας σημειωθεί οτι βγάζει καθαρό τον Μακάριο) διαβάζουμε:

"Στις 3/10/67 ο Αρχηγός του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Φρουράς Στρατηγός Μορώνης ζητούσε από την στρατιωτική ηγεσία της Αθήνας έγκριση για να βοηθήσει η Εθνοφρουρά την αστυνομία, αν αυτή συγκρουόνταν με τους Τουρκοκυπρίους".

Συγκεκριμένα το απόρρητο σήμα έλεγε: "...Κυπριακή κυβέρνηση παρεχώρησε προθεσμία μέχρι 7ης Οκτωβρίου 1967 εις Ειρηνευτική δύναμη προς διευθέτηση του θέματος. Εις περίπτωσιν καθ΄ην υπάρξει αρνητική απάντησις, κυπριακή αστυνομία, τη εγκρίσει Κυπριακής Κυβερνήσεως προτίθεται ενεργήσει βιαίως περιπολίας από 9ης Οκτωβρίου 1967. Περιπολίαι θεωρούνται αναγκαίαι προς έλεγχον της περιοχής, πρός αποφυγήν δημιουργίας καντονίου. Παράκλησις εγκριθεί υποστήριξις υφ΄υμών της Κυπριακής αστυνομίας". (σελ. 119-120).

Αν πάρουμε υπόψη ότι η χούντα για δικούς της λόγους επεδίωκε προσέγγιση με την Τουρκική κυβέρνηση (συνάντηση Κόλλια-Ντεμιρέλ στον Έβρο λίγο καιρό πρίν) είναι πολύ πιο πιθανό η επίθεση και οι σφαγές να προωθήθηκαν από την Ελληνοκυπριακή κυβέρνηση παρά από την Χούντα.

Όποιο και να είναι το σενάριο, το αναμφισβήτητο γεγονός είναι ότι ο Μακάριος όχι μόνο ήταν γνώστης του τι έμελλε να συμβεί, αλλά πολύ πιθανό να το έκανε ενάντια στις διαθέσεις της χούντας

Όμως, επειδή σφαγές και λεηλασίες είναι αδιανόητο να έχουν διαπραχθεί από έλληνες, στο βαθμό που έγιναν υπεύθυνοι πρέπει να είναι...οι χουντικοί.

Κατά τα άλλα το αίτημα της ελληνικής κυβέρνησης είναι να επανέλθει η Κύπρος στην πρίν την εισβολή κατάσταση. Στην εποχή δηλαδή, όπου οι Τουρκοκύπριοι όχι μόνο αποτελούσαν μια οικονομικά καταπιεσμένη εθνική μειοψηφία, αλλά όταν αντιδρούσαν σφάζονταν με τις ευλογίες του Αρχιεπισκόπου Μακαρίου.

Η κοινή πορεία των εργαζομένων της ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ και επαναστατικής αριστεράς, οι ευχαριστίες στο τέλος της πορείας από τη μεριά του σωματείου σε όσους συμμετείχαν σ' αυτήν καθώς και το αυθόρμητο φώναγμα από επαναστατική αριστερά και εργάτες ΖΗΤΩ Ο ΑΓΩΝΑΣ ΤΗΣ ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ, δείχνουν το προσανατολισμό που πρέπει να έχουμε την επόμενη περίοδο. Η οξύτητα της επίθεσης που δέχονται οι εργατικοί χώροι και η έλλειψη κάθε προοπτικής για απάντηση από τις επίσημες συνδικαλιστικές ηγεσίες αφήνουν ένα κενό πάνω στο οποίο πρέπει να περέμβει η επαναστατική αριστερά και όλοι όσοι βλέπουν τις συγκρούσεις που γεννιούνται απ' αυτό και δεν πείθονται απο τα ρεφορμιστικά αδιέξοδα.

Να βοηθήσουμε στην οργάνωση αυτής της απάντησης και να δεθούμε με τους εργατικούς χώρους σε μια προσπάθεια επανασύνδεσης με το εργατικό κίνημα. Να αξιοποιήσουμε την εργατική δυσαρέσκεια που προκαλούν οι κυβερνητικές επιθέσεις και η αδράνεια της συνδικαλιστικής ηγεσίας που απομονώνει τους αγώνες (η περίπτωση της ΕΔΟΚ ΕΤΕΡ είναι μόνο η κορυφή του παγόβουνου). Δηλαδή να μπούμε σφήνα στη σύγκρουση κυβέρνησης και ρεφορμιστικής τακτικής από τη μια και εργατών από την άλλη βοηθώντας την προβολή και το προχώρημα των αγώνων. Για μια επαναστατική αριστερά κομμάτι του εργατικού κινήματος.

Όταν το ΚΚΕ καθησυχάζει τους αστούς...

Το ΚΚΕ μπορεί να επέλεξε τη τακτική της "συμπαράταξης"με τις δικές του σκέψεις και προοπτικές για το μέλλον.Ομως αυτη η τακτική ακουμπα σ'ενα πρόβλημα που ξεπερνά κατα πολυ τις διαθέσεις και τις προοπτικές του ΚΚΕ.Για ολο το κόσμο που οργανώνει την αντίσταση στην επίθεση του κεφάλαιου,στην πολιτική που κλιμακώνει το ΠΑΣΟΚ απο τον Οχτώβρη του 85,υπάρχει σήμερα το πρόβλημα να δοθεί μια πολιτική απάντηση,να δοθεί μέσα απο τις Δημοτικές Εκλογές "το χαστούκι στο ΠΑ - ΣΟΚ ".Η συγκρότηση των ψηφοδέλτιων απο το ΚΚΕ τη ΣΣΕΚ και κάποιες "άφθαρτες" προσωπικότητες της Αριστεράς (πχ Νεστορας)έδωσαν σ'αυτο το κόσμο την δυνατοτητα να εκφράσει την υποστηριξήτου στην "συνδικαλιστική Αριστερά" την αντιθεσή του στο ΠΑΣΟΚ.Το ΚΚΕ στην αρχή κατανοώντας την αποτελεσματικότητα που μπορούσε να εχει αυτο το ρεύμα σε επίπεδο ψήφων, προσπάθησε να δώσει την εικόνα οτι θέλει να ενισχύσει αυτή την δυναμική. Ηταν οι μερες που ο Χαρίλαος δήλωνε θα "δώσουμε το μάθημα στο ΠΑΣΟΚ".

Ομως μια τέτοια τακτική έσπρωχνε το ΚΚΕ επικίνδυνα στο δρόμο της αντιπαράθεσης με το ΠΑΣΟΚ Η "αποκλιμάκωση" άρχισε γρήγορα:Μετά την συνάντηση με τον Αντρέα ο Χαρίλαος διαψεύδει οτι το ΚΚΕ κινείται με στόχους αντι-ΠΑΣΟΚ,η "συμπαράταξη"απο την έκφραση του μετώπου των 26μετατοπίζεται στην έκφραση των δυνάμεων της απλης αναλογικής,υποψήφιος δήμαρχος της Αθήνας επιλέγεται ο Κατριβάνος...

Το ΠΑΣΟΚ ομως δεν ειναι ικανοποιημένο.Οι πολιτικοί αναλυτές αρχίζουν το γνωστό σενάριο: το ΚΚΕ μπορεί να θέλει να αντιμετωπίσει "υπεύθυνα" τις εξελίξεις,μπορεί ομως να ελέγξει τη στάση των αριστερων κομματιών που συμπαρασύρει;Ετσιτο ΚΚΕ ειναι υποχρεωμένο να πιεί το πικρό ποτήρι ως το τέλος .Να προσπαθησει να κερδίσει σε ψήφους απο την αριστερή αγανάκτηση αλλα και να οριοθετηθεί απο τους κινδύνους αριστερης "παρανόησης" της γραμμής. Την δουλεια αναλαμβάνει πάλι ο Χαρίλαος.

Φεστιβάλ ΚΝΕ:Ολοι περιμένουν το γενικό Γραμματέα να δώσει τις κατευθύνσεις μάχης που θα συνεγείρουν την νεολάια του κόμματος.Ομως ο Χαρίλαος διαλέγει την στιγμή να βάλει πάγο:"Δενυπάρχει καμμιά δικαιολογία για τους Κνίτες αν υστερήσουν στις επιδέσεις τους στην μόρφωση".Το ακροατήριο βουβαίνεται.Για πρώτη φορά ακούγεται ψίθυρος διαμαρτυρίας.Ο Γ.Γ επανέρχεται:"Βλέπω πως αυτό δεν σας αρέσει αλλα το κόμμα θα επιμείνει σ'αυτή την γραμμή".Από την άλλη μέρα ο Ριζοσπάστης καταπιάνεται να επαινέσει την υπευθυνότητα αυτής ακριβώς της αποστροφής του Γ.Γ ενω επιστρατεύονται διάφορες κομματικές και καλλιτεχνικές προσωπικότητες για να υμνήσουν τις αρετές της υπέυθυνης δουλειας και μόρφωσης.Το μήνυμα ειναι σαφές και προς τους Κνίτες άλλα κυρίως προς το ΠΑΣΟΚ:Το ΚΚΕ δεν διστάζει να δυσσαρεστήσει ακόμα και το πιο πολύτιμο σε συνθήκες προεκλογικού αγώνα κομματι του,για να πείσει οτι μπορει να ελέγξει κάθε εκτροπή.

Αν αυτά ισχύουν για το ΚΚΕ, οι "σύμμαχοι " υποψήφιοι δήμαρχοι δεν εχουν όρια.Ο Μ.Νικολινάκος διάλεξε την στιγμή να επιτεθεί στους συνδικαλιστές της Κοινης Ωφέλειας που ως γνωστόν ανήκουν στη σύμμαχη ΣΣΕΚ:

"θα πρέπει εντούτοις να τεθεί το ερώτημα, ιδιαίτερα κατω απο την ελληνική εμπειρία, κατα πόσο το δικαίωμα απεργίας στο δημόσιο τομέα απο εργαζόμενους που εχουν εξασφαλίσει την μονιμότητα, αντιμετωπίζουν σαν εργοδότη το κράτος και οχι τον "ληστρικό" ιδιώτη, και "παράγουν" (κατά την εννοια που γίνεται αυτό)δημόσια αγαθά(συγκοινωνίες,ταχυδρομεία,τηλέφωνα, τραπεζικές υπερεσίες ηλεκτρικό,αεροσυγκοινωνίες,κ.ο.κ) και εγκειται επομένως στην πράξη εναντίον του συνόλου των πολιτων που καταναλωνουν τα δημοσια αυτα αγαθά απο εργαζόμενους προνομιούχους(τουλάχιστον κατά το οτι δεν πρόκειται να γίνουν ποτέ άνεργοι)εχα οποιαδήποτε ηθική νομιμοποίηση και η ακυρωσή του δεν εξελίσεται σε κατάσταση δικαιώματος.Εαν ληφθεί υπόψη οτι ο τόνος της κοινωνικής αντίθεσης στη χώρα μας δίνεται απο τους εργαζόμενους στο δημόσιο τομέα (Ολυμπιακή,δημόσιοι υπάλληλοι,Τράπεζα της Ελλάδος, ΗΛΠΑΠ,ΕΛΤΑ,κ.ο.κ.) με συνθήματα κατα του κεφαλαίου και των βιομηχάνων,ενω οι εργαζόμενοι στον ιδιωτικό τομέα σιωπούν κάτω απο την αγωνία της επαναπειλούμενης ανεργίας και πείνας,θα πρέπει να αναρωτηθούμε εαν οι κλασικές εννοιες του "καπιταλισμού" του "σοσιαλισμού" της "εργατικης τάξης" και της"εκμετάλευσης" διατηρουν την εννοια που ειχαν ή μήπως εχουν γίνει όργανα εξουσίας στα χέρια μικρων προνομιούχων συντεχνιών".

Το κείμενο αυτό αναδημοσίευσε ολος χαρά ο

> **_Το δικαίωμα της απεργίας και η κατάχρηση στην άσκησή του_**
>
> **ΚΑΠΩΣ ως απάντηση στα όσα μας καταμαρτύρησαν οι τραπεζοϋπάλληλοι έρχεται το σχόλιο του εμπιστευτικού δελτίου «Οικονομικά Νέα» το οποίο εκδίδεται, ως γνωστόν, από τον καθηγητή κ. Μάριο Νικολινάκο (που μόνο αντιδραστικός και δεξιός δεν μπορεί να ονομασθεί), το οποίο με τίτλο «Οι απεργίες στο δημόσιο τομέα» υπογραμμίζει τα εξής (τεύχος 4-7-86):**
>
> «Το δικαίωμα της απεργίας είναι το μόνο όπλο στα χέρια της εργατικής τάξης με το οποίο μπορεί να αντιμετωπίσει τις εκμεταλλευτικές διαθέσεις του κεφαλαίου. Το δικαίωμα της απεργίας αποτελεί ίσως το πιο σεβαστό δικαίωμα που υπάρχει και το μόνο μηχανισμό εξισορρόπησης ενός κοινωνικού και οικονομικού συστήματος που στηρίζεται στην ελεύθερη αγορά. Θα πρέπει εντούτοις να τεθεί το ερώτημα, ιδιαίτερα κάτω από την ελληνική εμπειρία, κατά πόσον το δικαίωμα απεργίας στον δημόσιο τομέα, από εργαζομένους που έχουν εξασφαλίσει την μονιμότητα, αντιμετωπίζουν σαν εργοδότη το κράτος και όχι τον «ληστρικό» ιδιώτη, και «παράγουν» (κατά την έννοια που γίνεται αυτό) δημόσια αγαθά (συγκοινωνίες, ταχυδρομεία, τηλέφωνα, τραπεζικές υπηρεσίες, ηλεκτρικό, αεροσυγκοινωνίες, κ.ο.κ.) και έγκειται επομένως στην πράξη εναντίον του συνόλου των πολιτών

"Οικονομικός Ταχυδρόμος".

Τελική ψυχρολουσία το μήνυμα της Κ.Ε του ΚΚΕ για τις εκλογές που διευκρινίζει πως δεν ζητά απο τους ψηφοφόρους να πούν την γνώμη τους για την κυβέρνηση αλλα να εκλέξουν Δημοτικούς άρχοντες.

Το ερώτημα ομως παραμένει: Παρά τη δεξια πολιτική και τις δεξιές συμμαχίες του ΚΚΕ μπρός στίς δημοτικές εκλογές θα εκφραστεί η αριστερή αγανάκτηση απέναντι στο ΠΑΣΟΚ;

ΚΚΕ εσωτερικού - Νέος Φορέας

«΄Ανοιξη της αριστεράς» ή άλλος ένας δορυφόρος του ΠΑΣΟΚ;

Στη θέση των "αντί", των κάθετων αντιπαραθέσεων και πολώσεων, το ΚΚΕεσ θα επιδιώξει λύσεις με τη συμμετοχή του ίδιου του λαού, για τη διαμόρφωση μιας νέας πλειοψηφίας με συγκλίσεις σε προγράμματα.
(Λ. Κύρκος στις 15 Ιούνη 1986, η υπογράμμιση δική μου)

Στη θέση των "αντί", των κάθετων αντιπαραθέσεων και πολώσεων, το ΚΚΕεσ θα επιδιώξει λύσεις με τη συμμετοχή του ίδιου του λαού, για τη διαμόρφωση μιας νέας πλειοψηφίας με συγκλίσεις σε προγράμματα.
(Λ. Κύρκος στις 15 Ιούνη 1986, η υπογράμμιση δική μου)

Αν κάποιος αναρωτηθεί πως είναι δυνατό κάτω από ένα κείμενο της Διεθνούς Επιτροπής για την δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Ιδρύματος για τον Σοσιαλισμό του Σήμερα (μια πρωτοβουλία του Γαλλικού περιοδικού Politique Ajourd 'hui), να συνυπάρχουν οι υπογραφές του Λεωνίδα Κύρκου, της Βάσως Παπανδρέου, του Κώστα Φιλίνη και του Θόδωρα Πάγκαλου, τότε η παραπάνω δήλωση του Λεωνίδα αποτελεί μιάν αφοπλιστική απάντηση. "Διαμόρφωση μιας νέας πλειοψηφίας με συγκλίσεις σε προγράμματα". Ο "ρεαλισμός της Ευρωαριστεράς", που φέρνει στο ίδιο μονοπάτι τον μετασχηματισμένο ευρωκομμουνισμό με την εξίσου μετασχηματισμένη σοσιαλδημοκρατία επιτρέπει κάθε είδους συμμαχίες απ' την στιγμή που αυτές προωθούνται πάνω σε "συγκεκριμένους στόχους". Και το ΚΚΕεσ έχει κάνει τις επιλογές του: Το μέλλον ανήκει στην Ευρωαριστερά!

Το Συνέδριο του κόμματος τέλειωσε αφήνοντας πίσω του μιαν ατέλειωτη σύγχυση στα μέλη, είτε πρόκειται για υποστηρικτές του νέου φορέα, είτε όχι. Οι προσπάθειες της Αυγής ν'αντιπαρατεθεί στα καλέσματα του Ριζοσπάστη για ενιαία κάθοδο στις δημοτικές εκλογές, στέφονται με απόλυτη...αποτυχία. Η αργή πορεία προς τον νέο φορέα αφήνει ακάλυπτους πολιτικά τους αγωνιστές που, παλεύοντας μέσα απ'τις γραμμές του ΚΚΕεσ, βλέπουν ότι είναι αναγκασμένοι να υπερασπίσουν τις απόψεις τους όχι με βάση κάποια συνολική πολιτική εκτίμηση, αλλά από το αν ένας δήμαρχος είναι...πετυχημένος ή όχι. Είναι κι αυτό μια πρώτη, αλλά καθόλου ασήμαντη, ένδειξη της μετατροπής του ΚΚΕεσ από κόμμα αρχών (έστω αρχών του ευρωκομμουνιστικού ρεφορμισμού) σε κόμμα προγραμματικών στόχων πάνω σε αποκλειστικά συγκεκριμένη πλατφόρμα. Αυτήν την σταθερή πορεία του ΚΚΕεσ πρός την Ευρωαριστερά με την διαμόρφωση των ανάλογων συμμαχιών θα προσπαθήσουμε να εξετάσουμε παρακάτω.

* * *

Ο «κινηματισμός» της Ευρωαριστεράς: Μια προσέγγιση της σοσιαλδημοκρατίας

"Ο αγώνας μας για τη διαμόρφωση της νέας δημοκρατικής πλειοψηφίας ξεκινάει από την πεποίθησή μας ότι η προώθηση του σοσιαλιστικού μετασχηματισμού στην πατρίδα μας απαιτεί τη σύγκλιση όλων των οργανωμένων δυνάμεων της κοινωνίας... (που είναι)...κόμματα, κοινωνικά κινήματα, πολιτιστικές και ιδεολογικές πρωτοβουλίες. Η ανάγκη σύγκλισης... πηγάζει από την αντίληψή μας για τη διευρυμένη έννοια των υποκειμένων, της επαναστατικής διαδικασίας..."

(Από την πολιτική Απόφαση του 4ου Συνέδριου του ΚΚΕεσ).

Το κλείσιμο του Συνέδριου του ΚΚΕεσ οριοθετεί μια νέα φάση στην πορεία της "ανανεωτικής" αριστεράς στην Ελλάδα. Όχι γιατί το Συνέδριο έγινε με "άψογο δημοκρατικό τρόπο" και άλλες παρόμοιες ανοησίες που εντυπωσίασαν ακόμα και τον δεξιό αστικό τύπο, αλλά επειδή σφράγισε το τέλος του ευρωκομμουνιστικού ρεφορμισμού και ταυτόχρονα άνοιξε (ή προσπάθησε ν'ανοίξει) μια ριζικά διαφορετική περίοδο στους στόχους και τις συμμαχίες που θα επιδιώξει ένα τμήμα της ελληνικής ρεφορμιστικής αριστεράς. Η "μετεξέλιξη" του ΚΚΕεσ προς τον "νέο φορέα" δεν σημαίνει απλά μια περισσότερο ή λιγότερο δεξιά στροφή, αλλά την οριστική ρήξη του κόμματος με τα τελευταία "ταμπού" που το συνέδεαν με το παρελθόν του.

Αυτό που καθορίζει της πολιτικές του επιλογές δεν είναι κάποιες κεντρικές αναφορές στην εργατική τάξη, αλλά σε συγκεκριμένους στόχους-θέματα, όπως ο αφοπλισμός, η οικονομία, η ανεργία ή η...δημαρχία. Πάνω στα "νέα" αυτά ζητήματα κρίνονται οι συσχετισμοί και οι συμμαχίες που θα επιδιώξει. Έτσι διαμορφώνονται οι προγραμματικοί στόχοι, όχι με βάση κάποια γενική στρατηγική αναφορά, αλλά πάνω στην διαδικασία επίλυσης συγκεκριμένων θεμάτων μέσα στην πορεία των ξεχωριστών "κινημάτων" που αναδεικνύει η διαχείριση της καπιταλιστικής κρίσης σήμερα. Αν για μια μεγάλη περίοδο ο "κινηματισμός" ήταν προνόμιο για τα θρύψαλλα της κρίσης της άκρας αριστεράς, σήμερα οι ευρωκομμουνιστές έρχονται να προσεγγίσουν μια τέτοια προοπτική από τα δεξιά. Γι'αυτό και οι συμμαχίες κατευθύνονται κύρια προς εκείνα τα τμήματα της σοσιαλδημοκρατίας που αντιμετωπίζουν αυτά τα κινήματα με παρόμοιο τρόπο. Και όπως τα κινήματα αυτά είναι "κινήματα στόχων", έτσι και το νέο κόμμα που οραματίζεται ο Κύρκος πρέπει να είναι "κόμμα στόχων", που να συγκλίνει με άλλες πολιτικές δυνάμεις μέσα από "συμμαχίες στόχων".

Οι διεργασίες που συντελούνται αυτή τη στιγμή ανάμεσα σε τμήματα της σοσιαλδημοκρατίας και του ευρωκομμουνισμού πάνω σε συγκεκριμένα ζητήματα, σ'ευρωπαϊκό επίπεδο, προσδίδουν τον τίτλο της Ευρωαριστεράς στη νέα αυτή προοπτική και υποδηλώνουν ότι το φαινόμενο δεν είναι μόνο ελληνικό. Στην Αυγή 1/6/86 ο γραμματέας του Ιταλικού ΚΚ Αλεσσάντρο Νάττα εξαίρει τις πρωτοβουλίες του Βίλλυ Μπράντ για την ενότητα σοσιαλδημοκρατών-ευρωκομμουνιστών και τονίζει ότι "είμαστε διατεθειμένοι να εκσυγχρονίσουμε και να ανανεώσουμε τις ιδέες, την πολιτική και την οργάνωση του ΚΚ, έτσι ώστε αυτό να είναι ένα όλο και περισσότερο ένα σύγχρονο μεταρρυθμιστικό κόμμα", γιατί "τα ταξικά συμφέροντα και συγκρούσεις εμφανίζονται μ'ένα τρόπο βαθειά διαφορετικό απ'ότι στο παρελθόν". Στην ίδια κατεύθυνση κινείται και η πρωτοβουλία του περιοδικού Politique Ajourd 'hui που ήδη αναφέραμε στην αρχή του άρθρου.Στη Μ. Βρετανία το μικρό ΚΚ, που απόμεινε μετά από απανωτές διασπάσεις, έχει πλησιάσει σημαντικά στην υποστήριξη της δεξιάς πτέρυγας του Εργατικού Κόμματος. Η χρεωκοπία του Ευρωκομμουνισμού-του ιστορικού συμβιβασμού-και η ύφεση του εργατικού κινήματος τα τελευταία χρόνια, οδηγεί τα αντίστοιχα ΚΚ σε αναζητήσεις συμμαχιών που να παρακάμπτουν τις παραδοσιακές δεσμεύσεις τους από ζητήματα αρχών, όπως η αναφορά στο εργατικό κίνημα.

Αριστερή λύση ή γέφυρα προς το ΠΑΣΟΚ;

Όμως, θα ήταν λάθος να προσπαθήσουμε να στηρίξουμε την μετατόπιση του ΚΚΕεσ, τις προοπτικές της και τις αντιφάσεις της αποκλειστικά και μόνο στα γενικά αδιέξοδα του ευρωκομμουνισμού. Η γενική τάση υπάρχει, αλλά οι συγκεκριμένες συνθήκες μέσα στις οποίες διαμορφώνεται στην Ελλάδα καθορίζουν σε μεγάλο βαθμό τα όρια αυτής της "μετεξέλιξης". Άλλη, για παράδειγμα, η σχέση του ΙΚΚ με την Ιταλική εργατική τάξη και άλλη αυτή του ΚΚΕεσ με την ελληνική. Το εργατικό κίνημα στην Ιταλία μοιάζει να αποδέχεται παθητικά τις επιλογές των καπιταλιστών, πράγμα που διαφέρει σημαντικά από την αντίσταση που προβάλλει η ελληνική εργατική τάξη στην επίθεση κυβέρνησης και αφεντικών.

Το βάρος της σοσιαλδημοκρατίας στην κεντρική πολιτική σκηνή της Ιταλίας απέχει πολύ από αυτό του ΠΑΣΟΚ. Και τέλος υπάρχει και το ΚΚΕ.

Οι αποφάσεις του Συνέδριου του ΚΚΕεσ προβλήθηκαν σαν το ξεκίνημα μιας πρωτοβουλίας "για την προώθηση της αγωνιστικής συσπείρωσης ευρύτερων κοινωνικών και πολιτικών δυνάμεων στην κατεύθυνση μιας αριστερής εναλλακτικής λύσης". Όλη η Πολιτική απόφαση του Συνέδριου βρίθει από μεγαλόστομες διακηρύξεις, που το ΚΚΕεσ μπορεί εκ του ασφαλούς να υπόσχεται, λόγω της ανυπαρξίας του μέσα στους μαζικούς χώρους και ιδιαίτερα μέσα στο εργατικό κίνημα. Το πόσο, όμως, "αριστερή" είναι η εναλλακτική λύση που προτείνει το ΚΚΕεσ φαίνεται, όχι μόνο από τα ίδια τα κείμενα του συνέδριου, αλλά και από την πρακτική "εφαρμογή" τους όλη την προηγούμενη περίοδο.

Η απόφαση του συνέδριου αναμασάει τις γνωστές προτάσεις για διέξοδο από την κρίση, μέσα από αλλαγές "στο πρότυπο της συσσώρευσης...στον τύπο της ανάπτυξης...(έτσι ώστε)...η νέα ανάπτυξη να στοχεύει στη δυναμική προσαρμογή της ελληνικής οικονομίας στις σημερινές πραγματικότητες του διεθνούς ανταγωνισμού.." Ενάντια, δηλαδή, στην πολιτική συρρίκνωση της οικονομίας που προωθούν παγκόσμια οι καπιταλιστές, προτείνεται ένα πρότυπο που αντιστοιχεί στις πρώτες επεκτατικές προσπάθειες του ΠΑΣΟΚ (1981-1984) και κατά συνέπεια έχει όλα τα στοιχεία εκείνης της μακρινής κυβερνητικής πολιτικής με κύρια

ζητούμενο την σύνεση. 'Ετσι " (η νέα ανάπτυξη) θα γίνεται κάτω από κοινωνικό έλεγχο, ώτσε να ελαχιστοποιείται το κοινωνικό κόστος...Κεντρικός στόχος της οικονομικής πολιτικής (θα) είναι η παραγωγική απασχόληση του ενεργού πληθυσμού π ο υ δ ε ν θ α π ρ ο κ ύ ψ ε ι α υ τ ό μ α τ α α π ό τ η ν ο ι κ ο ν ο μ ι κ ή ε π έ κ τ α σ η". Με λίγα λόγια, η μείωση του προσωπικού (άμεσα ή με το δοκιμασμένο κόλπο της μετακίνησης ή της μετεκπαίδευσης) θεωρείται κάτι δοσμένο στα πλαίσια της "αριστερής εναλλακτικής λύσης". Το ΚΚΕεσ φτάνει στην πολιτική του ΠΑΣΟΚ μέσα από τα δικά του κανάλια.

Αλλά, το "μεγαλείο" των ιδεολογικών και οργανωτικών ανοιγμάτων του ΚΚΕεσ καταρρέει στην πρακτική εφαρμογή τους. Η περίφημη "αυτόνομη κάθοδος των ανανεωτών της αριστεράς" δεν στηρίχθηκε πουθενά αλλού, παρά στην αντιπολωτική επιχειρηματολογία του Κύρκου. Μια ενιαία κάθοδος της ρεφορμιστικής αριστεράς, εκφράζοντας από τα πράγματα την αντικυβερνητική διάθεση του κόσμου, θα πόλωνε αντικειμενικά το πολιτικό σκηνικό, δημιουργόντας προβλήματα, όχι μόνο στο ΠΑΣΟΚ, αλλά και στους ίδιους τους εταίρους της συνεργασίας. 'Ομως, η πραγματική σύγκρουση με το ΠΑΣΟΚ είναι έξω από την επιλογή του ΚΚΕεσ για μια "νέα δημοκρατική πλειοψηφία". 'Ετσι, το ΚΚΕεσ κινητοποιεί τα πιο απίθανα ιδεολογικού τύπου επιχειρήματα για να δώσει αριστερή χροιά στην "αυτόνομη" στήριξη που προσφέρει στο ΠΑΣΟΚ. Η 'Αννα Φιλίνη επικαλείται από τις γυναίκες μέχρι το Κυπριακό (Αυγή 12/9/86). Ο Λ. Κύρκος φέρνει αντιρρήσεις για τις στρατηγικές επιλογές του ΚΚΕ και θυμάται το Κορεάτικο τζάμπο που κατέρριψαν οι ρώσοι (Αυγή 11/9/86). Η Ε. Πορτάλιου κριτικάρει το ΠΑΣΟΚ γιατί δεν εφαρμόζει μια πολιτική αυτονομίας στην Δημοτική Αυτοδιοίκηση (Αυγή 10/9/86).Αν το ΚΚΕ προσπαθεί να πείσει τα μέλη του με τον Ριζοσπάστη, ότι οι εργατικοί αγώνες θα βρούν την...δικαίωσή τους στην υπερψήφιση του Κατριβάνου (γιατί καταλαβαίνει ότι αντικειμενικά εκφράζει την αντίθεση των εργαζομένων στην κυβέρνηση),το ΚΚΕεσ π ο υ θ ε ν ά δεν συνδέει το εργατικό κίνημα με τις δημοτικές εκλογές. Είναι κι'αυτή μια "ευκολία" που του παρέχει η περιθωριοποίησή του μέσα στους χώρους δουλιάς.

Το πόσο η αριστερή λύση του ΚΚΕεσ δεν αποτελεί καμιά εναλλακτική πρόταση εξουσίας, αλλά μια παραπάνω προσέγγιση του ΠΑΣΟΚ (ή κάποιων κομματιών του) μέσα από την "νέα δημοκρατική πλειοψηφία", φαίνεται και από τον ρόλο που παίζει το κόμμα στην κορυφή της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας. Το γεγονός της ανυπαρξίας πολιτικής επιρροής στους εργαζόμενους του δίνει την δυνατότητα να εκφράζει με την μεγαλύτερη άνεση τις πλέον συμβιβαστικές προτάσεις. Στην περίπτωση των "προβληματικών" η ευκολία με την οποία αποδέχεται την ανάγκη μείωσης προσωπικού στη διαδικασία καπιταλιστικής εξυγίανσης, είναι σκανδαλώδης. Βέβαια, προτείνει ένα "συνολικό αναπτυξιακό πρόγραμμα". στα πλαίσια του οποίου θα "γίνει μετακίνηση προσωπικού σε νέες μονάδες ή άλλες πιο βιώσιμες". Κτίζει έτσι το πρώτο σκαλοπάτι για ν'αποδεχθούν οι εργαζόμενοι το κλείσιμο των επιχειρήσεων, αφήνοντας το μέλλον τους στην καλή διάθεση των καπιταλιστών να επενδύσουν (και να προσλάβουν) και στην προοπτική ενός κράτους που θα δημιουργήσει νέες θέσεις εργασίας. Το ΚΚΕ, μολονότι προτείνει ακριβώς τα ίδια, βρίσκεται λόγω της σχέσης του με τους εργαζόμενους και της κυριαρχίας του στην συνδικαλιστική γραφειοκρατία σε μειονεκτική θέση να κάνει εποικοδομητικές προτάσεις χωρίς κόστος. 'Ετσι, το ΚΚΕεσ παίζει ουσιαστικά ένα ρόλο γεφυροποιού ανάμεσα στην αντιπολιτευόμενη συνδικαλιστική γραφειοκρατία και το ΠΑΣΟΚ.

Η προσπάθεια, που υποτίθεται ότι ξεκίνησε το ΚΚΕεσ σε αναζήτηση νέων συμμαχιών, είναι μονόδρομος. Η μόνη σύγκλιση που μπορεί (και θέλει) να πετύχει είναι αυτή με το ΠΑΣΟΚ. Από τα αριστερά του, οι δρόμοι είναι κλεισμένοι. Η στροφή του ΚΚΕ προς περισσότερο "ευρωκομμουνιστικές" κατευθύνσεις (η εμφάνισή του σαν κόμμα εξουσίας, άρα κόμμα προτάσεων για διέξοδο από την κρίση), δεν αφήνει πολλά περιθώρια για τους "ανανεωτές της ρεφορμιστικής αριστεράς". Το ΚΚΕ κάνει τα πάντα για ν'αποδείξει την αξιοπιστία του σαν εναλλακτική δύναμη εξουσίας, προσπαθώντας την ίδια στιγμή με ανοίγματα να γίνει ο μόνος αποδεκτός αριστερός φορέας. 'Ομως, το πόσο μακρυά μπορεί να τραβήξει αυτή την πολιτική εξαρτάται από τις αντιφάσεις που του επιβάλλει η σχέση του με την εργατική τάξη. Το ΚΚΕεσ που ποτέ στην πράξη δεν απόκτησε αυτή τη σχέση, την αποβάλλει τώρα και σαν ιδεολογική αρχή, για να διευκολυνθεί στις συμμαχίες του.

Από την άλλη μεριά, τα ανοίγματα πρός τα κοινωνικά κινήματα αμφισβήτησης, είναι καταδικασμένα, είτε να το σπρώχνουν ακόμα δεξιώτερα, είτε να συνθλίβονται κάτω απ'τις ίδιες τους τις αντιφάσεις. Τα προγράμματα των οικολόγων για τις δημοτικές εκλογές είναι δεξιώτερα και απ'αυτά του ΠΑΣΟΚ, ενώ η νεολαιίστικη αμφισβήτηση είναι πολύ περισσότερο "άγρια" απ'όσο μπορεί ν' αντέξει η μαλθακότητα της ευρωαριστεράς του Κύρκου. Τα ευτράπελα που συνέβηκαν στις συγκεντρώσεις του Ρήγα για την καταστολή είναι προφανές παράδειγμα). Τα διάφορα "επιθετικά" άρθρα που εμφανίζονται τελευταία στην Αυγή (κύρια για την νεολαία και το εργατικό κίνημα) δεν είναι παρά η επίκληση, σαν τελευταίο καταφύγιο, της άποψης των "ντούρων" ευρωκομμουνιστών του Μπανιά, για να βγάλουν απ' τ'αδιέξοδα των αντιφάσεων της σημερινής του πορείας το ΚΚΕεσ.

Στο τέλος της λεωφόρου προς μια "νέα δημοκρατική πλειοψηφία" βρίσκεται η συμμαχία με την σοσιαλδημοκρατία. Ο μόνος τρόπος ν'αποτελέσει το "νέο κόμμα" δημοκρατική εναλλακτική πρόταση εξουσίας, είναι να συμμετάσχει σαν τσόντα στην διαχείριση της καπιταλιστικής κρίσης από το ΠΑΣΟΚ.

Η εφαρμογή της ενότητας της ευρωαριστεράς στην Ελλάδα κερνάει με πολύ φαρμάκι αυτούς που την προωθούν.

Πόσο αριστερός θα είναι ο νέος φορέας;

Η όλη προηγούμενη πορεία του ΚΚΕεσ το μόνο που έχει να χαρίσει στους αγωνιστές που πάλεψαν μέσα από τις γραμμές του ήταν η απογοήτευση. Ακόμα και το ίδιο το συνέδριο του δεν ήταν παρά μια καρικατούρα κοινοβουλευτισμού. Μπορεί ο αστικός τύπος να έγραψε πολλά άρθρα για την δημοκρατική γνησιότητά του, όμως όποιον συμμετείχε στην προσυνεδριακή διαδικασία η εικόνα είναι αρκετά διαφορετική. Η δημοκρατία δεν είναι μια φόρμα που εμφανίζεται όταν πιά έχουν διαμορφωθεί πλειοψηφίες και μειοψηφίες σ'ένα συνέδριο. Το ζήτημα είναι τι μεθοδεύσεις έγιναν πριν την τελική φάση (και από τις δύο πλευρές). Το ίδιο το συνέδριο πήρε την περίφημη δημοκρατική επίφαση, γιατί μόνο έτσι μπορούσαν να επιτευχθούν οι ανάλογες εσωτερικές συμμαχίες.

Για την σημερινή κατάληξη του ΚΚΕεσ υπεύθυνος δεν είναι μόνο ο Κύρκος. Εξίσου υπεύθυνοι είναι και οι υποστηρικτές της "αναβάθμισης" (Μπανιάς) που ουσιαστικά έθρεψαν όλο το προηγούμενο διάστημα την υποστήριξη του ΠΑΣΟΚ και την λειτουργία του κόμματος σαν εκλογικό μηχανισμό. Και αυτοί συμφώνησαν στην κατάργηση αρχών, όπως οι αναφορές στον Λενινισμό και τον Διεθνισμό και άνοιξαν έτσι τον δρόμο για την ουσιαστική ρήξη του ΚΚΕεσ με κάθε τι που το συνέδεε με το "κομμουνιστικό" παρελθόν του. Στο ίδιο μήκος κύματος κινήθηκαν και οι αριστεροί ευρωκομμουνιστές μέσα κι έξω από το κόμμα (π.χ. περοδικό Πολίτης).

Πέρα απ'όλα αυτά, όμως, η "αλλαγή" που επαγγέλεται ο Κύρκος μοιάζει αρκετά δελεαστική για ένα τμήμα αγωνιστών που ελπίζουν ότι κάτι καινούργιο θ'ανθήσει μετά από τόσα χρόνια περιθωριοποίησης.

Γι αυτούς τους αγωνιστές η απογοήτευση θα είναι και πολιτική και οργανωτική. Πολιτική, γιατί το νέο κόμμα θα αφαιρέσει από τους Ρηγάδες την όποια δυνατότητα να στηρίζουν την άποψή τους πάνω σε πολιτικά επιχειρήματα, αφού πιά θα πρέπει να παραμβαίνουν με βάση μόνο συγκεκριμένους προγραμματικούς στόχους. Μια πρώτη γεύση θα πήραν από την προπαγάνδιση της καθόδου Φιλίνη-Κωσταράκου. Όσο κι αν θαμπώνεται από την γενικόλογη κριτική στο ΠΑΣΟΚ, είναι δύσκολο να κρυφτεί η ασυναρτησία των κριτηρίων με βάση τα οποία έγινε η κάθοδος στις εκλογές. Είναι το λιγότερο γελοίο να συμμετέχεις στις περισσότερο πολιτικοποιημένες δημοτικές εκλογές που έγιναν ποτέ με βάση το ποιός δήμαρχος είναι καλός και ποιός όχι.

Οργανωτικά, με το νέο κόμμα θα πάψει οποιαδήποτε συλλογική διαδικασία Πίσω απ'το νάυλον παραπέτασμα του δημοκρατικού πλουραλισμού, θα υπάρχει μια κεντρική γραφειοκρατία που θα αποτελεί και το προς τα έξω πρόσωπο του κόμματος. Η γραφειοκρατία είναι ένα νόμισμα με δύο όψεις. Αν η μια είναι ο σταλινισμός η άλλη βασίζεται στην χαλαρή ανυπαρξία κοινότητας άποψης και στην έλλειψη γενικής στρατηγικής έτσι ώστε να διαμορφώνεται μια ηγεσία ειδικών εκπροσώπων. Η εμπειρία ένος αιώνα κινήματος έχει δείξει πόσο εύκολα ο σταλινικός συγκεντρωτισμός παντρεύεται με τον σοσιαλδημοκρατικό φιλελευθερισμό και αναπαράγουν γραφειοκρατικές δομές.

Η απόφαση του ΚΚΕεσ προς το "νέο φορέα της αριστεράς" δεν είναι απλά μια αλλαγή τακτικής. Έχει τις αιτίες της στην κρίση του ευρωκομμουνιστικού ρεφορμισμού συνολικά. Και όσο βαθειά είναι αυτή η κρίση, άλλο τόσο βαθειά είναι και η συμπτυξη των ευρωκομμουνιστών με τους σοσιαλδημοκράτες στην προοπτική της Ευρωαριστεράς.

Στην Ελλάδα, αυτή η πορεία γίνεται σ'ένα κλίμα που δεν την ευνοεί ούτε στο ελάχιστο. Οι εργατικές αντιστάσεις που δε λένε να σταματήσουν παρά τα γραφειοκρατικά ξεπουλήματα, η φύση της σοσιαλδημοκρατίας, η ύπαρξη του ΚΚΕ με τα τελευταία ανοίγματά του και τέλος η ίδια η περιθωριοποίηση του ΚΚΕεσ από το εργατικό κίνημα, κάνουν αυτή την πορεία περισσότερο δεξιόστροφη από οπουδήποτε αλλού. Τα παχειά λόγια για εναλλακτική πρόταση αριστερής εξουσίας ταυτίζονται με την συμμαχία της "δημοκρατικής πλειοψηφίας" του νέου φορέα με το ΠΑΣΟΚ.

Μέσα σε τέτοια συγκυρία "ο πράσινος βάλτος" που αναφέρει ο Κύρκος είναι έτοιμος να ρουφήξει και καθένα που θα τον πλησιάσει "καλοπροαίρετα".

Μπροστά στον "νέο πραγματισμό" που θέλει να επιβάλλει ο Λεωνίδας η απάντηση δεν θα πρέπει να είναι ούτε η λογική του προσγειωμένου και συντηρητικού Σάντσο Πάντζα, ούτε κι αυτή του μεγαλομανή και φαντασιόπληκτου Δον Κιχώτη. Η διάκριση ανάμεσα στην προοπτική του σοσιαλισμού και της εργατικής εξουσίας και των άμεσων αναγκών του κινήματος είναι υπαρκτή, όμως σήμερα η σύνδεση αυτών των δύο στόχων είναι τόσο αλληλένδετη απ'όσο ποτέ άλλοτε. Η λύση για τους Ρηγάδες που αμφισβητούν τις "αλλαγές" του Κύρκου και την ρεφορμιστική προοπτική βρίσκεται όχι στην προσέγγιση της σοσιαλδημοκρατίας αλλά στο κτίσιμο μιας δυνατής επαναστατικής αριστεράς που να προωθεί την ενότητα, την οργάνωση και την αυτοπεποίθηση της εργατικής τάξης στην πάλη της για την ανατροπή του καπιταλισμού και την εργατική εξουσία.

Κώστας Πίττας

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ:
Μόνο ο συντονισμός των αγώνων θα φέρει τη νίκη

Ενώ συμπληρώνονται τρία χρόνια από την εμφάνιση του θέματος "προβληματικές" γίνεται φανερό ότι μπαίνουμε στην τελευταία φάση-της εκκαθάρισης. Περνώντας από την πρώτη περίοδο των υποσχέσεων στη φάση του κρατήματος (με τον Αρσένη να δηλώνει ότι "το κράτος δεν θα γίνει σκουπιδοτενεκές – θα κρατήσουμε μόνο όσες μπορούν να επιβιώσουν") και από κει στον μετεκλογικό Τσοχατζόπουλο που για πρώτη φορά παραδέχεται ότι "ίσως να γίνουν απολύσεις όπου είναι αναγκαίο" φτάνουμε σήμερα στην απροκάλυπτη Β.Παπανδρέου που μοιράζει τις απολύσεις με το ίδιο θράσος που οι Γερμανοί μοίραζαν ψωμί στην κατοχή. "Η κυβέρνηση δεν είναι διατεθειμένη να συντηρεί θέσεις εργασίας σε προβληματικές επιχειρήσεις. Είναι προτιμότερο οι εργαζόμενοι σε μη παραγωγικές θέσεις να απολυθούν και να υπαχθούν στον ΟΑΕΔ (σικ!) παρά να απασχολούνται χωρίς να αποδίδουν". Και ακόμα: "Αν μας κάνουν κριτική οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι για την καθυστέρηση στην εξυγίανση των προβληματικών και όχι γιατί κάνουμε εξυγίανση".

Και να τι σήμαινε η "εξυγίανση" σε μια σειρά επιχειρήσεις:

* Η ΛΑΡΚΟ θα συνεχίσει την λειτουργία της μόνο αν οι εγαζόμενοι δεχτούν το "πακέτο" των μέτρων της κυβέρνησης. Δηλαδή: α) 200 απολύσεις άμεσα, β) "δοκιμαστική" λειτουργία για ένα 6μηνο, σε συνθήκες ουσιαστικής διάλυσης και εξατομικοποίησης. Αύξηση της παραγωγικότητας, πάγωμα του μεροκάματου, εργασιακή ειρήνη, δυνατότητα της εταιρείας να αλλάζει ανεξέλεγκτα θέσεις εργασίας του προσωπικού, να προσλαμβάνει νέους εργάτες απολύοντας τους παλιούς όταν δεν έχουν ικανοποιητική απόδοση και "να υποκαθιστά θέσεις εργασίας με εφαρμογή νέων μεθόδων παραγωγής".
* Η ΠΕΙΡΑΙΚΗ-ΠΑΤΡΑΙΚΗ θέλει να απολύσει 1000 άτομα. Ήδη ο ΟΑΕ έχει προχωρήσει σε μετοχοποίηση των χρεών της –έτσι δεν κινδυνεύουν πια οι τράπεζες να χάσουν τα λεφτά τους. Παράλληλα η εταιρεία σπάει σε 9 μικρότερες ανεξάρτητες επιχειρήσεις τις οποίες ο ΟΑΕ αποδίδει στην ελεύθερη αγορά –κι όποιος αντέξει.
* Τα ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΧΑΛΚΙΔΟΣ έπρεπε να κλείσουν.
* Η ΣΤΑΓΙΕΡ θέλει να κάνει 225 απολύσεις.
* Η ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ επείγεται για 300 διαθεσιμότητες.
* Η ΠΕΡΦΙΛ περιμένει να της διορίσουν εκκαθαριστή. Ως τότε μια προληπτική κατάληψη του εργοστασίου από τα ΜΑΤ φάνηκε λογική μια και εκφράστηκε –έστω και μειοψηφικά– η άποψη για κατάληψη του εργοστασίου από τους εργάτες.

Όμως δεν φτάνει να θέλεις να κάνεις κάτι–πρέπει και να μπορείς, και φαίνεται ότι αυτό ισχύει και για την κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ. Απ' τον περασμένο Μάρτη ο Οργανισμός Οικονομικής Ανασυγκρότησης Επιχειρήσεων είχε ανοίξει διάλογο χωριστά με την κάθε επιχείρηση, ζητώντας από τους εργαζόμενους να του υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Υπολόγιζαν έτσι ότι θα μπορούσαν διαπραγματευόμενοι χωριστά με την κάθε επιχείρησηνα αποφύγουν τη συντονισμένη αντίδραση από πολλούς χώρους και κάπως στα μουλωχτά και άρον άρον να τελειώνουν με την διευθέτηση των προβληματικών. Η εικόνα όμως παραήταν "ιδανική" για να βγει αληθινή. Οι ελπίδες ότι κάπου μέσα στο καλοκαίρι θα είχε δοθεί ένα καίριο χτύπημα στο μέτωπο των προβληματικών σκόνταψαν στην αντίσταση των εργατών και έτσι μπαίνουμε στο φθινόπωρο με τον χώρο σε αναβρασμό, με απεργίες κα διαδηλώσεις.

Αυτή η αντίσταση των εργατών, η διάθεσή τους να πολέμουν ενάντια στις απολύσεις, φάνηκε πολύ καθαρά σε όλες τις κινητοποιήσεις που έγιναν μέχρι το καλοκαίρι. Ταυτόχρονα όμως φάνηκε και η επιτακτική ανάγκη της συντονισμένης πάλης απ' όλες μαζί τις προβληματικές. Η ζωντάνια, η ενεργητικότητα, ο ενθουσιασμός με τον οποίο συμμετείχαν οι εργάτες στην πρώτη κοινή κινητοποίηση των προβληματικών (την 3ωρη στάση εργασίας στις 27 Μάρτη με συγκέντρωση και πορεία στην Αθήνα) ήταν η καλύτερη απόδειξη της ετοιμότητας και της διάθεσης για αγώνες. Κάποιος που θα είχε μια τέτοια κατεύθυνση πάλης για τις προβληματικές, εκεί μπορούσε να δει ότι υπήρχε όλο το απαραίτητο υλικό.

Όμως τίποτε τέτοιο δεν έγινε. Οι ρεφορμιστές συνδικαλιστές άφησαν αυτή την διάθεση ανεκμετάλλευτη. Αντί να οργανώνουν τους χώρους τους με γενικές συνελεύσεις και συζητήσεις προτίμησαν τα παζαρέματα με την κυβέρνηση. Οι κινητοποιήσεις και η οργάνωση της συμπαράστασης αντικαταστάθηκαν με τα σούρτα-φέρτα στα υπουργεία και στον ΟΑΕ και οι εργάτες έμειναν να περιμένουν τί θα πει ο Γιαννόπουλος ή ο Χρύσης. Το Συντονιστικό των προβληματικών μετά από το καλό ξεκίνημα του Μάρτη αδρανοποιείται,(οι γραφειοκράτες φτάνουν μέχρι τη ματαίωση μιας συνεδρίασής του για να μην εκφραστεί η άποψη κάποιων συνδικαλιστών για κατάληψη της ΠΕΡΦΙΛ απ' τους εργάτες)και ουσιαστικά εξαφανίζεται. Περνάει έτσι μια περίοδος 3-4 μηνών χωρίς καμιά προετοιμασία για την επίθεση που θα ακολουθήσει. Παρόλη όμως την ανοργανωσια και την εγκατάλειψη η διάθεση για αγώνες συνεχίζει να υπάρχει στους εργάτες. Και όταν, αρχές τους καλοκαιριού, η κυβέρνηση κρίνει ότι είναι καλή η στιγμή για ένα κτύπημα, αυτή η διάθεση μεταφράζεται σε διαδηλώσεις. Οι εργάτες της ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗΣ οι εργάτες των ΝΑΥΠΗΓΕΙΩΝ ΧΑΛΚΙΔΑΣ, οι εργάτες της ΛΑΡΚΟ κατεβαίνουν ξανά και ξανά στο κέντρο της Αθήνας να διαδηλώσουν την αντίθεσή τους σε απολύσεις και διαθεσιμότητες. Οι εργάτες της ΣΤΑΓΙΕΡ με τις αλλεπάλληλες πορείες στο κέντρο της πόλης αναγκάζουν το εργατικό κέντρο Θεσσαλονίκης να κηρύξει απεργία συμπαράστασης.

Αντί να ενισχύσουν αυτή την αγωνιστικότητα και να δυναμώσουν το μέτωπο της αντίστασης, οι ρεφορμιστές συνδικαλιστές μετατρέπονται σε θεματοφύλακες της βιωσιμότητας των επιχειρήσεων, και καλούν τους εργάτες να στρατευτούν και να ιδρωκοπήσουν κάτω από το σύνθημα "Να αποδείξουμε ότι η επιχείρηση είναι βιώσιμη και μπορεί να λειτουργήσει".

Τα ταξικά κριτήρια των αγώνων παραμερίζονται απ' την τεχνοκρατική λογική: Μεγαλύτερη παραγωγικότητα, καλύτερη ποιότητα, να προλάβουμε την αγορά, να βρούμε παραγγελίες, να... να... —η σχιζοφρένεια του ρεφορμισμού σ' όλο της το μεγαλείο. Φυσικά αυτή η λογική οδηγεί στους συμβιβασμούς και στην υποβάθμιση της κινητοποίησης της ίδιας της τάξης. Έτσι βλέπουμε τις κινητοποιήσεις της ΛΑΡΚΟ ενάντια στις απολύσεις να αναστέλονται μπροστά στο όραμα της συμμετοχής στις διαπραγματεύσεις (λες και υπήρχε περίπτωση να διαπραγματευτεί κανείς ό,τιδήποτε από εκείνο το πακέτο των μεσαιωνικών μέτρων...). Βέβαια διαπίστωσαν ότι ο Παπαμάντελος τους γέλασε και ξανάρχισαν τις 4ωρες στάσεις εργασίας. Επειδή όμως ο ρεφορμισμός δεν γιατρεύεται τις ελλάτωσαν στη συνέχεια σε στάσεις μιας ώρας, μια και η εταιρεία τους πήγε στα δικαστήρια ισχυριζόμενη ότι οι 4ωρες στάσεις θα φέρουν διακοπή της λειτουργίας της επιχείρησης.

Η σαλαμοποίηση των αγώνων έρχεται να συμπληρώσει την εικόνα. Μια 24ωρη στο τρίμηνο για την τιμή των όπλων, και από κει και πέρα ο καθένας αναλώνεται στον χώρο του, χωρίς καμιά επικοινωνία με τον έξω κόσμο. (Παρεκτός, βέβαια, απ' το φρούτο της εποχής, τους δημάρχους και τους κάθε λογής υποψήφιους των δημοτικών εκλογών, που ξαφνικά συνειδητοποίησαν την προέλευση των ψήφων τους.) Η ΠΕΡΦΙΛ απέχει λιγότερο από 500 μέτρα απ' την ΕΤΟΥΑΛ —κι όμως οι εργάτες τους δεν βρέθηκαν ποτέ μαζί στις εκδηλώσεις του ενός ή του άλλου εργοστασίου. Προτιμήθηκε η επικοινωνία με αντιπροσώπους. Μάτσα τα τηλεγραφήματα συμπαράστασης στην ΠΕΡΦΙΛ —γεμίζουν τσάντες. Όταν όμως το πρωί της Τρίτης 16/9 οι 130 εργάτες της ΠΕΡΦΙΛ μαζί με άλλους τόσους συμπαραστάτες έσπαγαν τις αλυσίδες των ΜΑΤ και έμπαιναν στο εργοστάσιο, οι 400 εργάτες του ΚΟΥΠΑ είχαν 24ωρη απεργία με συγκέντρωση στην Αθήνα και πορεία στα Υπουργεία. Ο μόνος λόγος που δεν παραβρέθηκαν να συμπαρασταθούν στα αδέλφια τους της ΠΕΡΦΙΛ ήταν ότι δεν τους είχε ειδοποιήσει κανείς.

Όταν με τόση επιμέλεια κρατούνται αποκομμένα μεταξύ τους τα διάφορα εργατικά κομμάτια, είναι μάλλον εξοργιστικό να ακούει κανείς τον πρόεδρο του σωματείου της ΠΕΡΦΙΛ να προσπαθεί να πείσει τους συναδέλφους του ότι η συμπαράσταση απλώνεται επειδή ο Υπουργός Εργασίας δήλωσε ότι τους συμπαραστέκεται διότι δεν θεωρεί την ΠΕΡΦΙΛ προβληματική, διότι απ' την αρχή είχε ζητήσει να μην μπει η ΠΕΡΦΙΛ στον φορέα των προβληματικών, και διότι διαφωνεί με τα υπουργεία Εθνικής Οικονομίας και Βιομηχανίας. Κατά σύμπτωση είχε ξεχαστεί το βρισίδι που είχε ρίξει στο σωματείο και τους εργάτες της ΠΕΡΦΙΛ αυτός ο "συμπαραστάτης" ένα μήνα πριν στη Βουλή όταν ισχυριζόταν ότι αυτοί την είχαν κάνει προβληματική.

Και ακόμα, όταν με τόση επιμέλεια κρατούνται αποκομμένα μεταξύ τους τα διάφορα εργατικά κομμάτια, είναι εξοργιστικό να ακούει κανείς τους ρεφορμιστές να στηρίζουν την αποσπασματικότητα των κινητοποιήσεων με το επιχείρημα "Οι εργάτες δεν τραβάνε"! Οι εργάτες της ΠΕΡΦΙΛ είχαν μπει στο εργοστάσιο τουλάχιστον 2 ώρες πριν ο πρόεδρος του σωματείου δηλώσει σε συνέντευξή τους σε δημοσιογράφους: "Δεν έχουμε απόφαση για κατάληψη, ούτε και τώρα —πιστεύουμε ότι η κατάληψη δεν μας συμφέρει. Θα περιμένουμε τις εξελίξεις..."

Μέσα σ' αυτές τις αντίξοες συνθήκες έχει η εργατική τάξη να δώσει σήμερα τη μάχη των προβληματικών. Μια μάχη που η έκβασή της θα είναι καθοριστική για το εργατικό κίνημα. Το να μην περάσουν τα μέτρα της κυβέρνησης σε κάποιους, έστω, χώρους θα ήταν ένα μήνυμα που θα έφτανε σ' όλα τα κομμάτια της εργατικής τάξης, θα έδινε μια τεράστια ώθηση στο κάθε εργοστάσιο που παλεύει να μην κλείσει. Μια τέτοια νίκη θα σήμαινε την τόνωση της εμπιστοσύνης της τάξης στον εαυτό της και στους αγώνες της και το δυνάμωμα της οργάνωσής της. Γι αυτό μια τέτοια μάχη δεν θα τη δώσουν οι ρεφορμιστές, μια και η έννοια τους είναι να κατοχυρώσουν και να ενισχύσουν το δικό τους λόγο σαν διαπραγματευτή ανάμεσα στην τάξη και τους αστούς.

Η ανάδειξη ενός κομματιού που θα ξεπερνάει τα διλήμματα και τα εμπόδια των ρεφορμιστών, η ενίσχυση κάποιων αγώνων που μπορούν να γίνουν παράδειγμα για τους υπόλοιπους, η μεταφορά της εμπειρίας από τον ένα χώρο στον άλλον, είναι σήμερα τα καθήκοντα για τον καθένα που κατανοεί τη σημασία της μάχης των προβληματικών. Σ' αυτήν ακριβώς την κατεύθυνση προσπαθεί να συμβάλει η ΟΣΕ, με την παρουσία της στους αγώνες και μέσα απ' την εφημερίδα και τα έντυπά της.

Διονυσια Πυλαρινου
Σταματης Χατζηδημου

ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ
Νέες επιθέσεις, νέες προοπτικές

Δεν χρειάστηκε πολύς καιρός για να φανεί ότι τα μέτρα "σταθεροποίησης" της "εθνικής" οικονομίας ούτε σταθεροποιητικά ήταν ούτε προσωρινά, πολύ περισσότερο δε δεν είχαν στόχο την προστασία του εργατικού εισοδήματος. Κυβέρνηση και καπιταλιστές έχοντας εξασφαλίσει την πλήρη υποχώρηση των ρεφορμιστών (συνδικαλιστική αντιπολίτευση) μεθοδεύουν νέες επιθέσεις.

Η συνδικαλιστική αντιπολίτευση (ΕΣΑΚ-ΑΕΜ-ΣΣΕΚ) προσαρμόστηκε πολύ γρήγορα στην κοινοβουλευτική "πάλη". Ο αγώνας ενάντια στα μέτρα έγινε "αγώνας" για το 24ο συνέδριο της ΓΣΕΕ που δεν σηκώνει απεργιακές μάχες, αλλά μάχες για να πειστεί ο Ραυτόπουλος. Το σύνθημα, τα μέτρα θα καταργηθούν στην πράξη, είναι μακρινό παρελθόν, όπως παρελθόν είναι και η ίδια η συνδικαλιστική αντιπολίτευση, η οποία δεν υπάρχει πιά. Η διάλυσή της και η δημιουργία της συντονιστικής επιτροπής αγώνα (ΣΕΑ) ήταν και η τυπική εγκατάλειψη της πάλης ενάντια στα μέτρα ΛΙΤΟΤΗΤΑΣ.

Σήμερα με πάνω από πέντε μήνες ύπαρξης, η ΣΕΑ αυτό που έχει να επιδείξει είναι η περίφημη αίτηση στο Ραυτόπουλο να οργανώσει νέο "γνήσιο άντιπροσωπευτικό Δημοκρατικό" συνέδριο, που κανένας δεν ξέρει τι έχει γίνει, και η προσφυγή στις διεθνείς οργανώσεις.

Τελικά ο μόνος λόγος ύπαρξής της είναι η επαναδιαπραγμάτευση με το Ραυτόπουλο, τον οποίο νομιμοποιούν με τη συμετοχή τους στις στημένες στάσεις εργασίας της ΓΣΕΕ, και όχι να βοήθησει στο συντονισμό των αγώνων σαν το μόνο δρόμο που είναι ικανός να ανατρέψει τα μέτρα και τους διορισμένους. Απ' αυτή την πλευρά, κυβέρνηση κι' εργατοπατέρες νιώθουν ήσυχοι και αρκετά ισχυροί, να προχωρήσουν σε νέες επιθέσεις.

Η ανάγκη των καπιταλιστών για αύξηση του ποσοστού κέρδους με την ένταση της εκμετάλευσης των εργατών, κάνει την καπιταλιστική επίθεση μόνιμη και όλο πιο σκληρή.

Τα μέτρα λιτότητας του περασμένου φθινόπωρου ακολούθησαν μια σειρά διεργασίες κυβέρνησης-ΣΕΒ-υπουργείων, για την αναδιοργάνωση των σχέσεων *εργασιας* όπως για παράδειγμα το καθεστώς που θα καθορίζει τις εργασιακές σχέσεις μέσα στους τόπους δουλειάς και που θα δίνει μεγαλύτερες δυνατότητες για την καλύτερη εκμετάλλευση των εργατών, κι ακόμα το χτύπημα των εργατικών χώρων που συνέχιζαν ν' αντιστέκονται (πχ. ΗΛΠΑΠ) και τον αυστηρό καθορισμό των επιτρεπτών ορίων που θα μπορεί να δρα το εργατικό κίνημα (π.χ. στάσεις εργασίας της ΓΣΕΕ).

Παράλληλα προχώρησε η "συζήτηση" για την ανάγκη νέων μέτρων που πρέπει να παρθούν (π.χ. έκθεση Χαλικιά).

Τα σχέδια για τις προβληματικές και υπερχρεωμένες επιχειρήσεις τώρα πια έχουν μπει σ' εφαρμογή με το κλείσιμο, τις διαθεσιμότητες και τις απολύσεις σε πολλά εργοστάσια. ΠΕΡΦΙΛ, ΣΤΑΓΙΕΡ, ΛΑΡΚΟ, ΕΤΟΥΑΛ, ΧΑΛΥΒΟΥΡΓΙΚΗ, ΝΑΥΠΗΓΕΙΑ ΧΑΛΚΙΔΑΣ, είναι ένα μικρό δείγμα. Όλα αυτά όμως έπρεπε να βρουν και τη θεωρητική νομική τους στήριξη.

Στο τέλος του Ιούλη ύστερα από αλλεπάλληλες συσκέψεις και πρόταση του ΚΥΣΥΜ, το ΕΣΑΠ ανακοίνωσε μια σειρά μέτρων.

Αυξησεις στα τιμολογια των Δημοσιων Οργανισμων και επιχειρησεων. Τα ελλειματα αυτων των επιχειρησεων, που δημιουργει η καπιταλιστικη διαχειριση, τα φορτωνουν στους εργαζομενους με τις αυξησεις που ανακοινωθηκαν ηδη σε ΔΕΗ, ΟΤΕ, ΟΣΕ, σε μια προσπαθεια να απαλλαξουν το κρατος απο τη χρηματοδοτηση-τους, προσθετοντας ετσι νεα βαρη στους εργαζομενους. Για να μπορουν τα κονδυλια για τις κοινωνικες δαπανες να διατιθονται πιο ευκολα στους βιομηχανους. Μερικη απασχοληση, τεταρτη βαρδια, διευκολυνση των απολυσεων, προσυνταξιοδοτικο καθεστως και αλλα συνεχιζουν το μακρυ καταλογο των κυβερνητικων αποφασεων. Το κεντρο ομως της επιθεσης, που δεχεται το εργατικο κινημα ειναι η συνδεση μισθων

και παραγωγικοτητας, το ωρομισθιο και το ελαστικο ωραριο. Γιατι καταργουν μια σειρα απο κατακτησεις και στηνουν ενα νεο πλαισιο εργασιακων σχεσεων. Χτυπανε την οργανωση των εργατων και διασπανε τους εργατικους χωρους και τους αγωνες-τους.

"ΚΑΘΕ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΘΑ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΚΑΝΕΙ ΟΤΙ ΘΕΛΕΙ", δηλωσε ο Σημιτης, δειχνοντας το μεγεθος της επιθεσης και τα νεα ζητηματα που εχει να αντιμετωπισει το εργατικο κινημα. Τα νεα κυβερνητικα μετρα εχουν διαμορφωσει ενα κλιμα δυσαρεσκειας μεσα στην εργατικη ταξη. Μια δυσαρεσκεια, που ειναι πιο εντονη στους εργατες των προβληματικων και υπερχρεωμενων επιχειρησεων, που δεχονται ηδη την επιθεση με τα κλεισιματα και τις διαθεσιμοτητες.

Μετα τις μεγαλες κινητοποιησεις του περασμενου φθινοπωρου και τις προσπαθειες πολλων εργατικων χωρων να σπασουν την πολιτικη της λιτοτητας, οι ρεφορμιστικες παραταξεις (συνδικαλιστικη αντιπολιτευση) βλεποντας οτι ξεφευγουν απο τα ορια των αιτηματων, που ειχαν βαλει, εκαναν πισω. Οι απεργιες διαφορων εργατικων χωρων εγκαταλειφτηκαν στην τυχη-τους, και απομονωμενες κατω απο τις κυβερνητικες πιεσεις, σταματησαν. Οι διακηρυξεις οτι τα μετρα θα καταργηθουν στην πραξη, ξεχαστηκαν και μεταφερθηκαν στο αοριστο μελλον. Η κριση που γεννησαν αυτες οι κινητοποιησεις, η εργατικη κινητικοτητα, οι ανακατataξεις και στο εσωτερικο των κομματων, διοχετευονται σε αλλα καναλια.

Στο συνδικαλιστικο επιπεδο η δημιουργια της συντονιστικης επιτροπης αγωνα (ΣΕΑ) ηρθε να επικυρωσει την ουσιαστικη εγκαταλειψη της ρηξης με τους διορισμενους και τα κυβερνητικα μετρα. Στο πολιτικο η προταση για το Μετωπο της Αριστερας (ΚΚΕ), ή το νεο κομμα (ΚΚΕεσ) προσπαθουν να δωσουν διεξοδο στα ταχτικα και στρατηγικα-τους αδιεξοδα. Ειναι η προσφιλης μεθοδος του ρεφορμισμου: Η αποφυγη της συγκεκριμενης μαχης και η μεταθεση-της στο μελλον στα πλαισια συνολικοτερων λυσεων, που στρωνουν ετσι το δρομο στο περασμα των αστικων επιλογων. Και στα δυο επιπεδα η ΣΣΕΚ ειναι το απαραιτητο συμπληρωμα, που θα δειχνει την "ευρυτητα" των δυναμεων, που συγκροτουν το Μετωπο.

Τελικα το ζητημα της αντιμετωπισης των "νεων" επιθεσεων με τα νεα μετρα λιτοτητας για το εργατικο κινημα ειναι ανοιχτο και βρισκεται μπροστα-του. Η προοπτικη, που δινουν οι παραταξεις ειναι η προοπτικη της συνδιαλλαγης και της συνενοησης με την κυβερνηση μαζι με καποιες τυπικες διαμαρτυριες. Αυτο φανηκε καθαρα και απο το πως αντιμετωπιστηκαν οι αποφασεις του ΕΣΑΠ, τις μερες που τις συζητουσε. Στις 31 Ιουλη πραγματοποιηθηκε συγκεντρωση και πορεια στο Ζαπειο, οπου συνεδριαζε το ΕΣΑΠ. Το χαρακτηριστικο αυτης της πορειας περα απο τη μαζικοτητα ηταν η μαχητικοτητα με αποτελεσμα να σπασει τον αστυνομικο κλοιο, χωρις η αστυνομια να τολμησει να χτυπησει.

Η εργατικη μαχητικοτητα οχι μονο δεν αξιοποιηθηκε απο τις τρεις παραταξεις αλλα στρεφεται στις γνωστες γραφειοκρατικες κατευθυνσεις. Μια εβδομαδα μετα τη συγκεντρωση-πορεια στις 7 Αυγουστου η ΣΕΑ καλεσε συσκεψη στην Αθηνα στην οποια πηραν μερος 21 Ομοσπονδιες και 32 Εργατικα Κεντρα. Αυτο που κυριαρχησε στη συσκεψη, ηταν η "διαφωνια" μεταξυ των παραταξεων ΑΕΜ—ΣΣΕΚ απο τη μια και ΕΣΑΚ απο την αλλη, για το πως πρεπει να κλιμακωθει ο αγωνας εναντια στα νεα μετρα. Η προταση ΣΣΕΚ—ΑΕΜ ελεγε οτι πρεπει να ξεκινησει ενας κυκλος περιφερειακων απεργιων. Δηλαδη καθε μερα σε καποια, ή καποιες πολεις να υπαρχει απεργια και ολα αυτα να συντονιστουν μετα τις Δημοτικες Εκλογες, καπου στο Νοεμβρη χωρις ομως να κανει συγκεκριμενη προταση για κεντρικη κινητοποιηση. Απο τη μερια-της η ΕΣΑΚ χωρις να διαφωνει με αυτο το σκεφτικο, εβαζε το ζητημα μιας κεντρικης πανελλαδικης απεργιας μεσα στο Σεπτεμβρη, τονιζοντας οτι θα πρεπει να ειναι πολυ πριν τις Δημοτικες Εκλογες, γιατι διαφορετικα θα χαθει, απο τις συγκεντρωσεις των συνδυασμων. Το τελευταιο ειναι και η ουσια της προτασης, που δειχνει πως το ΚΚΕ

αντιλαμβανεται και συνδεει την πολιτικη με τη συνδικαλιστικη παλη και που στοχευε αυτη η προταση. Οχι στο ανοιγμα ενος μετωπου εναντια στα νεα μετρα και την κυβερνηση, αλλα σε μια προεκλογικη κινητοποιηση μεσα απο την οποια θα βγει ενισχυμενο. Μετα απο υποχωρησεις και συμβιβασμους και απο τις δυο πλευρες αποφασιστηκαν και τα δυο. Τελικα αυτο που χαρακτηριζει και τις δυο προτασεις ειναι οτι και οι δυο ειναι εξισου γραφειοκρατικες και δεξιες, και δεν εχουν να κανουν με λογικη και πραχτικη κινηματος.

Αυτος ειναι και ο λογος που οδηγησε τις παραταξεις να αναστειλουν την απεργια στι 23 του Σεπτεμβρη με τετοια ευκολια. Μια απεργια που εξαγγελθηκε αρκετες μερες μετα τη συσκεψη και που προσπαθησαν να μη της δωσουν το χαρακτηρα της πανελλαδικης. Ενα δευτερο σημειο της συσκεψης ειναι η τοποθετηση ΣΣΕΚ—ΑΕΜ, που μιλουσε για λαθη του παρελθοντος. Εννοωντας τις κινητοποιησεις του περασμενου φθινωπορου, που δε μπορεσαν να ανατρεψουν τα κυβερνητικα μετρα. Τα επιχειρηματα ηταν του τυπου οτι η εργατικη ταξη δεν ειναι πεισμενη η ΠΑΣΚΕ επηρεαζει ακομα πολλους τιμιους συνδικαλιστες και εργαζομενους και εν πασει περιπτωσει χρειαζεται πιο ευελικτη ταχτικη. Δηλαδη περισσοτερη γραφειοκρατια, και συνδιαλλαγη με τον Ραυτοπουλο. Σε ολα αυτα πλειοδοτησε η ΕΣΑΚ εκτος απο το σημειο που μιλαγε για λαθη. Αυτο οχι γιατι η ΕΣΑΚ ειναι πιο αγωνιστικη, αλλα για δυο βασικους λογους:

α) Σαν τη μεγαλυτερη δυναμη μεσα στο εργατικο κινημα ειναι αυτη, που θα χρεωθει τα περι λαθων.

β) γιατι η ρεφορμιστικη σταλινικη πολιτικη και ιδεολογια δεν κανει ποτε λαθη.

Οσο και αν οι τοποθετησεις περι λαθων ειναι απο δεξια, αυτο δειχνει οτι η πιεση της καπιταλιστικης επιθεσης, τα δικα-τους αδιεξοδα καιη δυσαρεσκεια των εργαζομενων ειναι τετοια που γενναει προβληματα και στις παραταξεις και στις μεταξυ τους σχεσεις.

Τελος, εκτος απο τους συνδικαλιστες κορυφης των παραταξεων, οι υπολοιποι εκπροσωποι Ομοσπονδιων και Εργατικων Κεντρων δεν ειχαν σχεδον τιποτα να πουν, εκτος απο το οτι τα μετρα ειναι πρωτοφανη, αντιαναπτυξιακα και οτι πρεπει να αγωνιστουμε. Ετσι οπως εχει διαμορφωθει η κατασταση με την ενταση της καπιταλιστικης επιθεσης, τις ακομα μεγαλυτερες υποχωρησεις των ρεφορμιστων και τη γραφειοκρατικοποιηση των αγωνων, σε τι μπορει να ελπιζει το εργατικο κινημα;

Τα νεα μετρα για να περασουν δεν ειναι υποθεση αποφασεων, αλλα μια διαδικασια αργοσυρτης εφαρμογης-τους μεσα στους εργατικους χωρους. Γι'αυτο πρεπει να αρχισει μια διαδικασια προετοιμασιας οργανωσης των χωρων δουλειας. Σ'αυτη την κατευθυνση το βαρος πεφτει στην επαναστατικη αριστερα και στους πρωτοπορους εργατες και συνδικαλιστες.

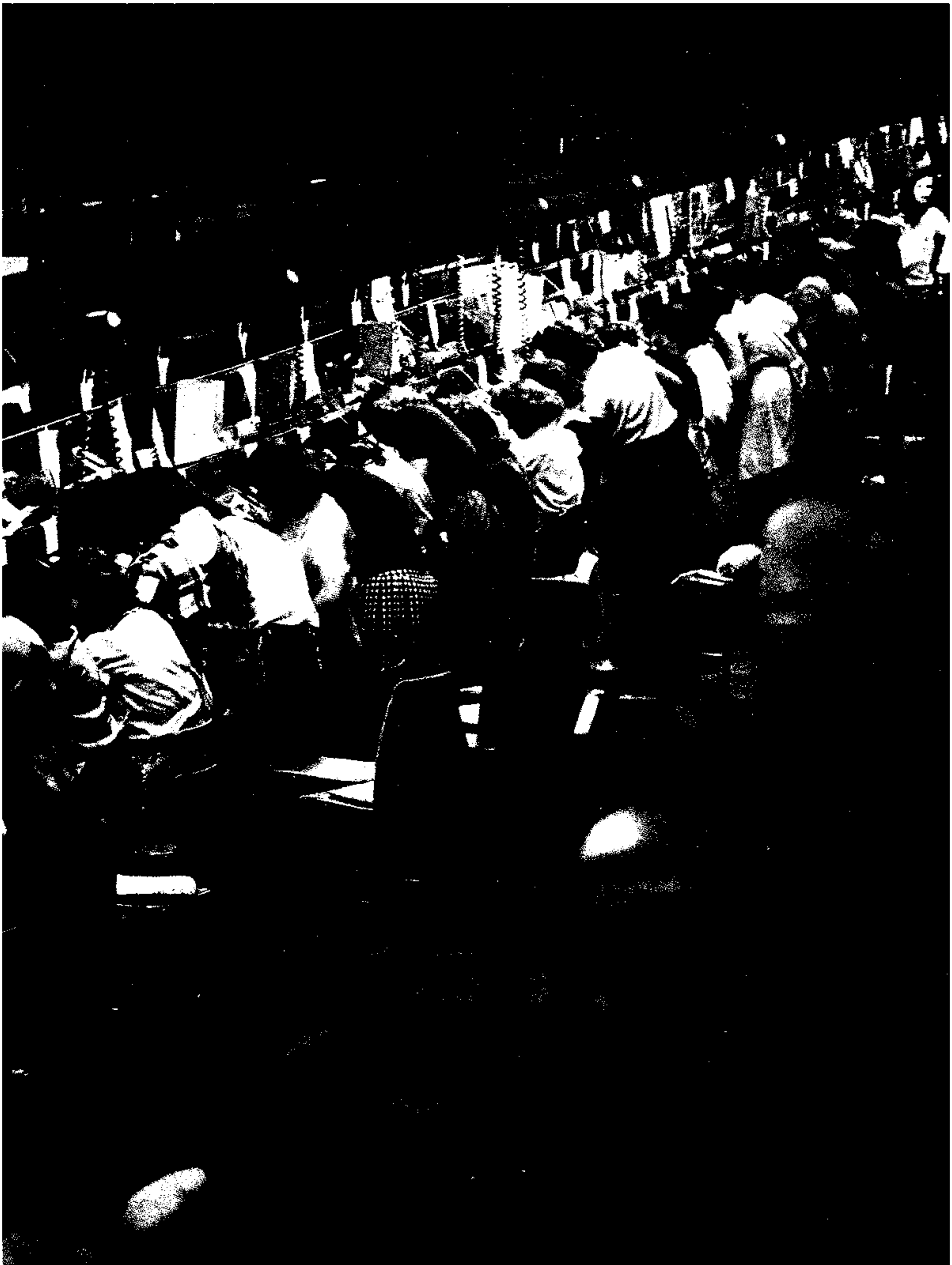
Να αρχισει μια διαδικασια συζητησης και συγκρουσης με τους ρεφορμιστες που καλλιεργουν κλιμα αναμονης και απαισιοδοξιας. Η εργατικη δυσαρεσκεια που υπαρχει πρεπει να στραφει στην κατευθυνση του αμεσου ξεκινηματος αγωνων και οχι στην αναμονη γενικοτερων λυσεων. Ουτε στην αναζητηση πειστικων εναλλακτικων λυσεων εξοδου απο την κριση με τον καλυτερο σχεδιασμο και οργανωση του καπιταλιστικου τροπου παραγωγης. Ολη η προσπαθεια των συντροφων πρεπει να στραφει στο να περασει Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ. Η προταση εξοδου απο την κριση πρεπει να ειναι μονο μια: Η ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ.

Αυτο σημαινει οτι καθε προταση, καθε πρωτοβουλια, αυτο που θα παιρνει υποψη ειναι οι αναγκες των εργατων και τιποτα αλλο. Απεναντι στην αναβλητικοτητα των ρεφορμιστων να προωθηθει η πεποιθηση οτι τα μετρα μπορουν να ανατραπουν τωρα. Η παλη εναντια στις απολυσεις και την εντατικοποιηση, με τις 35 ωρες δουλεια. Στην κοροιδια του 4,7% ΑΤΑ, μαχη για πραγματικες αυξησεις. Στις προβληματικες που αυτη τη στιγμη αντιμετωπιζουν τα κλεισιματα, τις διαθεσιμοτητες και τις απολυσεις, εναντια στη λογικη της βιωσιμοτητας να προβαλλουμε την προστασια της δουλειας και του εισοδηματος των εργαζομενων. Η καταληψη να ειναι η αμεση απαντηση σε καθε προσπαθεια κλεισιματος, απολυσης ή διαθεσιμοτητας.

Αυτα ειναι μερικα απο τα αιτηματα και τις μορφες παλης που πρεπει να προωθηθουν. Αυτα ειναι τα ζητηματα που πρεπει να παλευτουν την ερχομενη περιοδο και το κυριο βαρος πεφτει στην επαναστατικη αριστερα. Να αξιοποιησει την εργατικη δυσαρεσκεια, που υπαρχει, να οξυνει τις αντιθεσεις της συγκυριας και την κριση των ρεφορμιστων. Αυτη η διαδικασια ειναι ικανη να βγαλει και την ιδια την επαναστατικη αριστερα απο την κριση-της. Σε μια προσπαθεια επανασυνδεσης με τους εργατικους χωρους για την αναπτυξη ενος αντικαπιταλιστικου κινηματος αντροπης.

Νικος Γεωργιου

ΕΡΓΑΤΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ

Ένα αίτημα για όλες τις εποχές;

Η συζήτηση γύρω από τον Εργατικό Έλεγχο της παραγωγής άνοιξε, πρακτικά "εντός των τειχών" της Επαναστατικής Αριστεράς, γύρω από τα ζητήματα των προβληματικών επιχειρήσεων.

Η πρόταση του ελέγχου ήρθε καταρχήν σαν αντιπαράθεση στην κοινωνικοποίηση και τα "εποπτικά συμβούλια" της προηγούμενης περιόδου του ΠΑΣΟΚ, σαν αντιπαράθεση στις συνδιαχειριστικές προτάσεις της κυβέρνησης, αλλά και στην αποδοχή ουσιαστικά αυτών των προτάσεων από την αντιπολίτευση (ΚΚΕ και ΚΚΕεσ). (1)

Σαν αντιπρόταση από τη μεριά του κινήματος, το αίτημα του εργατικού ελέγχου προτάθηκε από κάποια ανεξάρτητα κομμάτια της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας (ΟΒΕΣ, ΟΤΟΕ κ.ά.)[2] και υιοθετήθηκε από κάποια περιοδικά και πολιτικές ομάδες της επαναστατικής αριστεράς.

Απ' τη δική μας την πλευρά (ΟΣΕ) υποστηρίξαμε (και υποστηρίζουμε), ότι το αίτημα του εργατικού ελέγχου μόνο στρατηγικά δεμένο με την εξουσία της εργατικής τάξης, μπορεί να προταθεί. Αντίθετα στη σημερινή φάση ανάπτυξης του κινήματος, υποστηρίξαμε ότι σαν ταχτικό αίτημα, μόνο διαλυτικά μπορεί να δράσει.

Καταρχήν γιατί ακόμα κι αν εφαρμοστεί, δεν μπορεί να ανατρέψει ούτε την πορεία της οικονομίας, ούτε και την προοπτική των απολύσεων και των κλεισιμάτων, και επομένως δεν οδηγεί τα αντίστοιχα εργατικά κομμάτια προς τη νίκη. Ακόμα γιατί σαν αίτημα τείνει να δένει τους εργάτες με τους ίδιους τους καπιταλιστικούς ανταγωνισμούς και επομένως να καλλιεργεί τη διαίρεση μέσα στην εργατική τάξη. Τέλος, γιατί πολιτικά δε δίνει προσανατολισμό προς ένα εργατικό κίνημα ικανό να συγκρουστεί με το καπιταλιστικό κράτος και να το ανατρέψει.

Η συζήτηση στην ουσία είναι πολύ παλιά. Το αίτημα του εργατικού ελέγχου γεννήθηκε στα εργαστάσια της Πετρούπολης, τους πρώτους μήνες μετά την επανάσταση του Φλεβάρη, έγινε ένα απ' τα κεντρικά αιτήματα των Μπολσεβίκων και υιοθετήθηκε απ' τους εργάτες του Τουρίνο στο κίνημα των καταλήψεων των εργοστασίων το 1920. Τη δεκαετία του '70, με το ξέσπασμα της κρίσης και τις καταλήψεις εργοστασίων που προχωρούσαν σε κλείσιμο, ο εργατικός έλεγχος δέθηκε με τις ιδέες της αυτοδιαχείρισης και της εναλλακτικής παραγωγής. Όμως για ποιόν εργατικό έλεγχο μιλάμε;

Η εμπειρία του 1917

Σε πείσμα της άποψης που θέλει τον Λένιν και τους Μπολσεβίκους... σφετεριστές της εξουσίας και υπερασπιστές ενός γραφειοκρατικού συγκεντρωτισμού, ήταν αυτοί ακριβώς που επέμειναν στη σημασία της οργάνωσης της παραγωγής από τα κάτω, τους πρώτους μήνες μετά την επανάσταση του Οκτώβρη.

Λίγο μετά την επανάσταση και την κατάκτηση της εξουσίας, ο Λένιν έγραφε:

"Ζωντανή δημιουργία των μαζών — αυτός είναι ο αποφασιστικός παράγοντας της καινούργιας κοινωνίας. Ας αναλάβουν οι ίδιοι οι εργάτες τη δημιουργία εργατικού ελέγχου στις δουλειές τους και τα εργοστάσια... Ο σοσιαλισμός δεν δημιουργείται με εντολές από ψηλά. Το πνεύμα του είναι ξένο προς κάθε κρατικό-γραφειοκρατικό αυτοματισμό. Ο σοσιαλισμός είναι ζωντανός και δημιουργικός..." . (3)

"Κάθε Εργοστασιακή Επιτροπή δεν θα πρέπει να ασχολείται μόνο με τις υποθέσεις του εργοστασίου της, αλλά θα πρέπει να αισθάνεται ότι είναι ένα οργανωτικό κύτταρο για το χτίσιμο όλης της κρατικής ζωής... Ούτε είναι δυνατόν, ούτε πρόκειται να υπάρξει ένα συγκεκριμένο σχέδιο για την οργάνωση της οικονομίας. Κανένας δεν μπορεί να προσφέρει κάτι τέτοιο. Οι μάζες μόνο μπορούν να κάνουν κάτι τέτοιο από κάτω, μέσα από την εμπειρία τους..." (4)

Οι απόψεις αυτές του Λένιν δεν ήταν ρητορικές. Στις 26 Οκτώβρη οι αντιπρόσωποι του Πανρωσικού Συμβουλίου Εργοστασιακών Επιτροπών, παρουσιάσανε ένα προσχέδιο για τον εργατικό έλεγχο. Το σχέδιο αυτό έδινε όλη τη βαρύτητα στον κεντρικό έλεγχο και προγραμματισμό της οικονομίας και της παραγωγής, ενώ δεν ανέφερε λέξη για τον εργατικό έλεγχο της παραγωγής στη βάση, σε επίπεδο εργοστασίου. Ο Λένιν διαφώνησε γιαυτό με την πρόταση αυτή και αντιπρότεινε ένα άλλο ψήφισμα, που έγινε δεκτό κι αποτέλεσε τη βάση της απόφασης πάνω στον εργατικό έλεγχο.

Χαρακτηριστικό της σημασίας που έδινε αυτή η απόφαση στον εργατικό έλεγχο, είναι το παρακάτω απόσπασμα από τις οδηγίες του κεντρικού συμβουλίου των εργοστασιακών επιτροπών:

"Ο εργατικός έλεγχος της βιομηχανίας, σαν αναπόσπαστο τμήμα του ελέγχου όλης της οικονομικής ζωής, δεν πρέπει να νοείται με την απλή έννοια της επιθεώρησης, αλλά αντίθετα, με την πλατιά έννοια της παρέμβασης στη χρήση του κεφαλαίου, του στοκ πρώτων υλών και έτοιμων προϊόντων.... με την έννοια της συμμετοχής στην οργάνωση της παραγωγής... Ο (εργατικός) έλεγχος μόνο τότε θα πετύχει τους στόχους του... εάν... είναι στενά δεμένος με τη γενική ρύθμιση και οργάνωση της παραγωγής, τόσο στην επιχείρηση, όσο και στο βιομηχανικό τομέα συνολικά. Ο (εργατικός) έλεγχος πρέπει να αντιμετωπίζεται ακριβώς σαν ένα μεταβατικό στάδιο προς την οργάνωση όλης της οικονομικής ζωής της χώρας σε σοσιαλιστική κατεύθυνση, σαν το πρώτο βήμα προς αυτή την κατεύθυνση από τα κάτω, παράλληλα με τις εργασίες στην κορυφή, στα κεντρικά όργανα της οικονομίας" (5)

Αν όμως μετά την επανάσταση του Οκτώβρη, οι Μπολσεβίκοι προωθούσαν τον εργατικό έλεγχο της παραγωγής, καθόλου δε συνέβαινε το ίδιο πριν τον Οκτώβρη. Το αίτημα του εργατικού ελέγχου ήταν κεντρικό στην προπαγάνδα τους, όμως καθόλου δεν είχε σαν περιεχόμενο την ανάληψη πρωτοβουλιών πάνω στην οργάνωση της παραγωγής.

Το αίτημα του εργατικού ελέγχου πρωτοεμφανίστηκε στην Πετρούπολη του 1917, από τις εργοστασιακές επιτροπές, δηλαδή από τις οργανώσεις των εργατών μέσα στα εργοστάσια. Το αίτημα αυτό είχε πρακτικά τις ρίζες του από τη μια μεριά στη ριζοσπαστικοποίηση των εργατών της Πετρούπολης και από την άλλη στην πολύ βαθιά κρίση που μάστιζε την οικονομία: η έλλειψη πρώτων υλών, ο πόλεμος, η επανάσταση του Φλεβάρη, οι διεκδικήσεις του εργατικού κινήματος, έκαναν τους καπιταλιστές να χάνουν τις ελπίδες τους, να προσπαθούν να κλείσουν τις επιχειρήσεις τους, ή συχνά να εξαφανίζονται τελείως, εγκαταλείποντας τα πάντα. Το αίτημα του εργατικού ελέγχου ξεπήδησε ακριβώς από τη διάθεση των εργατών να αντιδράσουν στην προοπτική της ανεργίας, παίρνοντας τον έλεγχο της παραγωγής και της οικονομίας της επιχείρησης στα χέρια τους.

Οι μπολσεβίκοι καταρχήν δεν είχαν θέση πάνω στο ζήτημα. Από το Μάιο του '17 υιοθέτησαν το αίτημα του εργατικού ελέγχου, όμως με αρκετά διαφορετικό περιεχόμενο. Θα μπορούσε να χαρακτηρίσει κανείς την άποψη των μπολσεβίκων σαν "εργατικό κρατικό έλεγχο".

Για τους μπολσεβίκους ήταν κύρια ένα αίτημα που ταυτιζόταν με τον άμεσο στόχο της κατάληψης της εξουσίας από το προλεταριάτο, που ταυτιζόταν με το αίτημα "όλη η εξουσία στα Σοβιέτ", ενώ μέσα στο εργοστάσιο δεν έβλεπαν με κανέναν τρόπο τη συμμετοχή ή την ανάληψη της διεύθυνσης από τις εργοστασιακές επιτροπές ή τα συνδικάτα πριν την κατάληψη της κεντρικής εξουσίας. Τα καθήκοντα των εργοστασιακών επιτροπών τα έβλεπαν να περιορίζονται σε απλή επίβλεψη των οικονομικών και των βιβλίων παραγγελιών των εταιριών, αλλά σε καμιά περίπτωση δεν έπρεπε να αναλαμβάνουν υπευθυνότητες.

Το αίτημα του εργατικού ελέγχου έγινε πολύ δημοφιλές μέσα στο εργατικό κίνημα. Μια βασική αιτία γιαυτό ήταν η πλατιά διαδομένη πεποίθηση, ότι μπορούσε να καταπολεμηθεί η αποδιοργάνωση της οικονομίας και της βιομηχανίας μέσα από τον εργατικό έλεγχο. Πίσω απ' αυτή την πεποίθηση βρισκόταν κυρίως η (απλοϊκή) αντίληψη ότι η καταστροφή οφειλόταν σχεδόν αποκλειστικά σε συνειδητό σαμποτάζ των εργοδοτών.

Η αδιαφορία ή και το σαμποτάζ ήταν βέβαια ως ένα βαθμό πραγματικότητα. Αυτό ακριβώς το γεγονός ήταν που υπαγόρευε και το περιεχόμενο "του ελέγχου των οικονομικών και των βιβλίων παραγγελιών" των επιχειρήσεων, που πρότειναν οι μπολσεβίκοι. Παρόλο που οι λέξεις "σαμποτέρ", "σαμποτάζ" κλπ. ήταν πολύ κοινές στην προπαγάνδα τους, πίστευαν ότι δεν μπορούσε να υπάρχει πραγματική εργατική εξουσία στα εργοστάσια πριν απ' την κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας.

Όμως στην πορεία προς τον Οκτώβρη έγινε συχνά πολύ δύσκολο να κρατηθεί η γραμμή της μη ανάληψης υπευθυνοτήτων. Καθώς η οικονομική κρίση εντεινόταν οι βιομήχανοι εγκατέλειπαν συχνά τις επιχειρήσεις και εξαφανιζόντουσαν. Εκκλήσεις προς το Σοβιέτ της Πετρούπολης και το υπουργείο εργασίας σαν την παρακάτω δεν ήταν σπάνιες:

"Λαμβάνοντας υπόψιν το γεγονός ότι ο ιδιοκτήτης του εργοστασίου (επρόκειτο για το μικρό εργοστάσιο χαλκού Μπρένερ) δεν έχει εμφανιστεί από τις 24 Μάη, και ότι το εργοστάσιο λειτουργεί από τότε υπό την εποπτεία της εργοστασιακής επιτροπής, ζητάμε την άδειά σας να συνεχίσουμε την παραγωγή, να δεχόμαστε και να εκτελούμε παραγγελίες τόσο κρατικές όσο και ιδιωτικές..." (6)

Χαρακτηριστική ήταν η περίπτωση του τεράστιου ημικρατικού εργοστασίου Πουτίλοφ. Ήδη από τον Ιούνη του 1917 η εργοστασιακή επιτροπή είχε ζητήσει από το υπουργείο εργασίας καινούργια διοίκηση. Στην πλειοψηφία της η επιτροπή επέμενε να απαιτήσουν τα δυο τρίτα των θέσεων της διοίκησης, όμως οι μπολσεβίκοι ήταν αντίθετοι γιατί πίστευαν ότι αυτό θα είχε σαν άμεση συνέπεια την ανάληψη ευθυνών πάνω στην παραγωγή.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η κυβέρνηση πρότεινε τη σύσταση κοινής επιτροπής εργατών-διοίκησης, την οποία η εργοστασιακή επιτροπή απέρριψε ακριβώς γιατί δεν ήθελε να αναλάβει καμιάν ευθύνη για απολύσεις και περικοπές. Όμως όπως παρατηρούσε ο μπολσεβίκος πρόεδρος της εργοστασιακής επιτροπής, ήταν πολύ δύσκολο να διαχωριστεί ο "έλεγχος" από την ανάληψη υπευθυνότητας:

"Αναλαμβάνοντας τις λειτουργίες του ελέγχου, θα τραβηχτούμε σχεδόν φυσικά όμως παρά τη θέλησή μας, στη σφαίρα των λειτουργιών και της παραγωγικότητας του εργοστασίου, σε μια σφαίρα που είναι πολύ επικίνδυνη από την άποψη της διατήρησης των αρχών της επαναστατικής δημοκρατίας και της συνέπειας προς τις αρχές της ταξικής πάλης" (7)

Συμπερασματικά θα μπορούσε να πει κανείς ότι μέσα στην προεπαναστατική περίοδο, το αίτημα του εργατικού ελέγχου ήταν για τους μπολσεβίκους αυτό που έδειχνε την αμεσότητα του στόχου της κατάληψης της εξουσίας, συνδιάζοντας μια ταχτική απόκρουσης των επιθέσεων της εργοδοσίας μέσα στα εργοστάσια. Ήταν ένα αίτημα που πήγαζε από τις άμεσες ανάγκες της πάλης της εργατικής τάξης, δίνοντας συγχρόνως την πολιτική διάσταση του αγώνα: την άμεση κατάργηση του καπιταλισμού.

Το κίνημα των καταλήψεων στην Ιταλία

Λίγα χρόνια αργότερα το αίτημα του εργατικού ελέγχου ερχόταν πάλι στο προσκήνιο. Βρισκόμαστε ακόμα στις αρχές του αιώνα, όπου η επανάσταση φαίνεται σε παγκόσμιο επίπεδο, να είναι πολύ κοντινή. Στη Ρωσία υπάρχει ήδη ένα εργατικό κράτος, στην Ουγγαρία[8] μοιάζει να συμβαίνει το ίδιο. Στη Γερμανία το κίνημα των Σπαρτακιστών έχει ηττηθεί, όμως η ελπίδα δεν έχει χαθεί ακόμα. Για το παγκόσμιο εργατικό κίνημα η περίοδος μοιάζει πολύ ευνοϊκή:

"Η τωρινή φάση της ταξικής πάλης στην Ιταλία, είναι η φάση που προηγείται είτε της κατάχτησης της εξουσίας από το επαναστατικό προλεταριάτο για το πέρασμα σε νέους τρόπους παραγωγής και διανομής... είτε μιας τρομερής αντίδρασης από τους καπιταλιστές και την κυβερνητική κάστα" (9)

Το ιταλικό εργατικό κίνημα γνώρισε μιαν αξιοθαύμαστη ανάπτυξη τα χρόνια μετά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Η Γενική Συνομοσπονδία Εργασίας (ΓΣΕ) αύξησε μέσα σε δυο χρόνια τα μέλη της από 250.000 σε 2.000.000 Στις γενικές εκλογές του Νοέμβρη του 1919 το Σοσιαλιστικό κόμμα, ήδη μέλος της Τρίτης Διεθνούς, συγκέντρωσε πάνω από 30% των ψήφων. Κατά τη διάρκεια του 1919 ένα απεργιακό κύμα σάρωσε την Ιταλία, παίρνοντας συχνά διαστάσεις σύρραξης. Στο Τορίνο οι εργάτες άρχισαν να οργανώνονται μέσα στα εργοστάσια γύρω από τις "εσωτερικές επιτροπές" — η κυρίαρχη συνδικαλιστική οργάνωση ήταν κλαδική ή ομοιοεπαγγελματική— που γρήγορα εξελίχθηκαν στα Εργοστασιακά Συμβούλια .

Τον Απρίλη του 1920 μισό εκατομμύριο εργάτες στο Τορίνο απεργούσαν υπερασπιζόμενοι τα εργοστασιακά συμβούλια, ενώ η ηγεσία του σοσιαλιστικού κόμματος και η ΓΣΕ ξεπούλαγαν με το χειρότερο τρόπο το κίνημα

Δεμένη ίσως περισσότερο από οποιονδήποτε άλλον με αυτό το κίνημα των συμβουλίων, ήταν η εβδομαδιαία εφημερίδα "Όρντινε Νουόβο", που εξέδιδε η ομάδα γύρω απ' τον Γκράμσι. Η "Όρντινε Νουόβο" προπαγάνδιζε από την αρχή την ανάγκη οργάνωσης με κέντρο το εργοστάσιο. Η υποστήριξη των εσωτερικών επιτροπών έκανε την εφημερίδα πολύ δημοφιλή μέσα στο εργατικό κίνημα του Τορίνου.

Το εργαστασιακό συμβούλιο αποτελούσε για τον Γκράμσι το κύτταρο του προλεταριακού κράτους. Ενώ το συνδικάτο συνενώνει τους εργάτες με βάση την ανταλλαγή της εργατικής τους δύναμης, με βάση τη διεκδίκηση δηλαδή καλύτερων μισθών, το εργοστασιακό συμβούλιο συνενώνει τους εργάτες με βάση την ίδια την παραγωγική διαδικασία, με βάση ένα μόνιμο γεγονός που ξεπερνάει το καπιταλιστικό εργοστάσιο. Κεντρικό χαρακτηριστικό των εργοστασιακών συμβουλίων είναι η ίδια η παραγωγή, ο εργατικός έλεγχος.

"Η οργάνωση των εργοστασιακών συμβουλίων βασίζεται στις παρακάτω αρχές: σε κάθε εργοστάσιο και σε κάθε επιχείρηση πρέπει να συγκροτείται ένας οργανισμός... που να υλοποιεί τη δύναμη του προλεταριάτου, να αγωνίζεται ενάντια στην καπιταλιστική τάξη πραγμάτων και να ασκεί τον έλεγχο στην παραγωγή, εκπαιδεύοντας ολόκληρη την εργατική μάζα για τον επαναστατικό αγώνα και τη δημιουργία του εργατικού κράτους" (10)

Το Σεπτέμβρη του 1919 η ιταλική εργατική τάξη βρέθηκε πολύ κοντά στις ιδέες του Γκράμσι και του "Όρντινε Νουόβο". Στις 30 Αυγούστου ένας βιομήχανος στο Μιλάνο κήρυξε λοκ-άουτ. Η αντίδραση των εργατών ήταν αυθόρμητη και άμεση. Οι εργάτες μετάλλου αμέσως κατέλαβαν όλα τα εργοστάσια της πόλης. Όταν την επομένη μέρα οι εργοδότες προσπάθησαν να αντεπιτεθούν κηρύσσοντας γενικό λοκ-άουτ, το κίνημα των καταλήψεων ξαπλώθηκε αστραπιαία: μισό εκατομμύριο εργάτες μετάλλου προχώρησαν σε καταλήψεις των εργοστασίων τους σ' όλη την Ιταλία.

Αυτό το κίνημα των καταλήψεων δεν ήταν ένας κοινός συνδικαλιστικός αγώνας. Οι εργάτες συνέχισαν κανονικά την παραγωγή. Αρκετά εργοστάσια ήρθαν σε συνεννόηση με το συνδικάτο των σιδηροδρομικών, για τη διακίνηση των πρώτων υλών, ενώ σε μερικές περιπτώσεις οι εργάτες προχώρησαν στην κατάληψη των γειτονικών εργοστασίων. Το κίνημα των καταλήψεων έφερνε την επανάσταση στο προσκήνιο, αλλά η εργατική τάξη βρέθηκε την κρίσιμη στιγμή χωρίς επαναστατική ηγεσία: δεν υπήρχε οργάνωση της πρωτοπορίας, έλειπε το επαναστατικό κόμμα.

Η ομάδα του "Όρντινε Νουόβο" και ο ίδιος ο Γκράμσι αποτελούσαν κομμάτι της αριστερής πτέρυγας του σοσιαλιστικού κόμματος. Μόνο μετά την προδοσία του κινήματος των καταλήψεων και την ήττα, διασπάστηκαν απ' το σοσιαλιστικό κόμμα για να δημιουργήσουν το Κομουνιστικό Κόμμα Ιταλίας. Οι απόψεις τους στην ουσία υποβάθμιζαν την ανάγκη οργάνωσης της πρωτοπορίας ανε-

ξάρτητα απ' τους ρεφορμιστές, παρόλο που κατάγγελναν συνεχώς από τις στήλες της εφημερίδας τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία (που ήταν επίσης ελεγχόμενη από το ΣΚ) και την κομματική ηγεσία. Αντίθετα, ιδιαίτερη βαρύτητα είχε για το "Όρντινε Νουόβο" η ολοένα αυξανόμενη εξουσία της εργατικής τάξης μέσα στο εργοστάσιο, αλλά και η ολοένα διευρυνόμενη ιδεολογική της επιρροή μέσα στην κοινωνία.

"Έχει από καιρό τώρα ριζώσει η πεποίθηση ότι το προλεταριακό κράτος ενσαρκώνεται σε ένα σύστημα συμβουλίων των εργατών, των αγροτών και των στρατιωτών. Δεν έχει διαμορφωθεί όμως ακόμα μια ταχτική αντίληψη που να εξασφαλίζει εξ αντικειμένου τη δημιουργία ενός τέτοιου κράτους. Είναι ανάγκη γιαυτό το λόγο να δημιουργήσουμε ένα πυκνό δίχτυ προλεταριακών θεσμών, ριζωμένων στη συνείδηση των πλατιών μαζών..." (11)

Η έλλειψη επαναστατικού κόμματος ήταν καθοριστική για την πορεία του κινήματος των καταλήψεων. Οι ηγέτες του ΣΚ, αντί να προσπαθήσουν να οργανώσουν τον αγώνα, να τον υποστηρίξουν και να δώσουν την πολιτική του διάσταση, δηλαδή την προοπτική της κατάληψης της εξουσίας, έθεσαν το ερώτημα της ηγεσίας του αγώνα σε... γενική ψηφοφορία μέσα στη ΓΣΕ. Η πρόταση της συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας, που καλούσε σε αγώνες για τον "εργατικό έλεγχο" της παραγωγής, κέρδισε την ψηφοφορία, ενώ οι ηγέτες του ΣΚ παραδέχτηκαν τη "δημοκρατική" ήττα τους. Στο τέλος του μήνα όλα τα εργοστάσια είχαν επιστραφεί στους ιδιοκτήτες τους με αντάλλαγμα αυξήσεις και τη σύσταση μιας επιτροπής για τη νομιμοποίηση του ελέγχου της παραγωγής από τα συνδικάτα... Λίγους μήνες αργότερα στο συνέδριο του Λιβόρνο, το ΣΚ διασπάστηκε, όμως η ήττα ήταν πια πραγματικότητα.

Η άποψη του Γκράμσι πάνω στον εργατικό έλεγχο ήταν αντίθετη από την άποψη του Λένιν και των μπολσεβίκων. Ο Γκράμσι έβλεπε την πολιτική εξουσία του προλεταριάτου να ξεπηδάει από την εξουσία μέσα στο εργοστάσιο. Αυτή η θέση αντανακλούσε την απουσία του κόμματος από τη σκέψη του εκείνη την εποχή. Η εξουσία μέσα στα εργοστάσια, οι πολλαπλασιαζόμενοι θεσμοί της εργατικής τάξης, ήταν τα υποκατάστατα αυτής της απουσίας. Ο εργατικός έλεγχος ήταν ακριβώς στα μάτια του "απόσπαση εξουσιών" από την εργοδοσία, ήταν η προέκταση του εργατικού κράτους μέσα στην κοινωνία.

Όμως αυτή η άποψη είναι προβληματική. Τείνει να μεταφέρει με έναν αυτόματο τρόπο τα χαρακτηριστικά της αστικής επανάστασης στην προλεταριακή. Ενώ η αστική τάξη έφτασε στην αμφισβήτηση της φεουδαρχικής πολιτικής εξουσίας μέσα από τη διευρυνόμενη οικονομική της εξουσία, ο αγώνας της εργατικής τάξης δεν μπορεί παρά να είναι πολιτικός. Η εργατική τάξη δεν μπορεί να δημιουργήσει "κομουνιστικούς" θεσμούς μέσα στην αστική κοινωνία, γιατί η οικονομική και ιδεολογική της κυριαρχία προυποθέτει τη βίαιη κατάληψη της εξουσίας.

Τέλος ένα σημείο που έκανε εύκολη την προώθηση του εργατικού ελέγχου μέσα στα εργοστάσια της Ιταλίας ήταν η ίδια η οικονομική κατάσταση: Αντίθετα απ' τη Ρωσία του '17, οι Ιταλοί εργάτες δεν βρισκόντουσαν μπροστά στην ανεργία και το κλείσιμο των εργοστασίων. Στην Πετρούπολη οι εργοστασιακές επιτροπές είχαν αρνηθεί τη συμμετοχή στα διοικητικά όργανα των επιχειρήσεων "γιατί εργάτες δεν μπορούν να απολύουν εργάτες". Ένα τέτοιο φράγμα όμως δεν ορθωνόταν για τους Ιταλούς συναδέλφους τους το 1920.

Τη σημασία της έλλειψης ουσιαστικά του κόμματος αναγνώρισε αργότερα ο ίδιος ο Γκράμσι:

"Η ήττα του επαναστατικού προλεταριάτου σ' αυτή την κρίσιμη περίοδο οφειλόταν σε πολιτικές, οργανωτικές, ταχτικές και στρατηγικές αδυναμίες του εργατικού κόμματος. Σα συνέπεια αυτών των αδυναμιών, το προλεταριάτο δεν κατόρθωσε να τεθεί επικεφαλής στη σύγκρουση της μεγάλης πλειοψηφίας του πληθυσμού, και να την στρέψει προς τη δημιουργία ενός εργατικού κράτους. Αντίθετα επηρεάστηκε το ίδιο από άλλες κοινωνικές τάξεις, που παράλυσαν τη δραστηριότητά του" (14)

Ο Τρότσκι και το Μεταβατικό Πρόγραμμα

"Οι αντικειμενικές προυποθέσεις για την προλεταριακή επανάσταση δεν έχουν μόνον ωριμάσει, αλλά έχουν αρχίσει ως ένα βαθμό να σαπίζουν. Χωρίς τη σοσιαλιστική επανάσταση στην προσεχή ιστορική περίοδο, μια καταστροφή απειλεί όλο τον ανθρώπινο πολιτισμό" (Το μεταβατικό πρόγραμμα της 4ης Διεθνούς).

Όταν ο Τρότσκι έγραφε αυτά τα λόγια, δεν είχε απομείνει πρακτικά τίποτα από τις νίκες της εργατικής τάξης. Στη Ρωσία η αντεπανάσταση του Στάλιν είχε επικρατήσει εδώ και πολλά χρόνια, στην Ιταλία, τη Γερμανία και την Ισπανία επικρατούσε ο φασισμός. Τα κομουνιστικά κόμματα της 3ης Διεθνούς είχαν μετατραπεί σε άθλια εξαρτήματα του σταλινικού συγκεντρωτισμού, και είχαν οδηγηθεί σε συνεργασίες με τους αστούς, στην ταχτική των λαϊκών μετώπων. Από την άλλη ο πόλεμος έμοιαζε όλο και πιο κοντά.

Παρόλη την απελπιστική εικόνα, ο Τρότσκι χαρακτήριζε την περίοδο προεπαναστατική. Ο χαρακτηρισμός αυτός πήγαζε από τη μια απ' την πεποίθησή του ότι η πορεία της παγκόσμιας κρίσης ήταν οριστική και αμετάκλητη κι από την άλλη στην αναμενόμενη κρίση του ρεφορμισμού:

"... (εάν ο πόλεμος) δεν προκαλέσει την επανασταση, αλλά την πτώση του προλεταριάτου, τότε παραμένει μια άλλη πιθανότητα: Η παραπέρα παρακμή του μονοπωλιακού καπιταλισμού, η ακόμα μεγαλύτερη ταύτισή του με το κράτος και η αντικατάσταση της δημοκρατίας — όπου εξακολουθεί να υπάρχει — από ολοκληρωτικά καθεστώτα ... Αυτό, σύμφωνα με όλες τις ενδείξεις, θα είναι ένα καθεστώς που θα φθίνει, σηματοδοτώντας το τέλος του πολιτισμού..." (15)

Ακριβώς επειδή το ξεπέρασμα της κρίσης θα ήταν αδύνατο, τα ρεφορμιστικά κόμματα δε θα μπορούσαν να κερδίσουν καμιά μεταρρύθμιση "τη στιγμή που κάθε σοβαρό αίτημα του προλεταριάτου ή έστω των μικροαστών ξεπερνάει τα όρια των καπιταλιστικών σχέσεων ιδιοκτησίας και του αστικού κράτους"

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες οι επαναστάτες "είναι ανάγκη να βοηθήσουμε τις μάζες μέσα στην πορεία της καθημερινής πάλης να βρούνε γέφυρα ανάμεσα στις σημερινές διεκδικήσεις και το σοσιαλιστικό πρόγραμμα της επανάστασης. Η γέφυρα αυτή θάπρεπε να περιλαμβάνει ένα σύστημα μεταβατικών διεκδικήσεων, που να ξεκινούν από τις σημερινές συνθήκες κι από τη σημερινή συνείδηση των πλατιών στρωμάτων της εργατικής τάξης και να οδηγούν αμετάτρεπτα στο μοναδικό τελικό σκοπό: στην κατάκτηση της εξουσίας από το προλεταριάτο" (16)

Για τον Τρότσκι ένα απ' τα μεταβατικά αιτήματα ήταν ο εργατικός έλεγχος. Στην ουσία το περιεχόμενό του καθοριστηκε από την εμπειρία της επανάστασης του Οκτώβρη: Ο εργατικός έλεγχος θα ήταν αυτό το αίτημα που στρατηγικά έδειχνε προς τον άμεσο στόχο της κατάληψης της εξουσίας, ενώ μπορούσε να δώσει μια νικηφόρα ταχτική μέσα στα εργοστάσια:

"Οι κατοπινοί σκοποί του εργατικού ελέγχου θάναι να εξηγήσουν το δούναι και λαβείν της κοινωνίας, αρχίζοντας από τις ατομικές επιχειρήσεις... Τέλος να αποκαλύψουνε σ' όλα τα μέλη της κοινωνίας αυτή την παράλογη σπατάλη της ανθρώπινης δουλειάς, που είναι αποτέλεσμα της καπιταλιστικής αναρχίας και της ωμής επιδίωξης του κέρδους... Μονάχα οι εργοστασιακές επιτροπές μπορούνε να πραγματοποιήσουν έναν αληθινό έλεγχο της παραγωγής..."[17]

Η αναγκαιότητα, αλλά και η βεβαιότητα της παγκόσμιας επανάστασης έκανε τον Τρότσκι να μη διστάζει να προτείνει ακόμα και την άμεση αυτοδιεύθυνση:

"Οι εργάτες θάπρεπε να ζητήσουν το ξανάρχισμα της δουλειάς στις ατομικές επιχειρήσεις που κλείσανε απ' αφορμή την κρίση. Τον εργατικό έλεγχο σ' αυτές τις περιπτώσεις θα τον αντικαθιστά η άμεση διεύθυνση των εργατών" (18)

Οι προβλέψεις του Τρότσκι αποδείχτηκαν τελείως λάθος. Ο καπιταλισμός όχι μόνο δεν αφανίστηκε, αλλά γνώρισε μετά τον πόλεμο τη μακρύτερη περίοδο ανάπτυξης στην ιστορία του. Τα ρεφορμιστικά κόμματα γνώρισαν επίσης μεγάλη άνθηση.

Παρόλα αυτά οι οπαδοί του συνέχισαν να αναφέρονται στις απόψεις και τις αναλύσεις του μεταβατικού προγράμματος του '38. Βέβαια ο Τρότσκι δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνος για την προσκόληση των οπαδών του στα μεταβατικά αιτήματα, αν και η υπερβολική του έμφαση καλλιεργούσε την αντίληψη, ότι τα αιτήματα μπορούσαν να έχουν κάποια αξία ανεξάρτητα από την οργάνωση της εργατικής τάξης.

Τα αιτήματα από μόνα τους δεν μπορούν να μετασχηματίσουν την εργατική συνείδηση. Πολύ περισσότερο δεν μπορούν να εξασφαλίσουν τους αναγκαίους δεσμούς ανάμεσα στην Επαναστατική Οργάνωση και την πρωτοπορία της εργατικής τάξης, δείχνοντας απλώς προς το στρατηγικό στόχο. Η συνείδηση της εργατικής τάξης μετασχηματίζεται μέσα στους αγώνες κι αυτό που χρειάζεται είναι αιτήματα που να μπορούν να οδηγούν σε δράση. Μέσα σε συνθήκες ύφεσης του κινήματος κι αποσπασματικών αγώνων δύσκολα θα είναι μεταβατικά με την έννοια που τα όριζε ο Τρότσκι.

Εργατικός έλεγχος και «εναλλακτική παραγωγή»

Στις αρχές της δεκαετίας του '70, η μακρύτερη περίοδος άνθισης του καπιταλισμού έδινε τη θέση της σε μια καινούργια κρίση. Αυτή τη φορά το αίτημα του εργατικού ελέγχου ήρθε στο προσκήνιο μέσα σε μια περίοδο που κανένας δε θα μπορούσε να χαρακτηρίσει επαναστατική.

Το αίτημα του ελέγχου της παραγωγής αυτή τη φορά, δε συνδυάστηκε με κάποιες απόψεις ανατροπής του καπιταλισμού. Αντίθετα, ο στρατηγικός του στόχος προσδιοριζόταν μέσα στα πλαίσια του καπιταλισμού. 'Ηταν η άμεση αυτοδιαχείριση και η "εναλλακτική παραγωγή".

"Ο αντικειμενικός στόχος του (εναλλακτικού) προγράμματος έχει δύο σκέλη. Πρώτα πρώτα να προστατεύσεις το δικαίωμα των εργαζομένων στη δουλειά προτείνοντας μια σειρά εναλλακτικών προϊόντων...

Δεύτερο, να εξασφαλίσεις ότι ανάμεσα στα εναλλακτικά προϊόντα θα υπάρχει ένα μέρος απ' αυτά που θα είναι κοινωνικά ωφέλιμα για το σύνολο της κοινωνίας" (19)

Χαρακτηριστικό παράδειγμα, η βιομηχανία αεροπλάνων Lucas Aerospace στη Βρετανία, από όπου και το παραπάνω απόσπασμα. Το εναλλακτικό πρόγραμμα παραγωγής κάτω από εργατικό έλεγχο αντιπροτάθηκε στο κλείσιμο της επιχείρησης. Μια σειρά από "εναλλακτικά χρήσιμα" προϊόντα άρχισαν να παράγονται. 'Ομως τίποτα δεν εξασφάλιζε την υπεροχή απέναντι στον ανταγωνισμό. Η κρίση εξακολουθούσε να χτυπάει τη Lucas παρά την "αυτοδιαχείριση". Το πρώτο σκέλος του εναλλακτικού προγράμματος ήταν η προστασία της απασχόλησης. 'Ομως η εταιρεία ήδη από το 1975 ζήτησε 45 εθελοντικές "εξόδους". Λίγο αργότερα ζήτησε 480 νέες απολύσεις. Τέλος τρία χρόνια αργότερα η εταιρεία πρότεινε 2.000 απολύσεις. Τελικά απολύθηκαν 1500 εργάτες το '78, ενώ η εταιρεία συνέχισε να υπάρχει μόνο χάρη στις κρατικές επενδύσεις.

Η στρατηγική της εναλλακτικής παραγωγής δεν απέδειξε μόνο την αποτυχία της. Πολύ χειρότερα τράβηξε μαζί της στην ήττα το εργατικό κίνημα. Η διάθεση και η μαχητικότητα των εργατών της Lucas πνίγηκαν μέσα στις λεπτομέρειες της παραγωγής. Απέναντι στις επιθέσεις του κεφαλαίου βρέθηκε αφοπλισμένο — πράγμα που φάνηκε και στην αδυναμία απόκρουσης των απολύσεων, αλλά ακόμα και στην εξέλιξη των (πραγματικών) μισθών, που έπεφταν συνεχώς. Τα ταξικά συμφέροντα επισκιάστηκαν από την αναζήτηση αγορών, νέων προϊόντων κλπ.

Για τους επαναστάτες η εναλλακτική παραγωγή δεν μπορεί να μπαίνει παρά μόνο σε επίπεδο οράματος: στο σοσιαλισμό η παραγωγή θα βασίζεται στις ανάγκες και όχι στο κέρδος. Οι νόμοι της (καπιταλιστικής) αγοράς δεν ανατρέπονται με την παραγωγή κάποιων εναλλακτικών προϊόντων: ανατρέπονται μόνο με την ανατροπή του ίδιου του καπιταλισμού.

Ο εργατικός έλεγχος σήμερα και η επαναστατική αριστερά

Στην ιστορία του εργατικού κινήματος το αίτημα του εργατικού ελέγχου έχει πάρει συχνά πραγματικές διαστάσεις. Στην επαναστατική περίοδο 1917-1923, όταν η ανάπτυξη του κινήματος έφερνε την εργατική τάξη στο κατώφλι της εξουσίας, αυτή η τάξη που οργανωνόταν σε συμβούλια, αγκάλιασε τον εργατικό έλεγχο σαν ένα αίτημα που μπορούσε να εκφράσει και να επιβεβαιώσει τη δύναμη του ίδιου του κινήματος, σαν αίτημα που μπορούσε να την ενοποιεί προς τον άμεσο στόχο της κατάληψης της εξουσίας.

'Ομως σήμερα τα πράγματα είναι πολύ διαφορετικά. Κανένας δε θα μπορούσε να χαρακτηρίσει την περίοδο επαναστατική. Το εργατικό κίνημα βρίσκεται σε ύφεση, κάτω απ' τον έλεγχο των ρεφορμιστών. Την ίδια στιγμή που η εργατική τάξη βρίσκεται αντιμέτωπη με τη μετωπική επίθεση της κυβέρνησης, οι αγώνες είναι αποσπασματικοί και απομονωμένοι. Συχνά η διάθεση και η μαχητικότητα των εργατών ξεπερνάει τη συνδικαλιστική γραφειοκρατία και τους ρεφορμιστές, όμως ακόμα και τότε η επαναστατική αριστερά δεν μπορεί να δώσει προοπτική στο κίνημα, γιατί δεν έχει πραγματικά ερείσματα μέσα στους εργατικούς χώρους.

'Ομως αυτή η αδυναμία είναι που καθορίζει και τους στόχους της περιόδου. Η εργατική συνείδηση διαμορφώνεται στην πράξη μέσα από τους αγώνες, όμως αυτό δε γίνεται ούτε ενιαία ούτε αυτόματα. Η παρέμβαση

των επαναστατών μπορεί να έχει μόνον αυτό το στόχο: να αποκαταστήσει επαφή με την αγωνιστική πρωτοπορία που σπάει απ' το ρεφορμιστικό έλεγχο, και να την κερδίσει αν είναι δυνατό, στην προοπτική της επανάστασης. Οι ιδέες που προπαγανδίζει πρέπει να μπορούν να αποκρούουν την επίθεση, να μπορούν να οδηγήσουν τους αντίστοιχους εργατικούς χώρους προς τη νίκη. Η αφηρημένη προπαγάνδιση των εργατικών συμβουλίων ή της επανάστασης δεν έχει να προσφέρει τίποτα στο κίνημα, γιατί δεν οδηγεί σε καμιά δράση κι έτσι είναι καταδικασμένη στην απομόνωση.

Από δω πηγάζει και η αντίρρησή μας στο αίτημα του εργατικού ελέγχου. Μέσα σε μια περίοδο ύφεσης, όπου η καπιταλιστική κυριαρχία δεν αμφισβητείται από το κίνημα, όπου η ανατροπή της αστικής κοινωνίας δεν είναι στην ημερήσια διάταξη, ο εργατικός έλεγχος είναι στην καλύτερη περίπτωση, αφηρημένη ιδεολογική προπαγάνδιση της επανάστασης, ενώ στη χειρότερη φέρνει την "αντικειμενικότητα" της αγοράς μέσα στο εργατικό κίνημα.

Όταν η "αμφισβήτηση του διευθυντικού δικαιώματος" συνοδεύεται από τη "διαφάνεια της αγοράς, του κόστους παραγωγής" κλπ., τότε είναι ακριβώς που το σωματείο αντιλαμβάνεται την "αναγκαιότητα" των απολύσεων ή της παραγωγικότητας, της ανταγωνιστικότητας, της τεχνολογίας κλπ.

Αυτό όμως αφοπλίζει ιδεολογικά την εργατική τάξη, καλλιεργώντας τη διαίρεση ανάμεσα στους εργάτες των διαφόρων ανταγωνιστικών επιχειρήσεων ή του "ενιαίου φορέα" και των εργατών των άλλων χωρών.

Ένα κομμάτι συντρόφων, που θεωρητικά αποδέχεται την ανάγκη σύνδεσης με την εργατική πρωτοπορία, επιμένει στο αίτημα του εργατικού ελέγχου, βασιζόμενο στις αναλύσεις του Τρότσκι. Όμως ο Τρότσκι αναφερόταν στον εργατικό έλεγχο θεωρώντας την περίοδο προεπαναστατική.

Για τον Τρότσκι, όπως και για τους μπολσεβίκους, ο εργατικός έλεγχος ήταν η έκφραση της δυαδικής εξουσίας μέσα στα εργοστάσια. Με τον ίδιο τρόπο που οι μπολσεβίκοι δεν συμμετείχαν στην κυβέρνηση Κερένσκι, δεν συμμετείχαν και στη διοίκηση των επιχειρήσεων. Ο εργατικός έλεγχος είχε την έννοια της αντιπολίτευσης μέσα στα εργοστάσια, μιας αντιπολίτευσης με λόγο σε όλα τα ζητήματα. Όμως η δύναμη αυτής της αντιπολίτευσης βρισκόταν στο ζωντανό εργατικό κίνημα, βρισκόταν στα σοβιέτ, στη δυαδική εξουσία έξω από το εργοστάσιο, βρισκόταν στην αντικειμενικότητα του κινήματος.

Μέσα στις σημερινές συνθήκες ύφεσης του κινήματος, που η ανατροπή του καπιταλισμού δεν είναι στην ημερήσια διάταξη, ο εργατικός έλεγχος δεν μπορεί να αποφύγει την "αντικειμενικότητα" της αγοράς, γιατί μια άλλη αντικειμενικότητα δεν προκύπτει από πουθενά. Το αίτημα του εργατικού ελέγχου δεν μπορεί να είναι "μεταβατικό", όταν ο "προορισμός" βρίσκεται απλά στα κεφάλια κάποιων ιδεολόγων επαναστατών.

Μια δεύτερη άποψη που υποστηρίζει το αίτημα του εργατικού ελέγχου, πιστεύει ότι μέσα από την αποδοχή και την εφαρμογή του, ολόκληρα εργατικά σωματεία μπορούν να ξεφύγουν απ' το ρεφορμισμό και να οδηγηθεί το κίνημα σε "ανάκαμψη".

"έτσι οι πρωτοβάθμιες συνδικαλιστικές οργανώσεις της εργατικής τάξης, στο βαθμό που αναπτύσσουν αγωνιστικές πρακτικές προς την κατεύθυνση του εργατικού ελέγχου, δεν μπορούν να εντάξουν την επαναστατική αυτή κοινωνική τους δύναμη στα πλαίσια της πολιτικής στρατηγικής του αριστερού κινήματος και της κυβερνητικής πολιτικής" (20)

Κατά το κείμενο αυτό, ο εργατικός έλεγχος δεν μπορεί να νοηθεί παρά σαν μια "δυναμική έκφραση του αντικαπιταλιστικού αγώνα", στο βαθμό που "θέτει σε αμφισβήτηση αυτή την ίδια την κυριαρχία του διευθυντικού δικαιώματος". Γιαυτό ο εργατικός έλεγχος αποτελεί ένα μόνιμο πεδίο σύγκρουσης της εργατικής τάξης και του κεφαλαίου, που επεκτείνεται σ' όλη την κοινωνία.

Η άποψη αυτή αντανακλά την έλλειψη οργανωμένης παρέμβασης των συντρόφων μέσα στο κίνημα. Δεν είναι μια πρόταση. που απευθύνεται προς ένα (αυτό το ελάχιστο) εργατικό ακροατήριο, δεν αναγνωρίζει σαν στόχο την προσέγγιση και τον επηρεασμό μιας αγωνιστικής πρωτοπορίας σε επαναστατική κατεύθυνση και την ανάγκη οργάνωσης αυτής της πρωτοπορίας. Δεν αισθάνεται καμιάν ανάγκη να κάνει προτάσεις που να μπορούν να οδηγήσουν σε δράση, που να οδηγούν τις εργατικές μάχες προς τη νίκη. Η έλλειψη ταχτικής για την ανάπτυξη του κινήματος, υποκαθίσταται από ευχολογίες και φανταστικά σενάρια. Και το συγκεκριμένο είναι ένα φανταστικό σενάριο ακριβώς, γιατί ο εργατικός έλεγχος δεν είναι παρά ένα προπαγανδιστικό αίτημα και σαν τέτοιο δεν μπορεί να έχει τη φιλοδοξία να υπερκεράσει ξαφνικά το ρεφορμισμό. Ποτέ δεν είχαν τα αιτήματα τη μαγική ιδιότητα να αναπτύσσουν το κίνημα από μόνα τους.

Οι προβληματικές επιχειρήσεις και οι αγώνες των εργατών ενάντια στα κλεισίματα και τις απολύσεις, εξακολουθούν να είναι στο κέντρο των εξελίξεων, εξακολουθούν να είναι στο κέντρο της αντιπαράθεσης της κυβέρνησης με το εργατικό κίνημα.

Οι δύο άξονες που είχαμε χαράξει — κρατικοποίηση των προβληματικών χωρίς αποζημίωση των βιομηχάνων και των τραπεζιτών, καμιά απόλυση και κανένα κλείσιμο εργοστασίου ή τμήματος [21] — εξακολουθούν να είναι τα αιτήματα που μπορούν να προωθήσουν εδώ και τώρα τους εργατικούς αγώνες και συγχρόνως να υποστηρίξουν τη σύνδεση και το συντονισμό τους στην κατεύθυνση της συγκρότησης ενός κινήματος ικανού να ανατρέψει τους καπιταλιστές.

Σωτηρης Κοντογιαννης

---

1. "Θέσεις" τεύχος 5: "Εργατικό κίνημα και "συμμετοχή"". "Η Μαμή", τεύχος 2: "Εργατικός έλεγχος χωρίς εργατικό κίνημα;", έδινε τη δική μας απάντηση.
2. Παράδειγμα η μπροσούρα της ΟΤΟΕ πάνω στον εργατικό έλεγχο. Το παραπάνω άρθρο στις "Θέσεις", αναφέρει κι άλλα.
3-7. Red Petrograd, Revolution in the factories 1917-1918, S.A. Smith.
8. Τον Μάρτιο του 1919 ιδρύεται η Σοβιετική Δημοκρατία της Ουγγαρίας μέσα απ' τη συμμαχία των επαναστατών και των σοσιαλδημοκρατών. Έζησε όλους κι όλους πέντε μήνες.
9-13. Α.Γκράμσι: "Τα εργοστασιακά συμβούλια και το κράτος της εργατικής τάξης", εκδόσεις Στοχαστής.
14. Α.Γκράμσι: Selections from political writtings 1921-26.
15. Trotsky: In defence of Marxism.
16-18. Λ.Τρότσκι: "Το μεταβατικό πρόγραμμα της 4ης Διεθνούς".
19. LACSSC: Corporate Plan. Αναφέρεται στο περιοδικό International Sosialism No6. Περισσότερα πάνω στην εναλλακτική παραγωγή υπάρχουν στο άρθρο "Εργατικός έλεγχος χωρίς κίνημα;", "Η Μαμή", 2.
20. "Θέσεις", 5: "Το αριστερό κίνημα απέναντι στην "εργατική συμμετοχή"".
21. "ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ", Για μιαν εργατική απάντηση στην καπιταλιστική "εξυγείανση" (ΟΣΕ).

Η αντίσταση στην αστυνομική καταστολή

Ένα μέτωπο που δεν πρέπει να ξεκοπεί απ΄ τους εργατικούς αγώνες

Η δολοφονία του Καλτέζα το Νοέμβρη του '85 άνοιξε για την Ελλάδα μια καινούργια περίοδο από την άποψη της καταστολής — τουλάχιστον όσον αφορά τα εξωτερικά της χαραχτηριστικά.

Το '86 ήταν μια χρονιά που στη δημόσια ζωή του τόπου δέσποζαν μορφές όπως του στρατηγού Δροσογιάννη και του αττικάρχη Αρκουδέα ενώ "επί σκηνής" εξελίσσονταν δρώμενα του τύπου απαγορεύσεις πορειών, απανωτές φορές καταπάτηση του άσυλου, ξυλοδαρμοί και βίαιες διαλύσεις πορειών, αστυνομοκρατία στο κέντρο της Αθήνας, "κατάλυση του κρατους των Εξαρχείων" από τα αλλαλάζοντα στίφη των αγρίων ΜΑΤ και ΜΕΑ, προληπτικές συλλήψεις, βίαιες προσαγωγές στην ασφάλεια με το πρόσχημα της εξακρίβωσης, σκευωρίες τύπου Ιατροπούλου, δίκες, ηλεκτρονικό φακέλωμα με το νομοσχέδιο για τις νέες ταυτότητες (ΕΚΑΜ), καθώς και ο πρωτοποριακά αντιδραστικός νέος νόμος για τα ναρκωτικά που θα δημιουργήσει στρατιές χαφιέδων.

Και για να μην ξεχνάμε και τα ουσιαστικότερα: συγκρούσεις ΜΑΤ—ΜΕΑ με απεργιακές φρουρές, ξύλο στις χωματερές, στον ΕΑΣ, στον ΗΛΠΑΠ, στην Πειραϊκή Πατραϊκή, ξύλο στους απεργούς της ΕΔΟΚ-ΕΤΕΡ και δολοφονία ενός απεργού από τους αστυνομικούς. Ήταν λοιπόν το '86 μια χρονιά που κανένας δεν μπορεί να κατηγορήσει τα αστυνομικά όργανα και τους εγκέφαλους της ΕΛ.ΑΣ για αργομισθία.

Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή. Τα πρώτα χρόνια μετά το '81 ήταν μια περίοδος που το ΠΑΣΟΚ επιχειρούσε να διαχειριστεί την καπιταλιστική κρίση μέσα από συναινετικές διαδικασίες απευθυνόμενο σε όσο το δυνατό

πλατύτερα κοινωνικά κομμάτια. Ήταν μια περίοδος που το ΠΑΣΟΚ έκανε ανοίγματα και πρός τους νέους που συχνάζουν στα Εξάρχεια μέσα από το Υφ. Νέας Γενιάς και Αθλητισμού και το Λαλιώτη που έφτασε να χαραχτηριστεί μπαμπάς των Αναρχικών.

Ήταν μια περίοδος που η κυβέρνηση υποσχόταν πως, έστω και σταδιακά, θα άνοιγε τις φυλακές, θα έκλεινε τα ψυχιατρεία, θα μείωνε τη θητεία, θα εκδημοκράτιζε το συνδικαλισμό, θα προχωρούσε σε μια αναπτυξιακή πολιτική που μέσα από την "προστατευτική" παρέμβαση του κράτους θα εξασφάλιζε ευημερία, εργασία και συμμετοχή στις αποφάσεις για όλο τον κόσμο. Μέσα απ'αυτή την πολιτική το ΠΑΣΟΚ διατηρούσε και επιχειρούσε να διευρύνει την κοινωνική συμμαχία που το έφερε στην εξουσία, το λεγόμενο "μπλόκ της αλλαγής".

Η περίοδος όμως αυτή πέρασε οριστικά και αμετάκλητα στο παρελθόν κάτω από το βάρος της κρίσης του ελληνικού καπιταλισμού. Η ανάγκη για άμεσα "μέτρα σωτηρίας" του κεφάλαιου επιβάλλει τον παραμερισμό των πολυσυλλεκτικών τακτικών και των αντίστοιχων υποσχέσεων. Οι "μεταρρυθμιστές" βλέπουν το ρόλο-τους στο ΠΑΣΟΚ και το κράτος να εξαφανίζεται, οι "σκληροί" παίρνουν το πάνω χέρι. Σταθεροποίηση, ανταγωνιστικότητα, παραγωγικότητα, κλεισίματα των μη αποδοτικών "προβληματικών" επιχειρήσεων..., η "απελευθέρωση" των αγρίων εσωτερικών δυνάμεων της καπιταλιστικής αγοράς γίνεται η κατεύθυνση στην οικονομία, στην θέση του προστατευτισμού και των αναπτυξιακών ειδυλιακών ονείρων της προηγούμενης περιόδου. Μια τέτοια οικονομική πολιτική δεν περιορίζεται ποτέ στην οικονομική αντιπαράθεση. Απαραίτητος όρος για να λειτουργήσουν ευεργετικά για το κεφάλαιο τα μέτρα του Οκτώβρη 85, είναι το να φυσήξει και στην Ελλάδα ο γενικός άνεμος συντηρητισμού που κυριαρχεί στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης, είναι η δυνατότητα του κράτους να ανανεώσει ένα κατασταλτικό πλαίσιο ικανό να συντρίψει τις αντιστάσεις που αναπόφευχτα αναπτύσσονται σ'αυτή τη νέα κατάσταση.

Έπρεπε λοιπόν κάποιος να στρώσει το δρόμο για το Χαλικιά και τα μέτρα του. Το "εθνοσωτήριο αυτό έργο το ανέλαβε ο στρατηγός Δροσογιάννης που εχέγγυα της αξίας του έχει δώσει στο Γράμμο-Βίτσι την εποχή του εμφύλιου. Ο Δροσογιάννης μόλις ανέλαβε την "αρχιστρατηγία" του Υπ. Δημ. Τάξης κήρυξε αμέσως τον πόλεμο "στο κράτος των Εξαρχείων". Αυτό τον πόλεμο τον είχε ήδη προετοιμάσει το ΠΑΣΟΚ: με τον ερεθισμό της κοινής γνώμης απέναντι στις εικόνες του "αιμοβόρου αναρχικού", του "εγκληματία" πρεζάκια, του "επιθετικού" πάνκ, του "τεμπέλη" νέου που πρόβαλε σαν περιγραφή των θαμώνων της πλατείας.

Αυτή η "εικόνα" δεν αφορά βέβαια μόνο τους νέους της πλατείας. Με την συμπαράσταση των μέσων ενημέρωσης και την κάλυψη των κομμάτων απλώνεται πάνω σ'όλη την άνεργη ή φτωχή εργατική νεολαία, διαλέγοντας κάποια χαρακτηριστικά της "γνωρίσματα" και σημασιοδοτώντας τα σαν "κακό" και "κίνδυνο" για τη κοινωνία. Πρόκειται για την κορύφωση του αντινεολαίστικου ρατσισμού, αυτό είναι το πραγματικό περιεχόμενο του "πολέμου των Εξαρχείων": Το πιο αδύναμο μέσα στην κρίση κομμάτι της νεολαίας απομονώνεται, σημασιοδοτείται ως "γενικός εχθρός", σπρώχνεται στο δίλημμα υποταγή ή συντριβή.

Με προσχήματα λοιπόν πολύ προσβλητικά για τη νοημοσύνη της κοινής γνώμης (π.χ. στην πλατεία εκδίδονται

ανήλικοι με ένα πενηντάρικο) οι δυνάμεις της καταστολής ξεδίπλωσαν την επίθεσή τους στην πλατεία εξαρχείων.

Σ'αυτή την επίθεση ο Δροσογιάννης "υπολογίζει" σ' ένα χαρακτηριστικό αυτού του κομματιού της νεολαίας. Απομονωμένο, εξατομικοποιημένο και αδύνατο μπορεί να συρθεί σε ηρωϊκές αλλά άνευ όρων "στρατιωτικές" συγκρούσεις. Αυτό το χαρακτηριστικό επιτείνεται από τη δράση ορισμένων αναρχικών ομάδων που έχουν βγεί σ'ένα ιδιόμορφο αντάρτικο. Έτσι ο "πόλεμος των Εξαρχείων" πήρε τη μορφή του γνωστού φαύλου κύκλου: το κράτος χτυπά, οι αναρχικοί "απαντούν", η "απάντηση" προβάλλεται ως γενικός κίνδυνος "τρομοκρατίας" και ως γενικό αίτημα "κατάλυσης του νόμου και της τάξης" ακολουθεί νέο κύμα καταστολής κ.ο.κ. Σ'αυτό τον κύκλο οι δυνάμεις καταστολής σπρώχνουν συστηματικά τον κόσμο της πλατείας, δίνοντας συνεχείς και άγριες αφορμές να εκφραστεί με τέτοιο τρόπο η απελπισμένη του αγανάκτηση.

Τα ωφέλη που έχει να αποκομίσει το ΠΑΣΟΚ απ'αυτόν τον πόλεμο είναι μεγάλα και οι θυσίες πολύ μικρές. Το ΠΑΣΟΚ ξέρει ότι σ'αυτού του τύπου τον πόλεμο θα βγεί κερδισμένο, με την τελική συντριβή αυτού του κοματιού, γιατί το κράτος διαθέτει την υπεροπλία σε "στρατιωτικές" αντιπαραθέσεις. Γιατί αυτό το κομμάτι βρίσκεται έξω από μαζικούς χώρους (δουλειά, σχολές, σχολεία) και δεν έχει τη συλογικότητα για να απαντήσει μαζικά οργανωμένα και πολιτικά.

Μια τέτοια νίκη θάναι σημαντική. Γιατί δεν αφορά το "κλίμα" της πλατείας. Αντίθετα θα προβληθεί και θα επηρεάσει το συνολικό συσχετισμό κράτους - νεολαιίστικης αντίστασης και έκφρασης σ'όλους τους χώρους. Αυτό έχει ήδη φανεί: η δυσμενή τροπή του "πολέμου" στα Εξάρχεια συμβαδίζει με εξάπλωση της επίθεσης σ'όλους τους χώρους της νεολαίας. (γειτονιές, σχολείο, δουλειά κ.α).

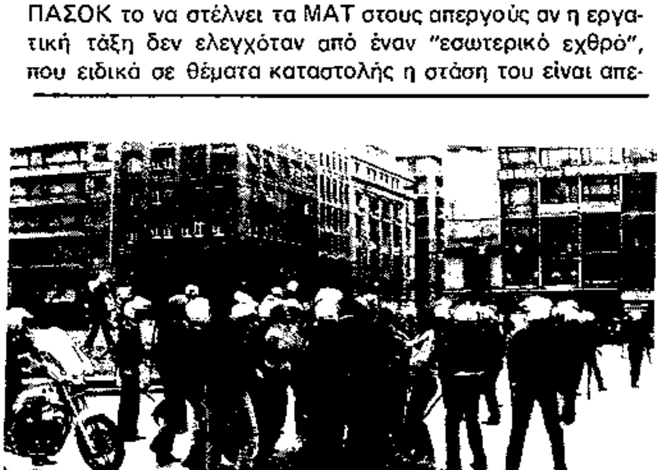
Από κεί και πέρα εκτός από την κάμψη των νεολαιίστικων αντιστάσεων ένα σωρό άλλα πράγματα μπορούν να καταγραφούν στο πολιτικό ενεργητικό της κυβέρνησης: Το ΠΑΣΟΚ προβάλλει σαν το κόμμα της τάξης και του νόμου γλύφοντας χυδαία το μικροαστικό συντηρητισμό που κόπτεται για τους βίαιους πρεζάκηδες νεολαίους των Εξαρχείων. Νομιμοποιεί τους κατασταλτικούς μηχανισμούς ώστε να τους χρησιμοποιήσει και ευρύτερα. Καλιεργεί ένα κλίμα τρομοκρατίας και συντηρητισμού ώστε να μη βρίσκει γόνιμο έδαφος η ανάπτυξη εργατικών αγώνων, και το κυριότερο, πάνω στο τσάκισμα της νεολαίας των Εξαρχείων προσδιορίζονται τα όρια της πάλης άλλων κοματιών, πολύ πιο ισχυρών.

Για όλους αυτούς τους λόγους η έκβαση της επίθεσης Δροσογιάννη στη νεολαία είναι σημαντική. Μόνο που η μάχη δεν μπορεί να δοθεί στα Εξάρχεια. Το σπάσιμο της απομόνωσης της "πλατείας" είναι αποφασιστικής σημασίας. Στις σχολές, στα σχολεία, στις γειτονιές, πρέπει να αναδείξουμε το νόημα της επίθεσης, να προβάλλουμε και να ισχυροποιήσουμε αιτήματα ενάντια στη καταστολή. Αυτό δεν σημαίνει πως δεν χρειάζονται κάποιες κεντρικές απαντήσεις, μόνο που αυτές οι απαντήσεις πρέπει να στηρίζονται και να εκφράζουν μια τέτοια διαφορετική αφετηρία που σπάει την απομόνωση και απευθύνεται σε ευρύτερο κόσμο. Σε μια τέτοια κατεύθυνση η απόρριψη των απομονωμένων "στρατιωτικών" απαντήσεων είναι απαραίτητη. Ιδίως τη στιγμή που η καταστολή απευθύνεται και σ'έναν άλλο χώρο και φέρνει στο προσκήνιο έναν πολύ ισχυρό σύμμαχο.

Η δράση των κατασταλτικών μηχανισμών πάνω στους εργατικούς αγώνες κάνει τα πράγματα πολύ πιο ξεκάθαρα. Έκεί η σύνδεση της καταστολής με την ευρύτερη πολιτική της κυβέρνησης και κύρια με την προσπάθεια επιβολής των Θατσερικών οικονομικών μέτρων είναι άμεση. Όταν η εργατική τάξη αντιδρά έμπρακτα στην επιβολή των μέτρων που θίγουν άμεσα τα συμφέροντά της προωθόντας κάποιες πρωχορημένες μορφές πάλης όπως οι απεργιακές φρουρές ή οι καταλήψεις η απάντηση από τη μεριά του ΠΑΣΟΚ είναι μια : ΜΑΤ. Ξύλο λοιπόν και για τους εργάτες που παλεύουν συνοδευόμενο από λάσπη για κάποιους "τεμπέληδες" ή "φασίστες" που δεν εννοούν να προσδεθούν στο άρμα της ανάκαμψης της εθνικής οικονομίας που τόσο "πετυχημένα" οδηγήται από τη "σοσιαλιστική" κυβέρνηση. Το πόσο αποφασισμένη είναι η κυβέρνηση να πατάξει βίαια τους εργατικούς αγώνες καθώς και το πόσο σκληρή είναι η κατασταλτική δράση ενάντια στην εργατική τάξη φαίνεται και από την απροκάλυπτη δολοφονία του Άγγελου Μαυροειδή, απεργού της ΕΔΟΚ–ΕΤΕΡ.

Βέβαια όταν πρόκειται για την εργατική τάξη η κατάσταση δεν είναι και τόσο ρόδινη για τους επιτελείς του Υπ. Δημ. Τάξης. Γιατί ούτε είναι εύκολο να κολήσει η λάσπη πάνω στην εργατική τάξη, ούτε περιθωριοποιημένη είναι και λόγω της θέσης της στην παραγωγική διαδικασία και του κοινωνικού της βάρους μπορεί να απαντήσει στα κτυπήματα της αστυνομίας.

Παρόλα αυτά, και όπως φάνηκε στη περίπτωση της δολοφονίας Μαυροειδή, θα ήταν πολύ πιο δύσκολο για το ΠΑΣΟΚ το να στέλνει τα ΜΑΤ στους απεργούς αν η εργατική τάξη δεν ελεγχόταν από έναν "εσωτερικό εχθρό", που ειδικά σε θέματα καταστολής η στάση του είναι απε-

ρίγραπτη: το ρεφορμισμό.

Η κίνηση των δύο ΚΚΕ και κύρια του Φλωρακικού (λόγω του μεγέθους του και της επιρροής του στους εργατικούς χώρους) σε σχέση με την καταστολή λειτουργεί καθαρά σαν στήριγμά της. Οι ρεφορμιστές ξεκινώντας από μια θεώρηση της καταστολής σαν "κρούσματα αυταρχισμού" και όχι σαν μια αναπόσπαστη λειτουργία μιας αστικής κυβέρνησης σε περίοδο κρίσης, καταλήγουν να έχουν μια αντιμετώπιση της καταστολής με γενικόλογες "προγραμματικές" αερολογίες του τύπου "να φυσήξη ένας δημοκρατικός αέρας στα σώματα ασφαλείας"(Χ. Φλωράκης).

Έτσι αρνούνται να δέσουν τη πάλη ενάντια στη καταστολή με τη συνολική πάλη του εργατικού κινήματος, αρνούνται ταυτόχρονα τη διαμόρφωση σ υ γ κ ε κ ρ ι μ έ ν ω ν αιτημάτων ενάντια στη καταστολή μέσα στην εργατική τάξη και τα συνδικάτα. Στο όνομα του γενικού "εκδημοκρατισμού των σωμάτων ασφαλείας" αρνούνται τη πάλη για συγκεκριμένες "εδώ και τώρα" δημοκρατικές κατακτήσεις του εργατικού κινήματος σαν την κατάργηση των ΜΑΤ και ΜΕΑ και του αφοπλισμού της αστυνομίας. Αυτά τα αιτήματα είναι υπερ-ώριμα και υπερ-επίκαιρα —είναι άλλωστε αιτήματα που έχουν περιληφθεί σε προγράμματα αρκετών αστικών κομμάτων στην Ευρώπη—. Αυτά τα αιτήματα έρχονται ξανά και ξανά στην επικαιρότητα με το αίμα κάποιων απεργών και διαδηλωτών, με το αίμα κάποιου "κλεφτρονιού" ή "ύποπτου" με τη κλιμάκωση της αγριότητας της ΕΛ. ΑΣ. Παρόλα αυτά οι ρεφορμιστές παρουσιάζουν αυτά τα αιτήματα σαν "εξτρεμιστικές" για σήμερα διεκδικήσεις, σαν στόχους που —ίσως— θα μπούν σε διαπραγμάτευση στο ενδεχόμενο μιας "προγραμματικής συμφωνίας για μια άλλη κυβέρνηση στηριγμένη σ΄όλες τις δυνάμεις της αλλαγής". Μέχρι τότε αφήνουν αναπάντητο το φόνο των Κουμή-Κανελοπούλου, επιτρέπουν στο ΠΑΣΟΚ να βγεί χωρίς συνέπειες από την υπόθεση του φόνου του Καλτέζα, κάνουν πως δεν βλέπουν τους δεκάδες πια νεκρούς ή τραυματίες από τα αστυνομικά περίστροφα, εντός ή εκτός "υπηρεσίας". Πολλοί νόμιζαν ότι το ΚΚΕ μπορούσε να κρατά αυτή τη τακτική όσο οι αιματηρές επιθέσεις της ΕΛ.ΑΣ δεν άγγιζαν τα μέλλη του ή δεν έπαιρναν εκρηκτική διάσταση στους συνδικαλιστικούς χώρους. Η δολοφονία του Άγγελου Μαυροειδή που πέρασε εντελώς αναπάντητη δίνει το μέτρο της ξετσιπωσιάς του ρεφορμισμού. Το ΚΚΕ δεν πρόκειται να διαταράξει το πλαίσιο σχέσεών του με την κεντρική πολιτική σκηνή, το ταγκό της "συμπολιτευόμενης-αντιπολίτευσης" με την αλλαγή, κατεβαίνοντας στο πεζοδρόμιο λόγω της δολοφονίας κάποιων εργατών έστω και αν είναι μέλη του. Το ΚΚΕ δεν πρόκειται να χάσει την —λιγοστή έστω — εκλογική του πελατεία στο φοβισμένο συντηρητικό μεσόστρωμα υποστηρίζοντας πραγματικά αιτήματα ενάντια στη καταστολή και την αστυνομία που η συγκυρία βάζει με τραγικό τρόπο σαν άμεσες προτεραιότητες του εργατικού κινήματος.

Η πάλη ενάντια στη κρατική καταστολή σήμερα βρίσκεται κάτω από τη διπλή πίεση της κλιμάκωσης της κυβερνητικής πολιτικής και της διαρκούς υποχωρητικότητας των ρεφορμιστών. Παρόλα αυτά το παιχνίδι δεν έχει χαθεί, δεν έχει επικρατήσει ένα γενικό ρεύμα συντηριτισμού και λατρείας του "ισχυρού κράτους". Ο λόγος δεν βρίσκεται ούτε στις κυβερνητικές προθέσεις, ούτε στην "επιδεξιότητα" της ρεφορμιστικής αντιπολίτευσης, ούτε βέβαια σε κάποια χαρακτηριστικά της ψυχοσύνθεσης των ελλήνων αντίθετα από κάποια τέτοια π.χ. των Γερμανών. Ο λόγος βρίσκεται στο ότι η εργατική αντίσταση στα νέα οικονομικά μέτρα δεν έχει καμφθεί. Αυτή η αντίσταση είναι η μοναδική βάση γύρω από την οποία μπορεί να συνταχθεί η αντιπαράθεση στη συνολική επίθεση του κεφάλαιου, η απάντηση και στη κρατική καταστολή. Το ότι σήμερα η καταστολή στρέφεται άμεσα στους εργατικούς αγώνες και όχι έμεσα —μέσω της απόπειρας συντριβής του "χώρου", των αναρχικών ή κάποιων απομονωμένων νέων— κάνει αυτή τη σύνδεση πιο εύκολη.

Το κενό που πραγματικά υπάρχει είναι στο ποιές πολιτικές δυνάμεις επιχειρούν να δέσουν και να συντονίσουν τις ανάγκες της πάλης ενάντια στη καταστολή —αφοπλισμός της αστυνομίας, διάλυση ΜΑΤ-ΜΕΑ, να μην περάσει το ΕΚΑΜ, να περιφρουρηθεί το άσυλο κ.λ.π.— με τις εμπειρίες και τις προτεραιότητες των υπαρκτών αγώνων των εργατών και των νέων σ΄αυτή τη περίοδο. Οι μόνες δυνάμεις που μπορούν να κινηθούν σε μια τέτοια κατεύθυνση είναι οι —λιγοστές έστω— δυνάμεις της Επαναστατικής Αριστεράς. Και αυτές μπορούν να επιχειρήσουν να ανταποκριθούν σ΄αυτό το καθήκον μόνο αν εγκαταλείψουν κάθε αυταπάτη "σκιώδους" πολέμου ανάμεσα σ΄αυτές και το κράτος, αν εγκαταλείψουν την αυτο-απομόνωση του κέντρου, και συγκεντρωθούν σ΄αυτή τη προοπτική.

Νασος Μπρατσος
Βαγγελης Καραγιωργος

Οι επαναστάτες, η βία του κράτους και η βία των μαζών

Τα τελευταια δυο χρονια, απο τα γεγονοτα του "Καραβελ" μεχρι σημερα, μεσα στους κυκλους της ακρας αριστερας αναπτυχθηκε μια βαθεια διασπαση. Το πιο επιφανειακο στοιχειο αυτης της διασπασης ηταν η σχεση της πολιτικης πρακτικης του χωρου με την επαναστατικη βια.

Η συνειδητοποιηση των πρωτων τριγμων της Πασοκικης πολιτικης ηγεμονιας —γυρω στο 83— εσπρωξε ξανα αυτο το χωρο σε μια πιο εντονη πολιτικη πρακτικη. Ενα αρκετα σημαντικο κομματι συντροφων επιχειρησε να σπασει την απομονωση στηριζοντας την τακτικη-του στην ιεραρχηση της βιαιας απαντησης στο κρατος σε πρωτο επιπεδο, στην επιδιωξη της συγκρουσης με την αστυνομια σαν την κοκκινη κλωστη γυρω απο την οποια θα σκιαγραφουσε το προσωπο της αλλης αριστερας. Εμεις —και ορισμενες αλλες οργανωσεις— αντισταθηκαμε σ' αυτη την τακτικη κριτικαροντας-την σαν αναποτελεσματικη και αδιεξοδη. Αυτη η κριτικη δεν ηταν καθολου ευκολη στο κλιμα ευφοριας που ακολουθουσε καποιες "ενδοξες" συγκρουσεις με τους "μπατσους", εστω και αν αυτες οι συγκρουσεις εσπρωχναν διαδοχικα το χωρο της ακρας αριστερας σε απομονωση απο το πραγματικο επιπεδο και περιεχομενο των υπαρκτων αγωνων της περιοδου. Αντιστροφα δεχτηκαμε κριτικες και πιεσεις που συγκεντρωνονταν γυρω απο την ιδεα οτι η τακτικη-μας αποτελουσε μια γενικη αποφυγη της συγκρουσης, μια συνολικη απορριψη της επαναστατικης βιας.

Απο τις μερες των θυελλωδων αυτων συζητησεων εχει περασει πολυς καιρος. Η περιοδος ευρυτερων και σημαντικων κινητοποιησεων που ανοιξε μετα τα μετρα του Οχτωβρη του 85, αναδειξε ζωντανα ολα τα προβληματα πολιτικης πρακτικης και προσανατολισμου, εκανε το διλημμα "ποιος φοβαται και ποιος δε φοβαται τη συγκρουση με τους μπατσους" να φαινεται σαν αυτο, που παντα ηταν: μια γελοια καρικατουρα. Ταυτοχρονα οι 6, που ειχαν προσανατολιστει σε αυτη την ταχτικη βρεθηκαν μπροστα σε ενα "απροσμενο" προβλημα: ειδαν να ξεπερνιουνται "στο μονοπατι του πολεμου" απο αλλες ομαδες, που διαμορφωθηκαν ομως γυρω απο τη δικη-τους δραστηριοτητα. Ομαδες νεαρων αναρχικων πηραν στα χερια-τους την τακτικη των συγκρουσεων και τις "μεγαλες πρωτοβουλιες" —που παρολα τα προβληματα προσπαθουσαν να εχουν καποιο πολιτικο λογο— ακολουθησαν ο ανταρτοπολεμος των Εξαρχειων, οι επιθεσεις σε τραπεζες και περιπολικα και τελος οι επιθεσεις στα γραφεια του ΠΑΣΟΚ. Η διαλυση της αντιπυρηνικης διαδηλωσης απο την αλλοπροσαλη "παρεμβαση" των αναρχικων, ηταν η σταγονα που ξεχειλισε το ποτηρι, ηταν η διαλυση και των τελευταιων αυταπατων οτι η Επαναστατικη Αριστερα μπορει να ανασυγκροτηθει κερδιζοντας, με μια πιο "μαχητικη" τακτικη, την ενθουσιωδη αλλα απολιτικη βαση του αναρχισμου.

Το προβλημα ειναι, οτι η διαλυση αυτων των αυταπατων εγινε καπως αργα. Αργα, γιατι στο μεταξυ διαστημα ο "χωρος" εχασε καθε αποθεμα αξιοπιστιας, καταγραφηκε σα συνοθυλευμα ανημπορο να προσανατολιστει στη συγκυρια, να συγκροτησει μια στοιχειωδη πολιτικη προταση στους πραγματικους αγωνες, μια στοιχειωδη αριστερη κριτικη στο ρεφορμισμο. Ταυτοχρονα αργα, γιατι η ενεργοποιηση των στρατιωτικοπολιτικων ομαδων, μετα απο χρονια αναγκαστικης ή εθελοντικης ναρκης, εβαλε ξεκαθαρη υποψηφιοτητα σαν ενας αλλος πολος συγροτησης τουλαχιστον ενος μερους αυτου του κοσμου.

Η εξοδος απο αυτο το κλιμα ανευθυνοτητας και εκτος τοπου και χρονου "συγκρουσεων" ειναι ορος για οποιαδηποτε διαδικασια ανασυνθεσης και συνεργασιων μεσα στον παληο "χωρο". Προυποθεση γι'αυτην την εξοδο ειναι η συζητηση —και ιδιαιτερα με τους νεους συντροφους— αυτης της διχρονης εμπειριας το ξεκαθαρισμα καποιων στρατηγικων επιλογων στο ζητημα της επαναστατικης βιας.

****

****

Μέλη τοῦ Γερμανικοῦ ΚΚ στούς δρόμους τοῦ Βερολίνου, 1919

ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΒΙΑ ΑΝ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΒΙΑ ΠΟΥ ΑΣΚΕΙΤΑΙ Η ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΑΣΚΗΘΕΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΙΔΙΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΚΕΣ ΜΑΖΕΣ

"Κατι αλλαξε θεμελιακα, ειναι ολοφανερο. Τι ειναι αυτο που αλλαξε; Αλλοτε ολοι ηθελαν να ειναι οι ζευγολατες της ιστοριας, ηθελαν να παιζουν τους ενεργητικους ρολους, ο καθενας-τους ηθελε να παιζει εναν ενεργητικο ρολο. Κανενας δεν ηθελε να ειναι η "κοπρια" της ιστοριας. Αλλα ειναι δυνατο να οργωσεις αν πρωτα δεν λιπανεις τη γη; Ο ζευγολατης και η κοπρια ειναι και τα δυο απαραιτητα. Θεωρητικα αυτο το δεχονται ολοι. Αλλα στην πραξη; Κοπρια για κοπρια, καλυτερα να κανεις πισω, να γυρισεις στη σκια, στο σκοταδι. Τωρα κατι εχει αλλαξει, αφου υπαρχουν εκεινοι που προσαρμοζονται "φιλοσοφικα" για να ειναι "κοπρια", εκεινοι που ξερουν πως ειναι αυτο που πρεπει να ειναι. Δεν υπαρχει ουτε καν η επιλογη αναμεσα στο να ζησεις μια μερα σαν λιονταρι ή εκατο χρονια σαν προβατο. Δεν ζεις σαν λιονταρι, ουτε για ενα λεπτο, καθε αλλο: ζεις σαν κατι πολυ κατωτερο απο προβατο για πολλα-πολλα χρονια, ή ξερεις πως ετσι πρεπει να ζησεις..."

Αυτες οι γραμμες του Γκραμσι, γραμμενες την περιοδο που ακολουθησε την ηττα των καταληψεων των εργοστασιων του Τορινο, δινουν με τραγικο τροπο, το νημα για τη διαμορφωση μιας αποψης για τη σχεση των επαναστατων με την επαναστατικη βια μεσα σε καθε συγκεκριμενη περιοδο.

****

Η βια ειναι αναποσπαστο συστατικο τοσο στις τακτικες των καπιταλιστων, οσο και στη διαρκη και καθημερινη αντισταση των προλεταριακων και λαικων μαζων στο καθεστως της εκμεταλευσης και καταπιεσης ανθρωπου απο ανθρωπο. Στα πρωτα-του βηματα το εργατικο κινημα "μιλησε" τη γλωσσα της βιας με τυφλες, αυθορμητες εξεγερσεις, που η αστικη ταξη συνετριβε με απλες μετακινησεις στρατιωτικων τμηματων. Στα μεγαλα χρονικα μεσοδιαστηματα, σαν αυτο που ζουμε τωρα, το προλεταριατο μιλα τη γλωσσα της βιας με την καθημερινη αντισταση στο εργοστασιο, με την απεργια, με την απεργιακη φρουρα, με την καταληψη, με τις διαδηλωσεις, που καποτε κορυφωνονται σε συγκρουσεις. Οι καπιταλιστες απαντουν με την "εμμεση" βια: με το πολιτικο και ιδεολογικο ελεγχο των μαζων, με την οργανωση της βιας μεσα στους χωρους εργασιας, με την αμεση βια των κατασταλτικων μηχανισμων και συνολικα με τη διαρκη υπομνηση της "τελικης" βιας, την εμπεδωση δηλαδη σε ολη την κοινωνια της αληθειας πως αν, μ'αυτο το συσχετισμο, η αντιπαραθεση φτασει σε συνολικη συγκρουση μπορουν να επικρατησουν συντριβοντας το προλεταριατο. Σε καθε εποχη ο υπαρκτος τελικος συσχετισμος δυναμεων προσδιοριζει για καθε ταξη το επιπεδο βιας που μπορει να ασκηθει.

Οι επαναστατες δεν μπορουν να απογειωνονται απ'αυτο το γενικο επιπεδο βιας που μπορει να ασκησει το προλεταριατο σε καθε δεδομενη περιοδο. Αντιθετα οφειλουν να λειτουργησουν μεσα σ'αυτο συστηματικα και επιμονα, να προσπαθουν να καταπολεμουν ολες εκεινες τις ιδεολογικες, πολιτικες και οργανωτικες συνθηκες, που εμποδιζουν την εργατικη ταξη να ανεβασει η ιδια τους αγωνες-της σε ανωτερο επιπεδο και οχι να υποκαθιστουν τις "καθυστερημενες" μαζες με μια "επαναστατικη" επαρση που ειναι επαναστατικη μονο στα μυαλα αυτων που την ακολουθουν.

****

Η επανασταση ειναι η "εποχη" που για το προλεταριατο το επιπεδο βιας που θελει και μπορει να αναπτυξει εναντια στους εκμεταλλευτες-του παιρνει διαστασεις παροξυσμου. "Να καταστρεψουμε το αστικο κρατος με καθε τροπο που να μη μεινει πετρα πανω στην πετρα" ειναι η θεωρητικη, αλλα και πρακτικη παραδοση του εργατικου κινηματος στις κορυφαιες στιγμες-του. Και οχι μονο. Πανω στα συντριμια του αστικου κρατους το προλεταριατο εχει να συνεχισει τη βιαια δραση-του. Το ξεριζωμα συνηθειων και προληψεων που επιζουν μετα απο αιωνες δουλείας, το τσακισμα της "αναγεννησης" του καπιταλισμου, η υπερασπιση της επαναστασης...Το περασμα του πλανητη απο το βασιλειο της αναγκαιοτητας στην εποχη της ελευθεριας δεν μπορει να πραγματοποιηθει παρα με εξαιρετικα βιαιους τροπους. Η στρατηγικη του "ειρηνικου περασματος στο σοσιαλισμο" δεν αποτελει ρηξη με την επαναστατικη παραδοση του εργατικου κινηματος μονο σε επιπεδο "τακτικης", μονο στο ζητημα της βιας. Ειναι εγκαταλειψη του περιεχομενου και του στρατηγικου στοχου της προλεταριακης επαναστασης, ειναι απορριψη του κομμουνισμου: ειτε με τη μορφη της ειρηνικης "πλουραλιστικης" συνυπαρξης με τους καπιταλιστες μεσα στα πλαισια του αστι-

κου κρατους, κατα την ευρωκομμουνιστικη προταση, ειτε με τη μορφη του "σχετικα" ειρηνικου περασματος στο κρατικοκαπιταλιστικο μπλοκ, που προτεινουν τα φιλοσοβιετικα Κ.Κ. (Κατακτηση της πλειοψηφιας στη Βουλη, π.χ. Ελληνικο ή Πορτογαλικο Κ.Κ., πραξικοπημα, π.χ. Αιθιοπια, ή "αδελφικη" επεμβαση των "σοσιαλιστικων" στρατων, π.χ. Αφγανισταν).

Αν ομως η υπερασπιση της επαναστασης απο τις ειρηνικες αυταπατες του ρεφορμισμου ειναι αναγκαια, ταυτοχρονα ειναι απαραιτητη και μια διαφοροποιηση προς την αντιθετη κατευθυνση.

Η σχεση της επαναστασης με την επαναστατικη συνωμοσια για την καταληψη της πολιτικης εξουσιας, η σχεση των επαναστατικων οργανωσεων με τις μυστικες εταιρειες, που οργανωνουν αυτες τις συνωμοσιες δεν ειναι κομματι της παραδοσης του εργατικου κινηματος, αλλα αντιθετα της αστικης επαναστασης εναντια στη φεουδαρχια.

Για την αστικη ταξη, την ταξη που μπορουσε να εδραιωσει την οικονομικη ή την ιδεολογικη-της κυριαρχια πριν ερθει στην εξουσια, η επανασταση ταυτιζοταν με το προβλημα της καταληψης της πολιτικης εξουσιας. Γι'αυτο και πολλες φορες η αστικη επανασταση ξεκινησε με μια πολιτικη συνωμοσια, που στηριχτηκε σε μυστικες-πραξικοπηματικες επαναστατικες οργανωσεις.

Για το προλεταριατο, για την ταξη που δεν μπορει να οργανωσει καμμια στρατηγικη μορφη εξουσιας μεσα στον καπιταλισμο, η διαδικασια της επαναστασης ειναι πολυ πιο πλατεια και μακροχρονη. Απαραιτητο στοιχειο αυτης της διαδικασιας ειναι να μπαινουν σε κινηση οι ιδιες οι εργατικες μαζες. Γι'αυτο οι προλεταριακες επαναστασεις δεν εχουν τιποτα κοινο με τις επαναστατικες συνομωσιες των περασμενων αιωνων, γι'αυτο δε μπορουν να στηριχτουν σε οργανωσεις που λειτουργουν "συνωμοτικα" —οσο επαναστατικες διαθεσεις και αν εχουν τα μελη-τους— σ'ενα επιπεδο απαγορευτικο για τη συμμετοχη των εργατων. Η επιβιωση των συνωμοσιων στα πρωτα βηματα του εργατικου κινηματος (Μπαμπεφ,Μπλανκι κ.α.) αποτελουσε επιβιωση της επαναστατικης παραδοσης της αστικης ταξης εναντια στη φεουδαρχια και ηταν καταδικασμενη να εξαφανιστει με την αναπτυξη του εργατικου κινηματος. Απο την Κομμουνα, το 1905, το 1917 και μετα, η εργατικη επανασταση —η συστηματοποιηση και εκρηξη της βιας των μαζων— στηριζεται σε μορφες ταξικης οργανωσης, σε μορφες τυπου σοβιετ, που οσο σκληρες και ακαμπτες ειναι απεναντι στους καπιταλιστες και το κρατος-τους, τοσο ανοιχτες ειναι για την εργατικη ταξη και τους συμμαχους-της. Η σχεση των επαναστατικων οργανωσεων και κομματων με αυτες τις ταξικες οργανωσεις ειναι σχεσεις πολιτικης στηριξης και βοηθειας και οχι σχεσεις υποκαταστασης.

Απ'αυτες τις χρονικες περιοδους και μετα οι πολιτικες οργανωσεις που αναφερονται στον κομμουνισμο και κατανοουν το ρολο-τους σαν τα υποκειμενα που "κανουν" ή "θελουν να κανουν" την επανασταση, ειναι ή απομονωμενες σεχτες, ή σταλινικα κομματα, που στην πραγματικοτητα εχουν για προοπτικη-τους το πραξικοπημα σε βαρος του προλεταριατου και οχι την επανασταση.

****

Απ'αυτες τις χρονικες περιοδους και μετα η σχεση των επαναστατων "με τα οπλα" εχει προσδιοριστει αρκετα συγκεκριμενα: Για τις επαναστατικες οργανωσεις το προβλημα δεν ειναι να παρουν τα οπλα, αλλα αντιθετα να βοηθησουν την εργατικη ταξη να "θελησει" η ιδια τα οπλα. Αυτος ο ισχυρισμος, περα απο τη θεωρητικη-του διατυπωση απο ολους τους σημαντικους Μαρξιστες, αποτελει και ιστορικη εμπειρια: γιατι πραγματικα δεν υπαρχει ουτε ενα παραδειγμα στην ιστορια, οπου στρατιωτικοπολιτικες ομαδες να οδηγησαν την εργατικη ταξη στην ενοπλη αναμετρηση με το αστικο κρατος. Παντου οπου το εργατικο κινημα εφτασε σ'αυτη την αναμετρηση, η επαναστατικη εξαρση της εργατικης ταξης αναδειξε πολιτικες δυναμεις που καταφεραν να την οπλισουν οργανωνοντας τη μαζικη-της παλη και οχι εξοπλιζοντας τον εαυτο-τους για λογαριασμο-της. Οι Μπολσεβικοι το 17, οι Σπαρτακιστες στη Γερμανια, οι Ορντινοβιστι στην Ιταλια, αλλα και οι αναρχικοι της Βαρκελωνης και τα συμβουλια των εργατων στη Βουδαπεστη το 56, ειτε νικησαν, ειτε νικηθηκαν, εδειξαν ποια μπορει να ειναι η πραγματικη μορφη της επαναστατικης βιας.

Στις σημερινες συνθηκες αυτη την παλια διαμαχη για το ζητημα των οπλων, την εχει ξαναφερει στην επικαιροτητα η δραση πολλων και διαφορετικων ενοπλων στρατιωτικοπολιτικων οργανωσεων. Αξονας της συλλογιστικης αυτων των οργανωσεων ειναι η θεωρια του "παραδειγματος".

Προκειται για την αντιληψη που βλεπει την ενοπλη δραση σαν παραδειγμα απεναντι σε ενα "προσωρινα" παθητικο προλεταριατο και αποσκοπει με την τακτικη επαναληψη του παραδειγματος να πεισει τους εργατες να ξεπερασουν την παθητικοτητα, τα "συμβιβαστικα" συνδικατα, τα "προδοτικα" ρεφορμιστικα κομματα, κλπ. Προκειται για την αντιληψη, που χαρακτηριζει τις περισσοτερες ευρωπαϊκες οργανωσεις τετοιου τυπου (Β. R, RAF, Action Direct...) και τις αντιστοιχες ελληνικες.

Η ως τα τωρα εμπειρια δειχνει οτι η πρακτικη του ενοπλου "παραδειγματος"

λειτουργει ακριβως αντιστροφα: Η σταση των εργατων καθοριζεται απο πολυ πιο ισχυρους και μονιμους μεσα στη συγκυρια παραγοντες απο την πιθανη εξατομικοποιημενη συγκινησιακη φορτιση απεναντι σε μια "ηρωικη ενεργεια". Ετσι το προλεταριατο παραμενει απαθες στα επαναλαμβανομενα καλεσματα για χτυπηματα στην καρδια του κρατους, γιατι "ξερει" πως τετοια χτυπηματα δε μπορει να δωσει το ιδιο μεσα σε τετοιες συνθηκες.

Ομως η αστικη ταξη και οι κυβερνησεις-της δεν παραμενουν το ιδιο απαθεις. Χρησιμοποιουν τη δραση αυτων των ομαδων σαν προσχημα για εκτακτα μετρα, δημιουργωντας συνθηκες εμφυλιου πολεμου τη στιγμη που οι εργατες δε μπορουν και δε θελουν να μπουν σε τετοιο πολεμο. Προκειται για τα καταστροφικα αποτελεσματα που ειχε στο παρελθον η δραση των Β. R. και της RAF στην Ιταλια και τη Γερμανια, προκειται για τα καταστροφικα αποτελεσματα που εχουν σημερα οι βομβες στη Γαλλια, προκειται γι'αυτο που εχει αρχισει να σπρωχνει ο Παπανδρεου και ο Δροσογιαννης στην Ελλαδα: η δραση των "προχωρημενων" ενοπλων γινεται το τελικο επιχειρημα των υποστηρικτων του νομου και της ταξης, η βαση για την επιταχυνση ενος μαζικου συντηρητισμου, που νομιμοποιει την αστυνομικη αγριοτητα.

Η πρακτικη αντιπαραθεση της επαναστατικης αριστερας με αυτη την αντιληψη, στην Ελλαδα εχει ενα ιστορικο υποβαθρο. Μια ολοκληρη γενια αριστερων, μια ολοκληρη κατηγορια οργανωσεων αναγκαστηκε να αντιμετωπισει αυτο το διλημμα με πολυ σκληρους ορους την περιοδο της δικτατοριας. Η "ενοπλη δραση" εμοιαζε να'χει ολα τα επιχειρηματα: οι απολυτες συνθηκες παρανομιας, ο αποκλεισμος καθε "ανοιχτης" παρεμβασης, η συγκινηση που σκορπαγε σ'ολους τους νεους αγωνιστες καθε καινουργια εκρηξη... Αντιθετα η αντιληψη του μαζικου κινηματος εμοιαζε μια "ειρηνιαρικη" ταχτικη, που προσπαθουσε να γκρεμισει τα τανκς με τη δυναμη των πολυγραφημενων προκυρηξεων. Η εμπειρια ομως ηταν πως η επαναστατικη δυναμικη, η εξεγερση του Νοεμβρη, φωλιαζε ακριβως μεσα στις "ειρηνιαρικες" προσπαθειες του να ενεργοποιηθουν οι φοιτητικοι χωροι, να αναπτυχθει καποια προπαγανδα στους εργατες κλπ. Αυτη η εμπειρια ειναι σχεδον απολυτη σε ολη την Ευρωπη: Οι στρατιωτικοπολιτικες οργανωσεις "ανθουν" σε περιοδους ηττας ή μεγαλης υφεσης των μαζικων αγωνων. Αντιθετα στις περιοδους αναπτυξης του κινηματος, ή μπαινουν στο περιθωριο, ή απορροφωνται απο οργανωσεις της Επαναστατικης Αριστερας με προσανατολισμο την εργατικη ταξη και της παραδοσεις-της πανω στο ζητημα της βιας, της εξεγερσης της επαναστασης.

Ειναι φανερο, πως προκειται για φαινομενα εντελως διαφορετικα απο καποια ενοπλα ανταρτικα κινηματα και οργανωσεις, που αναπτυσσονται στο λεγομενο Τριτο Κοσμο. Κινηματα που αποτελουν αυθεντικες εκφρασεις της απελπισμενης αγανακτησης απεναντι σε τραγικες συνθηκες εκμεταλλευσης και καταπιεσης. Κινηματα, που τις περισσοτερες φορες στηριζονται στους φτωχους αγροτες, και μεσα σε αυτα εξελισσεται μια αγρια και συχνα ενοπλη διαμαχη ηγεμονιας: Αναμεσα σε αστικες "ανεξαρτησιακες" δυναμεις, αναμεσα σε δυναμεις προσανατολισμενες στον κρατικο καπιταλισμο δεμενες ειτε με την ΕΣΣΔ, ειτε με την Κινα, αναμεσα σε δυναμεις με σοσιαλιστικη προοπτικη. Ομως ακομα και αυτα τα κινηματα χρησιμοποιουν την ενοπλη παλη με μαζικη απευθυνση και συμμετοχη, με εντελως διαφορετικο τροπο απ'οτι οι στρατιωτικοπολιτικες οργανωσεις του "παραδειγματος". Ετσι η κριτικη και η σταση απεναντι-τους ειναι μια εντελως διαφορετικη συζητηση.

****

Γυρνωντας στη σημερινη συγκυρια στην Ελλαδα, στο προβλημα της σχεσης των νεων αγωνιστων με τη βια, με την επανασταση, πρεπει να σπασουμε ενα αθλιο κλιμα ψευτοεπαναστατικων ψευδαισθησεων.

Καλλιεργωντας ενα κλιμα, ψυχολογιας και πεποιθησης, οτι η επαναστατικη δραση ειναι το να "ζης σα λιονταρι" σε μια περιοδο που δεν ειναι επαναστατικη, διαπαιδαγωγουμε και διαμορφωνουμε ανθρωπους, που η πραγματικη σχεσητους με το κινημα ειναι στρεβλη και προσωρινη. Στρεβλη, γιατι ειναι δεκαδες γυρω-μας τα παραδειγματα ανθρωπων ή ομαδων, που εχουν φτασει να θεωρουν την πιο ανουσια "δικια-τους" ενεργεια, σαν κεντρο της ταξικης παλης, ενω μενουν ασυγκινητοι απεναντι στις πραγματικες εκδηλωσεις της αντιπαραθεσης Κεφαλαιου—Εργασιας. Προσωρινη, γιατι ειναι εκατονταδες γυρω-μας τα παραδειγματα, ανθρωπων, που αφου κατανοουν πως το κινημα δεν ακολουθει τις δικες-τους διαθεσεις "κορυφωσης της παλης", αντι να αναθεωρησουν την τακτικη-τους, περνουν σε μια ανοιχτη περιφρονηση των εργατων, του κινηματος, της πολιτικης δρασης.

Η πιο αναγκαια σημερα βιαια επεμβαση ειναι το να πεισουμε το "χωρο" της ακρας αριστερας να κινηθει μεσα στα πραγματικα γεγονοτα της ταξικης παλης που σημαινει στα πραγματικα επιπεδα βιας, που ασκουν τοσο το κρατος και οι καπιταλιστες, οσο και το πρλεταριατο και η νεολαια. Ειναι το να μαθουμε πως σε μια περιοδο που αν θες πραγματικα να κανεις πιο κοντινο το ονειρο της προλεταριακης επαναστασης, πρεπει να λειτουργεις σαν "κοπρια", τοτε σε μια τετοια περιοδο δε μπορεις να περιμενεις "να ζης σα λιονταρι". Για του λογου το αληθες ας κοιταξουμε γυρω-μας να δουμε ποσα απο τα χιλιαδες υποψηφια "λιονταρια" του χωρου-μας συμμετεχουν σε πραγματικες κορυφωσεις της αντιπαραθεσης, καθημερινα, εκει που διαμορφωνονται οι ταξικοι συσχετισμοι.

Αντωνης Νταβανελος

Τσερνομπίλ
ή πως το εργατικό κίνημα δεν μπορεί παρά να είναι αντίθετο στη χρήση της πυρηνικής ενέργειας

Το πυρηνικό "ατύχημα" στο Τσερνομπίλ απέδειξε με τον πιο τραγικό τρόπο ότι δεν υπάρχει ασφαλής χρήση της πυρηνικής ενέργειας, ότι η, σε μεγάλη κλίμακα, καταστροφικές της συνέπειες είναι δυνατόν να συμβούν και από τη λεγόμενη "ειρηνική" χρήση της. Παρόλα αυτά ελάχιστα επηρέασε την πυρηνική πολιτική των καπιταλιστών, ελάχιστα προβλημάτιε τους κάθε είδους υποστηριχτές της πυρηνικής ενέργειας.

Η συζήτηση που επακολούθησε για την πυρηνική ενέργεια ήταν πέρα για πέρα αποκαλυπτική. Και δεν μιλάμε μόνο για τους καπιταλιστές που προβάλουν το επιχείρημα της "φτηνής" ενέργειας προσπαθώντας έτσι να καλύψουν τα πολεμοκάπηλα σχέδιά τους που είναι άμεσα συνδεδεμένα με τη λειτουργία των πυρηνικώνε ργοστασίων. Μιλάμε και για τους αριστερούς τεχνοκράτες (τους κομμουνιστές του ΚΚΕ, π.χ.) που προσκολημένοι στο κρατικοκαπιταλιστικό μοντέλο ανάπτυξης υποστηρίζουν τη χρήση της "ειρηνικής" ενέργειας σαν την πανάκεια στην ενεργειακή κρίση (επίσης). Και ζητάνε ανθρωποθυσίες από την εργατική τάξη στον βωμό της αποεξάρτησης των αστικών εθνικών κυβερνήσεων.

Απ' την άλλη πλευρά, εναλλακτικοί και οικολόγοι περιορίστηκαν να καταγγείλουν ακόμη μια φορά, τις κυβερνήσεις που δεν προχωράνε στην χρησιμοποίηση άλλων μορφών παραγωγής ενέργειας. Γενικά και αόριστα ανθρωπιστές αρνούνται μεν τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας, χωρίς όμως να αμφισβητούν τις καπιταλιστικές σχέσεις παραγωγής.

Και η εργατική τάξη για άλλη μια φορά βρέθηκε στο περιθώριο. Παρακολούθησε αμήχανη τους καυγάδες των διαφόρων "ειδικών" και με την βοήθεια της παραπληροφόρησης η αρχική αγανάκτηση μετατρέπηκε σε αγωνιώδη αναζήτηση λύσεων ατομικής σωτηρίας. Οι επιδρομές στα σούπερ Μάρκετ και η υστερία του εβαπορέ και των κατεψυγμένων απομάκρυνε (προσωρινά) την δυνατότητα να προβάλει η εργατική τάξη τη δική της προοπτική: Την ανατροπή των καπιταλιστών μαζί με τα πυρηνικά τους σχέδια.

Την αμηχανία των πρώτων ημερών και τους ευφυείς τίτλους του "Ριζοσπάστη" για το "αντισοβιετικό νέφος που καλύπτει την Ευρώπη" ακολούθησαν οι "αντικειμενικές" και "συνεπείς" αναλύσεις που προσπάθησαν να αποδείξουν ότι η επιστημονική έρευνα και η εφαρμογή της από μόνη της είναι ουδέτερη. Άρα η καλή ή κακή χρήση της τεχνολογίας, συμπεριλαμβανομένης και της πυρηνικής ενέργειας, εξαρτάται από την προοδευτικότητα ή όχι αυτών που τη χρησιμοποιούν. Η προοδευτικότητα της Σοβιετικής Ένωσης κάνει αναγκαία τη χρήση της πυρηνικής ενέργειας γιατί της εξασφαλίζει ενεργειακή αυτοτέλεια ώστε να μπορέσει να αναπτυχθεί αυτοδύναμα και να εξασφαλίσει ευημερία στον ρώσικο λαό. Αυτή είναι σε γενικές γραμμές η άποψη που πρόβαλε μέσα απ' το "Ριζοσπάστη" το ΚΚΕ.

Οι αντιρρήσεις μας σ' αυτόν τον συλλογισμό δεν αφοράνε μόνο το σκέλος της πυρηνικής ενέργειας, ξεκινάνε απ' την αρχή. Η χρησιμοποίηση της πυρηνικής ενέργειας και το "ατύχημα" στο Τσερνομπίλ αποδεικνύουν μ' έναν άλλο τρόπο το γεγονός πως η Σοβιετική Ένωση δεν είναι σοσιαλιστική. Ο νόμος του κέρδους και της αποδοτικότητας είναι που καθορίζει την παραγωγή και εκεί. Η ανάγκη για ακόμα μεγαλύτερα κέρδη απ' την χρήση της πυρηνικής ενέργειας οδήγησαν στην εντατικοποίηση και στις περικοπές στα μέτρα ασφαλείας με αποτέλεσμα την έκρηξη με συνέπειες καταστροφικές για την εργατική τάξη.

Η επιστήμη και η τεχνολογία δεν είναι ουδέτερη. Η κατεύθυνση των επιστημονικών ερευνών και οι εφαρμογές τους είναι άμεσα συνδεδεμένες με το κοινωνικο-οικονομικό σύστημα που τις προωθεί. Στον σοσιαλισμό θα είναι στην κατεύθυνση της απελευθέρωσης του ανθρώπου, αλλά στον καπιταλισμό είναι άμεσα συνδεδεμένες με τη συνεχή προσπάθεια των αστών για μεγαλύτερη απόδοση των κεφαλαίων τους.

Το γεγονός πως στον καπιταλισμό κάθε επιστημονική εφαρμογή γίνεται με την προοπτική μεγαλύτερων κερδών για τους καπιταλιστές δεν σημαίνει ότι η εργατική τάξη κατ' ανάγκην πρέπει να απορρίπτει τη χρησιμοποίηση κάθε τεχνολογίας. Είναι προφανές ότι ένα δυνατό εργατικό κίνημα μπορεί να κατακτήσει δικαιώματα και μέσα στον καπιταλισμό. Μπορεί, π.χ., να απαιτήσει το ίδιο τη χρησιμοποίηση προηγμένης τεχνολογίας που θα κάνει πιο εύκολη τη δουλειά και θα μειώνει το χρόνο εργασίας προς όφελος της εργατικής τάξης. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι χρειάζεται όλες τις τεχνολογίες. Και η πυρηνική ενέργεια είναι μια απ' αυτές που δ ε ν χρειάζεται.

Η πυρηνική ενέργεια είναι ενέργεια καταστροφική και όχι αναπτυξιακή. Είναι καταστροφική και από τη λεγόμενη ειρηνική χρήση της και όχι μόνο όταν χρησιμοποιείται για εξοπλισμούς. Η ραδιενεργή μόλυνση απ' τα απόβλητα των πυρηνικών εργοστασίων είναι συνεχής και μόνιμη (έστω κι αν σταματήσει η λειτουργία του εργοστασίου) μιας και η ζωή των περισσότερων ραδιενεργών στοιχείων είναι υπεραιώνια. Τα ίδια τα πυρηνικά εργοστάσια αποτελούν μια "ειρηνική" βόμβα που την έκρηξή της την ονομάζουν "ατύχημα" και οι καταστροφικές της συνέπειες είναι οι ίδιες με των πολεμικών πυρηνικών. Αυτή την ενέργεια που προκαλεί τον αφανισμό η εργατική τάξη, που αγωνίζεται για την ευημερία της, δεν την χρειάζεται.

Η χρήση της πυρηνικής ενεργειας ήταν άμεσα δεμένη με τους εξοπλισμούς απ' την αρχή. Η πρώτη μαζική χρησιμοποίηση της πυρηνικής τεχνολογίας ήταν... στη Χιροσίμα και το Ναγκασάκι. Με το τέλος του Β' Παγκόσμιου Πολέμου η ανάγκη για ολοένα πιο κερδοφόρες επιχειρήσεις εντείνει τους ανταγωνισμούς των εξοπλισμών που επεκτείνεται με την επένδυση τεράστιων κεφαλαίων στην πιο προηγμένη τεχνολογία, στους πυρηνικούς εξοπλισμούς. Τα πυρηνικά εργοστάσια χτίζονται για να παράγουν το απαραίτητο για την κατασκευή της βόμβας πλουτώνιο. Αυτή είναι η πρωταρχική αιτία λειτουργίας των πυρηνικών αντιδραστήρων και όχι η παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας. Η "ειρηνική" χρήση της πυρηνικής ενέργειας δεν είναι παρά μια προσπάθεια των καπιταλιστών να καλύψουν με εύσχημο τρόπο τα πολεμοκάπηλα σχέδιά τους. Η προβολή της σαν φτηνή ενέργεια είναι μια απάτη. Τα κονδύλια που διαθέτουν για την πυρηνική έρευνα και το κόστος των αντιδραστήρων και την εξόρυξη ουρανίου είναι τεράστια. Και η παραγωγή ενέργειας δεν ξεπερνάει τις 10 ποσοστιαίες μονάδες.

Το πυρηνικό "ατύχημα" στο Τσερνομπίλ απέδειξε ότι δεν υπάρχουν βραχυπρόθεσμα μέτρα για την αντιμετώπιση των πυρηνικών. Δεν αρκεί που δεν έχουμε πυρηνικό εργοστάσιο στη γειτονιά μας γιατί η ραδιενέργεια δεν γνωρίζει σύνορα. Το "ατύχημα" στο Τσερνομπίλ και τα τόσα άλλα που προηγήθηκαν ή έγιναν μετά απέδειξαν ότι δεν υπάρχει ασφαλής τεχνολογία ούτε ανατολική ούτε δυτική. Η λύση πρέπει να είναι ριζική: Η πάλη της εργατικής τάξης ενάντια σ' αυτούς που θυσιάζουν τη ζωή μας καθημερινά στο όνομα της αποδοτικότητας και του κέρδους, η πάλη για την ανατροπή του καπιταλισμού θα καθαρίσει τον πλανήτη από τα σκουπίδια, τους καπιταλιστές και τα πυρηνικά τους.

Τασια Κυρκου

Το φοιτητικό κίνημα μπροστά στην κρίση του πανεπιστήμιου

Στο άνοιγμα της φετινής χρονιάς για την ανώτατη εκπαίδευση, γίνεται πια φανερό το οριστικό τέλος των ωραίων καιρών του Δημοκρατικού Πανεπιστήμιου. Αυτό το κατασκεύασμα των εκσυγχρονιστών του ΠΑΣΟΚ έχει πια παραδοθεί στον πάγκο του χασάπη. Ο νέος υπουργός Παιδείας με το αριστερό προσωπείο, έχοντας ισχυρούς συμμάχους τους κοινούς πρυτάνεις ΠΑΣΟΚ και ρεφορμιστικής αριστεράς, ξεκίνησε την "αναβάθμιση" της εκπαίδευσης, μεταφέροντας τις σκληρές συνταγές διαχείρησης της κρίσης στα πιο τσουχτερά σημεία. Ο Τρίτσης χέρι με χέρι με τον Σταθόπουλο, τον Βουδούρη, τον Φατούρο και άλλους "δημοκράτες" πρυτάνεις μεταφέρουν την εκπαίδευση σε μια "νέα εποχή", την εποχή της εκπαίδευσης των λίγων εκλεχτών.

Για πρώτη φορά, αγνοούνται οι πιέσεις των κατώτερων τάξεων για μια θέση στα ΑΕΙ και τα ΤΕΙ, μπαίνει μπροστά η επιλογή της απομαζικοποίησης των σχολών. Χιλιάδες υποψήφιοι δεν πέρασαν φέτος τις πύλες των σχολών μετά την απόφαση να περικοπεί ο αριθμός των εισαχτέων κατά 11%. Ο Τρίτσης τους παρηγόρησε από την τηλεόραση υπενθυμίζοντας ότι δεν υπάρχουν αποτυχημένοι... γιατί "οι μεγάλες εξετάσεις της ζωής είναι μπροστά τους"!

Αυτό το μέτρο δεν έμεινε μόνο του. Το ακολούθησε η κατάργηση των μεταγραφών για τις ιατρικές και πολυτεχνικές σχολές, που ουσιαστικά απαγορεύουν τις σπουδές σ' αυτούς που δεν μπορούν να αντέξουν το οικονομικό βάρος μιας εσωτερικής μετανάστευσης. Η εκτίναξη των ενοικίων με την απελευθέρωσή τους βάσει του νέου νόμου είναι ένα εμπόδιο αρκετά απαγορευτικό για φοιτητές-σπουδαστές με χαμηλά εισοδήματα. Ταυτόχρονα οι περικοπές του καλοκαιριού στις δαπάνες για τη λειτουργία των εστιών, προδιαγράφει μαύρες προοπτικές και για το άνοιγμα της χρονιάς. Το ίδιο απαίσιο κλίμα στις εστίες γίνεται πια αφόρητο, ενώ η επιθετικότητα σε βάρος των φοιτητών φτάνει στο σημείο να ζητάει το υπουργείο... προηγούμενα χρέη των ενοίκων των εστιών ύψους 250 εκατ. δραχμών!

Η υποδοχή της πολιτικής των περικοπών απ' τους πρυτάνεις των ΠΑΣΟΚ-ΚΚΕ-ΚΚΕεσ. δεν ήταν ενθουσιώδεις. Επισήμαναν βέβαια το θετικό βήμα των περικοπών των εισαχτέων και των μεταγραφών, αλλά τους φάνηκε αρκετά δειλό υπενθυμίζοντας τις δικές τους προτάσεις για ριζικότερες περικοπές στο τελευταίο Εθνικό Συμβούλιο Ανώτατης Παιδείας.

Αυτή η κλιμάκωση της επίθεσης απ' τη μεριά της πασοκικής διαχείρησης είναι η ουσία και η υλοποίηση της βασικής κατεύθυνσης αυτού που στα προηγούμενα τεύχη της "Μαμής" ονομάσαμε "εκσυγχρονισμό της κρίσης". Πρόκειται για το ξετύλιγμα της προσπάθειας μετάβασης από το παλιό αναπτυξιακό-συμμετοχικό-δημοκρατικό πανεπιστήμιο στο νέο συντηρητικό πανεπιστήμιο της κρίσης. Και είχαμε ήδη επισημάνει ότι ακριβώς αυτή η αστική στρατηγική με ιδεολογικό άλλοθι την επίκληση να ανέβει το επίπεδο σπουδών, η λεγόμενη ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ, πάει να συγκαλύψει την απομαζικοποίηση του πανεπιστήμιου, τις χυδαίες περικοπές δαπανών και τον αποκλεισμό μιας μεγάλης μερίδας φοιτητών απ' τις σχολές.

Η κρίση της φοιτητικής συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας

Όλο εκείνο το αριστερό φούντωμα που έκανε την εμφάνισή του από την αρχή της περσινής χρονιάς και καταγράφηκε σαν άνοδος της ΚΝΕ και λιγότερο των αριστερών συσπειρώσεων, είναι ένα καινούργιο δεδομένο μέσα στη θανατερή κατηφόρα που έχει πάρει από πολύ καιρό ο άλλοτε ακμαίος φοιτητικός συνδικαλισμός. Με φόντο αυτή την κινητικότητα έγιναν ακόμα πιο ορατές οι συνέπειες της πορείας εκφυλισμού του φοιτητικού συνδικαλισμού. Μέσα στα όργανα και τις δια δικασίες του δεν μπόρεσε να μπει το νέο αίμα, παραμένοντας σε κατάσταση απόστασιοποίησης και απάθειας για την κατά ντια του. Η μεγάλη στιγμή του, το φετινό Πανσπουδαστικό Συνέδριο, στάθηκε μακριά από το να είναι ένα σημείο εκκίνησης για τη σύγκρουση με την κυρίαρχη πολιτική των περικοπών στις σχολές. Δεν αναφερόμαστε βέβαια στα φερέφωνα των αστικών κομμάτων ΔΑΠ, ΠΑΣΠ, αλλά στις αριστερές δυνάμεις που υποτίθεται είχαν μιαν αντιπολιτευτική στάση στο προηγούμενο διάστημα.

Αυτό που έχει συμβεί δεν είναι τίποτα λιγότερο από τον παραγκωνισμό της φοιτητικής συνδικαλιστικής γραφειοκρατίας μέσα στις σχολές. Πολλοί παράγοντες έχουν συντελέσει. Απ' τη μια η ενσωμάτωση των αριστερών γραφειοκρατών στη συνδιοίκηση του πανεπιστήμιου με τη συνυπευθυνότητα για την ομαλή του λειτουργία, και απ' την άλλη η συμμαχία που προώθησαν με την ακαδημαϊκή ιεραρχία, αχρήστεψαν τις άμεσες διαδικασίες συμμετοχής των ίδιων των φοιτητών, δηλαδή τις ίδιες τις γενικές συνελεύσεις. Ακριβώς αυτές οι επιλογές μετέτρεψαν το κίνημα σε στυλοβάτη των εκσυγχρονιστικών επιλογών της αναβάθμισης έτσι που η όλη δυναμική του να βρίσκει έκφραση στην αντιπολιτευτική στάση κάποιων πρυτάνεων που ζητάνε κάποιους καλύτερους όρους για την αναβάθμιση-λειτουργία της δικιάς τους σχολής. Έτσι η διάσπαση ακόμα και της διαπραγμάτευσης με το υπουργείο — ξέχωρες διαπραγματεύσεις κάθε σχολής — όχι μόνο σαλαμοποίησε τις όποιες αντιστάσεις, αλλά δεν άφησε περιθώρια για την ανάπτυξη ενός συντονισμένου έστω και ρεφορμιστικού κινήματος. Αυτό το κενό δε βρήκε βέβαια την κάλυψή του από την αναβάθμιση του ρόλου της ΕΦΕΕ, αλλά φαίνεται να έχει εναποτεθεί στα κόμματα που εκπροσωπούν οι παρατάξεις και στις κοινοβουλευτικές τους αναμετρήσεις.

Η υποβάθμιση του ρόλου της ΕΦΕΕ φαίνεται αν κανείς συγκρίνει τις επιπτώσεις που είχαν οι κραδασμοί στις βάσεις των παρατάξεων μέσα στον εργατικό χώρο και το φοιτητικό. Οι συνέπειες πάνω στην ΠΑΣΠ ήταν ελάχιστες ακριβώς λόγω της έλλειψης σχέσεων με ζωντανό κόσμο απ' αυτή την παράταξη και τη μεγάλη κοινοβουλευτική σχέση με την όποια επιρροή της. Αν το ΠΑΣΟΚ στο τελευταίο Συνέδριο δεν προώθησε την περιβόητη διάσπαση και τον κρατικό συνδικαλισμό αποχωρώντας μαζί με τη ΔΑΠ, όπως διατυμπάνιζαν οι Κνίτες ότι μπορεί να συμβεί, ήταν ακριβώς γιατί αυτή η πολιτική κρινόταν και κρίνεται αλλού: στο πεδίο συγκρότησης του αναβαθμισμένου πανεπιστήμιου. Έτσι το γεγονός ότι δεν κατέληξε σε καμιάν απόφαση το ανώτατο συνδικαλιστικό όργανο των φοιτητών έδειχνε την υποβάθμισή του απέναντι σε άλλες διαδικασίες (συνδιοίκηση, διάλογος των κομμάτων).

Μέσα στο όλο κοινοβουλευτικό τσίρκο προφανώς δεν μπήκε καν το ζήτημα της απάντησης στην επιθετική πολιτική του ΠΑΣΟΚ.

Μέσα στους ίδιους τους χώρους το δυνάμωμα της ΔΑΠ τα προηγούμενα χρόνια και η συνεργασία ΠΑΣΠ -ΔΑΠ ήταν άλλος ένας παράγοντας εσωτερικής υπονόμευσης του φοιτητικού συνδικαλισμού: με την αποκλειστική μετάθεση του κέντρου βάρους των αποφάσεων στη συνδιοίκηση, τη διάλυση γενικών συνελεύσεων, την αδρανοποίηση των ήδη γραφειοκρατικοποιημένων Διοικητικών Συμβουλίων, την παραπέρα σαλαμοποίηση του φοιτητικού κινήματος με την προώθηση του σπασίματος των συλλόγων σε μικρότερους με βάση τη συγκρότηση των νέων τμημάτων των σχολών.

Τα όρια της ρεφορμιστικής πολιτικής

Η αριστερή στροφή μέσα στους εκπαιδευτικούς χώρους στάθηκε μια πρόκληση απέναντι σ' αυτή την αθλιότητα. Η αυθόρμητη διάθεση να κοντραριστεί η θατσερική πολιτική του ΠΑΣΟΚ μέσα κι έξω απ' τις σχολές έδωσε κάποια πνοή στις γενικές συνελεύσεις και τις κινητοποιήσεις των συλλόγων. Σε κάποιες στιγμές ξεπέρασε τον ασφυκτικό έλεγχο του ρεφορμισμού, είτε με πιο οργανωμένο τρόπο (κατάληψη της ΣΤΕΦ στα ΤΕΙ), είτε με πιο εκρηχτικό και αυθόρμητο (διαδηλώσεις για τη δολοφονία του Καλτέζα).

Στις εκλογές φάνηκε ποιος ήταν ο μεγάλος ωφελημένος αυτής της αριστερής αποδέσμευσης απ' τα οράματα της Αλλαγής. Ήταν η ρεφορμιστική αριστερά, η ΚΝΕ και καθόλου ο Ρήγας Φεραίος. Οι λόγοι βρίσκονται και στην ίδια την κατάσταση του κινήματος και της αριστεράς του, αλλά και στην ίδια την συγκυρία.

Η ΚΝΕ κατάφερε να εμφανιστεί σαν πόλος συσπείρωσης έχοντας διατηρήσει σημαντικούς δεσμούς με το φοιτητικό στρώμα, έλεγχο πάνω στα γραφειοκρατικά όργανα και προτείνοντας τον εαυτό της σαν τον συνδετικό κρίκο με το επανεμφανιζόμενο εργατικό κίνημα. Ακριβώς αυτή η γραφειοκρατική σύνδεση που πρόβαλε απ' τη μεριά της με το εργατικό κίνημα, της έδωσε τη δυνατότητα να εκφράσει τη δυσαρέσκεια μέσα στις σχολές, όχι προωθώντας τους αγώνες, αλλά δίνοντας την ψευδαίσθηση ότι με τις συνεργασίες των διάφορων συνδικαλιστικών σφραγίδων τα πράγματα πάνε μπροστά. Την ίδια ώρα η αναπροσαρμογή της πολιτικής της στην απόκρουση των βαρών της κρίσης, στα ζητήματα της ανεργίας και των περικοπών των δαπανών, την έφεραν σε θέση κοντινή με το αριστερό ακροατήριο των σχολών.

Το άλλο πόδι του ρεφορμισμού άρχισε να κουτσαίνει καθώς ο Ρήγας με τον προσανατολισμό που είχε για "άνοιγμα των φοιτητών σε ζητήματα ποιότητας ζωής, στα κοινωνικά κινήματα", έχοντας καμιάν αναφορά στην άξεστη και χωρίς κουλτούρα εργατική τάξη που εξαφανιζόταν εξάλλου, εκφράζοντας πιο πολύ τις χρυσές προσδοκίες ενός τεχνοκρατικά επηρεασμένου κομματιού στις σχολές, έμεινε έξω απ' τις αναζητήσεις του αριστερού κομματιού. Άλλες φορές πάλι προσπάθησε να πλησιάσει τις ευαισθησίες του αριστερού κομματιού (καταστολή, πρυτανικές εκλογές) με αποτέλεσμα να έχει αρκετούς εσωτερικούς κλυδωνισμούς και αποχωρήσεις, σε μια πε-

ρίοδο οξυμένης αντιπαράθεσης στο κόμμα τους για το μέλλον της ευρωκομουνιστικής ανανέωσης.

Όμως η ηγεμονία των ρεφορμιστών της ΚΝΕ πάνω στις περσινές κινητοποιήσεις και στην αριστερή κινητικότητα έχει δείξει πια τα όριά της. Δε φτάνει πια ο μαχητικός τσαμπουκάς, αλλά χρειάζεται μια πολιτική που να μην αυτοϋπονομεύεται, για να συγκροτηθεί αντίσταση στην αστική επίθεση μέσα κι έξω απ' τις σχολές. Η υποταγή της ΚΝΕ στην πολιτική της αναβάθμισης υπονόμευσε ήδη τη δυνατότητα αγώνων.

> κατάρτιση.
> Η νεολαία που αγωνίζεται για την αυριανή σοσιαλιστική Ελλάδα, που θέλει ν' απαλλάξει την εργασία από τα καπιταλιστικά δεσμά και την εκπαίδευση από την υποβάθμιση και τους ταξικούς φραγμούς, πρέπει να πρωτοπορεί από **ΣΗΜΕΡΑ** και στον αγώνα της μόρφωσης και της εξειδίκευσης.
> Δεν βλέπω να ενθουσιάζεστε και τόσο. Αλλά σ' αυτό το Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας θα επιμείνει.

Τη στιγμή που ο Τρίτσης επιβάλλει περικοπές στους εισακτέους, η απάντηση είναι η σιωπηρή αποδοχή αυτής της επίθεσης. Ξεχάστηκαν οι παλιότερες θέσεις που είχαν για άρνηση μείωσης του αριθμού εισακτέων και προσαρμόστηκαν ήσυχα κι απλά στις απαιτήσεις αναβάθμισης (βλέπε περικοπών) που ζήτησαν οι πρυτάνεις τους, όπως ο Βουδούρης, ο Σταθόπουλος, ο Φατούρος κ.ά.

Απ' την άλλη, όταν τα αιτήματα για δαπάνες μπαίνουν στην πράξη κατεβαίνοντας από το νεφελώδες 15%, η προτεραιότητα δίνεται στις δαπάνες για την ομαλή λειτουργία του εκπαιδευτικού μηχανισμού κι όχι για τις οικονομικές ανάγκες των φοιτητών. Ο Γεωργόπουλος, εκπρόσωπος της ΚΝΕ στο Κ.Σ. της ΕΦΕΕ, είπε στη συζήτηση γιά τα προβλήματα σίτισης-στέγασης ότι "αν δοθούν κάποιες δαπάνες για μας η προτεραιότητα είναι να πάνε στην υλικοτεχνική υποδομή και να λειτουργήσουν οι σχολές".

Φαίνεται ότι πολλά διδάχτηκαν απ' τη συμμαχία με τους καθηγητές, οι οποίοι όλη την προηγούμενη χρονιά μοχθούσαν για να κρατήσουν ανοιχτά και να εκσυγχρονίσουν τα πανεπιστήμια, αδιαφορώντας βέβαια για τα προβλήματα σίτισης-στέγασης των φοιτητών.

Στη φετινή χρονιά άλλη μια διαδικασία θα δημιουργήσει προβλήματα στις σχέσεις της ΚΝΕ με τον νεοδιαμορφωμένο αριστερό κόσμο στις σχολές. Ο κατακερματισμός των εργατικών αγώνων και η συγκράτηση της μαχητικής διάθεσης για σύγκρουση με την πασοκική πολιτική, είτε πρόκειται για το κλείσιμο των προβληματικών επιχειρήσεων είτε για το πάγωμα των συλλογικών συμβάσεων και του μεροκάματου είτε για τις επιθέσεις στις πολιτικές και συνδικαλιστικές ελευθερίες του κινήματος, δημιουργούν συνθήκες ύφεσης του μαζικού κινήματος. Έτσι η γραφειοκρατική σύνδεση με την εργατική τάξη που η ΚΝΕ παρουσιαζόταν σαν ιμάντας της και ανάπτυξε την επιρροή της μέσα απ' αυτή, δε θα λειτουργεί πια με την ίδια ευκολία.

Το αποτέλεσμα αυτών των εξελίξεων, έστω κι αν προσωρινά επιχειρηθεί μια επιθετική πολιτική φοιτητικής διαμαρτυρίας από τους ρεφορμιστές, θα είναι το άνοιγμα μιας διπλής διαδικασίας μέσα στο αριστερό κομμάτι. Απ' τη μια οι πιέσεις για μια πιο μετωπική σύγκρουση με την πασοκική πολιτική θα αναζητούν άλλη πολιτική διέξοδο κι απ' την άλλη ένα κομμάτι θα σπρώχνεται σε μιαν απελπισμένη υποταγή στην καθημερινότητα της μιζέριας και της σχολιοποίησης. Αυτή η τάση για εξατομίκευση ή ακόμη και για αναζήτηση υποκατάστατων μπορεί να αποδειχτεί καταστροφική για τις ελπίδες που φούντωσαν με την εμφάνιση της αριστερής στροφής.

ΕΦΕΕ και στεγαστικό

Κι αυτό δεν είναι κάτι που θα κριθεί στο μακρινό μέλλον. Ήδη στο Κ.Σ. της ΕΦΕΕ οι παρατάξεις άρχισαν να διαπραγματεύονται "μαχητικές" ταχτικές για το ξεκίνημα της χρονιάς, προσδοκώντας βέβαια η κάθε μια διαφορετικά πράγματα. Ποιός θα είναι ο αντιπολιτευόμενος συνομιλητής του Τρίτση; Ποιές συνεργασίες θα ηγεμονεύσουν πάνω στη γραφειοκρατική εκπροσώπηση του κινήματος; Είναι ερωτήματα για τα οποία η κάθε παράταξη θα ήθελε το μεγαλύτερο δικό της ρόλο στην απάντησή τους. Ιδιαίτερα για τους ρεφορμιστές η επερχόμενη αναμέτρηση στις δημοτικές εκλογές είναι το κοινό σημείο αναφοράς τους, χωρίς όμως τις εύκολες ενοποιήσεις λόγω των ξέχωρων κατεβασμάτων τους στην Αθήνα.

Η αντιπολιτευτική στροφή της ΠΑΣΠ με τις προτάσεις για καταλήψεις κτιρίων για στεγαστικά προβλήματα δημιούργησε έντονο πονοκέφαλο στην ΚΝΕ. Με ποιό τρόπο θα εξακολουθεί να κρατά την αποκλειστικότητα στη γραφειοκρατική εκπροσώπηση της φοιτητικής δυσαρέσκειας, τώρα που η ΠΑΣΠ "προσχωρεί" στο μέτωπο μιας "ελεγχόμενης" αναταραχής; Και την ίδια ώρα, πώς σε μια προεκλογική περίοδο θα κερδηθεί η αριστερή κινητικότητα για τη συμπαράταξη και δε θα χαριστεί στον Φιλίνη του "εσ";

Για την ΚΝΕ οι όποιες συνεργασίες δεν της ανοίγουν ευοίωνες προοπτικές. Δεν μπορεί όμως να τις αποφύγει εύκολα γιατί αυτά δε συμβαίνουν στο κενό. Οι πιέσεις πάνω της (αλλά και μέσα της) λειτουργούν από έναν ολόκληρο κόσμο, που βλέπει να τούρχονται κατακέφαλα όλο και περισσότερες επιθέσεις — νέα λιτότητα, πανάκριβα νοίκια, αυταρχικά μέτρα πειθάρχησης στις σχολές—κι ο οποίος δεν έχει χάσει τις ελπίδες του απ' τις κινητοποιήσεις. Γιαυτό άλλωστε κι η ΚΝΕ στριμώχνεται απρόθυμη να δεχτεί τις καταλήψεις κτιρίων για το στεγαστικό.

Οι συσπειρώσεις

Μέσα σ' αυτές τις συνθήκες, οι αριστερές συσπειρώσεις δε δείχνουν να έχουν καν τα στοιχειώδη αντανακλαστικά απέναντι σ' αυτή την αριστερή στροφή και τις αυξημένες δυνατότητες μαζικής απεύθυνσης που δίνει. Η αύξηση της εκλογικής τους επιρροής στις τελευταίες εκλογές, δεμένη και με μια γεωγραφική επέκταση της παρουσίας τους (κατεβάσματα σε περισσότερες σχολές και πόλεις) δεν είναι και τόσο αντίστοιχη με τη συγκρότησή τους. Στο λεγόμενο συντονιστικό της Αθήνας, τις "Αριστερές Συσπειρώσεις Φοιτητών", οι συντονιζόμενοι συνδικαλιστές που πολύ λίγες σχέσεις έχουν με τις συσπειρώσεις των σχολών τους, δεν δείχνουν να είναι σε θέση να διαμορφώσουν μια πολιτική στάση σε αναφορά με την αριστερή πολιτικοποίηση της περιόδου. Μη βλέποντας την αναγκαιότητα σύνδεσης με το εργατικό κίνημα, μένοντας σε μια φοιτητοκεντρική πρόταση στυλ προγράμματος παράταξης, χωρίς να μπαίνει στον κόπο να ιεραρχήσει στόχους και να προτείνει ταχτικές παρέμβασης, που πάντα βλέπει το κίνημα και τις δυνατότητές του να είναι ο εαυτός μας — το υποκείμενο — και η δυναμική του — η δικιά μας υποκειμενική διάθεση και κατάσταση — περιθωριοποιείται όλο και περισσότερο. Για το στεγαστικό, ακούστηκαν απόψεις του στυλ "δεν μπορούμε να κάνουμε εμείς τις καταλήψεις γιατί είμαστε σε μιαν άσχημη κατάσταση σαν "χώρος" και εξάλλου... δεν είμαστε άστεγοι" ("Ρήξη"), μέχρι του ότι "δεν διαπραγματευόμαστε την πρόταση της ΚΝΕ γιατί είναι εκ του πονηρού κι αν εμείς στηρίξουμε αριστερή πλειοψηφία στο Κ.Σ. της ΕΦΕΕ, βρισκόμαστε σε μια κακή κατάσταση, η ΚΝΕ θα καθορίσει τις καταλήψεις. Ας πάρει απόφαση μαζί με την ΠΑΣΠ" (ομάδα Ασυνέχεια).

Σήμερα η ανασύνταξη της αριστεράς του φοιτητικού κινήματος στις σχολές, μπορεί να στηριχτεί πάνω στη δραστηριοποίηση και την κινητοποίηση όλου εκείνου του κόσμου που προσπαθώντας να συγκρουστεί με τις πασοκικές επιλογές, φρενάρεται απ' τη συμβιβαστική λογική των ρεφορμιστών και οδηγείται στην παθητικότητα. Η αποδέσμευσή του απ' τη ρεφορμιστική χειραγώγηση μπορεί να βρει θετική διέξοδο μόνο στην εμφάνιση μιας επαναστατικής αριστεράς που θα πάρει την πρωτοβουλία συγκρότησης μετώπων αντιπαράθεσης με το ΠΑΣΟΚ, το υπουργείο και τους πρυτάνεις.

Η ανασυγκρότηση των φοιτητικών συσπειρώσεων αυτή την περίοδο προϋποθέτει ριζική αλλαγή του προσανατολισμού τους. Παραμένοντας σ' ένα φόρουμ συζητήσεων της άκρας αριστεράς κι ανταλλαγής αφηρημένων αντικαπιταλιστικών ιδεών δεν πάνε και πολύ μακριά

Έτσι οι όποιες συζητήσεις σ' αυτή την περίοδο, χρειάζεται να προσανατολίζονται στη συγκεκριμενοποίηση μιας απόπειρας πλατειάς απεύθυνσης για τη συγκρότηση μετώπων σύγκρουσης με το ΠΑΣΟΚ.

Η πρόταση που καταθέσαμε στο τριήμερο των συσπειρώσεων στη Θεσσαλονίκη την περασμένη άνοιξη και που κυκλοφόρησε σε σχετική έκδοση της ΟΣΕ* πιστεύουμε ότι παραμένει επίκαιρη:

"... Δεν είναι αρκετό για την συγκρότηση μιας αριστεράς η ύπαρξη μιας αντικαπιταλιστικής πρότασης διεξόδου απ' την κρίση. Χρειάζεται η ζωντανή αναφορά σ' αυτή σε στενή σύνδεση με τις αναζητήσεις και τους αγώνες που αναπτύσσονται. Η αριστερά του φ.κ. μπορεί να διεκδικήσει την πρωτοβουλία μιας αντιπολίτευσης από ταξική σκοπιά στις καπιταλιστικές επιθέσεις μέσα κι έξω απ' τις σχολές, μόνο στο βαθμό που θα προσπαθήσει να παρέμβει συγκεκριμένα στη συγκυρία. Για να κινηθεί έξω από τον γραφειοκρατικό έλεγχο των ρεφορμιστών και σε αντιπαράθεση με τον συντηρητισμό χρειάζεται να καταχτήσει διαφορετικό ιδεολογικό αλλά και πολιτικό προσανατολισμό, να επεξεργαστεί μια τακτική για το κίνημα που να απελευθερώνει την δυναμική-του ανοίγοντας μέτωπα ενάντια στην αστική διαχείριση.

ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΤΗΣ ΤΑΞΙΚΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ — ΝΑ ΑΡΝΗΘΟΥΜΕ ΚΑΘΕ ΘΥΣΙΑ ΓΙΑ ΕΝΑ ΠΤΥΧΙΟ ΑΝΕΡΓΙΑΣ

• Το αριστερό κίνημα μέσα στις σχολές πρέπει να εναντιωθεί στις περικοπές του φοιτητικού πληθυσμού, που προωθούνται με τα κλεισίματα των σχολών και την άρνηση εγγραφής πρωτοετών. Στα αστικά όνειρα για "αναβαθμισμένα πτυχία των λίγων εκλεκτών" να αντιπαραβάλουμε το δικαίωμα της ελεύθερης πρόσβασης όλων σ' όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Γι αυτό είμαστε αντίθετοι με κάθε μέτρο εντατικοποίησης των σπουδών, κόψιμο των εξεταστικών περιόδων, δημιουργίας νέων επιπέδων ταξικής επιλογής όπως είναι τα μεταπτυχιακά. Όλα αυτά δυναμώνουν τον ανταγωνισμό και τη διάσπαση της νεολαίας.

• Ταυτόχρονα το αριστερό κίνημα πρέπει να εναντιωθεί στην προσπάθεια να φορτωθούν οι ίδιοι οι φοιτητές και οι σπουδαστές το κόστος σπουδών. Ενάντια στη μιζέρια της καθημερινής ζωής, που επιβάλουν οι περικοπές στις (ήδη περιορισμένες) δαπάνες για σίτιση και στέγαση, πάλη για να πέσουν τα βάρη της κρίσης στο κράτος, διεκδικώντας ελεύθερη σίτιση και στέγαση.

• Ενάντια στη διάσπαση της νεολαίας σε εργαζόμενους-άνεργους-πτυχιούχους-αποτυχημένους, κοινοί αγώνες μαζί με τους εργάτες ενάντια στη λιτότητα και την

ανεργία. Διεκδικώντας 35ωρο, αυξήσεις, απαλλοτρίωση χωρίς αποζημίωση των εργοστασίων που κλείνουν, επίδομα ανεργίας χωρίς προυποθέσεις.

• Στο μέτωπο της καταστολής, που η πασοκική πολιτική την έχει ιδιαίτερα ανάγκη γιανα επιβάλει τα μέτρα λιτότητας, να παλέψουμε για την διάλυση των ΜΑΤ και των ΜΕΑ, για τον αφοπλισμό της αστυνομίας, για την κατοχύρωση του άσυλου γι αυτούς που χτυπιούνται απ' την αστυνομική καταστολή χωρίς το δικαίωμα των πρυτάνεων και του υπουργείου Δημόσιας Τάξης ή της όποιας επιτροπής ασύλου να το καταργεί κλείνοντας τις σχολές.

• Ένα τέτοιο κίνημα δεν βάζει σαν στόχο-του τη βελτίωση του πανεπιστήμιου, ούτε εξαντλείται σε συνδικαλιστικές μάχες υπεράσπισης του φοιτητικού πληθυσμού από τις επιθέσεις τις κυβέρνησης. Στόχος-του είναι η σύνδεσή-του με τους αγώνες των εργατών και της νεολαίας στην κατεύθυνση ανατροπής του καπιταλισμού. Μοναδική απάντηση και διέξοδος στην κρίση της εκπαίδευσης και της οικονομίας είναι η επανάσταση και η εργατική εξουσία.

• Γι αυτό και η οργάνωση του κινήματος δεν μπορεί να στηριχτεί στην γραφειοκρατική δομή της ΕΦΕΕ, των Δ.Σ., των Επιτροπών Ετών.

Η πάλη για την άμεση δημοκρατία σε αντιπαράθεση με τη γραφειοκρατία και τις στημένες διαδικασίες, η πάλη για να παίρνονται και να υλοποιούνται οι αποφάσεις από τις ίδιες τις Γενικές Συνελεύσεις με άμεσα αιρετούς και ανακλητούς εκπροσώπους είναι σήμερα μια μάχη, που πρέπει να δοθεί.

• Σ' αυτή την πορεία, όπως άλλωστε έχει φανεί από την προηγούμενη πορεία του κινήματος, η αριστερά μέσα στις σχολές μπορεί να ανοίξει τέτοιου τύπου μέτωπα, μόνο μέσα κι από την δικιά-της συγκρότηση σε ομάδες και συσπειρώσεις στον ίδιο τον χώρος-της. "

Σ' αυτό τον προσανατολισμό έχουν ήδη κινηθεί οι συσπειρώσεις στην Πάτρα και μ' ένα αντίστοιχο πλαίσιο έκαναν την παρέμβασή τους στις εκλογές και στο συνέδριο της ΦΕΠΑΠ (Φοιτητική Ένωση Πανεπιστημίου Πατρών).

Αυτή η πρόταση δε διεκδικεί να είναι ένα άλλο πρόγραμμα, αλλά να εντοπίσει κάποιους κεντρικούς άξονες στην παρέμβασή μας. Σαφώς η προτεραιότητα στο άνοιγμα της χρονιάς πρέπει να πέσει στα ζητήματα σίτισης-στέγασης με δοσμένη τη φανταστική όξυνσή τους, χωρίς να υποτιμούνται και τα υπόλοιπα ζητήματα που έχουν να κάνουν με τον ενθρονισμό του Τρίτση και τις προτάσεις του να απομαζικοποιηθεί το πανεπιστήμιο. Το στοίχημα που παίζεται αυτή την περίοδο είναι το κατά πόσο θα καταφέρει η αριστερή πολιτικοποίηση, οι συσπειρώσεις και οι άλλες ομάδες της αριστεράς του φ.κ. να ξεπεράσουν το περσινό μούδιασμα και να διεκδικήσουν για το κίνημα και τον εαυτό τους την πρωτοβουλία στην πάλη ενάντια στο ΠΑΣΟΚ, αξιοποιώντας τις μεγάλες δυνατότητες της περιόδου.

Πετρος Κωνσταντινου

* Απόσπασμα απ' το φυλλάδιο "Για ένα αντικαπιταλιστικό φοιτητικό κίνημα, κομμάτι της ταξικής αντίστασης στην αστική διαχείριση της κρίσης μέσα και έξω απ' τα ΑΕΙ", σελ. 16.

Ενάντια: στη μείωση των εισακτέων
τις περικοπές
την αστυνόμευση
την ανεργία

ΓΙΑ ΜΙΑ ΜΑΧΗΤΙΚΗ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΙΚΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ

Εκτιμωντας οτι το να παραθεσει κανεις ζωντανα τα κομματια μιας δουλειας που εγινε, (αυτης που εκανε η Μαθητικη Πρωτοβουλια απο τα μισα, μεχρι τα τελη της περασμενης χρονιας) ειναι πιο χρησιμο και λειτουργικο αυτη τη στιγμη απο ενα συνολικο αρθρο για την κατασταση στο χωρο της εκπαιδευσης, τη γενικοτερη πολιτικη συγκυρια και τα καθηκοντα παρεμβασης, διαλεξαμε αυτη ακριβως την παρουσιαση της δουλειας με την ανατυπωση των προκυρηξεων.

Για να ολοκληρωθει ομως αυτη η παρουσιαση χρειαζεται αφενος να συνδεθουν με καποιο τροπο αυτα τα κειμενα να φανει η πολιτικη συνεχεια που υπηρξε σ'ολη την περιοδο, που κυκλοφορησαν, και αφετερου να σχηματοποιηθουν καποια συμπερασματα που μπορουν να γινουν "οδηγοι" για τη νεα χρονια.

Ετσι χρειαζεται να δουμε, οτι η δεξια στροφη στη διαχειριση της κρισης που χαρακτηρισε το ΠΑΣΟΚτο προηγουμενο διαστημα, δεν αφησε ανεπαφο το σχολειο. Οι αναγκη και για μια ιδεολογικη επιθεση δεμενη με αυτη των οικονομικων μετρων δειχνει το μετρο του τι συνεβη.

Ξεκαθαρα εμφανιζεται ο ρολος του σχολειου να περναει στα μυαλα των μαθητων την κυριαρχη ιδεολογια, οταν οι εκθεσεις τυπου "Ο επιμενων Ελληνικα", πανε σα χρυσωμενο χαπακι να εξωραισουν την αναγκη των καπιταλιστων για ανταγωνιστικοτητα των προιοντων τους (για περισσοτερη υπεραξια κλεμενη απο τους εργατες δηλαδη) στην παλη τους με τους αλλους καπιταλιστες. Και αν τα ιδεολογηματα υπερ των καπιταλιστων μια προηγουμενη περιοδο εμφανιζονταν και με λιγο προοδευτικο προσωπειο, και με λιγο Λαλιωτη, σημερα η απαντηση σε οσους αρνηθηκαν τη γελοια προβατοποιηση ηταν πολεμος αποβολων, τρομοκρατια της σχολικης ιεραρχιας, με δυο λογια κατασταλτικη αντιμετωπιση.

Ακομη πιο χυδαια, η αναδειξη του Βενιζελου σαν προτυπου και εθνικου ηγετη και ο υποχρεωτικος γιορτασμος του στα σχολεια , αναβιωνει τη διαπαιδαγωγηση στα "εθνικοπατριωτικα ηθη", σκορπαει το σωβινιστικο δηλητηριο, εμφανιζουν πιο καθαρα τι ρολο θελουν να παιξουν οι ηγετες μας στη σημερινη κριση και τι διεξοδο βλεπουν.

Η επιθεση ομως δεν ηταν μονο ιδεολογικη. Η αποχη στη Σιβυτανειδειο, η γενικη συνελευση και ολη η κινηση για δημιουργια ομαδας πρωτοβουλιας ξεκινησε σα συμπαρασταση στους ωρομισθιους, που για οικονομικους λογους ειχαν περικοψει τις ωρες τους. Ετσι εμφανιστηκε αμεσα και εντονα αν υπαρχουν περικοπες για την εκπαιδευση ή οχι.

Και το πιο χοντρο: λιγο πριν τις εξετασεις, σε συνθηκες, που κανεις δε μπορουσε να αντιδρασει, μειωνονται οι εισακτεοι κατα 5.500, ενω απο πισω χωρεια "φωτισμενων" πρυτανεων και καθε ειδους ψευτοδιανοουμενων τσιρακιων ζητανε κι'αλλη μειωση.

Αυτα για το ιστορικο. Τι χρειαζεται να κρατησει ομως κανεις για τη νεα χρονια; Το πιο βασικο ειναι το εξης: Αν και οι πιεσεις ειναι πολυ μεγαλες — μη ξεχναμε οτι για τη μειωση των απουσιων, την εντατικοποιηση, τη βαθμολογια δεν εχει αλλαξει τιποτα — και συνολικα αυτο που κυριαρχει ειναι η εξατομικοποιηση, οπως φανηκε και απο τις εξετασεις, οι αντιστασεις και η διαθεση για μια αγωνιστικη αντιπαραθεση υπαρχουν και ζητανε να εκφραστουν αλλα κυρια να πολιτικοποιηθουν. Σ'αυτο δε μπορουμε να ειμαστε απ'εξω.

Απο'δω περναμε στο δευτερο. Αν καποιος παρακολουθουσε τη γενικη συνελευση της Σιβυτανειδειου — ισως του μονου σχολειου που περυσι εφτασε κοντα σε μια μετωπικη αντιπαραθεση — θα καταλαβαινε οτι ουτε ενα κομματι αξεκαθαριστο πολιτικα και αδυναμο πρακτικα να αντιμετωπισει αγωνιστικα τα προβληματα μπορουσε να τραβηξει μπροστα τον αγωνα, ουτε και οι κνιτες που η λειτουργια τους ηταν καθαρα και ξαστερα πυροσβεστικη, γραφειοκρατικη και προορισμενη να ξεδοντιασει καθε κινητοποιηση, αφου στην πραξη: α) εναντιωνοταν στην καταληψη, β) προτειναν συμμαχιες οχι απο τα κατω με τα αλλα σχολεια και τους εργαζομενους στους γυρω Δημους, αλλα γραφειοκρατικες κουβεντουλες για κοινα ψηφισματα με δεκαπενταμελη και Δημοτικα Συμβουλια.

Θελοντας να ειμαστε μεσα στη διαδικασια οργανωσης και πολιτικοποιησης των αντιστασεων, θεωρωντας και τον εαυτο μας κομματι αυτης της κινησης, καταθετουμε εδω μια προηγουμενη δουλεια και διοργανωνουμε μια προπαγανδιστικη κινηση για τη μειωση των εισακτεων καλωντας οποιον θελει να συνεργαστει μαζι μας.

Μαθητική Πρωτοβουλία

Ο ΕΠΙΜΕΝΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΑΠΟΒΟΛΕΣ ;

Αυτό τον καιρο ερχεται σ'ολα τα σχολεια η καμπανια του ΠΑΣΟΚ "Ο επιμενων ΕλληΝΙΚΑ". Ολοι οι μαθητες καλουνται να γραψουν εκθεση μ'αυτο το θεμα,εκφραζοντας υποτιθεται ελευθερα τις αποψεις τους.Στο τελος οι "καλυτερες" εκθεσεις θα δημοσιευτουν και θα βραβευτουν με καμποσα λεφτα.Η καμπανια εμφανιζεται ως ευγενης και αθωα πρωτοβουλια που θελει να δωσει την ευκαιρια στους μαθητες να εκφραστουν για το πως θα σωσουν την οικονομια "μας" 'η ακομα και πως θα υποστηριχτουν οι ανεργοι νεοι.(Θυμηθειτε τον "εισαγομενο"). Ειναι ομως ετσι ;

Ολη αυτη η καμπανια ειναι στημενη και κατευθυνομενη απο την αρχη.Οι μαθητες ολης της χωρας πιεζονται να γραψουν μια προσωπικη "δηλωση πιστης" στις πιο αντιδραστικες και υπουλες πλευρες της πολιτικης των αφεντικων και της κυβερνησης τους:

Μας ζητουν να υποστηριξουμε πως "ολοι ζουμε στο ιδιο καραβι την Ελλαδα,που κινδυνευει απο την κριση και πως ολοι μαζι πρεπει να τη σωσουμε".Στο ιδιο λοιπον καραβι ζουν οι καπιταλιστες- οι βιομηχανοι,οι εμποροι,οι τραπεζιτες,οι εφοπλιστες - που ελισσομενοι μεσα στην κριση αυξανουν τα πλουτη τους, και στο ιδιο οι εργατες,οι ανεργοι, οι νεοι,που πληρωνουν ολα τα σπασμενα ; Τοτε οι απεργιες και οι διαδηλωσεις γιατι γινονται;

Μας ζητουν να πιστεψουμε πως για την κριση φταιει η ξενομανια και ο καταναλωτισμος του κοσμου ("παω και ταλληρο").Για ποιον καταναλωτισμο και ποια ξενομανια μας μιλανε,οταν μετα τα μετρα ολος ο κοσμος αναγκαζεται να περιοριστει στις απολυτως βασικες αναγκες,που ακομα και αυτες καλυπτονται ολο και πιο δυσκολα;Για ποιον καταναλωτισμο να συζητησει μια εργατικη οικογενεια,που σημερα για να επιζησει πρεπει να δουλευουν τουλαχιστον δυο και πολλες φορες τρια απο τα μελη της; Οσο γι'αυτους που μας ζητανε να τα πιστεψουμε ολα αυτα,ειναι γνωστο οτι δεν ζουν ακριβως με "ψωμι και ελια". Η "λιτοδιαιτη ζωη τους συμπληρωνεται με τις αγορες ορισμενων εκατονταδων αεροπλανων τανκς και καραβιων,με τον υπερσυγχρονο εξοπλισμο της αστυνομιας,με τα ηλεκτρονικα συστηματα φακελλωματος κλπ.

Μας ζητανε να δεχτουμε πως αν προτιμησουμε τα Ελληνικα προιοντα τα λεφτα ξαναγυρνουν σε μας και βρισκουν δουλεια οι ανεργοι που πολλαπλασιαζονται.Ομως μας κρυβουν ενα "μικρο" παραγοντα : Οτι ακριβως το ιδιο λενε οι κυβερνησεις στους εργατες και στην Αγγλια στην Γερμανια,στην Τουρκια και παντου.Ετσι προσπαθουν να κανουν την παλη εναντια στην ανεργια εναν εξοντωτικο αγωνα του τυπου "θανατος σου η ζωη μου"αναμεσα στα διαφορα κομματια των εργατων ολου του κοσμου.Εναν αγωνα,οπου αυτοι που δημιουργουν την ανεργια και την κριση μενουν απ'εξω: οι Ελληνες καπιταλιστες επενδυουν στη Μεση Ανατολη η την Αφρικη αν κρινουν οτι εκει τους συμφερει περισσοτερο. Οι Ελληνες εφοπλιστες χρησιμοποιουν ολες τις σημαιες του κοσμου,που τους εξασφαλιζουν μικροτερη φορολογια.Οι Ελληνικες τραπεζες εχουν τις καλυτερες σχεσεις με την Ελβετια...

Αυτη η καμπανια ειναι μια τεραστια και καθολου αθωα απατη.Προσπαθει να ενταξει ολους τους μαθητες στο αντιδραστικο σωβινιστικο παραληρημα μιας κυβερνησης που αυτοονομαζεται σοσιαλιστικη.Και το "Επιμενων ελληΝΙΚΑ" ειναι μονο μια πλευρα αυτης της ιδεολογικης επιθεσης.Ταυτοχρονα η χριστιανικη ορθοδοξια ξαναλουστραρεται σαν βασικο στοιχειο της "Εθνικης" ταυτοτητας.Η οικογενεια αναβαθμιζεται σαν λικνο επιβιωσης μεσα στην κριση.Η "μοναδικοτητα της φυλης" εξυμνειται : "ειμαστε εθνος αναδελφον" κραυγαζει ο προεδρος της Δημοκρατιας. "Πατρις ,Θρησκεια,Οικογενεια" και "Ελλας Ελληνων Χριστιανων" να ποιες ειναι οι ιδεολογικες αφετηριες του σημερινου συνθηματος "ο επιμενων ΕλληΝΙΚΑ" που μας ζητουν να αποδεχτουμε.

Υποτιθεται πως σ'αυτο το θεμα οι μαθητες θα ειχαν τη δυνατοτητα να εκφραστουν ελευθερα.Ομως και αυτη η ελευθερια αποδυκνειεται ψευτικη:

Στο 12ο Λυκειο Πετραλωνων το τριμελες αποφασισε να μην γραφει εκθεση σαν ενδειξη διαμαρτυριας για το θεμα,και ζητησε τη δυνατοτητα να ενημερωσει τους μαθητες για την αποψη του.Η απαντηση της διευθυνσης ηταν: αλλαγη σχολικου περιβαλλοντος για τον Προεδρο,τετραημερη αποβολη για τα αλλα δυο μελη.Το σχολειο κατεβηκε σε διημερη αποχη και θα συνεχισει την παλη για την ανακληση των ποινων.

Αυτη η σταση των μαθητων του 12ου Λυκειου Πετραλωνων ειναι υποδειγματικη: Πιστευουμε πως πρεπει να γινει προσπαθεια να μην γραφτει η εκθεση "ο επιμενων ΕλληΝΙΚΑ".Οπου αυτο δεν ειναι δυνατον πρεπει να γραφτουν υβριστικες εκθεσεις γι'αυτο το αθλιο συνθημα.Ικανοποιητικη εκθεση σ'αυτο το θεμα σημαινει ικανοποιητικο για την κυβερνηση επιπεδο αποδοχης του σωβινισμου και της κυριαρχης ιδεολογιας.

Η αποβολη των μαθητων στα Πετραλωνα συμπληρωνει την εικονα για τις διωξεις μαθητων αυτη την περιοδο.Αποβολες στη Γκραβα,στη Δαφνη,στον Πειραια,στο Μπραχαμι.Αποβολες για λογους συνδικαλιστικης δρασης,για διακινηση πολιτικων εντυπων και προκυρηξεων,για επισοδεια με τους καθηγητες,για σκουλαρικια η για "προκλητικη" εμφανιση κλπ.Η ελευθερια εκφρασης βρισκεται σε διωγμο μεσα στα σχολεια.

Το να την υπερασπισουμε σημαινει να κατακτησουμε τη δυνατοτητα να απανταμε σε ιδεολογικες προκλησεις του τυπου "Ο επιμενων ΕλληΝΙΚΑ".Σημαινει να κατακτησουμε τη δυνατοτητα να διακινουνται ελευθερα τα εντυπα και οι προκυρηξεις.Σημαινει να προστατεψουμε το δικαιωμα μας να καθοριζουμε την εμφανιση μας με βαση τις δικες μας προτιμησεις και οχι τα "ηθικα" κριτηρια των καθηγητων.Σημαινει να προστατεψουμε τη δραση μας μεσα στα σχολεια δινοντας καθε φορα μαζικη και μαχητικη απαντηση στις αποβολες.

ΕΧΟΥΜΕ ΛΟΓΟΥΣ ΝΑ ΕΠΙΜΕΝΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΝΙΚΑΜΕ ΣΤΟΥΣ ΔΙΚΟΥΣ ΜΑΣ ΑΓΩΝΕΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΙΚΕΣ ΜΑΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ. ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΤΙΠΟΤΑ ΚΟΙΝΟ ΜΕ ΤΟΥΣ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΤΕΣ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΤΟΥΣ ΝΑ ΜΕΓΑΛΩΣΟΥΝ ΤΑ ΚΕΡΔΗ ΤΟΥΣ.

ΜΕ ΑΠΟΧΕΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΛΗΨΕΙΣ ΑΠΑΝΤΑΜΕ ΣΤΙΣ ΑΠΟΒΟΛΕΣ

ΝΑ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΕΚΦΡΑΣΗΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ
27-1-86

Μαθητική Πρωτοβουλία

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

ΟΧΙ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

-ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΡΟΣΒΑΣΗ ΟΛΩΝ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ-

Η πρώτη πράξη του νεου-καί υποτίθεται αριστερού καί "αμφισβητία"- υπουργού Παιδείας Τρίτση,ήταν η μείωση κατά 11% των εισακτέων στά ΤΕΙ καί ΑΕΙ γιά φέτος.

Ετσι η κρίση λειτουργίας των ΑΕΙ και ΤΕΙ-κρίση πού οφείλεται κύρια στις περικοπές τού προυπολογισμού τους-μεσα στα γενικά πλαίσια τής λιτότητας-μπαίνει σε μιά κατεύθυνση "αναβάθμισης",σ'εκείνη ακριβώς τη κατεύθυνση πού πρότειναν οι πιό αντιδραστικοί "ορθολογιστές":"Να σπουδάζουν λιγότεροι-γιά να σπουδάζουν καλύτερα".

Μ'αυτό το τρόπο τα ΑΕΙ καί τα ΤΕΙ,μετα ίδια η καί λιγότερα κεφάλαια,μπορούν να ρυθμίζουν τη ροή της παραγωγής"ειδικευμένων ηλιθίων" πού θα καλύψουν αύριο τις ανάγκες τού καπιταλισμού σε στελέχη.Βέβαια αυτό θα το πετύχουν πετάγοντας ενα μεγαλύτερο κομάτι της νεολαίας έξω από την εκπαίδευση,κατευθείαν στη φρίκη της "ελεύθερης αγοράς εργασίας", στην ανεργία καί τη στρατιωτική θητεία.Αυτή η προοπτική αυξάνει τις ήδη τεράστιες πιέσεις πάνω στούς νέους καί θα επιτείνει τα φαινόμενα υποταγής καί αναζήτησης εξατομικοποιημένης σωτηρίας(περισσότερο διάβασμα,γλύψιμο κ.λ.π).

Ολα αυτά δεν αφορούν βέβαια τούς "ορθολογιστές"τεχνοκράτες μας.Αφορούν όμως εμάς τούς ίδιους καί είναι καιρός να ψάξουμε τις απαντήσεις μας έξω από τούς δρόμους πού μας υποδεικνύουν,έξω από τις απελπισμένες καί αδιέξοδες προσωπικές λύσεις,στη συλλογικότητα καί τη δύναμη ενός κινήματος της νεολαίας που να μπορεί να συντρίψει όλες αυτές τις επιθέσεις:

Οι περικοπές στις κοινωνικές υπηρεσίες δεν είναι"αντικειμενικά αναγκαίες". Οι περικοπές στην εκπαίδευση,στην υγεία,στις συγκοινωνίες,στη καθαριότητα κ.λ.π δε γίνονται γιατί "δέν υπάρχουν λεφτά".Γίνονται γιατί έτσι μεταφέρονται κεφάλαια από τη κάλυψη αναγκών της τεράστιας πλειοψηφίας είτε κατευθείαν στις τσέπες των καπιταλιστών("κίνητρα"κ.λ.π) είτε σε "τομείς-αιχμής",δηλαδή πιό ενδιαφέροντες γιά το κεφάλαιο(στρατός,τεχνολογικοί εκσυχρονισμοι κ.λ.π.

Ταυτόχρονα είναι ψέμα οτι οι περικοπές των εισακτέων γίνονται γιά να αντιμετωπιστεί η ανεργία. Πρώτα γιατί μ'αυτότο μέτρο ένα κομμάτι της νεολαίας σπρώχνεται κατ'ευθείαν στην ανεργία.Υστερα γιατί η ανεργία των πτυχιούχων δεν οφείλεται ούτε στόν αριθμό ούτε στη ποιότητα των πτυχίων,αλλά στη κρίση τής"ελεύθερης αγοράς" εργασίας πού λειτουργεί→

αποκλειστικά με τα κριτήρια τού κέρδους καί της συσώρευσης τού κεφάλαιου:π.χ. η μείωση των ωρών εργασίας και συνταξιοδότηση νωρίτερα θα αποσυμφορούσαν ολόκληρους κλάδους,θα έδιναν δουλειά σε χιλιάδες άνεργους καί καλύτερες συνθήκες γιά το κοινωνικό σύνολο.Αυτό σήμερα δε γίνεται όχι γιατί δεν μπορεί να γίνει αλλά γιατί δε συμφέρει τούς καπιταλιστές καί το κράτος τους.

Πρόκειται δηλαδή γιά μιά συνολική πολιτική απόφαση πού λέει οτι οι πολλοί θα υποφέρουν περισσότερο γιά να επιβιώσουν οι καπιταλιστές μέσα στή κρίση πού το ίδιο το σύστημα τους το ιδιο δημιούργησε.Το ίδιο πολιτική πρέπει να είναι καί η απαντησή μας:Καμμιά θυσία γιά τη σωτηρία ενός συστήματος σάπιου,άδικου,καταπιεστικού.Τη κρίση να φορτωθούν αυτοί πού τη δημιούργησαν καί όχι οί νέοι καί η εργατική τάξη.

Στό ζήτημα της περικοπής των εισακτέων η απάντηση μας θα πρέπει να ενοποιεί όλα τα κομμάτια της νεολαίας πού χτυπιούνται:μαθητές,σπουδαστές,φοιτητές,άνεργοι.Καί η μόνη απάντηση πού κινείται σε τέτοια κατεύθυνση ενάι η διεκδίκηση της ΕΛΕΥΘΕΡΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΟΛΩΝ Σ'ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΒΑΘΜΙΔΕΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ.

Ενα τέτοιο αίτημα δεν έχει τίποτα κοινό μετις δημαγωγίες των δεξιών,των οπαδών της "φιλελεύθερης"διεξόδου από τη κρίση.Μιάς διεξόδου πού όπου ακολουθήθηκε είχε τις εξης άμεσες συνέπειες:Κατακόρυφη άνοδος της ανεργίας των νέων,επιστροφής ενός μέρους της εκπαίδευσης στούς ιδιώτες;δημιουργία δηλ."εκλεκτών σχολείων" γιά τα τέκνα των "εκλεκτων οικογενειών" καί εγκατάλειψη της δημόσιας εκπαίδευσης μέσα απόσυνεχείς περικοπές.Ετσι η σημερινή στάση της ΜΑΚΙ είναι μιά σκέτη δημαγωγία πού προσπαθεί να βγάλει πολιτικά ωφέλη από ένα μέτρο οπου το ΠΑΣΟΚ έχει τη πλήρη κάλυψη τηςΝ.Δ.Ταυτόχρονα η σιωπή τού Ρήγα καί της ΚΝΕ δείχνει οτι σαυτό το μέτρο το ΠΑΣΟΚ έχει καί τη σιωπηλή κάλυψη ή τουλάχιστον την ανοχή των κομμάτων της παραδοσιακής αριστεράς.

Την ελεύθερη πρόσβαση όλων σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης μπορεί να διεκδικήσει μόνο ένα ζωντανό καί έξω από υποταγή στις κοινοβουλευτικές σκοπιμότητες κίνημα της νεολαίας.Ενα κίνημα πού να συνδέεται με το κίνημα των εργατών καί των άλλων εκμεταλευόμενων καί καταπιεζόμενων μαζών γιά τη συνολική ανατροπή τού καπιταλισμού,της σάπιας καί παράλογης αστικής κοινωνίας.

Ενακίνημα πού η νεολαία το έχει ανάγκη ΕΔΩ ΚΑΙ ΤΩΡΑ.

*ΟΧΙ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΚΟΠΕΣ
*ΟΧΙ ΣΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΙΣΑΚΤΕΩΝ

Μαθητική Πρωτοβουλία

ΝΑ ΑΝΤΙΣΤΑΘΟΥΜΕ ΣΤΙΣ ΑΠΟΒΟΛΕΣ

Τον τελευταιο καιρο εχουν πυκνωσει παρα πολυ οι αποβολες και οι κινητοποιησεις των μαθητων εναντια σ'αυτες. Στη Δαφνη, στα Πετραλωνα, στην Γκραβα, στα Πατησια, στη Νικαια οι αποβολες πεφτουν βροχη. Με αφορμες οπως "χουλιγκανισμοι" μαθητων σε σχολικο αγωνα, αρνηση μαθητων να γραψουν εκθεση με θεμα το γνωστο χυδαιο συνθημα της κρατικης προπαγανδας "ο επιμενων ελληνικα", λογομαχια μαθητων, ή αυθαδεια απεναντι στο Λυκειαρχη, οι διευθυνσεις των σχολειων, και οι συλλογοι καθηγητων μοιραζουν απλοχερα αλλαγες σχολικου περιβαλλοντος. Περα ομως απο τις περιπτωσεις, που ειδαν το φως της δημοσιοτητας ο καθενας θα΄χει παρατηρησει στο σχολειο του μια φοβερη εξαρση της συχνοτητας των αποβολων. Απο την αυθαιρεσια του καθηγητη, που δινει μονοωρη γιατι κατα τη γνωμη του παρεμποδιζεις το μαθημα, μεχρι σοβαροτερες καμπανες με σκουλαρικια, αμπουλες, ή αντιμιλιες.

Και βεβαια ο καθενας θα απορει για τη βροχη των αποβολων και θα αναρωτιεται μηπως καποια επιδημια αποβολομανιας μαστιζει τους διευθυντες και τους καθηγητες των σχολειων. Βεβαια οι λογοι της εξαρσης των αποβολων δεν ειναι ουτε θεομηνιες, ουτε επιδημιες, αλλα καποια πολυ συγκεκριμενη πολιτικη επιλογη της Κυβερνησης.

Το συγχρονο δημοκρατικο σχολειο — οραμα για πολλα χρονια τοσο του ΠΑΣΟΚ, οσο και των δυο ΚΚΕ — εχει αγγιξει τα ορια του. Το σχολειο της σκληρης ταξικης επιλογης εχει εγκλωβισει τους μαθητες στη διαδρομη σχολειο—φροντιστηριο—σπιτι. Οι μαθητες καθημερινα μεσα απο την εντατικοποιηση, την καθηγητικη εξουσια, το ασφυκτικο οριο των 50 απουσιων, υποβαλλονται σε ενα σωρο θυσιες. Και ολες αυτες οι θυσιες για μια προοπτικη ακομα πιο μιζερη: τη μακροχρονη εξωντωτικη θητεια, την ανεργια ή για τους πιο τυχερους μια θεση στα μαραζωμενα παν/μια, οπου θα ανοιξει ενας νεος κυκλος σχολικης ζωης ή μια θεση στην παραγωγη, οπου ο νεος θα ειναι αντικειμενο αγριας εκμεταλλευσης απ΄τα αφεντικα. Αν σ'ολα αυτα προσθεσουμε και τα τελευταια οικονομικα μετρα της κυβερνησης, που δυσκολευουν ακομα περισσοτερο τη ζωη και τις προοπτικες των μαθητων, μπορει κανεις να καταλαβει οτι τα σχολεια ειναι "ηρεμα ηφαιστια, που μπορουν ομως οποιαδηποτε στιγμη να εκραγουν.

Η κυβερνηση γνωριζοντας πολυ καλα αυτη την κατασταση, εξαπολυει ενα μπαραζ αποβολων, θελοντας να δειξει οτι δε σηκωνει μυγα στο σπαθι-της. Θελει να δημιουργησει ενα κλιμα τρομοκρατιας, να καταστειλει πριν ακομα αυτες εμφανιστουν οποιεσδηποτε αντιδρασεις στην πολιτικη-της απο την μερια των μαθητων.

Ετσι χτυπαει καθε αυθορμητη "χαβαλετζηδικη" αντιδραση των μαθητων, ενω παραλληλα χτυπαει και τις πιο πολιτικες αντιδρασεις, ωστε να μην υπαρχουν οροι για τη συγκροτηση ενος ισχυρου μαθητικου κινηματος. Βλεπουμε να επισειονται βαριες ποινες για μαθητες, που κυκλοφορουν πολιτικα εντυπα μεσα στα σχολεια και να αποβαλλονται οι μαθητες, που προετρεπαν τους συμμαθητες-τους να μη γραψουν την εκθεση ο επιμενων Ελληνικα. Ενω δηλαδη η κυβερνηση φερεται σα θιασωτης της ελευθεριας της εκφρασης, στην πραξη την καταλυει. Πως μπορουν αλλωστε οι μαθητες να εκφραστουν ελευθερα οταν κρεμεται πανω απο τα κεφαλια-τους ο μπαμπουλας των αποβολων;

Οπωσδηποτε οι μαθητες δεν εχουν υποδεχτει με χαρα τις αποβολες. Μεχρι τωρα σε μεγαλο ποσοστο των αποβολων, που εχουν δοθει, εχουμε δει τους μαθητες να κινητοποιουνται εναντια-τους με αποχες. Οι αποχες αυτες ομως τις περισσοτερες φορες ειναι "αναιμικες" διαμαρτυριες, που κρατανε δυο εως τρεις ωρες και τελειωνουν χωρις να εχουν πετυχει το σκοπο-τους και χωρις να βαζουν το προβλημα συνολικα. Αυτο συμβαινει γιατι δεν υπαρχει ουτε μαθητικο κινημα, ουτε καποιες μορφες οργανωσης των μαθητων, αφου το 15μελες, που προβαλλεται σαν τετοια ειναι συνήθως ουρα των κινητοποιησεων. Και αυτο στις περιπτωσεις, που δεν κινειται ανοιχτα εναντιον-τους.

Μεγαλη ευθυνη εχει σ'αυτο και η ΚΝΕ η οποια εχει επιδοκιμασει πολλες φορες διαφορες αποβολες με πιο προσφατο παραδειγμα αυτο της Δαφνης. Οπου επιδοκιμασαν την αποβολη γιατι στρεφοταν εναντια σε "χουλιγκανς"...!

Εμεις ειμαστε αντιθετοι σε ολες τις αποβολες γιατι λειτουργουν σα φοβητρο για το μαθητικο κινημα. Γιατι ειναι νομιμοποιηση της αυταρχικοτητας των καθηγητων. Γιατι δεν θελουμε το σχολειο να επεμβαινει σε καθε σημειο της ζωης-μας. Οι λογικες, που θελουν να ποινικοποιουνται καποιες πραξεις των μαθητων, οταν ξεπερνουν καποιο οριο, μας βρισκουν επισης αντιθετους, γιατι κανεις δεν μπορει να κρινει ποτε ξεπερνιεται αυτο το οριο εκτος απο το κινημα.

Οι μαθητες εχουν χρεος να παλαιψουν εναντια στις αποβολες μαζικα και συντονισμενα. Να γινει συνθημα του μαθητικου κινηματος η καταργηση των αποβολων. Σε καθε συγκεκριμενη αποβολη να υπαρχει αμεση απαντηση με αποχη, που ζηταει την ανακληση των αποβολων. Να γινεται προσπαθεια για συντονισμενες κινητοποιησεις σε πολλα σχολεια με κοινα αιτηματα. Αν ολα τα σχολεια της Νικαιας κατεβουν σε αποχη με αιτημα την ανακληση των 69 αποβολων ειναι σιγουρο πως, και αυτες θα ανακληθουν και δεν προκειται να ξαναπεσει αποβολη στη Νικαια.

*** ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ ΣΤΟΥΣ ΣΥΜΜΑΘΗΤΕΣ ΜΑΣ ΠΟΥ ΑΠΟΒΑΛΛΟΝΤΑΙ * ΓΕΝΙΚΕΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΧΕΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΚΡΟΥΣΜΑ ΑΥΤΑΡΧΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΑΠΟΒΟΛΗΣ * ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΕΚΦΡΑΣΗ – ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΕΝΤΥΠΩΝ ΣΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ * ΝΑ ΚΑΤΑΡΓΗΘΟΥΝ ΟΙ ΑΠΟΥΣΙΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΟΒΟΛΕΣ**

24/2/86 Αθηνα   ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Μαθητική Πρωτοβουλία

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

ΟΣΟ ΔΕΝ ΑΝΤΙΣΤΕΚΟΜΑΣΤΕ ΣΤΙΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΙΜΑΣΤΕ ΟΛΟΙ ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΟΙ

Λιγες μερες εμειναν , πριν να οδηγηθουμε μαζικα στη λαιμητομο των εξετασεων. Εξετασεων που οποιο ονομα και μορφη κι αν παρουν δεν παυουν να αποτελουν εναν απο τους βασικους θεσμους του αστικου σχολειου , το οποιο μαζι με την οικογενεια προσπαθει να εμφυσησει στους νεους τη νοτροπια που επικρατει.

Ο μυθος ετσι, της επιλογης των ικανοτερων μεσα απο την "αντικειμενικη" διαδικασια των εξετασεων ειναι η αντιληψη που καλλιεργει η αστικη ιδεολογια, προκειμενου να συγκαλειψη το βαθια ταξικο χαρακτηρα της εκπαιδευσης της, που σκοπο εχει την αναπαραγωγη της εκμεταλευτικης - ιεραρχικης κοινωνιας.Ετσι ο ρολος που το εξεταστικο συστημα,ερχεται να παιξει δεν ειναι ο ελενχος των γνωσεων μας(που υποτιθεται οτι ολα αναγονται στις στις φυσικες ιδιοτητες , αναμεσα στους μαθητες) - πραγμα, αλλωστε, που δεν μπορει να αξιολογηθει - αλλα το καταποσο οκαθενας απο μας εχει ειδη μπει σε μια διαδικασια , ιδεολογικης υποταγης και αποδοχης των σχεσεων πειθαρχειας και ιεραρχειας. Το καταποσο

ο καθενασ μας αποδεχεται το διαχωρισμος "καλος"- "κακος" και οδηγηται με αυτο το τροπο στην αποδοχη των ιδιων των κοινωνικων ρολων που παραγει ηκαπιταλιστικη κοινωνια.
Η ιδια η σχολεικη ζωη μπροστα στις εξετασεις διαμορφωνεται εξουθενωτικη . Ομαθητης μοιραζεται στη διαδρομη σχολειο- φροντιστηριο- σπιτι, ξοδευοντας ολο το χρονο του για μελετη , που θα του χρησιμευσει μονο μεχρι τους διαγωνισμους και ποτε αλλωτε , ξεκομενος απο τον κοινωνικο του περιγυρο, απομωνομενος ετσι ωστε να δεχτει αποτελεσματικοτερα το ρολο που του επιφυλλασει το αστικο κρατος .
Καθε συλλογικοτητα καταρρει και ο καθενας μας οδηγειτε πληρως εξατομικευμενος στον πιο αγριο ανταγωνισμο : "ο θανατος σου , ηζωη μου" - μιας και ξερει πως οσο οι θεσεις θα ειναι περιορισμενες και τα κριτηρια επιλογης οξυμενα , παντα καποιοι θα μενουν "απ εξω"
Περα λοιπον απο καθε ειδους ψευδαισθηση, μετα απο το τελος του σχολειου τα αποτελεσματα των εξετασεων προσδιοριζουν κτρια δυο κομματια .Το ενα ειναι αυτο που καταφερνει να περασει τα κοσκινα της ταξικης επιλογης και εισαγεται στο ΑΕΙ , εχοντας να αντιμετωπισει ενα νεο "σχολικο " κυκλο σε ολη τη σαδιστικη μεγαλοπρεπεια του, με στοχο την αποκτηση ενος πτυχιου ανεργιας.
Το αλλο κομματι βρισκεται πεταγμενο εξω απ τα Πανεπιστημια, εχοντας να αντιμετωπισει αμεσα πια, τη μιζερια της ανεργιας , την αγρια εκμεταλλευση στη δουλεια. Αλλα και η κοινωνικη του ζωη θα ελεγχεται και θα αστυνομευται ασφυκτικα.
Τελος, αναποφευκτα υπαρχει για ολους μας, η προοπτικη δυο χαμενων χρονων απο τη ζωη μας στο στρατο, με τις πειθαρχικες ποινες, τα στρατοδικεια, την υποταγη στους ανωτερους, τη στερηση αδειας, τον εκμηδενισμο της προσωπικοτητας μας, που εχουν οδηγησει μεχρι τωρα εκατονταδες νεους στη τρελλα η στην αυτοχτονια.
Σε μια τετοια κατευθυνση ειναι φανερο πως κινειται και ο πασοκικος αντι-309 που εφαρμοζεται με την ουσιαστικη συναινεση και των αλλων κομματων προσπαθωντας να φορτωσει και στις πλατες της νεολαιας τα βαρη της κρισης του ελληνικου καπιταλισμου.
Μα ειναι καιρος πια, να δημιουργηθουν οι οροι εκεινοι που θα απελευθερωσουν οσες ζωντανες δυναμεις υπαρχουν. Γιατι οι μαθητες εχουν δικαιωματα που φυσικα δε περιοριζονται στις καλτερες συνθηκες ισοπεδωσης τους.
Εμεις παλευουμε εναντια στην εντατικοποιηση της σχολικης ζωης στη ταξικη επιλογη, διεκδικωντας ελευθερη προσβαση σε ολες τις βαθμιδες εκπαιδευσης. Εναντια στον αυταρχισμο και το καλουπωμα των μαθητων , διεκδικωντας ελευθερη διακινηση πολιτικων εντυπων καταργηση βαθμολογιας, οριου απουσιων, ποινολογιων.

Ολα αυτα μεσα στην προοπτική της ανατροπης του αστικου σχολειου, για ενα αντικαπιταλιστικο μαθητικο κινημα που να συνδεεται με τους συνολικους αγωνες της νεολαιας και της εργατικης ταξης.

Αθηνα, 19/5/86

ΜΑΘΗΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ

Η Νότια Αφρική μετά την Κατάσταση Έκτακτης Ανάγκης

Στις 12 Ιουνίου 1986, η κυβέρνηση Μπόθα επέβαλε σ' όλη τη Ν.Αφρική κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Δεκάδες οργανώσεις κηρύχτηκαν εκτός νόμου, επιβλήθηκε αυστηρή λογοκρισία, απαγορεύτηκε στους ξένους ανταποκριτές να μεταδίδουν νέα απ' τη χώρα, χωρίς την έγκριση της κυβέρνησης. Απαγορεύτηκαν οι συγκεντρώσεις και οι διαδηλώσεις. Εκατοντάδες αγωνιστές συλλήφτηκαν και πολλοί άλλοι ζουν στην παρανομία. Η αστυνομία έχει απεριόριστες δυνατότητες συλλήψεων και ερευνών χωρίς ένταλμα.

Διαμορφώθηκε μια νέα κατάσταση και αναδείχτηκαν νέα ερωτήματα.

— Πρόκειται για μιαν ήττα του κινήματος της έκτασης της ήττας της Πολωνικής Αλληλεγγύης ;

— Γιατί επιβλήθηκε η κατάσταση έκτακτης ανάγκης;

— Σε ποιά κατάσταση βρίσκεται σήμερα το κίνημα στη Ν.Αφρική;

Σ' αυτά τα ερωτήματα προσπαθούν να απαντήσουν τα άρθρα για τη Ν.Αφρική. Το πρώτο είναι μετάφραση από το Socialist Worker Review και γράφτηκε τον Ιούνιο. Το δεύτερο είναι γράμμα ενός αγωνιστή από τη Ν.Αφρική και δημοσιεύτηκε στην εφημερίδα Socialist Worker τον Αύγουστο του '86.

Καταπίεση και αντίσταση

Είναι πολύ νωρίς να πούμε αν η φοβερή καταστολή που επέβαλε το καθεστώς Μπόθα, ύστερα από την ανακοίνωση — στις 11 Ιουνίου — της κατάστασης έκτακτης ανάγκης, σημαδεύει ένα σημείο τομής του αγώνα στη Ν.Αφρική.

Αυτό που είναι καθαρό, παρά την αυστηρή λογοκρισία, τις μεγάλης έκτασης συλλήψεις συνδικαλιστών και πολιτικών και την αστυνομοκρατία, η απεργία που κηρύχτηκε στις 16 Ιουνίου, επέτειο της εξέγερσης του Σοβέτο, είχε τεράστια επιτυχία.

Γιατί το καθεστώς αντέδρασε τόσο σκληρά; Τουλάχιστον σύμφωνα με την εικόνα που έχει ο κόσμος έξω από τη Ν.Αφρική το γεγονός αυτό δείχνει μια στροφή. Τους μήνες Απρίλιο και Μάιο, φαινόταν ότι ο Μπόθα προχωρούσε την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων. Ετοιμάζονταν νομοσχέδια που καταργούσαν το εσωτερικό διαβατήριο, που παραχωρούσαν δικαιώματα ιδιοκτησίας στους μαύρους και έξω από την περιοχή τους. Ακόμα η κυβέρνηση έδειχνε να μην αντιτίθεται πια σε μια κοινή πολυφυλετική διοίκηση για τη διοικούμενη απ' τους λευκούς περιοχή του Νατάλ και την περιοχή των Κούα-Ζουλού.

Η λεγόμενη "Κούα-Νατάλ" επιλογή, αντιμετωπίζονταν σαν ένα πείραμα για τη συμμετοχή "μετριοπαθών" μαύρων ηγετών, όπως ο Γκάτσα Μπουτελέζι των Ζουλού, στην Εθνική Κυβέρνηση.

Στις 12 Μάη το καθεστώς αποφασίζει να μην προχωρήσει στις μεταρρυθμίσεις και να σκληρύνει τη στάση του. Καταλυτικό ρόλο σ' αυτή τη στροφή φαίνεται ότι έπαιξε η αποδοχή του Νέλσων Μαντέλα και του Εθνικού Αφρικανικού Κογκρέσου (A.N.C.) να διαπραγματευτεί με το καθεστώς.

Στο συνέδριο των χωρών της κοινοπολιτείας το '85, δημιουργήθηκε μια επιτροπή προσωπικοτήτων με στόχο την υποβοήθηση του διαλόγου των ενδιαφερομένων πλευρών. Οι προσπάθειες της επιτροπής να πείσει τον Νέλσων Μαντέλα και την εξόριστη ηγεσία του A.N.C. να διαπραγματευτεί με το καθεστώς, πέτυχαν. Ο Μπόθα βρέθηκε ξαφνικά αντιμέτωπος με την προοπτική κλιμάκωσης

της διαδικασίας των μεταρρυθμίσεων, στην οποία μάλιστα θα καθόταν στο ίδιο τραπέζι με τους ηγέτες του A.N.C. που τους είχε αποκηρύξει σαν "κομουνιστές" και "τρομοκράτες".

Για πολλούς λόγους αυτή η προοπτική ήταν αδιανόητη για τον Μπόθα. Η τεράστια υπεροχή του κατασταλτικού μηχανισμού σήμαινε ότι ακόμη δεν είχαν φτάσει στο δίλημμα: διαπραγμάτευση ή θάνατος (χωρίς αυτό να αποκλείει συνομιλίες με το A.N.C. στο μέλλον). Η στρατιωτική υπεροχή του καθεστώτος δεν στηρίζεται μόνο στα τανκς. Αντανακλά την κοινωνική συμμαχία της λευκής εξουσίας. Το μυστικό της κυριαρχίας του Εθνικού Κόμματος από το 1949 στηρίζεται στη συγκρότηση μιας συμμαχίας των καπιταλιστών και των μαζών που υπερασπίζονται τα προνόμια που έχουν σαν λευκοί.

Οι μεταρρυθμίσεις του Μπόθα ανταποκρίνονται στις νέες συνθήκες και την ανάγκη ενσωμάτωσης της μαύρης μεσαίας τάξης, ακόμη και τμημάτων της εργατικής τάξης στο καπιταλιστικό κράτος. Αυτή η προοπτική διατάραξε την εθνική ομοψυχία των λευκών, καθώς τμήματα της λαϊκής βάσης του Εθνικού Κόμματος έσπασαν απ' αυτό διαμαρτυρόμενα για τη διάβρωση των προνομίων τους. Σαν αποτέλεσμα η νοτιοαφρικανική άκρα δεξιά και τα τρία κόμματά της γνώρισαν μιαν αξιόλογη ανάπτυξη τα τελευταία χρόνια.

Στους κατασταλτικούς μηχανισμούς (αστυνομία, στρατός) οι απόψεις αυτές είχαν ακόμη μεγαλύτερη ανταπόκριση. Και η νομιμοφροσύνη και υπακοή αυτών των μηχανισμών είναι ζωτική για την επιβίωση του καθεστώτος. Ανταποκρινόμενο σε τέτοιου τύπου πιέσεις το καθεστώς σκλήρυνε τη στάση του.

Το στοιχείο όμως που αξίζει να εξεταστεί είναι κατά πόσο ισχύει η εχτίμηση του Μπόθα και της κυβέρνησης ότι ο συσχετισμός των δυνάμεων στη Ν.Αφρική έγερνε προς το μέρος τους και άρα τους ενθάρρυνε να επιβάλλουν την κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Το κύμα των εξεγέρσεων στις γειτονιές των πόλεων και οι συγκρούσεις συνεχίζονταν με την ίδια βιαιότητα από το Σεπτέμβρη του '84. Αυτή η παρατεινόμενη εξέγερση ήταν μια σημαντική διαφορά απ' την προηγούμενη εξέγερση του Σοβέτο.

Σε κάθε μεγάλη ανάπτυξή τους οι αγώνες φτάνουν σ' ένα κρίσιμο σημείο, όπου είτε το μαζικό κίνημα πάει αποφασιστικά μπροστά ή ηττιέται.

Στη Ν.Αφρική συνυπάρχουν στο κίνημα ουσιαστικά δύο ρεύματα, οι "λαϊκιστές" και οι "εργατιστές". Οι "λαϊκιστές" ιδιαίτερα το A.N.C. και οι οπαδοί του στο U.D.F., επιδίωκαν την "κυβέρνηση της πλειοψηφίας" στη βάση μιας ταξικής συμμαχίας που συμπεριλάμβανε όλους τους μαύρους, εργάτες και καπιταλιστές. Αντί να κινητοποιούν τη δύναμη της εργατικής τάξης ενάντια στο κράτος, βασίζονταν είτε στους αγώνες με κέντρο τη γειτονιά είτε στο αντάρτικο, που δεν μπορούσαν όμως να ανατρέψουν το κράτος του απαρτχάιντ.

Οι εργατιστές επηρεάζουν τη Συνομοσπονδία των Συνδικάτων (COSATU) παρόλο που όλο και πιο πολύ έχουν να αντιμετωπίσουν την πίεση των λαϊκιστών σε ζητήματα στρατηγικής. Έχουν συγκεντρώσει τις προσπάθειές τους στο να χτίσουν ισχυρό συνδικαλιστικό κίνημα, με την πεποίθηση ότι αυτό είναι αρκετό για να διασφαλιστούν τα συμφέροντα των εργατών. Αυτός ο προσανατολισμός τους έχει αφήσει χωρίς "γραμμή" στην αντιμετώπιση της πολιτικής αναταραχής στις γειτονιές.

Τα ανεξάρτητα συνδικάτα έχουν συμμετάσχει σε πολιτικές απεργίες. Αλλά δεν είναι στην προοπτική τους να ηγηθούν απ' τη σκοπιά της εργατικής τάξης στο γενικότερο πολιτικό αγώνα.

Το αποτέλεσμα είναι ένα κίνημα χωρίς κεντρικό προσανατολισμό. Το επίπεδο των αγώνων είναι πιο ψηλό στις πόλεις παρά στα εργοστάσια και τα ορυχεία. Νεαροί μαύροι, που ριζοσπαστικοποιήθηκαν απ' την εμπειρία των τελευταίων δύο χρόνων, έχουν πάρει μέρος σε ηρωικές συγκρούσεις με τις δυνάμεις καταστολής, συγκρούσεις που το κράτος με τον τεράστιο κατασταλτικό μηχανισμό κέρδισε. Η δύναμη της μαύρης εργατικής τάξης δεν κινητοποιήθηκε ενάντια στο κράτος των λευκών.

Σ' αυτές τις συνθήκες, δεν είναι παράδοξο που στις πόλεις υπάρχουν δείγματα μεταστροφής μιας μερίδας μαύρων ενάντια στους νεολαίους-αγωνιστές κι αυτό δίνει τροφή στην καθοδηγούμενη απ' το καθεστώς αναβίωση των φυλετικών αντιθέσεων.

Το φοβερό φυλετικό προγκρόμ στο Ντάρμπαν, που εξαπέλυσε ο Μπουτελέζι, είναι ένα δείγμα των κινδύνων που αναδείχνουν αυτές οι διαιρέσεις, εκτός αν οι δυνάμεις που αντιτίθενται στο καθεστώς, είναι σε θέση να τραβήξουν τις μάζες των μαύρων στον αγώνα.

Τι μεγέθους υποχώρηση για το κίνημα σημαίνει η επιβολή της κατάστασης έκτακτης ανάγκης;

Σίγουρα η 12 Ιούνη του '86 για τη Ν. Αφρική δεν είναι το ανάλογο του Δεκέμβρη του '81 στην Πολωνία. Οι συλλήψεις συνδικαλιστών φαίνεται ότι ήταν επιλεγμένες και σκόπευαν να αποδυναμώσουν τη γενική απεργία της 16 Ιούνη και όχι να διαλύσουν τα συνδικάτα. Ο κρατικός καπιταλισμός στην Πολωνία δεν μπορούσε να συνυπάρχει με αυθεντικά συνδικάτα. Στη Ν.Αφρική όμως, μεγάλα κομμάτια του κεφαλαίου θεωρούν ότι ο εκσυγχρονισμός της οικονομίας χρειάζεται το συνδικαλισμό των μαύρων εργατών, με την πρόβλεψη ότι θα είναι ενσωματώσιμος πολιτικά. Δεν φαίνεται πιθανό ότι ο Μπόθα θα εγκαταλείψει τη στρατηγική των μεταρρυθμίσεων τη στιγμή που αυτή αντανακλά τα συμφέροντα του μεγάλου κεφαλαίου.

Από το 1976 το καθεστώς αιωρείται ανάμεσα στη μεταρρύθμιση και την κα-

ταστολή, μη μπορώντας να ξεφύγει απ' το απαρτχάιντ, αλλά κάνοντας μικρές αλλαγές σ' αυτό. Το πόσο τα τελευταία μέτρα θα αποδυναμώσουν το κίνημα μένει να το δούμε σύντομα. Αυτό που είναι βέβαιο είναι ότι ο καπιταλισμός στη Ν.Αφρική θα αντιμετωπίσει κι άλλα κύματα λαϊκής εξέγερσης μέχρις ότου η συλλογική δύναμη της μαύρης εργατικής τάξης κινητοποιηθεί να τον ανατρέψει.

Αυτό απαιτεί μια πολιτική οργάνωση, ένα επαναστατικό σοσιαλιστικό κόμμα, που θα κατευθύνει τους εργατικούς αγώνες στην κατάκτηση της εξουσίας. Μέχρις ότου αναδειχτεί ένα τέτοιο κόμμα, η Ν.Αφρική θα αιωρείται ανάμεσα στο ρεφορμισμό και την επανάσταση.

Γράμμα απ΄ τη Ν. Αφρική

Δυο μήνες μετά την κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

Η επιβολή της κατάστασης έκτακτης ανάγκης ταρακούνησε το κίνημα αντίστασης. Τώρα όμως οι άνθρωποι αρχίζουν να κατανοούν τις επιπτώσεις και να ξαναοργανώνονται. Η νέα κατάσταση έχει αλλάξει τους τρόπους οργάνωσης και τα όρια του τι είναι σε θέση να κάνουν. Αλλά η δράση του κινήματος δεν έχει σταματήσει. Ο κόσμος είναι ακόμα αισιόδοξος, το ηθικό του δεν έχει πέσει. Είναι κοινή πεποίθηση ότι ο αγώνας πια δεν πρόκειται να σταματήσει. Αυτή τη φορά έχουμε πάει πολύ μακριά για να γυρίσουμε πίσω. Αν το καθεστώς εμποδίζει έναν τρόπο δράσης, θα βρούμε άλλους.

Ωστόσο η κατάσταση έκτακτης ανάγκης έδειξε τις αδυναμίες διαφόρων οργανώσεων τόσο του "λαϊκίστικου" ρεύματος που στηρίζεται στις γειτονιές, όσο και των συνδικάτων. Έχει σπρώξει τον κόσμο να σκεφτεί πολύ πιο σοβαρά τα λάθη που έγιναν και την ανάγκη για πιο ισχυρές μορφές οργάνωσης.

Το κράτος ελέγχει τις γειτονιές. Ένας απ' τους στόχους του κράτους ήταν να ξανακερδίσει τον έλεγχο στις γειτονιές των μαύρων. Σ' αυτό τον τομέα είχε αρκετές επιτυχίες.

Από τότε ακόμα που επιβλήθηκε η κατάσταση έκτακτης ανάγκης είχα την πεποίθηση ότι το κράτος δεν θα έβγαζε εκτός νόμου τα συνδικάτα, παρά το γεγονός ότι προσπάθησε να διαλύσει τις οργανώσεις που είχαν σαν βάση τις γειτονιές. Νομίζω ότι η κατάσταση έκτακτης ανάγκης ήταν ουσιαστικά μια αναγνωριστική επιχείρηση. Μια προσπάθεια με την καταστολή να απομακρύνει ανθρώπους από το κίνημα και να αδρανοποιήσει άλλους.

Θα υπάρξουν αγωνιστές που θα αφεθούν ελεύθεροι χωρίς όρους, άλλοι με σκληρούς όρους (απαγόρευση ανάμιξης σε οργανώσεις, διαδηλώσεις κλπ.) και άλλοι που θα φυλακιστούν. Μ' αυτό τον τρόπο θα προσπαθήσουν να ελέγξουν το κίνημα.

Είναι πιθανό πριν περάσει πολύς καιρός να ανακληθεί η κατάσταση έκτακτης ανάγκης. Άλλωστε με την υπάρχουσα νομοθεσία μπορούν να κάνουν την ίδια δουλειά. Επιπλέον συνεχίζουν να υπάρχουν διαφωνίες μέσα στην κυρίαρχη τάξη. Δεν τοποθετούνται όλοι ενιαία στην ανάγκη της κατάστασης έκτακτης ανάγκης.

ΤΟΥΤΟΥ ΚΑΙ ΜΠΟΥΤΕΛΕΖΙ

Είναι καθαρό ότι οι συνομιλίες με μαύρους ηγέτες που είναι διατεθειμένοι να το ακολουθήσουν, ενδιαφέρει πάρα πολύ το καθεστώς. Ενώ το κίνημα υποφέρει κάτω από την κατάσταση έκτακτης ανάγκης, ο Ντέσμοντ Τούτου βλέπει συχνά τον Μπόθα. Μάλιστα εμφανίστηκαν μαζί στην τηλεόραση. Αυτοί που τον ακολουθούν όμως μειώνονται σταθερά.

Νομίζω ακόμη, ότι είναι ζήτημα χρόνου για τον Γκάθα Μπουτελέζι, τον ηγέτη των Ζουλού, να φτάσει σε συμφωνία με το καθεστώς.

Η αδυναμία του κινήματος

Τα πρόσφατα γεγονότα έδειξαν καθαρά την αδυναμία της πολιτικής των "λαϊκιστών" (του Αφρικανικού Κογκρέσου και του Ενιαίου Δημοκρατικού Μετώπου). Την αδυναμία της στρατηγικής του πλατειού λαϊκού κινήματος που στηρίζεται στις γειτονιές και καθορίζεται από το Ενιαίο Δημοκρατικό Μέτωπο.

Πριν την κατάσταση έκτακτης ανάγκης η κυρίαρχη στρατηγική ήταν να κάνουμε τη χώρα "ακυβέρνητη" και να αναγκάσουμε το κράτος να διαπραγματευτεί με το Εθνικό Αφρικανικό Κογκρέσο. Τώρα είναι δύσκολο να συνεχίσει ο κόσμος να σκέφτεται με την ίδια στρατηγική. Προς το παρόν οι περισσότερες οργανώσεις που είχαν βάση τις γειτονιές σχεδόν δεν λειτουργούν. Έχουν συρρικνωθεί σε μικρές ομάδες και προσπαθούν να ξανασυνδεθούν με τα άλλα κομμάτια.

Όλη η αντίληψη του να κάνουμε τις πόλεις "ακυβέρνητες" στηρίζονταν σε ομάδες πίεσης, οι οποίες προσπαθούσαν να επιβάλλουν τη στρατηγική τους με τρόπο που τροφοδοτούσε αντιδράσεις. Δεν υπήρχε προσπάθεια σύγκλισης προς την κατεύθυνση δημιουργίας μαζικών δημοκρατικών οργανώσεων στις γειτονιές.

Πρόσφατα υπήρξαν στο Σοβέτο συγκρούσεις ανάμεσα στους μαύρους κατοίκους και τους μετανάστες εργάτες. Το πρόβλημα είναι ότι δεν καταβλήθηκε καμιά συστηματική προσπάθεια να οργανωθούν οι μετανάστες εργάτες. Αντιμετωπίζονται σαν ένα ακόμη τμήμα της "ευρύτερης κοινότητας".

Όμως παρά την υποχώρηση, νομίζω ότι η αντίσταση στις γειτονιές θα συνεχιστεί. Ένα μεγάλο κομμάτι της νεολαίας έχει πια μιαν αξιόλογη εμπειρία συγκρούσεων, έστω και στο επίπεδο του πετροπόλεμου και των κοκτέιλ-μολότωφ. Τώρα στις γειτονιές υπάρχουν περισσότερα όπλα. Όμως το Εθνικό Αφρικανικό Κογκρέσο φαίνεται ότι φοβάται να ξεπεράσει το στάδιο των μικρών αντάρτικων ομάδων — κι αυτό θα συμβεί σε περίπτωση που δεν θα ελέγχει τους ένοπλους.

Τα συνδικάτα

Στα εργατικά συνδικάτα η κατάσταση είναι διαφορετική, αν και υπάρχουν διαφορές ανάμεσά τους Τα περισσότερα από τα συνδικάτα που ήταν συνδεμένα με το Ενιαίο Δημοκρατικό Μέτωπο και ήταν οργανωμένα σε τοπική και όχι εργοστασιακή βάση, έχουν σταματήσει να λειτουργούν. Τα σωματεία αυτά στηρίζονταν κυρίως στους επαγγελματίες συνδικαλιστές κι απ' τη στιγμή που αυτοί συλλήφτηκαν το σωματείο έπαψε να λειτουργεί. Όμως τα μεγαλύτερα συνδικάτα, όπως αυτά των εργατών μετάλλου, των εργατών ορυχείων κλπ., συνεχίζουν να λειτουργούν. Υπάρχουν δυσκολίες στο να συνεδριάσουν τα ανώτερα όργανά τους γιατί οι περισσότεροι εκλεγμένοι ηγέτες τους είναι στην παρανομία.

Τα σωματεία αυτά που έχουν ισχυρές οργανώσεις στα εργοστάσια και λειτουργούν με αντιπροσώπους τμημάτων, συνεχίζουν να έχουν δράση, παρά το γεγονός ότι οι περισσότεροι ηγέτες τους είναι στην παρανομία ή έχουν συλληφτεί.

Μετά το αρχικό σοκ που προκάλεσε η κατάσταση έκτακτης ανάγκης, οι αγωνιστές προσπαθούν να στηριχτούν ξανά στα πόδια τους. Ωστόσο τα πράγματα είναι ακόμα συγκεχυμένα.

Στα συνδικάτα πολλοί αρχίζουν να συνειδοποιούν ότι δεν μπορούν να δράσουν εντελώς νόμιμα. Ακόμα ένας μεγάλος αριθμός συνδικαλιστών κατανοεί την αναγκαιότητα ότι πρέπει να συνεργαστεί με τους επαναστάτες σοσιαλιστές.

Οργανωτικά ο κόσμος θέλει να κάνει ένα βήμα πέρα από τα συνδικάτα και έχει ανοίξει η συζήτηση για κάτι περισσότερο από το σωματείο.

Αυτοί που δεν κατανοούν αυτή την ανάγκη είναι και οι πιο απαισιόδοξοι, ενώ βλέπουν ότι το κράτος είναι ικανό να περιορίσει τη δραστηριότητα των συνδικάτων.

Οι εργάτες στα μεγαλύτερα συνδικάτα είναι σε καλύτερη κατάσταση, κυρίως εξαιτίας της συστηματικής οργανωτικής δουλειάς που οι "εργατιστές" έκαναν σ' αυτά. Έχουν μεγαλύτερη αυτοπεποίθηση και εμπιστοσύνη στη δυνατότητά τους να παλαίψουν και να κερδίσουν.

Οι εργάτες σ' αυτά τα συνδικάτα δεν είναι τόσο απαισιόδοξοι, όσο εκείνοι που ανήκαν σε συνδικάτα κυριαρχούμενα από το Ενιαίο Δημοκρατικό Μέτωπο, τα οποία έχουν διαλυθεί. Τα συνδικάτα στα οποία κυριαρχούσαν οι "εργατιστές" έχουν επιβιώσει. Ο λόγος είναι ότι σ' αυτά οι ίδιοι οι εργάτες είναι ικανοί να πάρουν πρωτοβουλίες και να αναλάβουν την οργάνωση των αγώνων ακόμα και όταν οι ηγέτες τους δεν είναι εκεί.

Νομίζω ότι πολλοί εργάτες θα συρθούν πίσω από το Εθνικό Αφρικανικό Κογκρέσο, όμως ένα μικρότερο κομμάτι έλκεται από τις ιδέες της Επαναστατικής Αριστεράς. Αυτό το στοιχείο βάζει το ερώτημα της δημιουργίας ενός εργατικού κόμματος.

Στους "εργατιστές" — τους αγωνιστές που υποστηρίζουν ότι η δύναμη των εργατών θα γκρεμίσει το απαρτχάιντ — τα πρόσφατα γεγονότα προκάλεσαν διαφόρων ειδών αναθεωρήσεις και ανακατατάξεις.

Μερικοί συνθηκολόγησαν με το Ενιαίο Δημοκρατικό Μέτωπο, μια άτυπη συμφωνία όπου αυτοί διαχειρίζονται τα συνδικάτα και το Μέτωπο φροντίζει για τη συνολική πολιτική γραμμή. Ορισμένοι κατέφυγαν σ' ένα είδος ουτοπισμού, ταυτίζοντας το συνδικαλισμό με την επανάσταση. Άλλοι ενθουσιάζονται με την ιδέα ενός μαζικού εργατικού κόμματος, που θα ιδρυθεί απ' τα συνδικάτα — ένα είδος Βρετανικού Εργατικού Κόμματος. Ωστόσο αυτό είναι μόνο όνειρο. Το κράτος και οι λαϊκιστές κάνουν ένα τέτοιο εγχείρημα αδύνατο.

Όμως υπάρχει μια μειοψηφία που είναι πολύ ανοιχτή στις ιδέες της Επαναστατικής Αριστεράς. Δεν μπορούν να αποφύγουν τη συζήτηση για τη συγκρότηση μιας πολιτικής οργάνωσης. Πιθανόν να μην αποδέχονται την ιδέα ενός κόμματος, αλλά δεν παραγνωρίζουν την ανάγκη, να οργανωθεί η επαναστατική αριστερά με τρόπο αποτελεσματικό.

Εντυπώσεις απ' την Πολωνία

Το κείμενο αυτό γράφτηκε από δύο συντρόφους που επισκέφτηκαν πρόσφατα την Πολωνία και συζήτησαν με πολλά μέλη της «Αλληλεγγύης». Το αναδημοσιεύουμε από το αγγλικό περιοδικό Socialist Worker Review

Ο Graham Veitch και η May Freeman επέστρεψαν πρόσφατα από την Πολωνία όπου έκαναν αρκετές κουβέντες με μέλη της Αλληλεγγύης. Το άρθρο που ακολουθεί δημοσιεύτηκε στο Sosialist worker Review τον Σεπτέμβρη του 1986.

Η Πολωνία θυμίζει κάπως την Βρετανία κατά την διάρκεια του πολέμου. Η προμήθεια τουκρέατος κανονίζεται και ελέγχεται με κουπόνια. Εμφανίζονται σοβαρές ελλείψεις σε πράγματα καθημερινής χρήσης (κατά την διάρκεια της εκεί παραμονής μας δεν μπορούσες να βρεις πουθενά χαρτί τουαλέτας.)

Στα καταστήματα ειδών διατροφής έχεις περιορισμένες δυνατότητες επιλογής. Τα είδη ρουχισμού είναι ρούχα δουλειάς και είναι πανάκριβα. Απ την άλλη ο κόσμος φαίνεται υγιής -το διαιτολόγιο είναι περιορισμένο αλλά επαρκές. Ενα πρωϊνό στη Βαρσοβία όλο το γάλα στα καταστήματα είχε ξυνίσει -το σύστημα διανομής δεν ήταν προετοιμασμένο γιά το ζεστό καιρό. Απαραίτητες τροφές - συμπεριλαμβανομένων και διαφόρων "εξωτικών" ειδών όπως τα πορτοκάλια και οι μπανάνες- παρέχονται σε πληθωριστικές τιμές και μόνο σ'αυτούς που διαθέτουν ξένο συνάλλαγμα.

Η μαύρη αγορά ανθίζει. Σε μέρη όπου μαζεύονται τουρίστες μπορείς να πάρεις μέχρι και το τετραπλάσιο της τιμής του νομίσματος. Ιδιώτες με λίγες οικονομίες μπορεί να πληρώσουν και πέντε φορές πάνω απ'την επίσημη τιμή. Τα "ονειρεμένα αγαθά" υπάρχουν μόνο στα καταστήματα που πουλάνε με σκληρά ξένα νομίσματα, τα Pewex. Ο τουρίστας από την Δύση αισθάνεται εκατομμυριούχος.

Υπάρχει μιά εκτεταμένη παραοικονομία με εργάτες που δουλεύουν το βράδυ και κερδίζουν το μεροκάματό τους χτίζοντας ιδιωτικές κατοικίες ή κάνοντας αλλαγές διαρρύθμισης σπιτιών γι'αυτούς που μπορούν να πληρώσουν. Ο μέσος εργατικός μισθός είναι 20.000 ζλότυ το μήνα και το 60% καταναλώνεται σε είδη διατροφής. Πολλοί υπάλληλοι πού έχου λιγότερες δυνατότητες να κάνουν υπερωρίες ή να δουλέψουν το βράδυ ζουν με πολύ λιγότερα.

Ενας καθηγητής μαθηματικών στό πανεπιστήμιο με έξι χρόνια υπηρεσίας κερδίζει μόνο 14.000Ζ. Καθώς το νοίκι γιά ένα δωμάτιο 9 τετρ.μέτρων στο σπίτι ενός άλλου κοστίζει 15.000, ο μισθός της γυναίκας του ειναι απολύτως αναγκαίος: δεν τολμούν καν να κάνουν ένα παιδί.

Υπάρχει τρομερό στεγαστικό πρόβλημα. Οι νέοι πρέπει να ζήσουν με τις οικογένειες τους καθώς είναι εντελώς αδύνατο να βρουν αλλού σπίτι πέρα από τα δωμάτια που παρέχει το εργοστάσιο. Υπάρχουν άνθρωποι που θα περιμένουν10 ή 15 χρόνια ενώ πολλές κατασκευαστικές κοοπερατίβες έχουν ήδη κλείσει τον κατάλογο των οικογενειών που θα πάρουν σπίτι.

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΛΗΞΗ ΤΗΣ "ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΕΚΤΑΚΤΗΣ ΑΝΑΓΚΗΣ"

Η συνέπεια της κατάστασης "εκτακτης ανάγκης" του Γιαρουζέλσκι είναι η πλήρης απομόνωση του καθεστώτος από τους υπηκόους του. Τα κομματικά μέλη που ο αριθμός τους όλο και μικραίνει, ξέρουν ότι δεν είναι καθόλου αγαπητά στο κόσμο και ότι δεν έχουν καμμιά δυνατότητα να επηρεάσουν κανένα γύρω τους τώρα πιά. Το να ανήκεις στο PUWP (το Πολωνέζικο Κομμουνιστικό Κόμμα) δεν είναι πιά θέμα καριερισμού: απαιτεί ενεργητική πολιτική αφοσίωση και αυτή είναι που παρουσιάζει την μεγαλύτερη έλλειψη στην Πολωνία.

Οι αγωνιστές της Αλληλεγγύης εξακολουθούν να διώκονται αλλά αυτό δεν γίνεται συστηματικά. Οι απολύσεις και οι φυλακίσεις είναι εξ ίσου συχνές και απο πολλούς αγωνιστές οι πρώτες θεωρούνται χειρότερες. Ενας απ'αυτούς μας είπε: "Το καθεστώς έχει πιά εξαντλήσει όλα τα μέσα τρομοκρατίας. Κάποτε έκρυβα μιά και μοναδική προκύρηξη στο σλίπ μου, αλλά τώρα τίς κουβαλάω παντού σ'ένα τεραστιο σάκκο."

Υπάρχει και εξαπλώνεται συνεχώς μιά παράνομη εκδοτική δραστηριότητα. Ο καθένας που επισκεφτήκαμε είχε πολλά "απαγορευμένα βιβλία". Αυτά εκδίδονται σε σχετικά μεγάλο τιράζ και αρκετά καλά τυπωμένα. Η κυριότερη εφημερίδα της αντιπολίτευσης Tygodnik Marowsze, εμφανίζεται κάθε βδομάδα με 20.000 φύλλα.

Το καθεστώς δεν αισθάνεται καθόλου ασφαλές. Την έκτη επέτειο της απεργίας των ναυπηγείων, η αστυνομία του Γκντάνσκ έκανε έρευνες σε νεαρούς στο δρόμο σε περίπτωση που κάτι ετοιμαζόταν (δεν ετοιμαζόταν τίποτα.)

Οι αστυνομικοί καμμιά φορά κάνουν τά στραβά μάτια. Τον περασμένο χειμώνα τό καλοριφέρ στο διαμέρισμα ενός αγωνιστή έσπασε και πλημμύρισε τα αποκάτω διαμερίσματα. Αυτός έλειπε και έτσι ο διαχειρστής και ένας αστυνόμος της περιοχής πα-

ραβίασαν την πόρτα του γιά να σταματήσουν την διαρροή.Το διαμέρισμα ήταν γεμάτο από παράνομες αφίσσες και σήματα,η βιβλιοθήκη γεματη από παρανομα βιβλία .Οίδιος δεν έπαθε τίποτα,απλά"δεν ήταν δικό του το διαμέρισμα" -ο αστυνόμος δεν ήθελε να τον αντιπαθήσουν στην γειτονιά.

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΣΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ - ΟΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗΣ

Το ποσοστό των εργατών που ακόμα πληρώνουν εισφορες στην Αλληλεγγύη διαφέρει από εργοστάσιο σε εργοστάσιο,ακόμα και σε τμήματα του ίδιου εργοστάσιου.Σε πολλά έχει τελείως αποδιοργανωθεί το μάζεμα των εισφορών,σε άλλα υπάρχει ακόμα ένα 5%-10% που πληρώνει και σε μιά μικρή μειοψηφία εργοστασίων πληρώνουν την εισφορά το 20% και πάνω των εργατών.

Εδώ και πολύ καιρό διεξάγεται συζήτηση στην παρανομία γιά την στάση που πρέπει να κρατήσουν σε σχέση με τα εργοστασιακά συμβούλια.Σε μιά ή δύο πολύ καλα οργανωμένες βιομηχανίες αυτοί έχουν μποϋκοταριστεί,αλλά σε άλλες η ταχτικήτου μποϋκοτάζ έχει οδηγήσει στην αποδιοργάνωση της βάσης.Στην πλειοψηφία των μεγάλων εργοστασίων τα συμβούλια έχουν χρησιμοποιηθεί σαν όπλο στα χέρια των εργατών.Τα συμβούλια λειτουργούν ακόμα με την νομοθεσία του 1981 ,με ελεύεθερες και μυστικές ψηφοφορίες ανάμεσα στους εργάτες.Οι υποψήφιοι της Αλληλεγγύης,αν και δεν προβάλονται ανοιχτά σαν τέτοιοι αλλα οι εργάτες τους μαθαίνουν,είναι πάντα σίγουρο ότι κερδίζουν.

Συμφωνα με τον νόμο τα εργοστασιακά συμβούλια μπορούν να έχουν επαφή μεταξύ τους.Το περασμένο φθινόπωρο έγινε μιά προσπάθεια απ'το εργοστάσιο κλωστουφαντουργίας Elana να οργανωθεί μια πανπολωνική "οριζόντια"συνάντηση των μεγάλων εργοστασίων.Απαγορεύτηκε,αλλά η απόφαση του εφετείου ηταν αμφιλεγόμενη.Συνδικαλιστές πιστεύουν ότι θα τροποποιηθεί σύντομα η νομοθεσία.

Οι εργάτες συνήθως δεν αισθάνονται αρκετά δυνατοί γιά νααπεργήσουν.Εκκλήσεις γιά πανπολωνική απεργία που έχουν γίνει κατά καιρούς μέσω του παράνομου δίκτυου δεν ήταν τόσο αποτελεσματικές.Υπάρχουν όμως διάφοροι τρόποι αντίστασης στα εργοστάσια.Ενας τρόπος είναι η "πτώση του ενθουσιασμου" ώστε η διεύθυνση να εξαναγκαστεί σε διαπραγματεύσεις.

Ενα άλλο αποτελεσματικό κόλπο διαπραγμάτευσης είναι η διάδοση φημών γιά απεργία έτσι που να τρομάξει η διεύθυνση.Πρόσφατα οι οδηγοί ταξί στην Βαρσοβία αρνήθηκαν να υπογράψουν τις αποδείξεις γιά τους μισθούς τους και εξανάγκασαν τους διευθυντές να υποχωρήσουν σε θέματα συνθηκών δουλειάς.

Κάθε διευθυντής φοβάται τις "φασαρίες".Σ'ένα εργοστάσιο ο διευθυντής κρέμασε κόκκινες σημαίες την Πρωτομαγιά και οι εργάτες τις έσκιζαν.Τελικά πλησίασε έναν από τους εργάτες που ήταν γνωστός σαν μέλος της Αλληλεγγύης και του είπε:"Σε παρακαλώ τι θέλετε;θα πρέπει να μαζέψω και τα βιβλία μου μαζί μ'αυτές τις σημαίες!"

Η πλειοψηφία των εργατών αυτή την περίοδο δε είναι άμεσα συνδεδεμένοι με αυτά που κάνει η Αλ

ληλεγγύη.Τα καθημερινά προβλήματα τους έχουν εξ ατομικοποιήσει.Η οργάνωση είναι ασθενέστερη στις μικρές επιχειρήσεις και τις μικρές πόλεις.Ένας αγωνιστής είπε γιά την πολωνέζικη εργατική τάξη ότι "περίμενει και παρατηρεί".

Υπάρχει ένα συνεχές και αποτελεσματικό παράνομο δίκτυο πληροφόρησης ανάμεσα στα εργοστάσια Τα νέα κυκλοφορούν πολύ γρήγορα.Λίγες ώρες μετά την αποφυλάκιση του Adam Michnik τουKOR το νέο είχε διαδοθεί σε όλη την πόλη.

Οι κυριότερες παράνομες δραστηριότητες προς το παρόν είναι το μάζεμα χρημάτων,η συνεχής προπαγανδιστική δουλειά και "θεαματικές" ενέργειες Ενα σύνθημα της Αλληλεγγύης έχει γραφτεί με τεράστια γράμματα πίσω απ'το τοίχο μιάς πολυκατοικίας,η σημαία ενός σωματείου εμφανίστηκε στην κορφή μιάς κολώνας ρεύματος υψηλής τάσης στα σύνορα με την Τσεχοσλαβακία και αναγκάστηκαν να σταματησουν την παροχή ρεύματος στο διεθνή κόμβο γιά να την κατεβάσουν.

Κατά την διάρκεια των εκλογών του 1984 αμόλησαν ένα γουρούνι στον κεντρικό δρόμο του Γκντανσκ και στα πλευρά του ήταν γραμμένο "Ψηφίστε μας".Οι αστυνομικοί το κυνηγουσαν πάνω κάτω στη πόλη προκαλώντας γέλια στο κόσμο.

Η κινητικότητα όμως συνολικά είναι σε χαμηλά επίπεδα.Τον Αύγουστο η Αλληλεγγύη και η Εκκλησία (χωρίς πολύ μεγάλη προθυμία)συνεργάστηκαν σε μιά καμπάνια ενάντια στον αλκοολισμό.Στις περισσότερες πόλεις οργανώθηκαν πικετοφορίες έξω από μαγαζιά που πουλούσαν βότκα και ουίσκι.Τον περασμένο χρόνο σε μιά παρόμοια καμπάνια συνελήφθησαν όλοι όσοι συμμετείχαν στην πικετοφορία Φέτος όμως σχεδόν όλες οι πικετοφορίες έμειναν ανενόχλητες.

Μετά απο την συντριπτική ήττα με το πραξικόπημα της 13ης Δεκέμβρη του 1981 αυτό το χαμηλό επίπεδο αγωνιστηκότητας δεν είναι ανεξήγητο.Παρ όλα αυτά είναι φανερό ότι η Αλληλεγγύη ζει στην πρακτική χιλιάδων και στις καρδιές εκατομμυρίων Με λίγες εξαιρέσεις οι αγωνιστές μπορούν να βασίζονται στους γείτονες τους ότι δεν θα τους καρφώσουν στους μπάτσους ότι θα κρύψουν το παράνομο υλικό σε περίπτωση αναμενόμενης εφόδου σε διαμέρισμα τους και ότι δεν θα κάνουν μόνο τα στραβά μάτια αλλά θά κλείσουν φιλικά τό μάτι.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Η επιρροή της εκκλησίας -της μόνης νόμιμης "αντιπολίτευσης"- έχει μεγαλώσει.Παρακολουθήσαμε ένα μαζικό προσκύνημα νέων στην Βαρσοβία στο μοναστήρι Τζάσνα Γκόρα,στα νότια της Πολωνίας. Δεκάδες χιλιάδες φοιτητές και νέοι εργάτες φορώντας πολύχρωμα καπέλα και ακολουθώντας νεαρούς παπάδες περνούσαν μπροστά από τα συγκεντρωμένα πλήθη κόσμου που τους χειροκροτούσαν.Τραγουδούσαν ένα μείγμα εκκλησιαστικών ύμνων και τραγουδιών γιά την ελευθερία.'Ολο το γεγονός ήταν φανερά μιά ειρηνική διαδήλωση με ακαθόριστο περιεχόμενο.

Την πρώτη περίοδο μετά το,πραξικόπημα οι παπάδες ήταν πιό ριζοσπαστικοί απο ότι είναι τώρα Ο πατέρας Γιέρζι Ποπιελούσκο που δολοφονήθηκε απ'την μυστική αστυνομία το 1984 ήταν το σύμβολο αυτής της περόδου.Συνεργάζονταν με τις παράνομες οργανώσεις,οργάνωνε κυρίως προσκυνήματα εργατών και τα κυρήγματα του βασίζονταν φανερά στις δηλώσεις των ηγετών που βρίσονταν στην παρανομία.Η εκκλησία του στα βόρεια της Βαρσοβίας είναι ακόμα ένας ναός της Αλληλεγγύης,και γύρω από τον τάφο του βρίσκονται σημαίες των σωματείων.

Αλλά η παρουσία των σημαιών είναι αντικείμενο συνεχών διαπραγματεύσεων.Αγωνιστές της Αλληλεγγύης (ειδικά απο τα εργοστάσια χαλυβουργίας της Βαρσοβίας) ήρθαν σε σύγκρουση με την επισκοπη και με την απειλή της απεργίας διατήρησαν τον τάφο στην πόλη και την περιφρούρηση των σημαιών Αλλά δεν υπάρχουν πιά άλλοι Γιέρζι Ποπιελούσκο. Ο"κήρυκας της Αλληλεγγύης" στο Γκντάνσκ έχει Μερσεντές με σωφέρ και τα πιό ακριβά κοστούμια στη Πολωνία.Παρακολουθήσαμε ένα "αντιπολιτευτικό" κήρυγμα στην εκκλησία ενός χωριού κοντά στο Κούτνο (κάθε μήνα μεγάλος αριθμός αγωνιστών της Αλληλεγγύης στην Βαρσοβία παρακολουθεί τέτοια κηρύγματα).Ο λόγος του κήρυκα έκανε επίθεση στο καθεστώς αλλά από μία τελείως εθνικιστική αποψη

Η εκκλησία προσπαθεί να ενσωματώσει την Αλληλεγγύη,να μετατρέψει την πολιτική σε θρησκεία την οργάνωση σε προσευχή.Κτίζονται αρκετές νέες εκκλησίες με την ανοχή του καθεστώτος.Ταυτόχρονα όμως η εκκλησίες δέν είναι πιά τόσο γεμάτες όσο ήταν την περίοδο που ίσχυε η κατάσταση έκτακτης ανάγκης.

ΟΙ ΤΑΣΕΙΣ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΑΛΛΗΛΕΓΓΥΗ

Μέσα στην παρανομία εμφανίζεται μιά ποικιλία απόψεων και τάσεων.Κυκλοφορούν δελτία του φιλελεύθερου κόμματος "Ανεξαρτησία" και του εθνικιστικού ΚΡΝ.'Εχουν εμφανιστεί και κανα-δυό μισοφασιστικές αντισημιτικές οργανώσεις αλλά χωρίς μεγάλη επιρροή.

Το κύριο έντυπο της Αλληλεγγύης,το Tygodnik Marowsze δημοσιεύει τις δηλώσεις της παράνομης προσωρινής συντονιστικής επιτροπής.Αν μπορεί να καθοριστείκάπως η γραμμή του και η πολιτική του είναι σοσιαλδημοκρατική.Τό KOR έχει μιά σοβαρή θεωρητική επιρροή στο κύριο κομμάτι της Αλληλεγγύης.Ο Ανταμ Μίτσνικ ασκεί μεγάλη επιρροή.

Κατά τους 16 μήνες που η Αλληλεγγύη είναι νόμιμη μετα'απο τον Δεκέμβρη του 1981 η εσωτερική ζωή του κινήματος έχει διαμορφωθεί απ'την συνεχή αντίθεση ανάμεσα στις ριζοσπαστικές τάσεις που έρχονται από τα κάτω,απ'την πίεση των εργατών στα εργοστάσια και τις συμβιβαστικές τάσεις της ηγεσίας.Ως ένα βαθμό αυτό αντιστοιχεί σε μιά αντίθεση που δεν έχει βγεί ακόμα στην επιφάνεια μεταξύ των εργατών και της διανόησης.

Ο ρολος της πολωνέζικης διανόησης μέσα στην Αλληλεγγύη δεν έχει το αντίστοιχο του σε άλλα εργατικά κινήματα:Δίπλα στους εκλεγμένους αρχηγούς των εργατών οι"ειδικοί" και οι "σύμβουλοι" των σωματείων σχημάτισαν μιά δεύτερη,παράλληλη προς την πρώτη ηγεσία,που τυλίχτηκε σαν τις φασκιές γύρω από τον Λεχ Βαλέσα.

Η πολωνέζικη διανόηση είναι συγκεντρωμένη στη Βαρσοβία όπου υπάρχουν "πολλές απ'τις καταραμένες σχολές" όπως είπε ένας εργάτης.Η πόλη έχει το μικρότερο ποσοστό εργατικού πληθυσμού στη Πολωνία.

Το πραξικόπημα του 81 διάλυσε το εργατικό κίνημα γιά ένα διάστημα.Οί λίγες τάσεις γιά δραστηριοποίηση απ'τα εργοστάσια διοχετεύονται τώραστην παράνομη δουλειά.Κάτω απ'αυτές τις συνθήκες το κέντρο έχει μεταφερθεί στη Βαρσοβία και στην διανόηση.Οι δικές τους απόψεις είναι τώρα κυρίαρχες και κινούνται προς τα δεξιά σχε-

δόν ασυναίσθητα.

Είναι αυτό το στρώμα που μεταφράζει τις εργατικές διεκδικήσεις και απογοητεύσεις σε προγραμματικές διακυρήξεις.Είναι κοινή εμπειρία γιά τους πολωνούς εργάτες-ειδικά τους ειδικευμένουςότι η πολωνέζικη οικονομία δεν λειτουργεί αποτελεσματικά αλλά με τρόπο που καταστρέφει την εργασία με τις γραφειοκρατικές παρεμβάσεις.

Απ'αυτή την εμπειρία ξεκίνησε και το αίτημα για εργατικό έλεγχο που εμφανίστηκε το 80-81.Αλλά τώρα το αίτημα που προβάλεται περίσσότερο από την αντιπολίτευση είναι γιά "μιά ελεύθερη αγορά" στην Πολωνία όπου "τα χρήματα θα είναι χρήματα" και γιά "αξιοκρατία".Σχεδόν χωρίς να το καταλαβαίνει,η διανόηση,όπως και οι παπάδες μετατρέπουν την Αλληλεγγύη από εργατικό κίνημα σε εθνικό.Δίνουν βάρος στην συμμαχία με την εκκλησία και μειώνουν την σημασία συντηρητικοποίησης που όλα αυτά συνεπάγονται.

Οι πολιτικές απόψεις μέσα στο παράνομο δίκτυο δεν είναι ξεκάθαρες.Αφθονούν οι προσωπικοί ηρωϊσμοί,ενώ δίνεται λιγότερο βάρος στην θεωρητική καθαρότητα.Αυτό που κυρίως λείπει είναι μιά οργανωμένη αριστερή τάση που να αντιπαρατίθεται σ'αυτή την κατάσταση.Μιλήσαμε με αρκετούς αγωνιστές που έχουν αναπτύξει ατομικά θαυμάσιες,ριζοσπαστικές απόψεις σε σχέση με την δραστηριότητα και την οργάνωση της Αλληλεγγύης στο παρελθόν αλλά και τώρα.

Πολλοί έχουν καταλάβει ότι το κίνημα έχει τραβηχτεί προς τα δεξιά κάτω από την πίεση της εκκλησίας,ανυσηχούν με τηντάση γραφειοκρατικοποίησης των σωματείων και ψάχνουν λύσεις στην ανάπτυξη της δραστηριοποίησης της βάσης.Ψαχνουν αγωνιωδώς γιά λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.Μερικοί υποδείχνουν μεθόδους δραστηριοποίησης της βάσης στους χώρους δουλειάς και στις κατασκευαστικές κοοπερατίβες απ'όπου μπορούν να υπάρξουν κάποια αποτελέσματα και να ξαναδημιουργηθούν δίκτυα οργάνωσης κοινής δράσης των εργατών.

Προφανώς η δυνατότητα δημιουργίας μιάς πιό ριζοσπαστικής οργάνωσης υπάρχει μόνο μέσα στις δυνάμεις που συναποτελούν το παράνομο δίκτυο αλλά δεν έχει εμφανιστεί κάποιος τέτοιος αποτελεσματικός πυρήνας.

Πολλοί απ'αυτούς τους ριζοσπαστικούς ανθρώπους που συναντήσαμε μας μετέφεραν την αίσθηση της απομόνωσης τους και της αδυναμίας τους να αρθρώσουν και να κωδικοποιήσουν όλες τις απόψεις τους -γιά τους πλούσιους κύρηκες,γιά την στροφή της Αλληλεγγύης στά δεξιά και γιά τις προοπτικές του κινήματος."Μακάρι να ξέραμε τι να κάνουμε" μας είπε κάποιος.Στη Δύση έχει αναφερθεί η ύπαρξη ομάδων τροτσκιστών αλλά κανείς απ'όσους μιλήσαμε δεν είχε ποτέ ακούσει γι'αυτές.Αν υπάρχουν πρέπει να είναι φοβερά μικρές και πολύ απομονωμένες.

Τελικά η πιό απογοητευτικήκατάσταση στην Πολωνία σήμερα είναι η απομόνωση αυτών των αγωνιστών.Σχεδόν αγνοούν ο ένας την ύπαρξη του άλλου. Αισθάνονται αναγκασμένοι να κρατήσουν γιά τον εαυτό τους αυτές τις απόψεις τους στο όνομα της "ενότητας",στην πραγματικότητα επειδή φοβούνται ότι θα αποκοπούν απ'τους φίλους τους που επηρεάζονται πιό πολύ απ'την εκκλησία ή το KOR.Φοβούνται ότι η κριτική τους θα θεωρηθεί ότι "αντικειμενικά υποστηρίζει το καθεστώς".

Επίσης κανείς δεν βλέπει πιθανή την δημιουργία μιάς αριστερής φράξιας μέσα στην Αλληλεγγύη,μέσα στην οποία θα μπορούσε να αναπτυχθεί συλλογικά μιά εναλλακτική προοπτική.Ως ένα βαθμό είναι πολιτικά αφοπλισμένοι απ'τους περιορισμούς που επιβάλει η εθνικιστική τάση ανάμεσα στους πολωνούς.Πολλοί από τους ριζοσπαστικούς αγωνιστές αυτοπεριορίζονται ασχολούμενοι με καθαρά πολωνέζικα θέματα,αν και ξέρουν ότι δεν μπορεί να υπάρξει μιά καθαρά εθνική λύση των προβλημάτων τους.

Οι μύθοι περί "εθνικού χαρακτήρα" ειναι ευρέως εξαπλωμένοι :οι ρώσοι εργάτες είναι και θα είναι πολύ υπάκουοι,οι τσέχοι ποτέ δεν θα συγχωρήσουν τους πολωνους για την βοήθεια που έδωσαν γιά να καταπνιγεί το κίνημα τους το 1968 κλπ. Το αποτέλεσμα είναι μία αδυναμία να σκεφτούν πολιτικά.Αν και συμφωνουν ότι το συστημα δεν μπορεί να μετασχηματιστεί,δεν μπορούν να δούν μιά προοπτικήγιά την ανατροπή του.

Μέχρι την στιγμή που μιά ομάδα απ'αυτούς το τους ριζοσπαστικούς αγωνιστές θα ξεπεράσει τα εσωτερικά εμπόδια,η περίοδος της ύφεσης στην Πολωνία θά είναι χαμένος χρόνος,αν και μέσα σ'αυτη μπορεί να αρχίζει να εμφανίζεται αμυδρά η νέα και πιό μαχητική ηγεσία.Οι πιθανότετες είναι αρκετές αλλά απομένει να πραγματοποιηθούν.

Η ΚΙΝΑ
Πίσω απ΄ τη βιτρίνα των «μεγάλων εκσυγχρονισμών»

Η Κίνα επανήλθε στην επικαιρότητα. Η προσφατη ανακοίνωση της πτωσης της παραγωγης δημητριακων του 1985 και οι φοιτητικες διαδηλωσεις στο Πεκινο το περασμενο Δεκεμβρη εχουν εστιασει το ενδιαφερον του τυπου στην "ανοιχτη πολιτικη των διαδοχων του Μαο. Αν και το καθεστως και η οικονομια ειναι τωρα πολυ πολυ πιο σταθερα απ την εποχη του Μαο, υπαρχουν σαφεις ενδειξεις οτι η οικονομικη πολιτικη βρισκεται σε βαθεια κριση.

Η μειωση κατα 50.000.000 τονους της παραγωγης δημητριακων του 1985 σε σχεση μ αυτη του 1984 αποτελει ενα σοβαρο πληγμα στην αγροτικη πολιτικη της Κινας, η οποια μεχρι τωρα φαινοταν οτι ηταν ο μοναδικος τομεας οπου ειχαν επιτυχια

Το συστημα που η παραγωγικη ευθυνη ανοικει στο καθε ξεχωριστο νοικοκυριο και το οποιο πρωτοδοκιμαστηκε το 1979 σε επιλεγμενες επαρχιες και εξαπλωθηκε σ ολη την επικρατεια το 1981 αντικατεστησε με επιτυχια τις αγροτικες κολλεκτιβες και αναδιενειμε τη γη σε οικογενειες χωρικων. Αν και επισημα η γη δεν ειναι ιδιοκτησια τους,οι χωρικοι ειναι ελευθεροι να καλλιεργησουν ο,τι θελουν στους κληρους τους πληρωνοντας μονο ενα καθορισμενο ποσο φορων στο κρατος και ολα τα υπολοιπα βρισκονται αποκλειστικα στη δικαιοδοσια τους. Κατα τα πρωτα δυο χρονια της εφαρμογης του το συστημα οδηγησε σε μια εκπληκτικη αυξηση της παραγωγης και σε αντιστοιχη ανοδο του αγροτικου βιοτικου επιπεδου. Υπολογιζεται οτι τα αγροτικα εισοδηματα εχουν τριπλασιαστει κατα τα 4 προηγουμενα χρονια.

Με βαση αυτη την αυξηση των αγροτικων εισοδηματων οι κρατικες επενδυσεις στη γεωργια κατεβηκαν στο μισο αυτων του 1978. Αυτη η ενεργεια βασιζοταν στην υποθεση οτι τα κερδη των αγροτων θα επενδυονταν στην εκβιομηχανιση της παραγωγης και σε εγγειοβελτιωτικα εργα. Ομως αυτο δεν λειτουργησε : οι εκτασεις που καλλιεργουνται με μηχανικα μεσα ειναι μικροτερες απ το 1979, ολο και λιγοτερες εκτασεις αρδευονται συστηματικα και υπαρχει μια μειωση στη χρηση αγροτικων φαρμακων.

Η αιτια γι αυτα ειναι απλη. Αν και υπαρχουν διαθεσιμα χρηματα, τα οικογενειακα αγροτεμαχια ειναι πολυ μικρα για να ειναι επικερδη ενας τροπος καλλιεργειας με πιο συγχρονα μεσα, πέρα από τα πολυ απλα χειροκινητα μηχανικα αλετρια και τις μικρες αντλιες νερου . Αντιθετα τα κερδη εχουν διατεθει στη μεταφορα των προιοντων στην αγορα, στην ολοενα αυξανομενη καταναλωση και σε μικρες βιοτεχνιες στα χωρια. Αυτη η επενδυτικη αποχη ειναι σιγουρα ενας απ τους κυριους λογους της πτωσηςστην παραγωγη δημητριακων.

Αλλα ο κυριος λογος ειναι η δημιουργια της ελευθερης αγορας στη γεωργια , μια αναποφευκτη συνεπεια του συστηματος οπου η παραγωγικη ευθυνη ανοικει στο καθε νοικοκυριο . Αφου το κρατος τους εχει υποσχεθει οτι θα τους αφησει να πλουτισουν, οι αγροτες προτιμουν τις καλλιεργειες που ειναι κερδοφορες. Γι αυτους που απεχουν λιγο απ τις πολεις τετοιες ειναι οι καλλιεργειες λαχανικων και η εκτροφη γουρουνιων. Γι αλλους αυτο σημαινει καλλιεργειες βαμβακιου, ζαχαρης ή ελαιοπαραγωγων δεντρων οι οποιες διοχετευονται στη βιομηχανια. Ολ αυτα ειναι πιο επικερδη απ τα δημητριακα γιατι πουλιουνται στην ελευθερη αγορα ενω οι τιμες των δημητριακων ειναι καθορισμενες απ το νομο.

Αυτη η ιδιορρυθμια σε σχεση με τα δημητριακα εχει επιβληθει για λογους πολιτικης σκοπιμοτητας. Τα δημητριακα ειναι η κυρια πηγη πρωτεινων για τους εργατες των πολεων (απ αυτα προερχεται το 90% των προτεινων που καταναλωνονται) Επομενως η διατηρηση της χαμηλης τους τιμης ειναι βασικη προυποθεση για τον ελεγχο τοσο των

μισθων οσο και των μισθολογικων απαιτησεων. Η καταργηση του κρατικου μονοπωλειου στην αγορα τροφιμων εχει οδηγησει σε ενδημικο πληθωρισμο, παρα τις μεγαλες επιχορηγησεις που ηδη εχουν δοθει για να κρατηθουν χαμηλα οι τιμες των τροφιμων το Μαη ο πληθωρισμος ανεβηκε κατα 9% και, παρ ολο που απο τοτε εχει κατεβει, η μειωμενη παραγωγη δημητριακων θα εχει σαν αποτελεσμα την αυξηση του ξανα.

Επιπλεον ο ελεγχος των τιμων δε μπορει να εφαρμοστει ευρυτερα δεδομενης και της αδυναμιας επιβολης των ηδη υπαρχοντων διαταξεων. Τους πρωτους μηνες του 1984 το κρατος επετρεψε μια αυξηση της τιμης πωλησης των προιοντων που υποκεινται στον ελεγχο. Χρειαστηκαν ομως 10.000 ελεγκτες στο Πεκινο μονο για να διασφαλισουν οτι οι εμποροι αυξησαν τις τιμες ακριβως κατα το επιτρεπομενο ποσο. Αν και η μειωση της σοδειας δε θα δημιουργησει ελλειψη και πεινα της κλιμακας του τελους της δεκαετιας του 50 η της προεπαναστατικης Κινας, σιγουρα ομως θα δημιουργησει δυσκολιες και θα περιορισει ετσι τα περιθωρια ελιγμων του κρατους.

Αυτο δεν ειναι το μοναδικο προβλημα, ειναι μαλλον μια απ τις εκφανσεις των πολυ πιο εκτεταμενων προβληματων που κληροδοτηθηκαν στην καινουργια οικονομικη πολιτικη που τεθηκε σ εφαρμογη απ τον Τεγκ Ξιαο Πιγκ το 1978. Αυτη μπορει να συνοψισθει ως εξης: αφου ο γραφειοκρατικος ελεγχος απετυχε στο να καταστησει την οικονομια της Κινας ανταγωνιστικη στη παγκοσμια αγορα, αυτο θα μπορουσε να επιτευχθει μονο με το συνδυασμο δυο παραγοντων: στηριξη στις δυναμεις της αγορας μεσα στη Κινα και μεγαλες επενδυσεις σε ξενη τεχνολογια.

Οι αλλαγες στη γεωργια εχουν τις αντ ιστοιχες τους στη βιομηχανια. Οπως ακριβως ο ελεγχος στην αγροτικη παραγωγη εχει σε μεγαλο βαθμο περασει στα χερια των αγροτων, ετσι και ο ελεγχος σε πολλους τομεις της βιομηχανιας εχει περιελθει απ την κεντρικη γραφειοκρατια στους κατα τοπους διευθυντες. Καθε εργοστασιο τωρα εχει το δικαιωμα να καθορισει τις τιμες, να προωθησει το προιον στην αγορα και να επενδυσει τα κερδη οπως οι διευθυντες του θεωρουν οτι πρεπει.

Το αποτελεσμα ειναι μια μεγαλη αυξηση της οικονομικης δραστηριοτητας , αλλα οχι προς τις κατευθυνσεις που ελπιζε η γραφειοκρατια. Αφηνοντας κατα μερος τη διαφθορα και τις υπεξαιρεσεις αυτο που κυριως συμβαινει ειναι οτι αναπτυσσονται τοπικες εξουσιες σε αντιθεση με το κρατος. Οπως και οι αγροτες, ετσι και οι διευθυντες των εργοστασιων εχουν ακολουθησει τις πιο επικερδεις δραστηριοτητες αντιθετα μ αυτα που θα πρεπε να κανουν συμφωνα με τον εθνικο προγραμματισμο. Γι τη βιομηχανικη παραγωγη του προηγουμενου χρονου ειχε υπολογιστει μια αυξηση γυρω στο 8% και η πραγματικη αυξηση ηταν γυρω στο 18%.

Το αποτελεσμα ηταν μια σοβαρη ελλειψη ενεργειας, συνεχεις επιβραδυνσεις και προβληματα στη παραγωγη καθως βιομηχανιες που παραγουν προιοντα που χρησιμοποιουν αλλες αναπτυσσονται με διαφορετικους ρυθμους και χωρις συντονισμο, και τελος ενας ανταγωνισμος μεταξυ επαρχιων και πολεων για την αναπτυξη της καθε μιας σε βαρος της αλλης, πραγμα που κοστιζει σε χρηματα και σε ενεργεια.

Αν και η συσσωρευση του κεφαλαιου - ο τελικος στοχος των μεταρρυθμισεων- εχει αυξηθει, ο ελεγχος εχει ξεφυγει απ τα χερια του κρατους.

Οι επενδυσεις που εχουν γινει με κεντρικο κρατικο σχεδιασμο ειναι λιγοτερο απ τις μισες του συνολου των βιομηχανικων επενδυσεων. Επιπλεον οι διευθυντες των εργοστασιων δε δινουν ακριβη στοιχεια για τη πορεια των επιχειρησεων τους μιας και θελουν να διατηρησουν για τον εαυτο τους το ελεγχο των αυξανομενων κερδων.

Παρομοια προβληματα υπαρχουν και στο δευτερο κομματι της οικονομικης πολιτικης , στην εισαγωγη ξενης τεχνολογιας, ειδικα σε σχεση με το εισαγωγικο εμποριο με την Ιαπωνια. Αν και τα προβληματα που ανακυπτουν απ την εισβολη των Ιαπωνικων καταναλωτικων αγαθων και την αυξανομενη κυριαρχια τους στην αγορα ειναι σοβαρα, δεν ειναι ομως τα μονα. Η κριση ειναι βαθυτερη.

Η εισαγωγη ξενης τεχνολογιας απαιτει μεγαλα ανταλλαγματα. Η κριση υπερχρεωσης για την Κινα σημαινει οτι δε μπορει να βρει τα δανεια του υψους που χρειαζεται παρα μονο απ την Ιαπωνια. Και αυτο γιατι η Κινα μπορει να προσφερει φτηνο πετρελαιο και καρβουνο στην Ιαπωνια. Η Ιαπωνια δε διαθετει δικους της ενεργειακους πορους και εισαγει το 95% της ενεργειας που χρησιμοποιει. Ετσι η Κινα μοιαζει ο ιδανικος προμηθευτης καυσιμων και οι Ιαπωνες καπιταλιστες μπορουν να κρατανε διαρκως τις τιμες πολυ πιο κατω απ το μεσο παγκοσμιο επιπεδο.

Αυτα ομως τα δανεια δε χρησιμοποιουνται γι την αναπτυξη της Κινεζικης βιομηχανιας αλλα για την αξιοποιηση νεων ενεργειακων πορων για εξαγωγη. Οι αναγκες της ιδιας της Κινας καλυπτονται απο μια σειρα πυρηνικων σταθμων ενεργειας.

Εχουμε να κανουμε μ ενα φαυλο κυκλο: σ αυτο το πενταχρονο πλανο το 36% ολων των κρατικων επενδυσεων χρησιμοποιειται για την αναπτυξη των ανθρακορυχειων και των πετρελαιοπηγων(και για το εσωτερικο δικτυο μεταφορων που συνδεει τα ανθρακορυχεια με τα λιμανια στο βορρα)που θα παρεχουν το απαραιτητο ανταλλαγμα για τις εισαγωγες ξενης τεχνολογιας. Ταυτοχρονα η ξενη τεχνολογια ειναι απαραιτητη για να καλυψει τις ενεργειακες αναγκες της ιδιας της Κινας, αφου οι ενεργειακες πηγες της παρεχουν αποκλειστικα το κυριο εξαγωγικο προιον που ανταλλασεται με την ξενη τεχνολογια!!

Ολα αυτα βρισκονται στη βαση της πιο σοβαρης διαμαχης μεσα στη Κινεζικη αρχουσα ταξη απ την εποχη του θανατου του Μαο, που πια διεξαγεται ανοιχτα. Το Σεπτεμβρη του 85 σε μια συναντηση της κρατικης ηγεσιας ο Ντεγκ Ξιαο Πιγκ δεχτηκε μια ανοιχτη επιθεση απ τον Τσεν Γιουν, εναν εμπειρο οικονομολογο. Η ομιλια του, που εκτεινοταν σ ολα σχεδον τα θεματα, μεταδοθηκε ολοκληρη απ τον επισημο τυπο, πραγμα που δειχνει μια σοβαρη αναταραχη μεσα στους κολπους της γραφειοκρατιας. Ο Τσεν Γιουν κατηγορησε τις μεταρρυθμισεις του Ντεγκ Ξιαο Πιγκ για την αποδυναμωση του κρατους και της οικονομιας πραγμα που οδηγει σε μια διαρκως αυξανομενη εξαρτηση απ την παγκοσμια οικονομια, σε διαφθορα της γραφεικρατιας και στην εξαπλωσητων "παρακμιακωνδυτικων επιρροων" στη νεολαια.

Παρ ολο που οι αντιπαλοι του Ντεγκ Ξιαο Πιγκ επισημαινουν τα προβληματα, δε μπορουν ομως να προσφερουν μια ενναλακτικη λυση. Η Κινα εχει πλεον ενσωματωθει στη παγκοσμια οικονομια χωρις ελπιδες επιστροφης σε προηγουμενες καταστασεις, και το κρατος χανει συνεχως τον ελεγχο. Οι αντιφασεις και οι φαυλοι κυκλοι δεν ειναι στο κεφαλι του Ντεγκ αλλα στον υπαρκτο κοσμο.

Η αντιπολιτευσηομως μπορει να μειώνει τη δυναμη του Ντεγκ πιεζοντας ωστε η κρατικη μηχανη να ξαναποκτησει τα δικαιωματα της στην οικονομικη διαχειρηση. Ετσι το καλοκαιρι του 85 τεθηκαν περιορισμοι στην ελευθερια των διευθυντων να αποφασιζουν για επενδυσεις και συμφωνιες με το εξωτερικο χωρις συγκταθεση της κεντρικης διοικησης καθως και περιορισμοι στην εισαγωγη καταναλωτικων αγαθων. Αλλα αυτη η κατασταση με τις συνεχεις αναδιαταξεις στις σχεσεις των δυναμεων της αγορας και του κρατικου ελεγχου οχι μονο δε λυνει το προβλημα, αλλα αποσταθεροποιει περισσοτερο το συστημα.

Οι διαμαχες και οι διαιρεσεις μεσα στη γραφειοκρατια εχουν πραγματικη βαση. Ειναι μαλλον αντανακλασεις των αντιφασεων μεσα στις οποιες εχει παγιδευτει το κινεζικο κρατος. Η αναπτυξη της οικονομιας συνεπαγεται την αυξανομενη αδυναμια του κρατους να την ελεγξει. Το γεγονος οτι οι διαμαχες προβαλλονται ανοιχτα ειναι αποδειξη οτι αυτες οι αντιθεσεις εχουν φτασει σε οριακο σημειο.

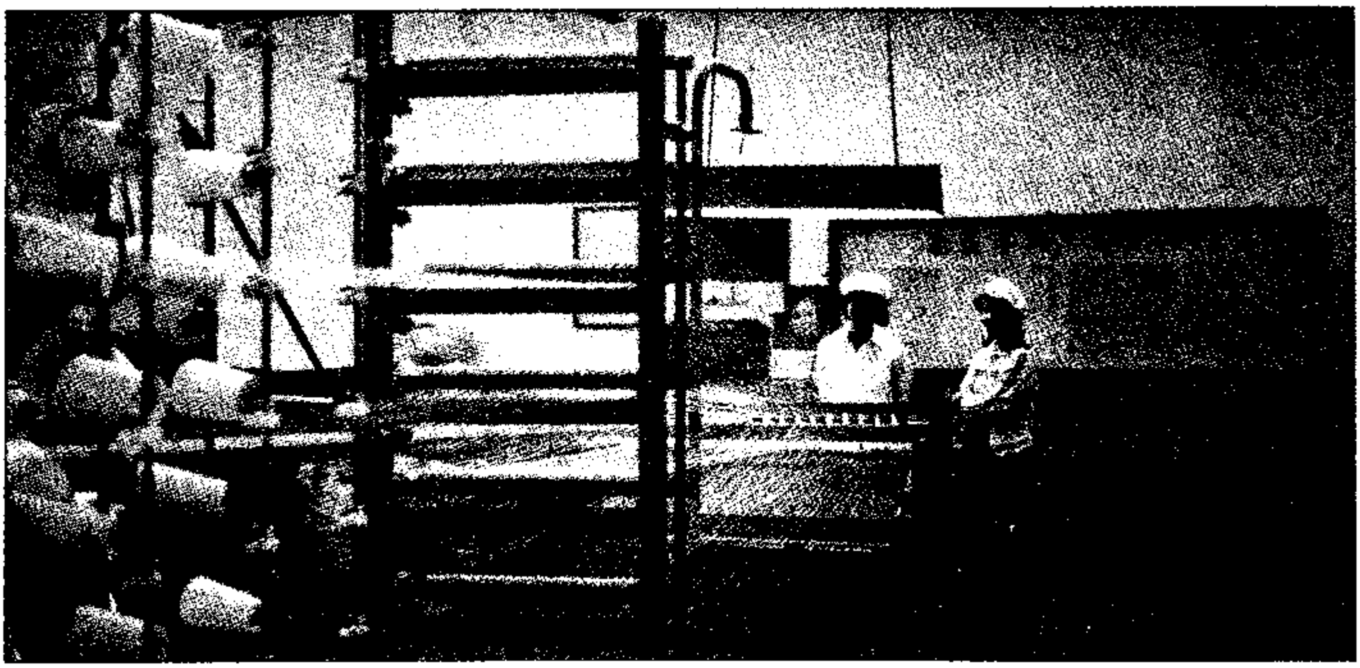
Ειναι επισης σημαδι αδυναμιας την οποια πολλοι μπορουν να εκμεταλλευτουν. Οι προσφατες φοιτητικες διαδηλωσεις ξεσπασαν μετα το λογο του Τσεν Γιουν και ως ενα βαθμο προκληθηκαν απ αυτον. Η πορεια των 4000 φοιτητων του Πεκινου το Δεκεμβρη του 85 με τα εθνικιστικα αντι- Γιαπωνεζικα συνθηματα καθως και μια αλλη στο Τσενγκτου, πρωτευουσα της επαρχιας του Σισουαν που κατεληξε σε οδομαχιες δε θα ειχε συμβει αν φοιτητες δεν ενοιωθαν σιγουροι οτι τα συνθηματα τους βασιζονται σε πραγματα που σκεφτεται μια μεριδα της ηγεσιας. Και με δεδομενο οτι το Κινεζικο εμποριο κυριαρχειται απ τους Γιαπωνεζους στον ιδιο βαθμο οπως το 1933-45 αλλα σημερα κατω απο ενα καθεστως που προηλθε απο το πολεμο εναντια στη τοτε κυριαρχια, το παραπανω γεγονος πρεπει να αποτελεσε ενα σχετικα ασφαλες θεμα για συσπειρωση.

Ειναι πολυ σημαντικο το οτι για πρωτη φορα μετα τη συντριβη του κινηματος του Τοιχου της Δημοκρατιας το 1981, υπηρξε μια αυτονομη οργανωση διαδηλωσεων κλπ. Με τη φοβερη εκστρατεια του 1984 και 1985 εναντια στην " αυξηση της εγκληματικοτητας στους δρομους" (με μαζικες εκτοπισεις και δημοσιες εκτελεσεις) τετοιου ειδους οργανωση, ακομα και για ενα " ασφαλες" θεμα, χρειαζεται πολυ κουραγιο. Και ακομα και μεσα σ αυτες τις αντι- Γιαπωνεζικες διαδηλωσεις εμφανιστηκαν και δοθηκαν μαχες για αλλα θεματαοπως για τη φτωχια των φοιτητων, την ελλειψη δημοκρατιας Ειναι πολυ νωρις για ναπουμε αν αυτο το κυμα διαμαρτυριας θα εξαπλωθει αλλα ηδη εγιναν διαδηλωσεις φοιτητων απ την επαρχια Ξινγιαγκ στο Πεκινο .

Το Ξινγιαγκ βρισκεται στο δυτικοτερο ακρο της Κινας, ειναι απ τα πιο φτωχα κομματια της χωρας και δεν εχει οφεληθει απ τη νεα οικονομικη πολιτικη. Κατοικειται κυριως απο μουσουλμανικες εθνοτητες και απ το 1949 διοικειται απο Κινεζους επαρχους σα να ηταν αποικια. Το 1968 οι φοιτητικες διαδηλωσεις που υποστηριζαν την πολιτιστικη επανασταση δεχτηκαν τους πυροβολισμους της αστυνομιας κατα διαταγη του επαρχου.

Η διαδηλωση ειχε δυο κυρια αιτηματα: την αντιπροσωπευση της εθνικης μειονοτητας στην επαρχιακη κυβερνηση και τοσταματημα των πυρηνικων δοκιμων στην περιοχη. Αυτη ηταν και η πρωτη αντιθεση που εκφραστηκε με διαδηλωσηεναντια στα πυρηνικα στη Κινα. Και τα δυο προκαλουν μεγαλες δυσκολιες στην αντιμετωπιση τους απ τους γραφειοκρατες. Παρ ολο που η αμεση απαντηση τους θα ειναι διωξεις, το γεγονος οτι εμφανιζονται διαδηλωσεις η μια μετα την αλλη γι' αυτους σημαινει οτι αναμεσα σ ολα τ αλλα τους προβληματα θα προστεθει και η αναγεννηση της πολιτικης αντιθεσης απ τη βαση.

Βεβαια δε πρεπει να υπερτονιζεται αυτη η αντιθεση . Η ανοδος του βιοτικου επιπεδου απ το 78 εχει δημιουργησει μια ευρεια συναινεση στη πολιτικη των νεων ηγετων. Εχει ομως δωσει και βαση για προσδοκιες για ακομα μεγαλυτερη ανοδο . Και καθως τα προβληματα πολλαπλασιαζονται αργα η γρηγορα η αρχουσα ταξη οχι μονο θα πρεπει να διαψευσει αυτες τις προσδοκιες αλλα και να περασει σε περικοπες μισθων. Τοτε οι συνθηκες θα ειναι καταλληλες για το κινημα της αντιπολιτευσης να αποκτησει βασεις και στην εργατικη ταξη. Στο μεταξυ το φοιτητικο κινημα, αν εχει επιβιωσει, εχει τουλαχιστο τη δυνατοτητα να προκαλει σοβαρες ανησυχιες στην αρχουσα ταξη.

«Ρόζα Λούξεμπουργκ»

Μια συνέντευξη με τη Μαργκαρέτε φον Τρότα που σκηνοθέτησε την ταινία για τη ζωή της μεγάλης επαναστάτριας

Η Ροζα Λουξεμπουργκ κι ο Λιμπκνεχτ σε μια σκηνη του εργου

Μόλις έχει αρχίσει να προβάλλεται (στην Βρεττανία) ένα καινούριο φιλμ βασισμένο στη ζωή της Ρόζας Λούξεμπουργκ. Η Κλαιρ Φερμοντ και ο Πητ Γκρην πήραν συνέντευξη από τη σκηνοθέτισσα του φιλμ Μαργκαρέττε φον Τρότα για το περιοδικό Socialist Worker Review.

SWP. Τι ήταν εκείνο που σε έκανε να φτιάξεις μια ταινία για τη Ρόζα Λούξεμπουργκ;

Μ.φ.Τ. Η ζωή μου, η εμπειρία μου. Η πρώτη φορά που τη συνάντησα ήταν ένα τεράστιο πορτραίτο που το γύριζαν στους δρόμους την εποχή της λεγόμενης φοιτητικής εξέγερσης . Υπήρχαν τα πορτραίτα του Μαρξ, του Λένιν, του Χο Τσι Μινχ, του Τσε Γκεβάρα και το πορτραίτο της Ρόζας. Ήταν η μοναδική γυναίκα ανάμεσα σ' όλους αυτούς τους άνδρες και ήταν κάτι σα σοκ. Μόνο αυτό το πρόσωπο.

SWP. Τι σε εντυπωσίασε περισσότερο στη Ρόζα;

Μ.φ.Τ. Ο δημοκρατικός, ανθρώπινος σοσιαλισμός της. Είναι ακόμα και τώρα μια ουτοπία, ποτέ δεν πραγματοποιήθηκε πουθενά. Ακόμα και αν οι Γερμανοί δεν την σκότωναν, ο Στάλιν θα την είχε σκοτώσει αργότερα.

S.W.P. Αν όμως δεν είχε σκοτωθεί τότε, ίσως η επανάσταση στη Γερμανία να είχε επιτύχει, οπότε δε θα είχε υπάρξει και ο Σταλινισμός.

Μ.φ.Τ. Όχι, δεν το πιστεύω, γιατί όταν σκοτώθηκε είχαν πια χαθεί όλες οι ελπίδες για μια αληθινή επανάσταση στη Γερμανία.

Ήξερε ότι μια νικηφόρα επανάσταση δεν ήταν δυνατή. Ήταν πρόωρη. Επίσης κατά τη διάρκεια του πολέμου ο Λήμπκνεχτ και η Ρόζα ήταν στη φυλακή, ανίκανοι να μιλήσουν και να ακουστούν. Είχαν πολύ λίγο καιρό — μόνο αυτούς τους δύο μήνες που βρέθηκαν έξω απ' τη φυλακή — να μιλήσουν στον κόσμο. Η οργάνωση του Σπάρτακου δεν είχε προϋπάρξει. Ήταν πολύ αδύναμη.

S.W.P. Έχεις πει ότι σε ενδιέφερε να τονίσεις την αντίθεσή της στον πόλεμο, αλλά μ' αυτό που κυρίως εμείς διαφωνούμε είναι ότι στην αρχή του φιλμ δίνεται μια περιγραφή της που την εμφανίζει σαν "ένθερμη πασιφίστρια".

Μ.φ.Τ. Στη Γερμανία έχουμε αυτό το δυνατό αντιμιλιταριστικό κίνημα υπέρ της ειρήνης και ήθελα να αναδείξω αυτό το στοιχείο.

Αλλά έχετε δίκιο που αναφέρετε αυτό το σημείο με τον πασιφισμό. Δεν υπήρχε στο κείμενό μου. Στις Γερμανικές κόπιες δεν υπάρχει — το φιλμ αρχίζει με την πρώτη εικόνα. Προστέθηκε όμως απ' τους Αγγλους και τους Γάλλους.

Το φιλμ δείχνει ότι δεν ήταν πασιφίστρια. Στην ταινία προβάλλεται ο ηγετικός

ρόλος της στον αντιμιλιταριστικό αγώνα πριν τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Τονίζεται επίσης η ελπίδα της ότι το διεθνιστικό σοσιαλιστικό δημοκρατικό κίνημα θα αγωνιστεί ενάντια στον πόλεμο. Και η στιγμή της βαθύτερης απογοήτευσής της, όταν φάνηκε ότι αυτός ο διεθνής αγώνας δεν μπορούσε να διεξαχθεί.

S.W.P. Ήταν ενάντια στην τρομοκρατία;

Μ.φ.Τ. Στην αρχή της ταινίας, όταν η Ρόζα φτάνει στη Βαρσοβία, ο Λέο Γιόγκισε διαβάζει ένα κείμενο για το πώς να οργανώνεις αγκιτάτσια παρά τρομοκρατικές ενέργειες. Στην πραγματικότητα αυτό είναι ένα κείμενο της Ρόζας. Το είχε γράψει τότε – τον καιρό της πρώτης Ρώσσικης επανάστασης. Ήταν τρομερά αντίθετη με τις ατομικές τρομοκρατικές ενέργειες. Ήταν υπέρ του μαζικού αγώνα και της μαζικής αγκιτάτσιας.

S.W.P. Προφανώς αυτό είναι ένα σημαντικό πρόβλημα για την αριστερά στη Γερμανία με την παράδοση των Μπάαντερ – Μάινχοφ.

Μ.φ.Τ. Ναι. Όταν έφτιαξα την ταινία German Sisters ασχολήθηκα με τη Γερμανική ιστορία μετά το φασισμό. Τώρα για μένα, αυτό το φιλμ πηγαίνει ακόμα πιο πίσω. Δεν έχουν ξεκαθαρίσει με το παρελθόν στη Γερμανία. Προσπάθησαν μάλλον να το ξεχάσουν, παρά να το αναλύσουν, να δουν την ενοχή τους. Σ' αυτή την ταινία προσπάθησα να φτάσω στις πραγματικές ρίζες της ιστορίας μας – και αυτές είναι αυτή η αποτυχία της επανάστασης στη Γερμανία το 1918.

S.W.P. Ποιά προβλήματα αντιμετώπισες φτιάχνοντας αυτή την ταινία;

Μ.φ.Τ. Βρήκα όλα τα ιστορικά στοιχεία μου μέσα σε ενάμιση χρόνο. Όταν ξεκίνησα ουσιαστικά δεν υπήρχαν βιβλία στα βιβλιοπωλεία, έτσι έπρεπε να τα παραγγείλω ή να πάω στις βιβλιοθήκες, ή να πάω στο Ινστιτούτο Μαρξ και Λένιν στο Ανατολικό Βερολίνο. Ακόμα και τώρα υπάρχουν ανέκδοτοι δυο τόμοι με γράμματά της. Επίσης τα γράμματα του Πωλ Λεβί δε βρέθηκαν. Εμφανίστηκαν ένα χρόνο αργότερα – μόνο τότε μπορούσες να δεις ότι είχε μια σχέση και με τον Πωλ Λεβί. Αυτό ήταν εντελώς νέο.

Συνάντησα ανθρώπους που ήξεραν τη Ρόζα. Το πρόβλημα ήταν ότι ήταν πολύ νέοι τότε και έζησαν μια ολόκληρη ζωή μετά. Ο ένας ήταν ένας γέρος αναρχικός, ο Σουσύ. Ο άλλος ήταν η γυναίκα του Πωλ Φρέλιχ. Ήθελαν να μου λένε για τη ζωή τους και εγώ ήθελα να μάθω για τη Ρόζα. Έτσι έλεγαν δυο λόγια για τη Ρόζα και μετά μεταπηδούσαν στην ιστορία της ζωής τους.

Αλλά η Ρόζυ Φρέλιχ μου έδωσε μια παλια φωτογραφία της Ρόζας ντυμένης γκέϊσα. Μου έκανε εντύπωση αλλά η Ρόζυ μου είπε για τους χορούς μεταμφιεσμένων που έκαναν συχνά. Και τότε αυτή η γριά κυρία των 92 χρόνων είπε: "Η στολή της γκέϊσας πάει πολύ καλά στη Ρόζα γιατί έτσι δε φαίνονται τα κοντά πόδια της". Έτσι πήρα την ιδέα για το χορό του 1900.

Στρατιωτες κι εργατες στο Βερολινο το 1918

S.W.P. Νομίζεις ότι ένα κοινό που δεν ξέρει τα ιστορικά γεγονότα, που δεν ξέρει ότι ο Μπερνστάιν ήταν από τους κύριους ρεφορμιστές θα έχει πρόβλημα να καταλάβει σκηνές σαν αυτή του χορού;

Μ.φ.Τ. Στη Γερμανία, οι άνθρωποι που τους άρεσε το φιλμ ήταν όλοι οι ιστορικοί που την ξέρουν καλά, και οι άνθρωποι που δεν την έχουν ακούσει καν. Αλλά οι άνθρωποι που είναι κάπου στη μέση, όπως αυτοί που ήταν φοιτητές το '68 το κριτίκαραν – όλοι ήξεραν καλύτερα από μένα. Αλλά εγώ την ξέρω καλύτερα γιατί κανείς, εκτός από λίγους ιστορικούς, δεν έχει κάνει τη δουλειά που εγώ έκανα.

S.W.P. Συμμετείχες στη φοιτητική εξέγερση του '68;

Μ.φ.Τ. Δεν ήμουνα πολύ πολιτικοποιημένη όταν ήμουν νέα. Αλλά απ' το '65 και μετά άρχισα να ενδιαφέρομαι περισσότερο για την πολιτική.

Όταν ξεκίνησε η φοιτητική εξέγερση το '68 ήμουνα ήδη καλά πληροφορημένη. Πρέπει να πω όρι έλπιζα σε πολλά εκείνο τον καιρό. Δεν συνειδητοποιούσα ότι αυτό δε θα τραβήξει. Είχα δουλέψει πολύ και αργότερα επισκέφθηκα πολιτικούς κρατούμενους και προσπάθησα να βοηθήσω όπου μπορούσα. Είχα επίσης επισκεφθεί κάποιους απ' τους ονομαζόμενους τρομοκράτες, πράγμα που αργότερα με οδήγησε να κάνω το German Sisters.

S.W.P. Είχες ταυτιστεί με κάποιο ιδιαίτερο πολιτικό ρεύμα;

Μ.φ.Τ. Ποτέ δεν είμουνα σε πολιτικό κόμμα. Δεν είμαι κομματικό μέλος. Αλλά εκείνη την εποχή ήμουν στην αριστερή πτέρυγα της σοσιαλδημοκρατίας και αργότερα, όταν έφυγα, δε θα έλεγα ότι έγινα κομμουνίστρια αλλά πολύ αριστερή σοσιαλίστρια.

S.W.P. Δεν έγινες κομμουνίστρια επειδή δεν ήθελες να ταυτιστείς με την Ανατολική Γερμανία;

Μ.φ.Τ. Ναι. Ούτε με τη Ρωσία, ούτε με καμία απ' όλες τις αποκαλούμενες σοσιαλιστικές χώρες.

S.W.P. Η γνώμη σου για τον Τρότσκυ;

Μ.φ.Τ. Ναι, ο Τρότσκυ και η θεωρία του ήταν ο πιό κοντινός στη Ρόζα, αλλά αυτή τον αντιπαθούσε.

S.W.P. Η επίδραση της Ρώσσικης επανάστασης ήταν προφανώς πολύ σημαντική εκείνη την περίοδο και αυτό δεν εμφανίζεται στην ταινία.

Μ.φ.Τ. Υπάρχει μια τεράστια έλλειψη – όλη η συζήτηση που είχε με τον Λένιν, και τα κείμενά της για τη Ρώσσικη Επανάσταση κ.λ.π. Αλλά νομίζω ότι όλα αυτά είναι μια ολόκληρη ταινία και θα έμπαιναν σαν ένα επεισόδιο στο φιλμ. Έτσι απλά τα παρέλειψα.

Αλλά πιστεύω ότι ο κινηματογράφος δεν είναι απλά ένα μέσο για την προβολή πολιτικών ιδεών. Αν κάνεις ταινίες πρέπει να βλέπεις και τον τρόπο που ένα πρόσωπο υπάρχει. Νομίζω ότι αν δεις τη Ρόζα και το πώς φέρεται μπορείς να φανταστείς ποιά ήταν και η άποψή της για την επανάσταση.

S.W.P. Σκοπεύεις να εισάγεις ένα διαχωρισμό μεταξύ της προσωπικής ολοκλήρωσης και της πολιτικής ολοκλήρωσης;

Μ.φ.Τ. Είναι συνδεμένα γιατί αυτή δεν ήθελε να είναι αποσυνδεμένα. Τελικά ήταν έτσι γιατί δεν μπορούσε να κάνει παιδιά με τον άνθρωπο που αγαπούσε (το Λέο Γιόγκισες), επειδή αυτός δεν ήθελε.

Γιά μένα αυτή είναι μια σκηνή–κλειδί. Είναι πολύ σύντομη – όταν η Ρόζα λέει ότι θέλει να κάνει ένα παιδί και αυτός λέει Όχι γιατί ένα παιδί σε κάνει να φοβάσαι και γιατί τα παιδιά σου είναι οι ιδέες σου. Τότε αυτή του πετάει κάτι.

Εξάλλου διαβάζεις στα γράμματά της πόσο πολύ αγαπούσε τα παιδιά. Γεννήθηκε σ' ένα σπίτι μ' εφτά παιδιά, και έτσι ήθελε να δοκιμάσει και αυτή την πιθανή πλευρά της ζωής. Έπρεπε όμως αυτό να το θυσιάσει για την πολιτική της δουλειά.

S.W.P. Ήταν αυτός ένας απ' τους λόγους που συμπεριέλαβες τη σκηνή με τον Μπέμπελ που της λέει να μείνει στη γυναι-

κεία δουλειά;

Μ.φ.Τ. Ναι. Αν και έγραψε το γνωστό βιβλίο "η Γυναίκα και ο Σοσιαλισμός" πάντα έλεγε στη Ρόζα: "πρέπει να ασχοληθείς περισσότερο με το γυναικείο κομμάτι". Έγραψε πάρα πολλά άρθρα για το Gleicheit, το γυναικείο κομματικό έντυπο που διεύθυνε η Κλάρα Τσέτκιν, αλλά ποτέ δεν παραδέχθηκε ότι δε θα ήταν ίση μ' όλους αυτούς τους άντρες.

S.W.P. Έχεις πει ότι η Ρόζα πίστευε ότι δεν ήταν φεμινίστρια αλλά εσύ πιστεύεις ότι ήταν.

Μ.φ.Τ. Δεν έγραφε ειδικά για τις γυναίκες και αρνιόταν να ασχοληθεί μόνο με το γυναικείο ζήτημα, έτσι ήταν πραγματική Μαρξίστρια πιστεύοντας ότι μόνο μέσα απ' την επανάσταση θα απελευθερωθούν οι γυναίκες. Αλλά αυτό δεν είναι αλήθεια. Απλά κοίτα την Κολλοντάϊ. Τον πρώτο καιρό της επανάστασης οι γυναίκες είχαν απελευθερωθεί, αλλά αργότερα αν δεις στη Ρωσσία, μπορείς να πεις ότι οι γυναίκες δεν είχαν απελευθερωθεί.

S.W.P. Ήταν σημαντικό για σένα το ότι η Ρόζα ήταν γυναίκα;

Μ.φ.Τ. Νομίζω ότι οι γυναίκες έχουν πιό πολύ κουράγιο. Απ' τη στιγμή που θα ανακατευτούν με την πολιτική και φτάσουν σ' ένα επίπεδο, και οι γυναίκες ανακατεύονται με την πολιτική, τότε αγωνίζονται χωρίς να σκέφτονται την ασφάλειά τους. Θέλουν να προχωρήσουν με τις ιδέες τους και το εκφράζουν αυτό δυνατά προς τα έξω.

Νομίζω ότι αυτό συμβαίνει επειδή για να ασχοληθούν με την πολιτική πρέπει να έχουν αυτό το σθένος. Και ειδικά εκείνη την εποχή — οι γυναίκες δεν είχαν ακόμα ψήφο, είχαν πολύ λίγα δικαιώματα.

S.W.P. Τα πορτραίτα του Μπέμπελ και του Κάουτσκυ ήταν πολύ πετυχημένα. Νομίζεις ότι η Ρόζα πάντα προωθούσε τη χειραφέτησή της εργατικής τάξης απ' τον εαυτό της, ενώ οι άλλοι απλά ενδιαφέρονταν να κερδίζουν ψήφους;

Μ.φ.Τ. Ναι. Τους ενδιέφερε κυρίως να κερδίζουν τις εκλογές και να αυξάνουν τα μέλη τους.

Αλλά η Ρόζα το συνειδητοποίησε αυτό μόνο όταν γύρισε απ' τη Ρωσία το 1906. Αυτή ήταν η περίοδος που ήθελα να προβάλλω γιατί επιστρέφει απ' τη Ρωσία και νομίζει ότι ο καθένας πρέπει να είναι ενθουσιασμένος με αυτήν την προοπτική και να θέλει να προχωρήσει και να μάθει απ' την επανάσταση. Τότε συνειδητοποιεί ότι οι Γερμανοί δεν ήταν καθόλου πρόθυμοι ν' ακολουθήσουν αυτό το δρόμο και έτσι η μάχη της ενάντια σ' αυτούς τους δειλούς έγινε η κύρια μάχη της μέχρι το τέλος.

Εξάλλου και το Σοσιαλδημοκρατικό κόμμα τη σκότωσε. Γιατί ο Έμπερτ και ο Σάιντεμαν ήξεραν για τα σχέδια των αξιωματικών και δεν τα εμπόδισαν.

S.W.P. Έχεις πει ότι ελπίζεις ότι η ταινία σου θα κάνει τον κόσμο να διαβάσει για τη Ρόζα Λουξεμπουργκ.

Μ.φ.Τ. Στη Γερμανία αυτό έχει γίνει. Τώρα αν πάτε σ' ένα βιβλιοπωλείο θα βρείτε όλα τα γράμματα και τα πολιτικά κείμενά της που εγώ δεν μπορούσα να βρώ όταν άρχισα.

Υπάρχει ακόμα στη Γερμανία η ιδέα της βίαιης Ρόζας, της αιματοβαμένης Ρόζας. Αλλά νομίζω πως πρέπει να δείτε αυτό το πρόσωπο με το βαθύ του ενθουσιασμό και αυτήν την πίστη σ' αυτόν τον σοσιαλισμό που νομίζω ότι κανείς ανακαλύπτει στην ταινία.

S.W.P. Λες ότι είσαι απαισιόδοξη για το μέλλον. Όμως είπες επίσης ότι η τελευταία σκηνή του έργου, αυτή με το νερό που τρέχει, θέλει να δείξει ότι η ιστορία και οι ιδέες προχωρούν.

Μ.φ.Τ. Εξακολουθεί να με έλκει πολύ η ιδέα του ανθρώπινου, δημοκρατικού σοσιαλισμού, αλλά ξέρω ότι είναι ουτοπία. Όταν βλέπω τους ανταγωνισμούς εξουσίας των μεγάλων εθνών και τις πιθανότητες που έχουν να καταστρέψουν τον κόσμο, αισθάνομαι ότι θα αφηνόμουνα σε ψευδαισθήσεις αν σκεφτόμουνα ότι ίσως έχουμε ακόμα μια ελπίδα.

S.W.P. Αλλά τι λες τότε για την άποψη της Ρόζας "Σοσιαλισμός ή Βαρβαρότητα";

Μ.φ.Τ. Όταν τα έγραφε αυτά δεν είχε δει ακόμα μια σοσιαλιστική χώρα όπως εμείς τώρα. Αν δούμε όλες αυτές τις χώρες δεν θα βρούμε τις ιδέες της πραγματοποιημένες.

S.W.P. Δε θα είχε πει η Ρόζα ότι η επανάσταση στη Ρωσία τελικά απέτυχε και ότι ο Σταλινισμός δεν έχει τίποτα να κάνει με το σοσιαλισμό; Και ότι απ' αυτές τις ήττες μπορούμε να πάρουμε μαθήματα;

Μ.φ.Τ. Σίγουρα θα τό'χε πει αυτό. Αλλά δεν ξέρω αν θα είχε τόσο δυνατή πίστη. Θα αγωνίζονταν πάντα για τα ίδια πράγματα. Δεν ξέρω όμως αν θα έλπιζε το ίδιο στην ιστορική εξέλιξη — εξαιτίας της δύναμης του καπιταλισμού.

S.W.P. Υπάρχει λοιπόν κάποιος λόγος για τη συνέχιση του αγώνα της Ρόζας;

Μ.φ.Τ. Ναι. Εγώ αγωνίζομαι παρόλα αυτά. Μπορώ να μάχομαι ακόμα και αν είμαι απαισιόδοξη. Πρέπει να αγωνίζομαι — αυτός είναι ο χαρακτήρας μου. Αυτή είναι η γνώμη μου για το πώς να ζω σ' αυτό τον κόσμο. Αλλά δεν μπορώ να έχω την ίδια εμπιστοσύνη στην ιστορία όπως αυτή είχε.

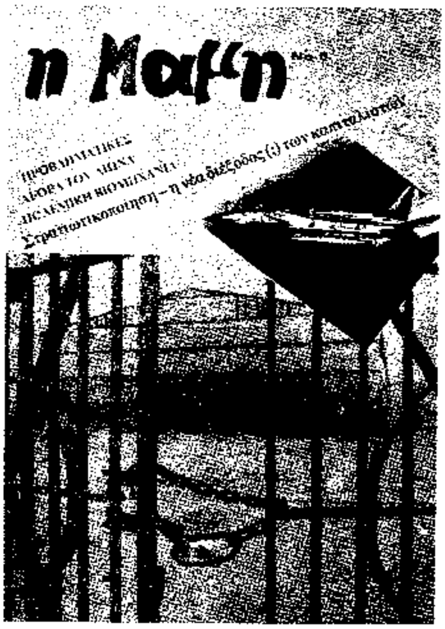

η Μάχη
διάγραμμα υπολογισμού επιδομάτων
κοινωνικοποίηση και
επιστημονική εντατικοποίηση

η Μάχη

η Μάχη
MASERATI
MODENA
Η ΨΗΦΟΣ
ΔΕΝ ΑΛΛΑΖΕΙ
ΤΙΠΟΤΑ
Ο ΑΓΩΝΑΣ
ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ
MINERS!

η Μάχη
MINERS!
Ο κόσμος σήμερα -
Κρίση, πόλεμος, επανάσταση

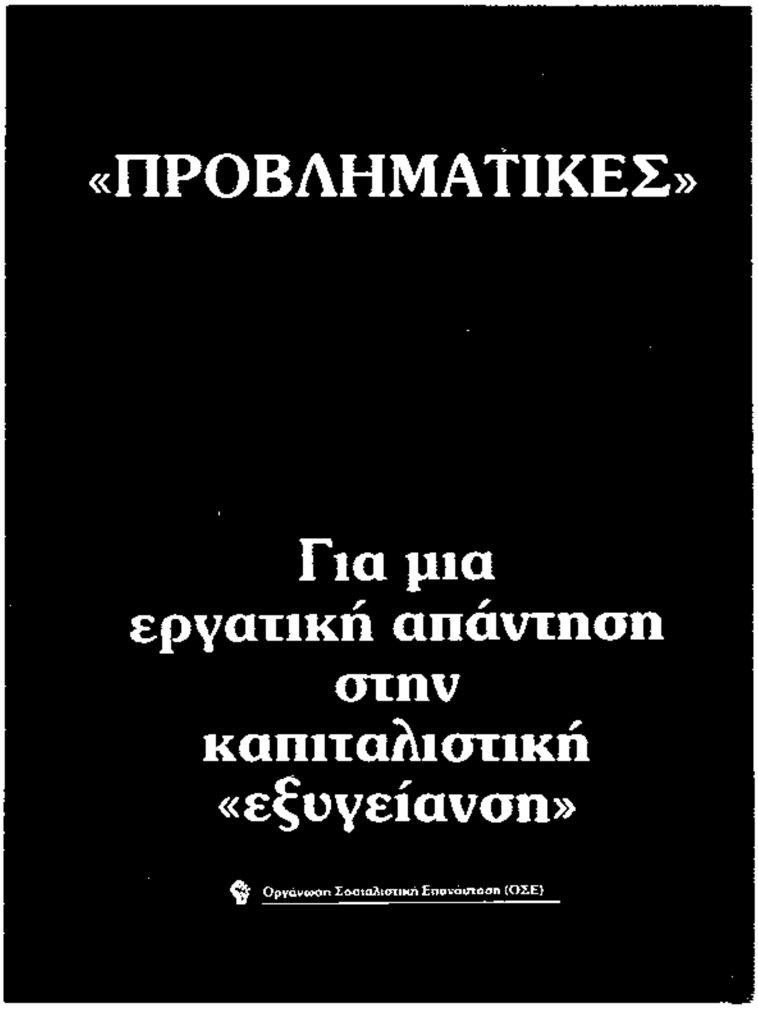

η Μάχη
Στρατιωτικοποίηση – η νέα διέξοδος (;) των καπιταλιστών

η Μάχη
No 5
ΚΑΤΑΛΗΨΗ
Για την ανάπτυξη των αγώνων
ενάντια στην αντιλαϊκή διαχείριση
της καπιταλιστικής κρίσης

και τώρα πάλι
για ακόμη καλύτερες μέρες

η Μάχη
No 6
Σεπτέμβρης
Οκτώβρης '85
Τα
κόμματα
σε κρίση
Οι αγώνες ξεδιπλώνονται

«ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ»
Για μια εργατική απάντηση στην καπιταλιστική «εξυγείανση»
Οργάνωση Σοσιαλιστική Επανάσταση (ΟΣΕ)

Νο 11
Ιούνης '86
Δρχ. 30
εργατική αλληλεγγύη
Εκδίδεται από την Οργάνωση Σοσιαλιστική Επανάσταση (ΟΣΕ)
ΚΑΜΜΙΑ ΑΠΟΛΥΣΗ ΣΤΙΣ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ

η Μάχη
LA COMMUNE
ΕΙΔΙΚΟ ΤΕΥΧΟΣ
Η επικαιρότητα της εργατικής επανάστασης

«Η βία είναι η μαμή κάθε παλιάς
κοινωνίας που κυοφορεί μια καινούργια»
ΚΑΡΛ ΜΑΡΞ

η Μαμή

Διμηνιαίο περιοδικό της
Οργάνωσης Σοσιαλιστική Επανάσταση

Ιδιοκτήτης: Ο.Σ.Ε. Μενάνδρου 50, Ομόνοια, Αθήνα 101, Τηλ. 5241001
Εκδότης: Μαρία Στύλλου, Μενάνδρου 50, Αθήνα 101, Τηλ. 5241001
Εκτύπωση: Κώστας Δελής, Αγ. Παρασκευής 62, Περιστέρι, Τηλ. 5751223
Φωτογράφιση: Α. Ζώντος, Αγχιάλου 25, Σεπόλια, Τηλ. 5124665
Υπεύθυνος διακίνησης: Σταμάτης Χατζηδήμου, Τηλ. 6448423

Κυκλοφορεί στα κεντρικά περίπτερα. Επίσης μπορείτε να βρείτε τη Μαμή στα εξής ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ:

Αθήνα:	Αίολος, Αιχμή, Βαβέλ, Βιβλιοθήκη, Βιβλίο και το παιδί, Δωδώνη, Ελεύθερος Τύπος, Θεμέλιο, Ιστορικές Εκδόσεις, Κομμούνα, Λέσχη του Βιβλίου, Λίμπρο, Μήνυμα, Νέα Σύνορα, Νεφέλη, Όπερα, Παρατηρητής, Πλέθρο, Πρωτοπορεία, Φωτογραφία, Χνάρι.
Άργος:	«Αναγέννηση», Β. Γεωργίου Α΄ 12α
Βόλος:	«Διάλογος», Τοπάλη 21
Βέρροια:	«Επίκεντρο»
Ηράκλειο:	«Πράξις», Β. Ανδρεαδάκη 4
Θεσ/νίκη:	Βιβλιοθήκη, Εκδοτική Ομάδα, Θυμέλη, Ιάνος, Ιστορικές Εκδόσεις, Κατώι του Βιβλίου, Κεντρί, Κέντρο του Βιβλίου, Κοτζιάς, Μπαρμπουνάκης, Παρατηρητής, Ράγιας, Σημάδια, Τύπος-Πρεςς, Ψαρράς, και στην Φοιτητική Λέσχη.
Καλαμάτα:	«Α. Θερριού», Αριστομένους 1, «Π. Μακρής» Αριστομένους 6.
Καρδίτσα:	«Θυμέλη» Σμύρνης 17
Κατερίνη:	«Μάτι» Αγ. Λαύρας 18
Λαμία:	«Κεντρί», Υψηλάντου 7
Λάρισα:	«Κέραμος», Κούμα 34
Πάτρα:	«Βιβλιοθήκη», Κανακάρη 69
Πειραιάς:	Πρίσμα, Κιβωτός, Ζαχαρόπουλος, Μποστάνόγλου
Τρίκαλα:	«Β. Κόπανος», Βύρωνος 19
Χαλκίδα:	«Ρωγμή».

Περιεχόμενα

Νο 12
Σεπτέμβρης-Οκτώβρης '86
150 δρχ.